Clm. 6426

Bodl. Lat. 64 26

Qui confidunt in tempore malo.

Iustitia autem dei in uita honorificentur sunt.

Qui facit peccatum de diabolo est.

Qui habet iudicium et iudicabunt

Qui sed dominus [illegible]

Qui [illegible]

Iustitia autem [illegible]

Qui [illegible]

Iustitia autem [illegible]

Cimel. IV. 6
Cim. 32
Cod. lat 6426
Fris 226.

Lucerna eius in corde ipsius
ardebit et suppletum erit gressus eius
Considerant peccatores iustum
et quaerunt morte facere eum
Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius
nec damnabit eum cum iudicabitur ille
Custodit dominus animas iustorum et omnes
qui sperant in eum
Et peccatores disperdet
Iustorum autem salus a domino
et protector in tempore tribulationis
Et adiuvabit eos dominus
et liberabit eos
quoniam speraverunt in eo

Cod. lat.
6426

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Gadago. quæ iacet in comitatu tarusiano. non longe
a flumine uallæ. & in loco q dr̃ Chumio. qui est ue
rpe litus brentæ. q fuit l̃ sibi ac iudeo traditus
a Vuigbto. & in loco q dr̃ piscator. & uincen
tino comitatu. in ceretum Gadagæ. ultra
tria miliaria. & in utraq. ripa brentæ ius
macelli. Decem solidos auri. qui sedent in ra de spona
p solui q debentur & q pertinent ad curtem frigolinga.
Et de curtilib. quæ iacent in ra de spona uiii solidos argen
ti p solui debent. Aurum q extremus fuit. ii. talenta da
ri debentur. & xl. nummi. & illo hominũ numerus e
l. iii. Item in ra de spona decẽ & octo femina dare
debent vii. solidos. & vi. nummos. Item extremus f
duc de nonaginta femine. quæ soluere debent iii.
talenta & v. solidos.

Cum nominem diuinis lateat imbutum dogmatib;
hos quadragintae dies quos parsimoniae ⁊ ieiu exco
lendos praemandus tenemus. hoc ideo numero mihi
tutos. qd praeter id quod a moyse & helia legis atq;
& pphetae ministris. ipsiusq; dni pphetarum inspi
ratoris. legis conditoris & impletoris. grae largitoris
euangelii fundatoris. continuo sunt ieiunio adimple
ti mysticum quid etiam. nec omnino contemnen
dum designant. mirari non sufficimus illorū super
stitiosam obseruantiam. qui non quadragintae sed
xx. diebus distinctim lic & nihil omnino gustantes.
uigintī uero reliquis ante horam usq; ad crapulam
& ebrietatem prandiis solemnibus incubantes. qua
dragesimam non uerentur huiusce modi temeratis
obseruantiam uocitare. cum uigesimam deberet
eam potius apellare. Nec putetis fres. qd huismodi
locutionis exordium facientes. eorum reprehendere
conemur religiosam deuotionem. qui sup hoc qdom
nibus legalit est institutum xpicolis. aut duob; aut
tribus. aut uno saltem in ebdomada die sibi fortis
aliquid abstinentiae indicunt. reminiscentes scilic
illius dicentis. qui illicita commisit. deb & licitis
abstinere. & haec oportuit facere. & illa non omit
tere. & qdcumq; sup erogauerit. ego cū redierō

reddam tibi · non obliti prolatum · Non reprehendi
mus inquam sed laudamus & approbamus · tantum uide
rint ne de illis quoq; dicatur · Amen dico uobis · recepe
runt mercedem suam · Illorum potius dolenda uesania ·
qui uno die nihil gustant · altero ut uidisse nos n̄ semel
adeo meminimus · ut etiam in sabbato illo quo missam
saltē canere ante vespertina nulli n̄ratiu conce
ditur hora · cū nisi ieiunii usq; ad sci illius sabbati
pterabam uespera · pagere nullo modo occidenta
lū rītu ualeam quadragesimā · tertia pdulor
hora die nutare instabilitate gressuū quos dā pre
crapula & ebrietate uiderim · Quid illi aliud dicendi
fecisse · nisi parasceue quasi dno ieiunasse · sabbato
compensationem ieiunii adiabolo ipsam utiq; crapu
lam recepisse · nisi forsitan quis ita desipiat · ut pu
tet quadragesimam hanc meruisse prerogatiua ·
ut contra constitutionem aliorum temporū · aliqa
in ea sit dies · quae non mane incipiat · uespere termi
netur · Sub similis vero quia & decena dni uiolatorū
quadragesimae · profecto est delinquendi occasio · cū
in scis legatur canonibus · Siquis in quinta feria maioris
ebdomadae dicit soluendum esse ieiuniū · anathema
sit · & rite · sollemnitatis diem colentiū · maximum
post horam diei nonam · sit rectissime gaudium · Non

scissimo

eiusdem

soluisse defenditur ieiunium · qui usq· adeandem ieiunas
diebus ut caeteris horam · venit ad aecclesiam · caenat
cum dnō · Idest corporis & sanguinis eius ipso die initia
ta percipit sacramenta · postea in magna laetitia so
brie prandet · pedes pauperū lauat · residens indī nom,
ne non supflue bibit · dō grās agit · cubitum benedicens
dnō · seq, ipsius communiens signaculo pgit · Ante uero
horā nonam · cum nulliusumquam gentis consuetudo
nominauerit aliquod prandiū caenam · mirari non desi
nimus · qualiter aliquis saltem eandem caelebrare aude
at ullomodo missam · quae non aliud nisi ipsam diem
continet dnī caelebratam aduesperam caenam · sicut
& sabbati officium · resurrectionē dominicā · Quae ni
mirum utraq· illam inanem faciunt occasionem · quā
quidam desup adiectis duobus adquadragintа praetem
dunt diebus · Addimus praeterea · quia decimam die
rum secm suasionem beati gregorii dō non possumus
dare · nisi usq· aduesperam sabbati sci · quadragesimā
studeamus extendere · Sciendum sane qd cum subuna
fide sint consuetudines aecclesarum diuersae orientales
& longiorem & austeriorē quam nos faciunt quadra
gesimam · & idcirco paschale gaudium ad horam sab
bati sci inchoant · ut dicit qd nobis licet minime tertiā ·
Baptismū enim ut nos non eo die · sed in epyphania &

pente coste dicuntur solummodo · contra instituta
licet nrorum canonū celebrare; Vituperamus & illos
ridiculosam nimiū stultitiam · qui contra concessam
nona hora diei omnibus sumendi q̄d lib & licentiam
usq; adnoctē cotidie ieiunii eligunt, ptelare · ut nocte
quasi cū licentia uentrē ualeant ingurgitare; Cū enim
de dnō sacra euuagelii pferat lectio · quia cū iejunasset & qua
dragima diebus & quadragima noctibus · postea esuriuit ·
nec tamen manducare suadenti consensit · nē exemplo dni
ieiunare cuncti · qui post ieiunii esurient gule appetitum
uelle temperare nē superat diabolū; Male ieiunant
& illi · qui q̄d suo corpori subtrahunt · non paupe
ribus tribuunt · sed aut suo uentri · aut q̄d ē nequis
mammone idē capiditiae uel auaritiae · doemoni
abstinendo reseruant · Illorū quoq; dns non approbat
ieiunium · qui abstinentiae diebus · detractionibus · trib;
& criminosis inseruiunt actibus · Abstinent uno · liuo
ris ebrii semper ueneno · non comedunt carnes · & roden
do aliorum incessanter laceratt mores · Deest crispa
tionum dulcedo · & cogitationū eos nequam uexat per
noxior amaritudo · Contra illorum igitur & istorum
dementiā hoc potius approbamus · quod sapientissimus
ait hieronimus · Melius ē ~~parum~~ cotidie parum · quam
raro sumere satis · Vere uere · & melius · & contra inanē

gtan tittius. Quis enim hora diei licita cum caeteris
te considerans parum edentem. estimare potest.
utrum hoc facias di amore. an ut multi edendi impos
sibilitate. Biduana sane uel triduana sepe ut ar
iam dictus ieiunia. non do sed uanae gloriae certum e
militare. At contra gluttonum ista solet esse defen
sio. licet non per omnia falsa. Melius e autem abstine
re autmis. quam acibis. Sed quomodo abstinet autmis
quaeso. qui guae deseruit. Nonne exocto principali
bus uitiis unu triformis e gula. cum manducando
uetitum homo perdiderit paradysum. non aliquando ie
iunando. peccando. qualiter quis lucrabitur caelum. semper.
Quid autem nocet. si ante nonam comedam. cum non nisi se
mel indie manducans ieiunium faciam. Ad quod responde
mus. Quid profuit adae. quod nisi semel de fructu ligni
uetiti manducauit. postea abeodem abstinuit. Nonne
ipsa inoboedientia diuini praecepti. reum illum inpe
tuum fecit. Qui autem illu de ligno eodem comedere
phibuit. ipse tibi ieiuniorum diebus. usq. ad horam nona
abstinere praecepit. Et si inoboediens ausus fuerit
praeterire. quod ieiunium te putas fecisse. Quare autem
triformis dicitur gula. nisi quia primum. eius uitium est
ante horam manducare sedm in hora plurimum man
ducare. tertium lauciores & deliciosos cibos exquirere.

Spernitur enim uero ut aut quidā ado totius diei
iure ieunium quod in uespera aut certe in crastinū uen
trisingluuio. uel praeciosorum compensatur multipli
citate uel saltem suauitate ciborum. Hac inquiunt ele
mosynam. & qd dñs concedit manducā. Melius diceret.
fac elemosynam: ieuna. & ora. His enim nisi duabus alis
ieunia nra uehantur. eadem ñ ualent conscendere. oationū
uidelicet & elemosinarū suauamine; Haec enim tria mutuo sibi suf
fraganur. ita solamine ueieunium elemosinae & oratio, Elemo
sinas oratio & ieunium; Oratione. elemosinae & ieunium pferunt
ad remuneratorem facientium tamen sincerē paganur. absq;
dubio dm. Hoc ū nisi se inuicē adiuuent incessanti suffragio. unū
qd lib & corū. duobus alis destitutum. placare ut ueremur tria
oma requirentē. iustū omino ñ ualent iudicē acp fectē bonitatis
amantissimū dm; Cū ū ita sit ut deorationibus quae nrm mo
ueant animū minime silemus. nobis rephendere ñ cessamus pa
rituet eos de quibus iacobus ait apts. Petis & non accipitis. eo
qd male petatis. Male namq; petit qui non petit qd dñs pre
cipit sed qd pocius interdicit; Ille namq; desidere & petere nos
iubet celestia. nos contra desideramus & obtamus terrena;
Ille orare pp̄ sequentibus & calumniantibus. nos e diuerso ora
pseqntes & calumniantes execrabiles fundimus pces. Quale
est autē illud qd quidā noctibus psalmodiis & orationibus istam
diebus ū detractionibus prauis loquimur otiosratis & desidiae

uaca nte. ℣ Cum nox potius quiēti · dies sit concessa
labori · Quod remur aptime nouerat ille qui postquā
dixit · media nocte surgebam ad confitendum tibi · & in
matutinis meditabor inte · Duas uidelicet tantum
nocti consecrans horas · septies autem in die laudem, dixi
tibi · Nos uero frs quicquid perperā agitur · cum dī adiu
torio dubitantes · atq; aptici illius non immemores · siue
uigilemus · siue dormiamus · simul cum xpō uiuamus · In
nostribus extollamus manus · idē opera nra in sea & bene
dicamus dnō · Post quietem ū surgentes · ut iuxta eun
dem aptm & iam silentes sine intermissione nos orare
debere credamus · illius dicentis omnimodis recordemur ·
Qui auertit aurem suam ne audeat legem · oratio eius
erit execrabilis · At contra · ueri adoratores adorabunt
patrem in spū & ueritate · dominica nob ut dicitur uoce ;
℣ & amus qq adō · non quod nos phib & cupere · sed qd impere
desiderare · vt nob respondere dignetur · quod salomon
sapientiā postulanti respondit · Cui minimū responso illud
· euuangelicū concinit ; Quere primū regnū dī · & iustitiā
eius · & hec omia idest corporis necessaria adiicientur uobis
℣ vales autē quā exaudibiles illoq; sunt pces · qui tempore oratio
nis ueritā dicamus omia pagrantes · furta etiam · plerumq; la
trocinia · homicidia · adulteria · fornicationū etiā multimoda
genera · & his similia meditantes quā plurima · neq; dī quē

rogare uidentur. neq; illius rei pqua rogant ullo
modo recordantur. Quid quaeso rogant. Quem rogant.
pro quo rogant. Verum quia doemonum hoc agitur in
sidus. In uidentiū utq; profectui orationis. cum & curae
seculares & quae sepius uidemus loquimur uel audimus. ad
hoc nimiū impediant. faciendum praeter alia nobis qd cae
cus ille in euangelio legitur fecisse. Quem cū praeterean
tes increparent ut taceret & ipse multomagis clamabat.
Fili dauid. miserere mei. O sane nrm uerissime ac uerac is
: sermone. simi in hoc utamur: tantominus exaudiri in prece. quan
tomagis inquinatur turpiloquutione. De oracionibus itaq.
qm quidem satis pr tempore diximus. ad elemosynas uenia
mus. Elemosyna cum amisicia uocabulum trahere uide
atur. nulla congruentius principatum in ordine ut no
bis uideatur potest habere quā illa de qua sapiens ammo
net ita. Fili miserere animae tuae placens dō. ut ui
delicet illud nobis met ipsis. primitus misericiae impendam.
ut quae dō placent agere satagamus. Et quia pximū
sicut nos met ipsos diligere iubemur: eundem recto con
silio ubi commodū usum fuerit. siue arguendo. siue ob
siue increpando secrando. in uiam dni dirigamus. Corporis si indigent ne
cessariis. de iustis laboribus nostris illi secundum
quod possumus praebeamus. Scriptum quippe teno
mus. qui offert sacrificiū ex substantia pauperis. sic ē

quasi qui uictum & filiū. inconspectu patris sui. Hoc ū
facientes illius dni recordemur. Cum facis prandium
aut cenam. noli uocare diuites. quia habent & tribue
re tibi. sed uoca pauperes. & & tribuetur tibi in resur
rectione iustorū. Quamuis nemo in ea re sit diues. in
qua solatio indiget. ac p hoc quod illi largimur. non di
uitiis. sed conferimus indigentiis. Tantum p dei reuerentia.
& p ximi hoc faciamus amore. illius utiq. ducti auctori
tate pcepti. Quae uultis ut faciant uob homines. & uos
facite illis similit. Quod enim domā mona iniquitatis ami
cos nobis facere suademur non ppter dr. ut uni aufera
mus qd alteri tribuamus. cum iuxta Augustinū. melius
sit nullo dare. quam alicui tollere. Sed ut nouerimus
omnis quia diuitiae cum sint seto communitē datae. a nullo con
gregari sine auaritiae malo ualent ullomodo. & quia
psalmistae dicit uoce. Beatus qui intellegit sup egenum
& pauperem. Demus operam. ut qui plus indiget. plus utiq.
accipiat. Qui minus. similit minus. & quia hoc quoq. nob
praecipitur. tribuamus potius bono quam malo. si tam
eos ualemus discernere. sinon sequamur dicentē. Non
eligas cui miserearis. Cauteamus & iam ne quem importu
nius lic & rogantem. aut iracunde aut irrisoriae exas
peremus. Hilarem enim datorem diligit ds. Et quia
beatus ut ait ambrosius. Bonorum exhibitio sepe

p moram contraxit offensam. praebeamus sollicitam au
rem dicenti. ne dicas amico tuo. uade & reuertere.
& cras dabo tibi cum statim possis dare. In his u omnib;
hoc attendamus. ut non p inani gloria. sed pdi iussione.
& communis naturae consideratione. bonu qd facimus
agere studeamus. Dicente quoq apto. Qui parce sem
nat. parce & metet. & quia sicut aqua extinguit ignē.
ita eleemosyna extinguit peccatum. Consideremus max
imo igni iniecta. modica quid faciat aqua. Ad quam con
siderationem n modice ualet consiliu. quod tobias equuo
co pbuit filio. Fili inquiens si multum tibi fuerit. abun
danter tribue. Si parum. etiam ipsum libenter impert
ri stude. Nihil enim do carius bona uoluntate. Immo nihilom
nino ei carum. sine bona uoluntate. Cum & calix aquae
frigidae cu bona uoluntate largitu remunerationis mer
cede n careat. ut ipse ait in euangelio dnus. cui canit
psalmista deuotus. In me sunt dni uota tua. Ide uolun
tas. qua tibi cuncta cernenti offero bona. Quo circa
si tam paup e quis. ut nil penitus qd tribuat habeat. se
metipsum si tribuat. sibi sufficere credat. Dictum e
enim. Omni potenti te tribue. Idest & cui tribuis. &
cui n tribuis. te tribue. Verbi grae. Rogat aliquis
sibi tribui panem. & n habes quem tribuas panem. tribue
te. ide tua bona uoluntate. qua utiq tribuere illi

si habuisses libentissime panem. Et quia sermo bonus
sup datū optimū. emittere puribus. ut & sideres
manui quē porrigas cibus. sermo linguae ñ desit.
quem respondeas bonus. Quia uero omā hāc sine cari
tate mirabile dicau exibita nihil iuste p dequnt apostolo qui
ait; Si distribuero in cibos pauperū omes facultates meas.
& si tradidero corpus meū ita ut ardeat. caritate autem
ñ habuero nihil mihi p deest; Ut ergo sēcē caritatis iura seruare
queamus illesa prebeamus aurē dicenti: Si offers munus tuum .cordis
ad altare. & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid
aduersū te. relinque ibi munus tuum ante altare. & uade prius
reconciliari fratri tuo. & tunc ueniens offeres munus tuū Quod si ille
qui ledendo fratrē in aliquo contristauit eundē. suasu age
re non dedignatus fuerit dnī. ille qui lesus aduersus fratrē
aliquid habet. tabitē se quoq; monenti surdum mentis non
prebeat aurē. Cum statis adorandum. dimittite si quid
habetis aduersus aliquē. ut & pat̄ ur̄ celestis dimit
tat uobis peccata ura. quod si uos ñ dimiseritis. nec ipse
dimittet uobis peccata ura. Sunt uero contra nos con
similes. ad dimittendum. qd in dm̄ committit̄ p faciles. qd
contra illos agit̄. odius si possent pp̄ quos insecrantes. cum
magis caritas exposcere. ut contra se acta. facile dimit
terent. contra dm̄ uero pp̄ rata. rigidissime uindica
rent. non inmemores tamen dicentis. Qui sine pecca

to est urm. primus in illam lapidem mittat. Nullu
praeterea bonum compensatione mali fieri debere cre
damus. ut uidelicet ideo ieunes. ideo elemosynas facias.
ideo orationibus aerem istum fatiges. Ideo qd contracto
e ppetratum dimittas: uto aut adulterium. aut forni
cationem. aut aliquid simile. quasi impune to face
re credas. cum nulli promittatur peccatorum uenia.
nisi qui conuersus reliquerit ea. Talia igitur cum nra
tamq. contemptibilia sint pdolor ieunia: orationes
quoq. & elemosynae. de nobis deploratum phieremi
am ualemus timere. Uiderunt ea hostes. & deriserunt
sabbata eius. & p alium nobis dnm praecepisse. Nolite
ieunare sicut usq. ad hanc diem. Teste uero apto. cu
qd sine fide agitur peccatum sit. Ipsa u sine operib;
fides otiosa uel mortua sit. Deceptores illos pterire
nullatenus animaru debemus. qui contra confirma
tionem catholicae fidei in qua continetur quod ue
turus sit dns iudicare uiuos & mortuos. & sctm pigne.
Et qui bona egerunt ituri in uitam aeterna. qui u
mala. in ignem aeternum. Impunitatem omnibus bap
tizatis promittunt miserrimi scelerum. Ita inquiunt.
pius e ds & misericors. ut neminem xpianum pmittat
intrare in infernum. Quamquam uerum dicerent. si xpia
num illum solummodo. qui xpi uoluntatem facit ere

dere possent. Cum u̅ p̊ & rum audiant dicentem
aptm. Melius fuerat eis non cognoscere uiam ueritatis. quā post cognitionē retrorsum conuerti. De quibus quaeso dictum conicium̄t. & cum ordines quatuor sacra teneat auctoritas. in iudicio extremo futuros. Unum scilicet qui iudicet cum dnō. Alterum. qui p iudicium remunerētur. Tertium. qui p iudicium damnēt. Quartum. qui neq. p iudicium illud remunerētur. neq. damnētur. Cum scriptum in euangelio sit. Qui aut n̄ credit. iam iudicatus ē. & psalmistae uerbis dicatur. Ideo n̄ resurgunt impii in iudicio. quasi apertius dicat. & siquidem resurgunt. non ideo resurgunt ut iudicent̄. qui iam sunt iudicati. sed ideo resurgunt. ut receptis corporibus illuc eant. ubi ante sēta sunt destinati. Impiosq̄ istos intellegere solummodo debemus incredulos & minime baptizatos. Quis ergo iste damnatus tertius ordo tibi uidetur. nisi credentiū idē baptizatorū existere. qui peo qd̄ fidem habuerunt. sed operibus fidei. quae illic requiruntur caruerunt. Iuste damnati in igne s̄ aeternum. qui absq. dubio infernus erit iturī. Constat ergo certissime dnm̄ quendam ideo monuisse. Ecce sān factus es. uade iam noli peccare. ned̄ deterius tibi aliq̄d contingat. & alio loco dixisse. fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. & huiusce modi in scripturis n̄ nulla

ut agnoscamus. qd ingratitudo exigat reproborum.
tanta humiliatione dī de celo descendentis ad ter
ras. tot flagellis a beo dem p latis. tot obprbris. tot
derisionibus. fame. sti. lassitudine. sputis. genuflexio
nibus. irrisoriis. falsis testimoniis. ac&co. felle. spinea coro
na. ad postremum crucis patibulo. lateris pfossione. effusi
one sanguinis & aquae. manuum pedumq; confixione. ig
nominiose mortis obprbrio redempti sacro baptismate lati. spī sci
illuminatione dirati; Cognitione uoluntatis dī locupletati. male
agentes diutissime tolerati. flagellis paternaliter eruditi; pmissio
nibus dulcissimis attracti. honoribus uariis tam secularibus quam
ecclesiasticis infulati. cōmodorū inestimabiliū blanditiis inuitati.
infinitissimis aliis beneficiorū prerogatiuis diuitati. maiora merepri
iuste tormenta quā illos quibus talia concessa sunt nulla. Cui enī
plus cōmittitur. plus a eo exigitur. uerat quidā beneficiorum non
infimus & seruus quisut uoluntatē dni sui & non fecit. digne pla
gis multis uapulabit. Sed quia omipotens est dī. & eius pietas nil
aliud quā ipse est dī. omīpī uero pietas eius uera & iustitia eius de quo
salte dubitare. apostatice credimus esse. ad illā dū uiuimus nos
conferamus. mortui enī nihil omino facimus. sed qd fecimus recī
piemus. qd & si aliquis pnōt aliquid fecerit boni. & si non pdeerit
nōt. pdeerit illi. De illis ū purgatorius post obitū poenis. nemo sibi blan
diat. monemus. quia nī sunt sine criminibus. sed peccatis leuioribus.
que uiuī per ligna. fenū. & stipulam designantur. Sed quod agimus

his ta pcerto constantibus qui nouimus quosdā prauā consuetudine
quosdam sacramento · quosdam etiā maleficiis aut quibusdam aliis
ve pretendunt ineuitabilibus causis ita obligatos · ut erigi ad emenda
tionē nullomodo ualeant · Quid ergo dicere ualemus · quod consiliū
dare? quicquid enim ergo dixerimus · hoc procul dubio respondebunt · & si non uerbis · effectu tamen operis · qd illi de euange
lio ad caenam uocati · & uerendum · ne similiter abinuitante
relicti · pereant ut pharao induratus · Hi nimirum sunt enim
qui cū liberi esse valerent · immiserunt sponte sua in ꝗ pe
des miseri suos · & in eius maculis ambulantes · dum expediunt
se ab uno · in aliud incidunt periculū · & metuendum ne ne
uadibiliter adō conclusi · Sed eritamus · dicamus aliquid · sua
deamus illis · ne in desperationis se ꝓcipitent ullomodo bara
trum · ignari quid ergo sit destinatum · Nescit enim aut homo
scriptura · utrū odio an amore dignus sit · sed oīa in futurū
seruantur incerta · quatriduanū recogitent Lazarum suscitatū ·
clament cum caeco illo importunius · ieiunando utiq; orando ·
elemosynis insistendo · non ut peccare ergo liceat · sed ut ape
cato ergo p misericordiam dī liberari contingat · Vociferentur eum cha
nanea dicentes · miserere mei fili dauid · anima mea male
a dōemonio vexatur · & noli dnē noli uinci a malo meo · sed
uince in bono tuo malū meū · & eripe me dnē ab homine ma
lo · auiro iniquo libera me · utiq; me · & tibi factori ac re
demptori meo piissimo restitue me · Quod utiq; misericors

agis si quod contra te meditor · me uelim nolim a mi
tere facis · Si aut meos mortiferos conatus psperari permittis
quā mihi fiducia euadendi relinquis · & si p̄sentibus malis
n̄ cesso · quam veniam de p̄teritis spero · gemensq · taliū
q̄s instantē · quasi conqueriendo donec exaudiri proclamat ·
Usque quo exaltabitur inimicus meus sup̄ me · Respice, &
exaudi me dnē dē meus · Et fac mecū dnē signum in bono,
ut uideant qui oderunt me · & confundantur · qm̄ tu dnē
adiuuasti me · & consolatus es me · His & huiusmodi clamori
bus aures exaudire cupientissimi dni · corde · ore · manuq ·
fatigans · nisi ante terminū uitae quiescat · forsitan pie
tas illius · qui cum uult potens ē de lapidibus filios abrahae
suscitare · qui non uult mortem peccatoris · sed ut conuerta
tur & uiuat · sōrum · precibus pulsata respondebit & illi ·
q̄d eidem instantē clamanti · O mulier inquiens non usq · huc
solice & uirilit agens · sed mollitiae muliebris uitiis eneruiter
succumbens · magna ē nunc fides · idē orandi p
seuerantia tua · fiat tibi sicut uis · & sanabitur anima
illius in illa hora · q̄d nobis omnibus praestare dignetur
redemptoris nri clementia · Est & alia perentiū in
perpetuū euidens approbatio · q̄d cum tres in euange
lio legamus mortuos ad nō suscitatos · quartum sibi nun
tiatum noluerit suscitare · sed econtrario dixerit di
mitte mortuos sepelire mortuos suos · Tres uero isti

mortui · tria significent mortium animae genera · una
scilicet & in occulto · aliud in publico · tertiu incensu & iudicio
quod & fodere dicit · Ide desperatione recuperandi
uiuos inficere · Sed quia dñs nihil e impossibile · & tales ab
initio omes fuerint in oculis dni quales in fine futuros
illos puidit · diloxisse eos comphatur · cum insperata eorum
emendatio cernitur · Quartu uero illud genus e mortis
de quo psalmistae dicit uoce · Qm laudatur peccator inde
sideris animae suae · & qui iniquus e benedicitur · & de
quibus pph & a · Lopule ms qui beatum te dicunt · ipsi te
decipiunt · Cum enim quis & malum qd facit ipse defendit
& adulantiu attollitur insup laudibus · numquam ad sui cog
nitionem redions · ut sepulcrae mortuus aggere · talle
adulantiu falsa pmittur infelicissimus laude · Numquam
itaq · reuiuisset · qui se mortuu fore numquam cognoscit · nec
ad salute redit · qui salute se indigere minime credit · Inp
ptuum ergo perisse non dubitatur · qui tali fine defungit ·
Quod genus mortis summopere cauere cum di auxilio labo
remus · si peccatorum remissione pcipere desideramus ·
Idest ut nec nos male a nobis acta defendamus · nec adu
lantium mendaciis de nobis credamus · sed peccata nra &
ipsi accusemus · & accusantibus n irascamur · Non ergo leue
putet quis se committere peccatu · cum aliquem male agentem
falsis laudibus attollit · cum dominica uoce dese dici · qd

mortuus mortuū sepeliat audit. Inrecuperabiliter
enim eum interficit. qui fortassis ad emendationis uitā
resurgere. nisi eum ille suis adulationibus incessanter
obruere. Cum ū ut beatus fatetur augustinus sint
octo mendacii genera. Adulatorum ē inter omnia
pessimum. Illi enim precipue & interfectores & sepulcro
res sunt animarum. Regum maxime. ducum. comitū.
ēpōr. abbatum. ac cēt huius potentū. non veriti terri
bile illud p̄ph̄am dn̄i maledictū. Vēh qui dicitis malū
bonum. & bonum malum. & cētera. Quorum mortifera
praeconia ita iob. ita post hieremias typice maledixisse
leguntur. Pereat inquit prior dies in qua natus sum. &
nox. in qua dictū est conceptus ē homo. Alter ū maledic
tus ait. qui annuntiauit patri meo dicens. natus ē tibi puer
masculus. & psalmista contra illos auxilium dn̄i impcando.
Auertantur statim erubescentes. qui dicunt mihi euge euge.
Abstinere uero tantomagis nos oportet ab omni mendacio.
quanto certius illud adiabolo procedere valemus aduerte
re. dn̄o ita deeo testante. Cum loquitur mendacium ex
propriis loquit̄. quia mendax ē. & pater eius utq. menda
cii. & psalmographus dn̄o dicat. perdes eos qui locuntur
mendacium. Qd̄ tamen si de omni mendacio intelligamus.
nullum aperditione liberum iudicamus. Dicit enim alibi
idem. Omnis homo mendax. Ergo tu ipse. haec dicens men

dax prophela. Absit. Nam & illic certum quoddam
qd perditionis filii solummodo loquuntur. dixi menda
tium. & omnē hominē in extasi idē in contemplatione
veracitatis dī uocaui mendacē. sicut ecclesiastes ms. &
post illum apls vanitati subiectum. Quam preterea
noxium sit omne mendatium. alius nos ammon & dicens.
Os qd mentitur. occidit animam. & falsus testis non erit
impunitus. Mendatium sane quam longe ap̄s ilibus arcere
debeat esse inuectiua cuiusdam sententia huiusmodi ac
populorū consuetudine tirta ualemus aduertere. Verba
inquiunt sacerdotis. aut uera aut sacrilega. Quam econtra
rio aut ueritas sit dō dilecta ipse de se loquens ds homo
demonstrat cum ait. Ego sum uia ueritas & uita. Et per
prophetam. Pacem & ueritatem diligite ait dns ds. Pascha
cuius celebrare in azimis sinceritatis nos mon & apls. Et & ueritatis
cum quaedam populi sui acta reprehasset. subiecit. Haec sunt
ergo uerba quae facietis. Loquimini ueritatē unusquisq.
cum proximo suo. & replicatis. Veritatem & iustitiam
iudicate in portis uris. Ecce frs & filii. ds concedat ab ipso
clementē respectu. ecce nra quanta commemorauimus
vera mala. quanta falsa bona. quanta etiam mixta bonis
mala. Quid nobis agendū adesta. nisi ut p̄ diximus dnm p̄
cepisse. non ita ieiunemus. non ita oremus. non ita elemosy
nas faciamus sicut usq. Adhanc diem ieiunauimus. orauimus.

elemosynas fecimus. ne hostibus nris maligniis utriq. spiri
tibus occasionem nos amplius deridendi praestemus. sed
rationabiliter in simplicitate cordis dno seruientes. curre
mus primitus ne bona nra falsa sint. de hinc ne pauca. post.
ne inordinata. illiusq. numquam obliti consilii. quod datu
infructuose licet cuidam legimus ita. Percasti quiesce.
nrorum cuiusdam plepidam et concinentem recolamus
partu istiusmodi sententiam. Noli esse malorum factor.
et eris occisor. utriq. malorum factorum. Illiusq. ni inme
mores. fili inquit. ne adicias peccatum super peccatum di
cens. misericordia di magna e. et qd sequitur cogitantes. non
adeo desipiamus. ut precibus ad placandum illum compo
sitis. et tam prauis utq. nunc ieiunius. orationibus. elemo
synis. et rationi contrariis uigiliis. nos eum qui inuisibilis omni
bus penetrat suo uniuersa intuitu. deludere posse credam.
Sed si uolumus ei placere. sicut praecipit studeamus illi ser
uire. ut peccatorum remissionem accipere. et gram ipsius me
reamur recuperare. ipsius solummodo pietate. quam pdidi
mus arbitrii nri merito libertate. finem sane loquendi cum
hic nos putauissemus occurrere. occurrit e contrario non
silere ualendi omnimodis ratio. Heresis namq; ex antiquis
quaedam hic apud uos cum exhausta ubiq. crederetur con
sopita potius apparuit. quam mutuato agrecitate uoca
bulo antropomorphitarum etiam latinitas appellare con

sueuit · Nudiusenim tertius quidam nr̃atium rẹ&ulit
nobis· pr̃bros uincentinę diocesis· nr̃os utiq; uicinos puta
re corporeum dm̃ esse·· hac siquidem occasione inductos·
qd̃ inscripturis legatur· Oculi dn̄i sup iustos· & aures eius
in preces eorū· & manus tuae fecerunt me· & faciamus
hominē ad imaginē· & similitudinē nr̃am· cū utiq; haec
similitudo uel dissimilitudo n̄ ad corpus sed ad solam pertinet
animā· quae ē utiq· sps· quanquā circumscriptus sicut & ds·
ē sps· tam longe lic& dissimilius quantū incircumscriptus
& incomprehensibilis sps· & huiusce modi inscripturis alia non
intellegentes stultissimi qd̃ tam inexcogitabilis· tam inserv
tabilis· tam ineffabilis· tam incomp̄hensibilis ē ds· ut nihil p
prium effari de eo humanae locutionis ualeat usus· quisqui
audeat solummodo cogitare· ut hoc unū pferamus de multis·
qd̃ p natura xps fuerit vermis· aut scarabeus· & tam per
quandā similitudinē ipse de se quamuis figuralit loquens ue
raciter dicit· Ego aut sum vermis & non homo· & p phetam
scarabeus de ligno clamabit· Qd̃ cum nos non modice pmouis
set pronefas nobis commisso gregi eandem comperimus pfidia · adeo
inhesisse· ut facto de periculo eōdē in populo sermone· & spm̄
esse dm̄ incorporeū· inuisibilē· intractabilē· & inestimabilem·
scripturarū testimoniis approbato· quidam heu dolor nr̃os
murmurando dicerent etiam sacerdotum· Quid modo facie
mus· usq· nunc aliquid uisum ē nobis de dō scire· modo uid&ur

nobis. quod nihil omnino sco dr̄ si caput non habet. oculos n̄ habet.
aures n̄ habet. manus n̄ habet. pedes n̄ habet. Ad quod uni eorū
istud p̄bemus responsum. Stolidissime. Ergone anima tua uel
mea nihil tibi esse uidetur, pro qd̄ eam uidere n̄ vales? Quale
u̅ caput habet anima tua? quas manus? quos pedes? quae alia
membra? monstra mihi saltem si uales colorem eius. Si non uales.
ego tibi demonstro valentiam. statue mihi hic duo corpora
unū cum anima. aliud sine anima. Qd̄ ex illis duobus uidebit. au
dit. loquitur. ambulabit. illud qd̄ est cū anima. an illud in quo
n̄ est anima? Non dubiū quin illud qd̄ habeat animam respondes
bis. Ego econtra. Quare n̄ illud qd̄ animā non habet? nimirū quia
deest illi ipsa uis. ipsa potestas. ipsum inaestimabilit̄ melius. atq;
ualidius. qd̄ illud regebat ut aliquid faceret. sine quo nihil omni
no facere poterat. Nihil enim ē uisibiliū. qd̄ non a inuisibili rega
tur: ratio docet. Ecce inuisibilis anima. quam potentior sit quā
uisibile corpus. De ipsa uita animae. quid tibi uidetur? Nonne
ipsa inuisibilior multū quam ipsa ē anima? Quid aut ipsa ualet
anima: immo quid ipsa esset anima sine uita? Absq. dubio nihil.
Legit enim ita. Factus ē primus adam in anima uiuentem. secundus.
in spū uiuificante. Si ergo anima quę utiq. sps ē tantū ualentior
ē corpore. ut sine illa se saltē non posset mouere. uita u̅ animae
quae utiq. inuisibilior ē. tantū potentior anima. ut sine illa sal
tem posset nec ē. sps uiuificans qui utiq. dr̄ est. & quo dr̄ eo inuisibi
lior adeo sps. ut si regulariter ita dici ualet. inuisibilissimus omniū

spiritum spis. & spis spiritissimus omniū appellari valet & spiritu
um. & quo omnibus spiritibus inuisibilior. eo omnibus interior.
& quo interior. eo magis credendus omnium rector. inspira
tor. motor. uiuificator spiritum. sicut anima omnium cor-
porum. immo sicut uita omnium uiuentiū. & tanto p̄stantior
ius. quanto ineffabilius atq. potentius. Sicut enim anima nihil
esse. si non esset uita. ita omnis creatura siue uisibilis siue inuisi
bilis. siue corporea. siue incorporea nihil omnino esset. si non es
set dis. Omnia utiq. ut ita dicatur animans. sicut & uiuificans spis.
Qui quo omnibus interior. eo ē inuisibilior. sicut & spis incorpori
bus. eo interior quo inuisibilior. eo inuisibilior quo interior.
Ac p hoc admouenda corpora offrectior. Sic igit ut repli
cando aptius proferam. dis eo est interior quo inuisibilior. eo
inuisibilior. quo usq. ad ineffabilitatem interior. ac per hoc
usq. ad omnipotentiā ita potentior. ut quicquid ē. p ipsū sit.
quicquid uiuit p ipsum viuat. quicquid mouetur. p ipsum usq.
ad ineffabilitatē rerū moueatur. Usq. ad ineffabilitatē ū
p tulimus. quia recolimus motus homicidarū. furū. adulte
rorum. qui utiq. nisi ad ō ipsum haberet. quo pessime abutun
tur miseri motū. cum a se ipsis malae motionis habeat uitiū.
Tanta igit uis. tanta potestas. tam inestimabilis. tam impe
netrabilis natura. tam inseparabilis substantia. tam incom
p̄hensibilis ditas. tam immensurabilis magnitudo. tanta de se
ipsa uniuersa irradians pulchritudo. tam cuncta ipsu intimo

penetrans aspectus. tam omnia continens inuisibilis manus. tam
uniuersa illuminans claritas. tam omnia supeminens peri
tas. tam cuncta concludens profunditas. tam omnia faciens ope
ratio. tam nihil inaccessibiliter inaccessum relinquens immobi
lis motio. tam omnia nutriens sapida dulcedo. tam cuncta
discernendi non impotens flatus. tam subtilis uniuersorum non
modo uoces. sed et intentiones alongo cognoscens. cui tacendo
moysses utiq. clamasse refertur auditus. et ne in infinitum duca
mus. quem finire omnium qui fuerunt. sunt aut erunt. non ua
luerunt. valent. ualebunt loquendo sermonem. Illud ineffa
bile. illud inexcogitabile omnibus esse. ille ad postremum
in circumscriptus. ubiq. totus. nusquam minor. nusquam maior
qui caelorum continet thronos. et abyssos intuetur. montes
pondera. terram palmo concludit. cui caelestia terrestria
et inferna genu flectunt omnia spes. qui est utiq. pater. et filius.
et spes sancta unus deus. singillatim spes. indiuisibiliter spes. qui est super omnia.
et per omnia. et in omnibus benedictus in secula deus. nil tibi uideretur eo
quod non habeat quod uidere ualeas corpus. Nec legendo disce
re. aut alegibus scisitari curasti. qui sint illi sup iustos oculi
domini. quae aures eius in preces eorum. quis uultus ipsius super facien
tes mala. ut perdat de terra memoriam eorum. quae manus. qui
pedes. sed omnia haec fabrili reuolueris insipientissime cogitatu
dixisti. non in corde solum. sed quod nefanius in ore non est deus. im
mo turpius nihil est deus. si non habet pedes et manus. cum petrus eo

mutto

ipso quo rationalis es conditus. deberes ex ratione colligere
eum qui te condidit. eo magis dm esse. quo minus eu uales
conspicere. quem nimirum ut beatus ait gregorius. iam
uidere ē. iam ratione illius ratiocinando conspicere. Cuius
tunc aliquid quasi expatere cognoscamus quando nos digne cog
noscere non posse sentimus. Tunc eum quasi expatere uidemus.
cum anemine eum uideri posse non ignoramus. Consideraui
mus inquit & non erat aspectus. unde nec reputauimus eum.
qt quidem oblitui complices de incarnata pro nob di sapientia
leguntur dixisse. tu u insanius de tota trinitate. immitatus
utq. eos qui dum moyses tardat & in sinai monte. dixer ad
aaron fratre eius. fac nobis deos. qui pcedant nos. moysi enī
nescimus quid contigerit. hra & tu eum te fastidisse & de ae
gypto idē de tenebris ignorantiae. ad lumen cognitionis inui
sibilis dī adduci quoquomodo. Idola tibi in corde coepisti stul
tissime fabricare. immensitatisq. dī oblitus. magnū quendam
quasi regē in throno aureo uidelicet sedentem depingere. m
ltitam angelorū. quasi quosdā homines alatos. ut in pariet ib;
soles uidere uestibus albis indutos et assistere. cum & illi spss.
& in sua natura inuisibiles. & cum hominibus apparent. non in
sua natura sed in specie quā illis dr aut existo aere corporeo
lic & tenuissimo dare uult. aut unde uult. aut si ei ut in pri
mordio omnigenae creationis placet ex nihilo uult. ut uide
ri corporalibus oculis possint apparent. uocemq. exaere codē

aeris ut ita dicatur ipsis labiis & faucibus ac gutture. nobis
incomprehensibiliter sed tamen his quibus diuinitus hac uidere
uel audire conceditur cognoscibiliter reddunt. Sed ait
inquiunt feria michahel archangelus dō missam celebrat.
Qeacca dementia: quae tibi uidetur causa apud nos prima
uel secunda facit feriā. Nonne solis ortus & eius occubitus.
& quis ē sol alius in caelo nisi sol iustitiae. cū patre & scō spū
xpō. An adeo insanis ut putes noctē esse in caelo. cum ipse illum
natio crastinā faciat diem. Quomodo ergo lux illic aeterna si obscuritas eā interpolat illa. in quali templo canit
michahel missam. cum ioh̄s in apocalypsi dicit. templum
non uidi in ea. Dns ait in templo scō suo: dns in caelo. Vis de
illo templo tibi qd nunc cordi occurrit respondeā. Dns in
utero matris uirginis non relicto patre in caelis. Sic enim
dicit. Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo
filius hominis qui ē in caelo. Vno utrq eodemq momento. &
in caelo & in uirginis utero. sed in caelo intemporaliter. in ma
tre ex tempore. Sedes sup thronū ait dicit psalmista. qui
iudicas aequitatē. Nos quoq. qui sedes super cherubim sepe
cantauimus. & intelleximus cherubim plenitudinē scientiae in
terpretari. & qd thronum. hoc idem cherubum appellari hoc
ē angelicū spm. immo legiones utraq. haec angelorū. Super
quē aut angelorū non sed & dns. cū de anima iusti legatur qd
sedes sit sapientiae. sapientia ū dī patris. dns filius sit. Quo ū

sed& sapientia sine eo cuius ē sapientia. Verum quia here
ticorum hoc ꝓprium ē. ut confutari oppido uinci uero n̄ leuiū
ualeant. tota ista allegatione n̄ quid sit dī. sed quid n̄ sit. si pos
sumus ꝓsuadere. idē qd̄ nec corporeus nec uisibilis. nec aestim
bilis sit. ut porro spī spūum. inuisibilissimus omnium. spūum.
confutatos ueritatis inimicos gaudemus. Vos autē o filii quibus
loquimur hoc ammonemus. ut abiectis huiusmodi nugis. atq.
mendaciis. illius monentis n̄ inmemores. altiora te ne quesie
ris. & profundiora te ne scrutatus fueris. Multi enim ꝗ quidū
discipuli fieri dedignantur veritatis. magistri fiunt erroris.
non intelligentes scilicet neq. quae locuntur. neq. de quibus
affirmant. Ad illum magni consilii angelum. uos conferatis qui
ait. Ego sum uia. ueritas. & uita. & nemo uenit ad patrem. nisi
ꝑme. consequentē enim nec ad spm̄ sem̄. Ipse enim cū philippo res
pondisset roganti ut ostenderet illis patrē respondit. Qui me
uidit utiq. interioribus illis oculis. quibus dī potest ut eum q. uide
ri. beati enim mundo corde. qm̄ ipsi dm̄ uidebunt. uidit & patrem. &
adiecit. Non credis. quia ego in patre. & patē in me ē. Qd̄ totū
nisi ad inuisibilē dītatem patris & filii referas stare n̄ potest.
Non enim qui uidit in carne. quā pro nobis assumpsit filiū. conse
quentē uidit & patrem. Alioquin & iudei ꝑsequentes illum.
uidissent. quibus uoce dominica dicit. Neq. me scitis. neq. pa
trem meū. Si me scirētis forsitan & patrē meū scirētis. Idest
si inuisibilē & incorporeā diuinitatē meam in me latentē agno

uissetis. & cor mundu ad hanc contemplandā habuissetis.
consequent & patrē meū unum manentē. & me in patre
sed & is. Ipse ergo qui huiusmodi introductione nos cognosce
re fecit. qd pat & ipse idemq. qui hoc dicebat filius & sps
sēs unus esse & ds. Euntes baptizate omēs gentes in nomine patris.
& filii. & spūs sci. Ipse inquā qui carnes labius ab interiore dōmo
tis hoc discipulis pceptit. ipse nobis dicat. quid sit ds. Spūs inquit
ē ds. & post resurrectionē dubitantibus apls ait. Palpate & vi
dete quia spūs carnē & ossa ñ hab&. sicut me uidetis habere.
Si ergo carnē & ossa non hab& spūs. unde caput hab& qd utiq.
ex carne & ossibus constat. unde manus. unde brachia. postremo
unde labia. unde lingua. unde guttur. unde pulmones. un
de illi sunt arteriae. unde palat concauitas. unde quattuor
anteriores dentes. quibus peu dubio omnibus & uox formatur.
& locutio agitur. quibus michahel missam canere dicit. Tu
econtra qui supra. Gta in excelsis dō qui primus cecinit.
Angeli respondemus. Quomodo. Ut dō placuit illis hoc quod
pastores audire ut intellegere posset praestare. qui in sua
spūali natura hoc nullomodo poterant facere. Et hoc in aere
qui percussus uocē facit. qui utiq. & cylum appellat. unde & uo
lucres caeli dicunt. ñ in aethere ñ in caelo. ubi nullus indigē
strepitu aliquid uocis. nedum ds qui oma uouit. uotis cognoscere.
Vox enim in caelo angelorū nihil ē aliud. nisi ammiratio pp & ua
claritatis & ineffabilitatis dī sine motu linguae. sine strepitu

uocis. Nam & interra hoc magis delectat dm̄. qui ut paulo
superius premisimus ait. Spūs ē ds̄. & eos qui adorant eū in spū &
ueritate oportet adorare. & quia missa dum canitur. corporis
dni
& sanguinis participatione ipse qui canit reficitur. monstra
mihi panem & uinū unde hoc agitur. Panem caeli dedit eis.
scriptum respondes. & panem angelorū manducauit homo.
Hic augustinus respondeat. Quis ē alter panis caeli nisi dns̄ xp̄s.
unde caelestia spūalē escam accipiunt. & delectatione inaesti
mabili pfruuntur. & panis angelos recte dicit xp̄s. quia re
uera illius laude pascuntur. Neq. enim corporalē panem
manducare angeli credendi s̄. De uino quid facies. Non bibā
respondis amodo de genimine uitis. usq. in diē cum illud biban
uobiscū nouū in regno dī. Nihil te iuuat adhoc. Regnū enī
dī dicit aececlam. in qua cū coepisse & ut psalmista canit aligno
regnare. & nouo uino idē sanguine suo cū pane carnis suae eius
dem incolas regni potare. aptis post resurrectionē suā p dies
quadraginta apparens. loquens de regno dī. & conuescens con.
sequentē & bibisse cū eis. non ē penitus dubitandū. Ecce tu miser
qui de media lente tuū illū corporeū dm̄ uno anno belis sacer
dotibus stultior aestimandae pascebas. nr̄ ds̄ aeruis. inuisibilis.
incorporeus. intractabilis. inpalpabilis. in aestimabilis. in effa
bilis. immensus. in circumscriptus. omniū creator. quae fuerunt.
quae s̄. quae erunt. omniū rector. dispositor. atq. mode
rator. ubiq. totus. ubiq. p̄sens. nusquā maior. nusquā minor.

capiet uniuersorum. oculi omā contuentes. aures interiora & iam
cordium penetrantes. brachia omā continentes. manus omniū opera
trices. pedes inmobilitē pomā discurrentes. quae utiq. omā spūs est dī. patē
& filius. & spūs sēs. unitas cuius indiuiduae. trinitas in psonis consistit. nr
inquā dī cum magno tremore & reuerentia recolendus. cum maxima
dilectione amplectendus. nr inquā huiusmodi dī. Unde suos angelos
aeternalitē pascat. tandē aliquando. & si non anob. saltem ab augus
tino conuictus. & intimā conuersus admittem. nam de locutione dī ad an
gelos. & illorū addm. abunde te doceat si requiras gregorius. & quia
ut cernitur nullatenus a carnali uales intellectu diuelli. tene te
saltē ad illā quā pnob dī sapientia suscipere dignata ē carnē. illa
enim in caelis ad dextera idē aequalitatē patris. qui ubiq. dexter.
nusquā sinister. ut pote in eum scriptus spūs dī cum ossibus quae
spūs omnino ñ hab&. absq. dubio sed&. eius diuinitati incorporalitē
assistant incorporea spūs. angeli utiq. sēi. animae quoq. felices sōx
corpora quoq. vt nullis uisum ē quae cū dnō surrexerūt cum
animabus iustorū. Neq. enim huiusmodi es meritis ut dicere
cū apto possis. & si cognouimus sēdm carnē xpm. sed iam nunc
ñ nouimus. De eius cibo si sollicitaris. audi eundē. Meus cibus ē
ut faciam uoluntatē eius qui misit me. & ñ in pane solo uiuit ho
mo. sed in omni uerbo. qd procedit de ore dī. & esuriui. & dedistis mih
manducare. de pauperibus utiq. dicit. Verum quia de sacerdotib;
nris conquesti talia protulimus. suggerendo eosdē nobiscū monemus.
ut in lege dī die noctuq. meditantes. scrutentur scripturas mel

quam usq· modo fecissent· Caecus enim si caeco ductū praestet·
ambo in foueam ut ait dns cadent· Quae praecepit ds illa cogitent
semp· hoc super oma poculis ppetuum· qmquidem magnopere ex
pedit incessant habentes· Non enim semel in anno· sed cotidie eos ne
cessitas cogit pascha dni celebrare· ide agni di carnes comedere· re
nes uros accingere· ist de castitati operā dare studebitis· & mundamini
qui fertis uasa dni· Omne enim qd tetigerit immundus· immun
dum erit dicit n mentiens dns· Si mundi sunt quidā pueri maxime
a mulieribus· de panibus ppositionis quinm figurabant sacrificium
utriq· agens· & cū ita sit· immo qui ita ē· qd miseri cogitare uidemus
de nobis· quid aestimare· quare scilicet sacerdotes uocemur· qui tā
immunda pcordia gerimus· Potest ne· qd damus t sem pollutissimis
manibus nris tractatum· Estne benedictio· quā illecebroso salte osculo·
praeter alia fundimus ore polluto· Vae nob miseris ptribus scilicet
ac mulieres· vae· fuerat quide olim pdictum· & erit sic populus· sic
sacerdos· sed utinā ut honestiores quilibet in pto di· sic sabto sacerdotes essent
huiusmodi· Suademus praeterea eis· ne adeo sint ado extranei· ut
ipsos se primitus· dehinc alios mortifere decipientes· mentiri potuisse
putent spm sem p posapli dicente· Neq· adulteri· neq· fornicatores·
neq· ebriosi· regnū di consequent· & hoc aut sentore intelligentes· qd
omis fornicator· aut immundus· aut adulter· aut auarus· qd ē ido
lorū seruitus· n hab hereditate in regno xpi & di· Sed ne ad des
peratione eos sermo iste uerissimus trahat· nouerint n de his dici
qui olim fuer adulteri· fornicatores· & auari· sed illos notari· qui
de talibus conuersi iam n sunt adulteri· fornicatores· & auari·

usq· in finē malibus duraturos· neglexerī addm conuertī· qui uoq·
si concederētur eis in aeternū uuere· in aeternum ñ desinerent
peccare· & ideo iuste in aeternū poenas debent· quia digni sunt
luere· Comperimus namq· nr̄i temporis quondā talē pfungi·
sic destinatus quē cognouisse hominū utinā nullus his quae hic
deplaxeimus adeo insolubiliter irretitum ad ipsum fere cū pxi
mare miserrimū senū ut conscientia remordente nec ipsum euan
gelii librum nec eū osculari auderet ꝗ cōmunicaturus erat pbrm.
ita utq; se iudicans indignum pro sceleribus maxime qd os illere
broso· cū manibus & brachiis haberet cōplexu polluti· uiforme
mlare saltem attingere ipsum uas qd tanti dignitatis te
nuisset mysteriū· & tamen emendationis nullum ineuis erat
obduratissimo corde uestigium· pquo duplex nobis uisa ē non
silendi occasio· Id ē ut ei primū cauere studeamus exemplū·
de hinc uepeo dī miām eo amplius supplicem· quo amplius eū
indigere cognoscam· Nec contraria istic illa ē dni pmissio qua
dicit· Qui crediderit & baptiatus fuerit saluus erit· quia ui
delicet etiam sicredat uniām talium quis· ñ credit do quia pceptaes
ñ custodit· nec sacramentum uiuendo tenet· qd fide pcepit· sed cande fide
quā uerbis astruit· moribus destruit· Sat nr̄ q̄ es inceptis cū ceteris fidelibus
ē cesso dni dic· sed omniū corrupte iuuentiū diabolus pat est· Zenobeat
e contrario ait· qd a nobis auertere pietas dignetur illius· q̄ in hunc mundū
uenit peccatores ē saluos facere· in ic xpo dns· salutis nobis hostia factus· qui
oma quae uiuit cū patre & spū sco largiat· uiuens & regnans pinfinita
secla dsi· AMEN

Pascales frs kmi hodie dapes sumpturi uobisq. pro debito minis
traturi. hoc ē agni illius sacrosciissimam carnem. quem digito
eiusdem praecursor demonstrans clamauit. ecce agnus dī. qui
tollit peccata mundi. nimirum quia typicus ille. istum tantū
modo praefigurare non peccata poterat relaxare. quod so
lus iste in dītate quae illi cum patre & spū scō una ē ual & sin
gularitē agere. Huius inquam agni corpus & sanguinē so
lemnius hodie tractaturi. uraeq. dilectioni propinaturi. postu
lamus ne moleste urm aliquis ferat. si lactucarum agrestiū
aliquantulam interponamus partem. cum hoc per ipsius facta
amus dni iussionem. Eorundem sane holerum uel potius her
barum cum neminem noceat adeo speciē corpoream ignorare.
plurimum fateor officit. si non spīralem intellegentiam quis
agnoscere ac mente ualeat rēinere illorum. Natura equi
dem eiusdem holeris. sumentis fertur oculos facere lacrimis flu
ere. dentes purgare. sed lactucarum quas promittimus uiralis.
cordis & corporis oculos ad salubrem incitat luctum. mentium.
purgat reatum. Sed iam nunc ornemus quam promisimus
mensam. Haec dies frs kmi quam fecit dns ait proph&a sālti
mus. exultemus & lētemur in ea. Numquid frs non hesternā
diem similitē dns fecit. Plane. sed illam ieiunio. istam lētitię
consecrauit. Illa discipulis luctum. haec maximum intulit gau
dium. Quid ergo frs agendum. Nimirum ut ratio doc&.
si heri luximus cum apīis. gaudeamus hodie cum illis. & omnib;

ſcis. Neq. uereamur ne nobis dicatur. Vae uobis qui ridetis
nunc. quia lugebitis & flebitis. cum ppt̄ praeteream abſtinen
tiam atq. triſtitiam. eiuſdē refouemur conſolatione dicen
tis. ut aptis uero ante paſſionem. ita nobis ante reſurrectio
nis diem. Et uos igitur nunc quidem triſtitiam habetis. Iterum
autē uidebo uos. & gaudebit cor urm̄. & gaudium urm̄ nemo tol
let a uobis. Hoc dictum ē frib̄ aptis. hoc dicitur & nobis. Luxe
runt apti. pro morte quamquā illis nimium neceſſaria xpi. De
cuius reſurrectione. gaudio inaeſtimabili. & inmeſſa ſunt gratu
latione laetati. Imitati ſumus heſterno luctum illorum. inuen
mur hodie gaudium. Sed ſi eos uolumus imitari. ab oisdē normā
ſumamus moneo gaudii. Die igitē ſcē apte poſt omis quidem uo
cate. ſed uſq. ad tertiū caelum modo quem ipſe meliuſ noſti diui
nitus rapte. die inquam. Satiſfac interrogantibus. unde debea
muſ gaudere. Paſcha inquit. paſcha nrm̄ immolatuſ ē xpē.
Non ob aliud. Immolationē nam noſ ipſam. intellexeramuſ eam
dem quam apti luxerant mortē. quorū & heſterno ſumuſ imi
tati meroren. Rogamuſ igitur. pſequere quid debeamuſ
hodie. uel qualiter agere. Subiungit atq. ait. Itaq. epulem̄.
Idoſt carnem dni manducemuſ. & ſanguinē ipſius bibemuſ. Non
in fermento ueteri. neq. in fermento malitiae & nequitiae. ſed
in azimis ſinceritatis & ueritatis. Quare hoc. quia ut alibi idē
dicit apts. Conſepulti ſumuſ xpo. p baptiſmum in mortem. ut
quomodo ſurrexit xpē a mortuis p gloriā patris. ita & noſ in

nouitate uitae ambulemus. Si enim complantati sumus simili
tudini mortis eius. simul & resurrectionis erimus. Hoc igitur
sensu frs kmi si seruamus operando quod credimus. in xpo re
nati. in xpo passi. in xpo mortui. in xpo sumus a mortuis resusci
tati. Ac per hoc. maxima nobis ē ratio gaudii. Hanc ergo
diem non sibi solum. sed & nobis. quia fecit dns frs. exultemus
& lactemur in ea. Ecce hae sunt paschalis festi decentissimae
quas promisimus dapes nunc uobis monstratae. postmodum mi
nistrandae. De lactucarum agrestium sed quid facimus filii
promisso. Ueniant & ipsae. purgent sordida dentium. hoc ē
impedimenta de facinorum congerie mentium. comedere
qui uenium agnum. fluere ex oculis riuulos cogant aquarū.
Non in fermento inquit ueteri. hoc ē inflatione ulteriori pec
cati. id est utiq. ut non eiusdē utri hodie sitis. quo heri fuistis.
neq. in fermento malitiae & nequitiae. quasi utiq. dicat.
malitiam praeteritā bonitate mutate. nequitiā relinquite.
si agni di uultis carnem comedere. & sanguinem bibere. sed
in azimis sinceritatis & uerritatis. Intellegite frs. immo intel
ligite. si qui hic forsitan estis mei consimiles. malitiosi utiq. ne
quitia pleni. Si uultis salubrit gaudere. in dno gaudete. non
in locis superfluis. non in fabulis otiosis. non in turpiloquis noxius.
non in tactibus illecebrosis. non in cauitum uanitate. non in
crapula & ebriete. Si cupitis exultare. seruite dno in ti
more. & exultate ei cum tremore. Si desideratis pascha legi

timum caelebrare · in azimis caelebrare · Quae sunt uero
si requiritis azimę · sincerritas respondeo & uerritas · Fermen
tum enim pessimum ē simulationis duplicitas · fermentum
noxium ē falsitatis uoluntas · Fermentum enim cum afer
uore sit nominatum · ipsam malitiam · ipsam nequitiam ·
ipsam uetеris adae · cum uniuersam nominari ualeamus in
telligere consuetudinem · nullam magis ualemus conicere ·
quam contrariam sincerritati & uerritati · qua fraudulento
rum aestuat animus magistram decipiendi proximum
fallaciam · Qua cum maxime nitatur malum quodlibet perpe
trandi uoluntas · abstineat tanto sugyerimus abea idē fallacia
ura fratrnitas · quanto hac magis offenditur diuina maiestas ·
& deturpat pascalis honestas · Nisi enim ita esset · nequaquā
aptis & contrariarum phibitione · & ipsarū praeceptione casdē
duas insolubiles uirtutes · idē sincerritatē & uerritatē · in pascalis
festi epulis · tantopere cōmendasset diuersis uocabulis eadem re
petendo atq · dicendo · Itaq · epulemur · Non infermito uetеri ·
neq · infermito malitiae & nequitiae · sed in azimis sincerritatis &
uerritatis · Nedum enim pascalem celebrat festiuitatē · qui in
corde malā habet uoluntatem · cum nec gtam in excelsis cum
dō · nec uerā intuita quis habeat pacem · nisi qui bonā possidet
uoluntatem · Hanc frīs kmī mordacissimā uerritatē · & uerracissi
mam mordacitatē · lactucā appello agrestem · quae utiq · fla
gito ut cordum & corporū nrorum spīrali gustu pcepta · qua

Litatem committent · cor uidelicet adsuspiria · corpus dum pro
uocant adlamenta · utraq· haec · admalae uoluntatis relin
quenda molimina · Quod absq·dubio credimus prouenturum ·
si etiam quid dns pdecalogi nobis mandat de pascha celebrando
ministrum adnaturam earundē referre satagimus lactucarū ·
Sic aut inquit comedetis eum · Renes uros accingetis · calciamen
ta habebitis in pedibus · tenentes baculos in manibus · & comede
tis festinantes · Quid hausterius fris · quid acrius dici potuit illi ·
qui ista intelligens pascha praeterita se meminit eisdem obserua
tis nullomodo celebrasse · Qui enim non obaudiunt psalmistae
dicenti · Accingere gladio tuo super femur tuum potentissi
me · idest fortiter · sed eneruē sese luxuriae dedens · ad agni dī
sumendum corpus & sanguinem ē ausus accedere · qui non se
cutus ē exempla scōrum · qui iam in xpo obierant patrum ·
qui non se baculo regiminis defendit contra rugientem leonē
idē quaerentem se deuorare diabolum · qui pio desiderio non
festinauit idē non optauit dissolui · & cē cum xpo · qualiter hodie
sine gemitu atq· suspirio · corpus & sanguinē dni praesumat ac
cipere non uideo · nisi quia desperatione mortifera induratū ·
aut falsa spe deceptum huiusmodi credo · sed ne faciat suggero
ne se desperet moneo · ne falsa spe sese decipiat amplius rogo ·
intendat qd sequitur · suspirat et gemat · Est enim phase ·
idest transitus dni · Quasi dixisset · Transit a diabolo ad xpm ·
qui renes a luxuria restringit · qui scōrum exemplis gressus

operum munit · qui baculo reguminis adiabolo sese defendat ·
qui desiderando festinat adpatriam caelestem pgrinare ·
Huic itaq· soli conceditur pascha dni celebrare ·· & tamen
ne huic sine lactucis agrestibus idē memoria preteritorum
facinorum · & effusione utillima lacrimarum · Sed iam nē
ad aptīm redoundum · tantum quo conficiat qd proposuim?
oblita impossibilitatis nrae qui ual& utiq· negotium · Pascha
inquit nrm immolatus ē xps · Quod fuit utiq· ut remur
dixisse · Ideo pronobis immolatus ē xpc · ut ipse nr esset tran
situs adipsum · & ipse nrm esset solummodo gaudium · Sit ergo
sit unusquisq· nrm postul& suggero · exultemus & laetem
in eo · Ipse ē enim pax nra · ipse lux · ipse dux · ipse dies · ipse
sol · ipse salus · ipse uita · ipse resurrectio · ipse gaudiū uerū ·
ipse beatitudo pp&ua · ipse felicitas aeterna · ipse laetitia
indeficiens · postremo ipse dies quam gignendo non operando
fecit dns · & hoc ineffabilē uero · exultemus & laetemur
in eo · Laetitia quoq· mensae nrae pringat adpauperes xpi ·
nra abundantia · illorum suppleatur inopia · Ipse quoq· pau
peres se inuicem adiuuent · qd uni deest · d& alter si hab& ·
si non hab& · opt& saltem dedisse · ut poma & in omnibus de
nobis gaudeat qui pascha nrm immolatus ē xpc · & hae sit dies
nra quam fecit dns · ut & nos exultare & laetari in ea nunc
& sine fine possimus · corpus quoq· & sanguinem ipsius ita per
cipere · ut non adiudicium ut pronefas multis sed adremedīu

sempiternum. nobis ut felicibus eueniat hoc prouenire con

tingat æternum. Adiuuet adhoc desiderium nrm. & scifice&

æstum. qui pronobis inmortem dedit unicum filium suum.

Qui cum ipso & spu sco uiuit & regnat in scta sctorum. Am.

Lect. Sci Augustini ad mortuos.

Frs. kmi. uolo uos aliquid breuit deconsolatione mortali

tatis. de spe recuperande salutis. planius ac ualidius dicere. Si

quidē hæc quæ loquor infidelibus aut ubiq; uidentur esse fabu

losa. adquos pauca strictius pferamus. Certe quicumq; estis in

credulii. omnē dubitationē de substantia corporis sustinetis. Dis

credimur enim aquibusdam carnē conuersam inpulueré. iterū

posse resurgere. iterum reuiuiscere. Ceterum de animae immo

talitate. nec philosophi ipsi cum sint pagani dissentiunt. Nam

quid ē mors. nisi separatio animae corporisq;. Recedente enim

anima quae semp uiuat. quae mori nesciat. quia deflatu di est

inspirata. solum corpus et moritur. quia aliud innob mortale.

aliud inmortale ē. Sed recedens anima quae carnalibus oculis

nuidetur. abangelis suscipitur. et collocatur aut in sinu abrahae

si fidelis ē. aut in carceris inferni custodia si peccatrix ē. donec statu

tus ueniat dies. inquo suum recipiat corpus. et ante tribunal xpi

iudicis uri uel reddat suae operii rationem. Ergo quia de carne

sola cunctatio ē huius ē et infirmitas defendenda. et resurrectio con

signanda. Qd si quis requirit ame dubius et incredulus. quo

modo mortui resurgunt. quo corpore uenient respondebo et ore

ac uerbis apti. insipiens tu qd seminatur. ñ uiuificatur. nisi prius
moriatur.

Denique fr tu qd seminas nudu seminas granu tritici. aut al
terius cuiusq seminis mortui. aridu. sine humore. et cũputrefac
tum fuerit. secundus surgit. imq uestitu folliculis aristis arma
tum. Quem granu tritici suscitat, ppt te ipsum ñ poterit suscita
re ppt se. qui solet suum cotidie quasi desepulchro noctiu resusci
tat. et luna uelut deinceps reparat adulatate scilicet mran.
ipsos nos ppt quos oma reparat. non requirit. et semel paciatur
extingui. quos suo flatu accendit. quos spu animauit. Et in
ppetuu iam ñqit homo. qui dm pie cognouit. et coluit. Sed
uterum dubitas qd non possit restaurari post mortem. restitui post
cineres. et ossa consumpta. O homo dicã siuedim quid fuisti ante
quã uiuaris utero concipereris. nihil imq. ds ergo quite creauit ex
nihilo. nonne facilius poterit reparare de aliquo. mihi crede. facilius
potest facere qd ante iam fuit. qui potuit creare qd ñ fuit.
Quite exgitta uni formis liquoris intimae matris utero. uiniuos.
uenas. et ossa iussit excrescere. poterit imq. te deinceps terrae.
terum generare. Sed times ne forte ossa tua. arida pristina car
ne uestiri non possint. Noli secm tuum fragilitate di existimare
maiestate. ds ille rerũ omniũ p cunctor. qui uestit arbores foliis. et
erbas floribus. poterit et tua ossa illo certo uers tempore uiresur
rectione uestire. Dubitauerit aliquando de hoc ipso, pphãs ehec
hihel et interrogatus adnõ. utrum uiuerent ossa arida que uiderat

in campo sparsa. Ꝓ. tu scis dne. sed post quã dõ iubente et sepso
pphãante. iudit ossa ad sua loca. et adiuncturas curruntia.
postquã iudit ossa arida nerius ligari. carnibus contegi. uenis
intexi. cute uestiri. postea pphãauit inspũ. et uenient sps unius
cuiusq. uiuoiunt in corpora illa iacentia. et surrexerũt. et mox
steterunt. Sic confirmatus pphãa de resurrectione scripsit
iusionẽ. et ad posteros tunc rei cognitio peuenit.

Merito ergo fris de resurrectione clamabat esaias. exsurgent mor
tui. et resurgent qui in monumentis sunt. et letabuntur qui sunt
in terra. Ros enim qui abs te est. sanitas est illis. Vere oui sic roren
ade facta semina germinant et exsurgent. sic rore sci sps ossa fidelium
iustantur. et cum suo corpore in carne gloria germinabunt. Sed
dubitas quomodo de paruis ossibus. totus possit homo restitui. Re
uera. tu ex modica scintilla ignis. ingentẽ sustas flammã. ds non potest
ut ex modico cineris fermento. totum corpusculũ tui redintegra
re conspersum. Non es dicas numquã comparent carnis
ipsius reliquie. forsitan oui aut igne conbuste sunt. aut abestis
deuorate. Hoc primo scito. quia quicquid consumitur in
terrae uisceribus continetur. unde potest rursum dõ pro
duci. Nam et tu cum in apparatus sonum ignis. adhibes lapillũ
& modicũ ferri & exeunt de uisceribus lapilli. quantũ opus est
ignis. Qd ergo ptuã industriã & sapientiã quã ds tibi ipse
concessit. facis ut ducas qd non apparet. maiestas illa diuina
non potest facere. ut quae interim non uidentur exeunt.

Mihi crede omnī potest dī· hoc tantū require · utrum p̄ mori
facere resurrectionē · et cum p̄ missā tantos didicerit testimoni
is· in mo cum ipsius xp̄ī dnī certissimā tenea cautionē · confirma
tus fide · mortē desine iam timere · Qui enī timet · adhuc ñ
credit dō· qui ñ credit · peccatum continet insanabile · Sed non
ita beati apti· non ita sēi martyres, p̄bant · Apti, p̄ hac p̄dicatio
ne resurrectionis· dum xp̄ē resurrexisse p̄dicant · et in ipso mortuos
suscitandos annuntiant · nec mortē nec tormēta recusauerunt · nec
crucē· Si ergo in ore duorū et trium testium stet omne uerbum·
resurrectio mortuorū cui tanta etiam idonea testes existimant · cui
cum effusione sanguinis testimoniū dicunt · quomodo potest in
dubium deuenire · Quid aū putas martyres sēi habuerunt certā
spem resurrectionis· an dubiā · Si non habuissent certā spē· ñ unq
tantas penas p̄ lucro maximo suscepissent · Non cogitabant suppli
cia p̄sentia· sed premia secutura · Sciebant dictū· quae uidentur
ad tempus sunt · quae non uidentur· aeterna sunt ·

Audite fratres uirtutis exemplū· Mater septē filios orbabatur ·
et non lugebat · sed potius laetabatur · Uidebat filios suos ungu
lis radi· sartagine assari· ferro concidi· et non lacrimas fundebat ·
non ululatus emittebat · sed sollicite adstellentia filios orbabatur ·
non unq; erat crudelis illa · sed fidelis · Amabat filios non delica
te· sed fortiter· orabatur filios ad passionē · quā gaudens ipsa quoq;
suscepit · Certa enī de sua · et suorū resurrectione secura · Quid
loquar uiros· quid feminas· quid loquar puros· quid puellas· quo

modo sibi desta morte luxerunt · quomodo se summa celeritate
adcelestē militiā transtulerunt · Poterant utq; adpīsonis
re fuoluissent · quia impsis exte postrū unrū xpm negando unu
rent · anconfitendo moreremur · Sedmagis elegerunt unam, piere
temporaneam · et unā assumere sempitēnam · excludere terrā · et
includere caelum · Inthaec firī quisdubitationis ē locus ubi po
test · adhuc mortis residere formido · Simartyrum sum filii
sierū socii uolumī inuenirī · nonconmistemur morte · nonlugea
mus caros quinos pcedunt addnm · nisi plangere uoluerimus ·
ipsi nob insultent beati martyres & dicant · ofideles · Orignū
dī cupientes · uos qui caros delicate · morientes inlectulis utq;
eplamis tanto merore plangitis et lugetis · Sicos agonibus
ppē nom dī cruciari · & interfici uidetis · quid factum esetis ·
aut non uob pcessit exemplum quia abraham patriarcha ·
filium unicum suū offerens dō sacrificium · gladio pene iu
gulare uolut · nec tanto amore · pepet nedō inobediens pbatur ·

Incipit Ordo adexcommunicandū incorrigibiles.

Dominus epʒ sollemnibus uestimentis idest roccho & dalmatica paratus. Adpublicam missam cum plena processione idē cū xii. pbris paratis. & cū vii. diaconibus dalmaticis par. & cum vii. subdiaconibus subtalis par. & viī turibularius. & cū vii. ceroferariis. exspectante cum omni clero & ppto inaecclesia procedat. & cantet missam sicut mos ē usq; post euangelium. Tunc veniat adsummū gradum. et ter uocet illū rebellem ut reuertatur ingremiū scē matris aecclie. et post dicat omnibus audientibus. Vos omis scitis istius hominis pessima opera & eum dō nrisq; monitionibus rebellem. nolle conuerti. Ideo eum sicut rebellē diiudicari necesse ē. & perpetuo anathemate tradi. Et tunc iubeat chrisma & euangeli & crucē apportari. & dicat. Ecce turbula aff viii. septē aecclesiarum idest omniū scōrum orationes significantia. inde istū rebellem. H. excludimus. Et ecce vii. candelabra septena dona sci sps significātia. inde similiter istū rebellem excludimus. Et ecce chrisma. Acuius nomine xpiani nom̄ accipiunt. & quo xpianitas totū mundum dilatatur. a cuius istum rebellem H. gremio secernimus. Ecce euangeliū quo mundus totus pdicatur ex eius sacra doctrina. istum rebellē. H. excludim̄. Ecce crux inqua dis nr ihs xpc pnobis passus. diabolica potestate nos eripuit. ex illa sca redemptione istum rebellē. H. excludimus.

Ecce ego qui nunc sci pri. isto & plebem mihi adō commissam regere & pūidere debeo. quia mihi rebellis dinoscitur. ideo istū a grege scō & immaculato mihi cōmisso. H. excludo. neuna ouis morbida totum gregē contaminet. Ecce uos qui filii estis scē di aecclie. ex uro & omnium xpianor

consortio istum rebellem · N · excludo · Et ut pastor ouem erraticam & scabiosam maledico · nisi adhuc resipiscat p poenitentiam digna; Et te descendat inlectorii ubi euangeli legit. Et tribus uicibus uocet eu · si uelit conuerti · & dicat · ego iuuice di omnipotentis & isti xii · ptri cooperatore mei · iuuice xii · aptorum · & isti vii · diaci columne vii · s ecclie · & omis haec sca aecclia · uocam & iuuam istu · si adhuc uelit conuerti · & te si non resipuerit haec uerba dicit solus eps · Canonica instituta & scorum patrum exempla sequentes aecclesiarum di uiolatores · raptores · predatores · homicidas · hos uiros · ill · in nomine patris & filii · & uirtute sci sps · nec non auctoritate epis pbeatu pcorum principem aptorum diuinitus coll ata · ascem matris aecclie gremio segregam · acppcque maledictionis anathemate condemnamus · sintq; maledicti in ciuitate · maledicti in agro · maledictu horreu eorum · & maledicte reliquie eorum · maledictus fructus uentris illorum · et fructus terre eorum · maledicta armenta boum eorum · & greges ouium illarum · maledicti sint ingredientes · & maledicti egredientes · sintq; in domo maledicti · in agro pfugi · uenantq; sup eos ille maledictiones · quas dns p moysen in pplm diuine legis puaricatore se ee missuru · minitauit dicens · Mittat dns famem sup eos · & esuriem · & increpationem · in oma opera eorum que facient · donec conterantur · & pereant uelocter · adiungat illis dns pestilentia donec consumat eos · Percutiat eos egestate · febre · & frigore · ardore · & aestu · & aere corrupto · aerubigine · & psequat donec pereant · Sit celu quod supra eos e aeneum · & terra qua calcant ferrea · Det dns imbrem terre eorum puluerem · & de celo descendat sup eos cinis donec conterantur · Tradat eos dns corruentes ante hostes suos ·

h & aecclie di qua leserit p emendanem scox q; iux patrum instituta satisfecerit ·

sitq; cadauer eorum in escam · cunctis uolatilibus cæli · & bestiis terræ ·
& non sit qui abigat · Percutiat eos dñs decem plagis egypti · i · Aquæ
eorum uertantur in sanguinē · & sit cruor in omnibus uasis eorū utriberi-
dicat omis ppls am · non possint aquā fluminis · pisces q; moriantur · ii · Terra eorū operiatur
ranis · & ebullient flumina ranis · quæ ascendant & ingrediantur domos eorū
& cubiculū lectuli · & sup stratū · & in furnos · & in reliquias ciborū illorum · dm
· iii · Pulvis terræ eorū uertatur in scimphes · & fiant tam in hominibus quā in iumentis · dm
· iiii · Mittat dñs in illos & in omnē familiam illorū & in domus eorū omē genus muscarū ·
corruptaq; sit terra eorū abhominatione multi muscis · v · Descendat manus dñi dm
sup agros eorū sup equos · & boues · & oues · & in omnia pecora eorū grauissima
pestis · vi · Sint igitur in illis & in iumentis eorū uulnera & uesicæ turgentes · dm
· vii · Pluat dñs sup eos & sup terram eorum grandinē & ignem pariter · & percutiat agris
herbam cunctā & omne lignū regionis confringat abhomine usq; ad iumentū ·
pronuntia & fulgura · viii · Inducat dñs in fines eorum locustas · quæ operiant dm
superficiem terræ nequaquā eius apparet · sed comedatur quod residuum sit
dm grandini · viiii · Fiant tenebræ sup terram eorū tam densæ ut palpari queant · dm
x · Percutiat dñs omē primogenitū in terra eorū · abhomine usq; ad iumenta · & non
sit domus in qua non iaceat mortuus · Nouissime occidat eos dñs parte corpo dm
ris p quā stercora digeruntur · scabie q̄q & prurigine ut curari nequeant · amen
tia & cecitate ac furore mentis · & palpent in meridie sicut palpare solet cecus
in tenebris · & non dirigantur uiæ eorum · Omni tempore calumniā sustineant
& opprimantur uiolentia · nec habeant qui liberet eos · Si uxorem accipiant
alius dormiat cum ea · Si domū ædificent non habitent in ea · filii & filiæ eorū
tradantur alteri ppto · fructus terræ eorū & omis labores eorū comedat ppls

quē ignorant & sint semp calumniā sustinentes & opssi cunctis diebus ui
tæ eorum. Percutiat eos dnus ulcere pessimo in genibus & suris sanariq;
non possint a planta pedis usque ad uerticē. Sit uita illorū quasi pen
dens ante eos. timeant nocte dieq;. mane dicant quis mihi det uesperum.
& uespere quis mihi det mane; ppter formidinē cordis tui. Obsidentur
intra portas suas. & tenera mulier delicataq; quæ sup terram ingredi non
ualebat nec pedis uestigiū figere propter molliciē & tenerritudinē nimiam.
inuidebit uiro suo qui cubat in sinu eius sup filii & filiæ carnibus & in luiæ secun
darum quæ egrediuntur de medio feminum eorum. & sup liberis qui eadem
hora nati sunt. Comedent eos clam enim ppter rerum omniū penuriam in ob
sidione & uastitate qua opprimentur ab inimicis suis. Adultimū maledicti
sint quia non honorauerunt patrē suū idē dm. & matrem suam idē scam
ecclam. & dicat omnis ppls Am. Nullus qq xpianus eis postea aue dicat.
nullus eis communicet cibo. potu. t sermone. nullusq; pbr missā celebrare
psumat illis conm adstantibus. t aliqd sacerdotalis officii illis impendere non
audeat. Sintq; anathema maranatha idē pereant in secundo aduentu dni.
Sepultura asini sepeliantur. & insterquiliū sint sup faciem terræ. ipsi omnesq;
illis cōmunicantes. Et sicut istæ lucernæ de nris manibus p diesq; hodie extin
guuntur. sic eorum animæ hic & in futuro extinguantur.

Ideo fris mei uobis cautē considerandū ē quibus arcta di commissa ē.
ne rapperitibus uobis. Atque exuitate ecclæ diabolus surripiat. quia pdicto
cauis libē Amonse. ut uosipsi scitis. maximū dōrimentum ē uob. ꝓpendere
sublimitatē ōis sacerdotalis ministerii. ꝓpendere quā terribilē uos

dns p̄ prophetam admonet dicens. Fili hominis speculatorem te po
suī domui isrl. Et ibi. Vide ne dicas. Si primo dixero. Et non ad
nuntiaueris impio impietatem suam. ille in peccato suo morietur. San
guinem eius de manu tua requiram. Audisti fr̄ mei terribilem hanc
admonitionem. Audiamus primo fere. verba dī omnibus diligenter. deinde tor
tum p̄dicare. quia multorum animarum pondera radicio. Quibusq; pro
fecto in futuro exequenda sto. Ob hoc si vera fideiudicet. Ecclesiae apos
tolice nos omnes dominus ita salutis ostendere. Et infaustae supra gregem xpi ingre
dere. ne deputemur mortis alicuius lesus. auferatur gratia xpi. Non omnibus tam
eandem doctrinam p̄bemus. sed unicuique. secundum suam qualitatem et sensum expe
dit admonere studeo. Quosdam multa fouere collocutione. quosdam pupl
ca efirmare p̄dicatione. unicuique ut dixi. secundum suam edificamus et p̄sens modū
hortamur ingerere. dominus seu uniuscuiusq; potestati. ut strenue et insidiam lu
ci, obedientiam et humilitatem. seniori, fidem omnibus aequae caritatem di
et proximi. Castitatem corporis benignitatem et pietatem in elemosynis. quamuis
multiplex laboris sui fructus. ad aeterna beatitudinis gaudia pertinere mereamur
consequi. qui ait. Sic luceat lux vestra coram hominibus. ut videant opera
vestra bona. et glorificent patrem vestrum qui in caelis est. Et nolle fere fr̄es mei
quid aliud esse. nisi fr̄es nostri nominis officium. nisi apostolorum habere admoni. unde
fratres vestri iudicium. pro qui ait. Aperiam tuum. et ego adimplebo illud. Ne
quaquam igitur negligere est. gratia dei quae data est nobis. sed ut magis magisque pro
ficiat. dicit exemplis vitis bonis. pp̄ter potius erudiat quam verbis. Attendere debe
tis illam euangelicam sententiam. terribiliter disputantem. ubi dicit. Multi enim sunt vocati
pauci uero electi. Et quo rarioresmuenimur. eo instantius verbum dei publicare

necesse ē. Si fos ē uob corā astantib, dicere. admodū displicet mihi,
qd pastorales curas. sdares p turbant delectationes. & qui sola dō
uacare debuerant. magis mundo deseruiunt. militesq. xpi. sēto
militare uidentur. & qd perus ac dolerus ē gladiū uerbi dī qd quasi
euaginatū semp portare debuerant. secularī ēt eme formidi
ne. clauso ore recondunt. Hi absq. dubio in die certaminis. mer
cenarios se ostendunt ēe potius quā pastores. Sed forte aliquis
urm apud se tacitus cogitat. & ut uerius fatear dicat. si ita ē ut
iste doc. cur semetipsu antea n ppendit. illaq. euangelica sen
tentia mo reprehendere mititur. ubi dictū ē. Hypocrita. eice
primū trabē de oculo tuo. & tunc pspicies. ut educas festucam
de oculo frīs tui. Nolite frīs mei. nolite ita cogitare. sed eandē
uoluntatē interrogantib, discip respondentē attendite. ubi dic.
scribe & pharisei quaecūq. dixerint uob. seruate & facite. opē
ra u eorū nolite facere. Quid plura? Satis iam satis exima
paruitate uāe sagacitati pnotauī. qui multoplus longeq.
meliusq. ego. sed ne ut hoc pretermittā. quin ut sentio
dicā. quia isti circūstantes milites xpi. uri sspirales filii. uos
autē eorū dilectissimi patres. commune tam habentes patrē
caelestē dnm nrm ihm xpm. quo largiente et laborare stu
dete. quatenus cū illis. & illi uobiscū. ad aeterna gaudia pueni
re meremini. beatissimi patres. Quid inquā frīs mei pderit
uobis. si ego reproborū cruciatibus parcepsero. meūq. uae uae
duplex uni uro uae ñ pficit. nec societas passionis. uīs poterit
leuare poterit dolorē exustionis

Si cuius uxor constupra fuerit. & ppter ea maritus p dere illam machinauerit. Cap. XLVI.

Si cuius uxor estupprata fuerit. & ppter ea maritus capitali sentencia delere illam machinauerit. Ipsa uero urgente mortis periculo adeptum effugere. & auxilium quesierit. Operosior tamen si poterit ipsi laborare desudet. ne occidatur. si uero non poterit nullo modo liceat ei requirenti ea reddere uiro ad occidendum. quese ei occulere ad defendendum. Sed solere ei cuia transmittat ea ad locum quem ipsa delegerit. ut se cum ea uinere possit. Si uero inter dum maritus ea inuenerit & rep&ierit. secundum sem potestatem habuerit. quid ei agere uelit. Sed audiat sem augustinum dicentem. Cum enim uir a uirtute nom accepit. & mulier a mollicia id est fragilitate. quare contra crudelissimam libidinis bestiam uiuit unus quisq; uxorem suam et uicerice. Cum ipse ad primum libidinis ictum victus cadit. Nam quicquid extra fidem catholicam mulier ubi nlic& nec uiris lic&. Si aut cadem mulier timore perterrita. a loco ubi ea ipsi destinauit aufugerit. & uir ei a epo semel aut bis t sepius rep&iert. Si uirtam ei obtinere possit. p quirat & reddat. sin aut omnin non red at. Maritus uero quam diu ipsa uiuat. nullo modo alteram ducat.

8

ΟΜΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΤΖΙΟΥ ΤΙΤΑΡΙΣΕΩΝ ΒΑΛΟΜΟΥ

Predicam uob frs dilectissimi ihm xpm & hunc crucifixum. iudeis quidem scandalum.
Gentib; autem stultitiam. Cui enim dnm ihm. dm & di filium do patri coaequalem. consub
stantialem. coomnipotentem. coeternum. obnxam salutem infinite temporum carnem
ex uirgine adsumpsisse. crucem ascendisse. morte obisse. Sepulturam et tertia die
uiuentem. propria resurrexisse. ad celos addm patrem. non solum dm aut solum hominem.
sed utrumque simul non commixtum. deus dmusque. neque aliud sed alium ascendisse. uenturum
etiam iudicem in nouissimo. deumque secdm quod gesserat reddituri confitemur.
hoc hebreus expauet. hoc infelix audire recusat. Ad augmentum etiam predicationis sue
audiunt tantum legis et non factos. his uanis argumentis. Sed fere omnes quod & ego
affirmo. quod necesse habuit increatus creaturam adsumere. & creatura creaturam libe
rare. Nonne scriptum est. dixit et facta sunt. mandauit & creata sunt. Iussione tantum
immo uolumine cuncta creauit. ipsam etiam dignissimam angelorum creaturam. de quorum
ordine angelus dignitate casuque bruti pars ceciderat. unius suggestione sumo pri
obedientiam cecidit homo. nichilominus & sine carnis adsumptione exposcunt
angeli pstem quemque de tertia potestate potuit liberare. Quis o infelix he
bree di omnipotentiam ñ agnoscis. Nam dum solam eius potentiam pdicas. negando
illius uera iustitiam nimium peccas. Siquidem rex & pphetam dd. Dñs inquit iudex
iustus. Sicut dñs potentia sua solum pdium hominem & nominatione quadam liberare &
ubi est iustitia quam prophetam iustum eum iudicem esse adfirmat. Possit iustus quo
quomodo secdm tuam inepciam fieri. ut uolentem supbire angelum ne supbiret
suadens potentia coherceret. quam utique inobedientiam lapsum hominem. potentia solum
& ñ ratione quadam iusta & iuga. exdebinc motus fauent liberare. Qd siuquidem
adiuuare. ñ aut adiustitiam pertinet. Quemquam aequitas esse creatum angelum nulla

corporis grauedine oppressum · sed ob pcipua claritudinis dignitate lucifer ui
quimane oriretur uocatum · uolente ñ alterius suggestione exterinsecus · sed uo
luntate ppria superbire · & creatori suo se similē facere · ne superbire cōpescere ·
atq: mutui humilitū & beatorum spirituum societate ac beatitudine dare ·
bienī qui creatorem sup se constituī agnouerē · atq: humiliter uenerando
adorando laudauerunt · non quia non possent non peccauerunt · sed quia
penitus noluerē · Quibus uero peccandi adfuit uoluntas · iusium erat ut ad
implendi p mutteretur facultas · Et enim ds angtos ratione creauerat · Ut ex
uoluntate ppria · aut beatitudine aeterna fruerentur · aut damnatione
p pecua punirentur · Uolens itaq: dns eorū immundorū spirituum deminutū
ordinē integrare · exlimo tempe creauit hominē · ut non solum diabolo pena
tē suaipsius detectio · uerū augmentū pene · ad suā prisanā gloriā hominis
tē transitio · Unde & inuidia tactus · nichilominus etiam p pter odium in
creatorē suggestione sua molitus · ē agere · ut p inobedientiā homo adeā
ex quaipse cecidерat beatitudinē possit minime puenire · Uolens itaque ds
creatum temptare hominē non obse cum cuncta sunt nuda & apta sed ob poste
ros quasibi obedientia subderetur · de omni inquit ligno quod est in paradiso
comede · de ligno autē scientiae boni & mali quodē in medio paradisi ne co
medas · & quia ds hac conditione creauit hominem · ut ex p prie libertatis
arbitrio aut obediens staret · aut inobediens caderet · d postata angtus p serpen
ten ad mulierem loquitur dicens · Cur precepit uobis dns ds ut non comede
retis de omni ligno paradisi · Cui respondit mulier · De fructu lignorum
que sunt in medio paradisi uescemur · de fructu uero ligni quod est inme
dio paradisi p cepit nob ds ne comederemus · & ne tangeremus illud

ne forte moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem. Nequaquam morte morientur.
Scit enim dominus quoniam quocumque die comederitis ex eo. aperientur oculi uri. et eritis sicut
dii scientes bonum et malum. Vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad uescendum
et pulchrum oculis aspectuque delectabile. et sumpsit de fructu eius et comedit. deditque
uiro suo. Qui comedit. et apti sunt oculi eorum. Neque enim dauisi oculis facti sunt. et in para
diso deliciarum ceci palpantesque obcecabant. Quo igitur apti nisi ad inuicem con
cupiscendum. ad peccati penam carnis morte concepta. ut iam non corpus
animale tantumque potestate si obedientia conseruarent in meliore spiritale que
habitum sine morte mutari. sed iam corpus mortis in quo lex in membris repug
nare legentis. et ut tacita tuam obedire puniam questione. bene tem
tari hominem prius miserat quem consensuri et ipse faciebat. Nam uera ratio non
magne laudis futurum fuisse homine si ipse tentare posset bene uiuere. ut neque
male uiuere suadere cum et in natura posset. et in libro arbitrio habere uelle
non consentire suadere. Adiuuante tamen illo quem sicut supra et humi
lis dat gratiam. Nam et humanum genus eo die primum et de sine cessatione
ad exercitandam et probandam uirtutem tentatum conspicamus. Gloriosior enim
palma non consensisse tentatum. quam non potuisse tentari. Dolens igitur dominus creatum a se homine diabolica fraude et deceptum. non poten
tia solum sed iusta sententia ex debito mortis fauce uoluit liberare. Quod
si dixeris quare creatum solum hominem et creatum angelum non uoluit libe
rare. Hec causa est. quia creatus angelus nulla carnis mole oppressus. nulla al
terius suggestione impulsus. sed propria malitia inflatus nulla erat redemptio
ne liberandus. homo uero carnea mole oppressus. suggestione serpentis
infatuatus domini erat gratia liberandus. Quod mox sesquipedalia sapientissimus spiritus prudens

plenus in libro geneseos non redimendi angeli apostate dictum tacuit.
Redimendi uero hominis peccatum descripsit. Et quo nullius meritum angeli
ad totius mundi redemptionem sufficere. noluit dispertatura hoc est angelum
sed ppriciplum. hoc est peccatore in creatu homine liberare. Principium dicit
in creatu sed genitum apello di filium in fine temporum ex maria uir
gine eo operante scoo spu homine factum. Et hoc est o hebree qre scandala
tur. hoc est qm infelix audire recusas. disentum scriptu est. Audi israel. Dns
tuus. dsunus est. Dnm dm tuum adorabis et illi soli seruies. Si unquis ds
unus est. quo tu dm patrem in celis est. Dm filium cooperante spu sco et
ao do in uirginis utero est confiteris. Sed eseo. Sine cresdi ut tu christiane
faceris. Quo autem pacto fieri possit ut pura sca incorrupta. immaculata.
diuinitas. sine sui contagione et corruptione. corruptibili possit carni ad
herere dqm masuetim Peritalem inquam et credentib; omnib; necessaria
o hebree questionem pposuisti et in seius quib; ipse uulneraberis tela misisti
Quam quam enim dni phibear uerb non credentibus. immo nec credituro ip
sius mr fieri apandere quemadmodum ad ieremiam dicens. pphetam loquitur dicens.
linguam tuam adherere faciam palato tuo et eris mutus nec quasi uir obur
gans quia domus exasperans est. Filii israel nolunt audire me quia nolunt au
dire me. tempta bo tamen ob quorundam credentium simplicitate pposi
tionem tuam ipso adiuuante qui linguas infantium facit disertas. p ue potero
explicare. Nihil inquam e o insensate qhumana fragilitas digne de eo dicere
posset. Nam cum ei dm nominam. Aut dnm. hoc dissillabo seu trissillabo quan
tum ad hominu attinet paritate. dignu quiddam de eo pferimus. quo nomen
excellentius aliud in uenire non possumus. Quantu uero ad maiestatis immensitate

arcanee adignitate· quippe cum extra cum nihil· ultra cum nihil· supra eū
nihil· meo ceū· subeo ceum et confiteamur· absurdū·ē· tam ineffabilē
immo inexcogitabilē diuinitate· dissyllobo posse aut trissyllabo claudi·
Nichilominus etiā aliquid ei comparare aquo subsistendi sumpserit princi
piū nonsolū incongruū· immo insanissimū censeo· Utrū quō simplicium
mentes adinnellegenda tante diuinitatis arcana minus capaces sunt· nisi
quadam uisibiliū rerū comparatione adinuisibilium intellegentiā p traham?·
Audiat & cumus iuna dp fectū sed addampnationis cumulū uecordia tua·
in rebus corporeis acuisibilibus creatura decreatore et creatā quetia quasi
res discrepantes resortitur uocabula· Ita uero uocabula substantiā
unā demonstrant· et cum unū dicens duo mox cum eo intellegas· nonin
uocabulorum unitate duo officiorū confusione· sed in ipsius sub
stantiae cōmunione· Aliud quippe sine alio operatur cum tam sine
alio et nonpossit· Cum enim solem nominas seu ignē· calorem desplen
dorem ines et intellegis· atq: in uocabulis aliusē sol seu ignis· atq: alius
splendor & calor· sed nō aliud· Splendor plane inluminat· Calor
exsiccat· Nam cecus sine splendoris inluminatione calore tangitur·
Sed & nos ñ numquā solis seu ignis splendore inlustramus· cum calo
re minime sentiamus· & cum tria sint uocabula hoc est sol splendor
& calor· non est ei diuersa sed una eademq: substantia· & cum sit ei natura eadē
substantia eadem· operatio eadem· & quasi quedā aliquando unicuiq: uoca
bulorū operis proprietas· non tres soles· aut tres claritates· aut tres calores di
cimus· sed unū solem· Ita tamen· ut cum eū nominas ñ caloris aut splendoris uoca
bula nominasti· sed uocabulorū substantiā unā et intellexisti· Sugitur in

creaturis huiusmodi considerare liquet. Cur tu dm̄ patrē. dm̄ filiū. dm̄ spm̄
sc̄m. tres deos & non unū dm̄ confiteris? Dm̄ scilicet patrē ex quo omnia. dm̄
filiū p quem omnia. dm̄ spm̄ sc̄m in quo omnia? Inseparabilem hanc sc̄am q:
trinitatē. & indiuiduā unitatē. benesenex ille patriarcha sēs abrahā cogno
uerat quinisi tribus angelis cucurrit in occursū eorū de hostio tabernaculi sui
in ipso feruore die. et adorauit in terrā. & dixē non quasi trib; sed quasi uni.
Dne si inueni grām in oculis tuis. ne transeas seruum tuū sed adferā paucillū
aque. mox q: tres in una substantia intellexit personas. non quasi uni sed
quasi tribus loquitur dicens. & lauent pedes uēs. & requiescite sub arbore. Quid
sapientissimū moysen p phetā urm̄ immo nrm̄ de hac unitatis trinitate. & trinitatis
unitate sensisse putas. qui hanc apparitionē describens ait. Apparuit autem
dns abrahe in conualle mambre sedenti in hostio tabernaculi. Cumq: leuasset
oculos suos apparuerē tres uiri stantes p ppē eū quos cū uidisset cucurrit in
occursū illorū. Dicinquā die. Siuisū dm̄ trinitatē ñ credebat. Cur abrahe
prius dnm̄. deinde tres et angelos apparuisse describit? Si abrahā sēs trinitatē
indiuiduā. unū dm̄ ñ credebat quomodo tribus p specie angelis non quasi
tribus sed quasi uni locutus ē. dicens. Obsecro dne. nam si iustitia nra illa lo
cutione que p barbarismū fit quemadmodū unū salutantes aliquē dicimus.
patriarchā sc̄m locutū tunc ē intellegis ñ p cedit. Dixerat enim prius dne
si inueni grām in oculis tuis. & ñ uris. ne transeas seruū tuū. & non dixē. transeatis
seruū urm̄. Unde amphibologia sublata angelos quos trib; in p sonis uidit.
dnitatis unā essentiā intellexit. habes igitur o hebrē sedm̄. paritatis me
capacitatē patrē ingenitū dm̄. filiū genitū a patre sed ñ factū dm̄. Spm̄
sc̄m non factū non genitū sed a patre & filio p cedentē dm̄. atq: has tres p sonas

nomatis deos sed unum dm̄. Incircumscriptum. Inconprehensibile. Immortale.
Cui ni di filium dnm̄ ihm̄ crucifixum. mortuum. sepultum p̄ dicam̄ ni ex invisibili
atq: immortali maiestate quapatri coaeternus et consubstantialis ē dicam̄. sed
ex ea quā ex matre virgine sumpsit ista p̄ferim̄. Nam neq: pater aut sps̄ scs̄.
sed solus filius ē incarnatus. atq: ideo incarnatus ut hoc mysterio. de diabolo
posset ni potestate solui. sed iusta & vera ratione nos liberare. Factum est ver
bum dni quo celi firmati sunt. homo. nō ut. dictate aut dignitatis minuere potes
tate. sed manendo qd erat. adsumpsit qd non erat. ut liberaret qd fecerat.
habuit enim ipsa dignitatis humanitas. sicut verus homo vera animā. in quo erat
plenitudo totius divinitatis. & integritas. ubiq: incommodius dicā quipatres
tuos mare rubrum sicca fecit vestigius pransire. ipse in novissimo tempore factus
homo natus ē de maria virgine matre. Et ut satius tibi sit hoc credere quā
litigare. audi scripturā tuā dicentē. & homo ē & quis cognoscit eum. Et iterum.
Quiescite ab homine cuius sps̄ in naribus ē. quia excelsus reputatus ē ipse.
Putans igitur diabolus non hunc esse dm̄. simul & hominē. sed solum hominē.
ex protoplasto confisus victoria hominis. hunc quem dm̄ ignorabat. sed solum
hominē cogitabat. temptationis iaculis attractabat. Verum ad redemptore
nrō eisdem temptationib; vincitur. quibus primum parentē nrm̄ se vicisse
gloriatur. Pende itaq: quib; tunc diabolus cogitationibus esuarit. cum
hominē in quo nullā noxā invenire agnovit. Dicebat enim. Multo iste
moysen & heliā prestare si quadragesima ieunii die minime esuriret. Et
cum eum insolito absq: peccato video. esuriendo tam̄ non dm̄ sed hominē
recognosco. atq: ut arsatem falleret. cogitavit. Si hunc qui sine peccato ē.
mora tradidero totum mihi mundum subditum facio. dum absq: eo sine peccato

nemine ee conspicio. Hac igitur consideratione animatus immo deceptus.
patres eios hebrice non solu abeius salutifera doctrina ñ auertit. ueru ad
eius necem etiã atq: etiã instigauit. crucifixus ẽ. denique quia consensit.
mortalis ẽ. quia uoluit. ad inferna descendit quia nominamur. electos
suos ppter quos de celis descenderat inde eripuit. quo nullus ei resistere
potuit. atq: ad celos unde descenderat secum addux. Si diabolus parente
primu inobedientiae debito ad morte traxit. quid Ihm sacerdotem sem.
& sine peccati macula hominẽ dm mori tradere uoluit? Adam si
non peccaret. morte ñ gustaret. Xpm qui peccatu non fecit cor quia
affigere uoluit? O factu bene. Dum eu rapere uoluit in licita. que
tenebat iuste p diedit adquisita. Considera denique di potentia iuste se
& uegetationi ee comixta. Justu quippe erat immo iustissimum ut quisem.
piu. & sine ullius contagione peccati. hominẽ dm in iuste quasi paradulo
conatus ẽ. exanguere. & ad mortis tenebras in quib; se iuste humanu genus glo
riabatur habere uoluit ducere. ab immortalis & iusta di potentia iuste p deceptu
quod se iuste possedisse confidere. Neq: enim credendu e dnm nrm ihm xpm
diabolo fecisse piudicium. Erat sane una sine initio. sine fine actiua. cuius par
ticipatione caqueundentur uiuere uiuum. Ueru quia mors uita ad se uenire
conspexit. cuius impetu sustinere ñ potuit. relictis omnib; ne aliqua inuenireur
aufugit. Et quia e o hebree unde Iuda unde ex ultro philosophicu uolo
dilema pferre. Aiunt dialectici duo contraria simul in eodem ee ñ posse.
ut cecitas habitus & priuatio. uel qualitatis mortis aut & uita contraria sibi ee
nullus ignorat. Igitur in eodem simul ee non possunt. manente enim altera
altera dece necesse ẽ. Sed neq: dm una diabolu aut morte ee negas. Ita

esse inquit. Sugitur ita. immo quia ita. ipsa sibi mors p̄ iudicium fecit. que
uita ad se uenire uoluit. cuius p̄sentiā sustinere ñ ualuit. hoc nos xp̄iani pascha
celebram̄. hac victoria plaudim̄. hac libertate triumpham̄. Sic temporalem
uos libertate gloriamini que facta e. p mortem seruum dī. Nos ob eterna
gaudem̄. quam data nobis. Xp̄s ibi filius dī. Sed audiui quosdam
ecce tu tuo dicere adam & posteros eius ob inobedientiae delictū non mortem
animę. sed soluti corporis incurrisse. Qd non pecdit. Noueri ait scriptura.
In quacumq: die comederis mortalis eris. sed morte morieris. Unde peu dubio
animę simul & corporis. ñ aut solū corporis cōminatus e. necem. Tamen puerile
e. quam insanissimū aliter cogitare. Nec discessit a memoria ω ΛΠΙCTE
qd proposuisti ut dicere qualiter incorruptus ds. in mortali. corruptibili & mor
tali sine sui posset corruptione homini adherere. Salemon ille quem sa pien
tię multiplicitate adm̄o accepisse negare non potest. spū dī hanc p̄ uidens incar
nationē. Sapientia inquit edificauit sibi domū. qd est filius dī. sem incorruptū.
sed ignū. sibi aptū uirginis habitaculū p̄parauit. ex quo carnē sumens. paulomin̄
ab angelis parte eū minuere ac sub pedib: eius cuncta subiicere. Num inficiari potes
dd sem̄ dixisse addim̄. quid est homo qd memor es eius aut filius hominis quō uisitas
eum. minorasti eū paulomin̄ ab angelis. gta & honore coronasti eū & constituisti
eū sup opera manuū tuarū. Omā subiecisti sub pedib: eius. Cum uero sis earum
scripturarū cupiens habere notitiā. p phetas tuos diligentius sequutus septan bea
tissimi pauli prius gamalielis discipuli sed postmodū xp̄i conscriptā adgenus
tuū non neglegens. Ibi enim mysteria legis tuę reppeties. huiusmodi & de p̄
fato uersiculo huiusmodi expositionē inuenies. Nem̄ angelis subdidit se tem
poraru de quo loquimur. Cui ergo subdidit nisi filio. Subiciendo autem ei

omnia nihil reliquit nisi sub rectu. modo autem nondum uidem omnia ea sub recta. Nam
paulo quam angelos minoratum uidemus ihm propter passionem honoratus gta & honore coro
natum. ut gratia dei pro omnib; gustaret mortem. docebat enim eum pro quo omnia &
per quem omnia multos filios in gloriam adductis ducem salutis eorum per
passionem consummare. qui enim sanctificat. & qui sanctificantur. omnes ex uno.
Quam ob causam non pudet eum fratres eius uocare dicens. Renuntiabo nomen tuum
fratribus meis. In medio ecclesie cantabo tibi. Si hec carnaliter tibi & secundum litteram
uiuere non placent. considera uisibilem istum solem cum sordida quoque seuar
borem que abscidatur per lustrat. nec a sordibus sordes nec a per cutiente diuisionis
aut deminutionis capere sectionem. & non miraberis incorruptum immortalem dm.
sine sui decrimento mortalem posse suscipere quem liberare uenerat hominem.
Uerum quo cordi tuo uelamen inpositum uideo. & litteras insanus que admodum uipas lig
natas quib; occidantur. hoc enim legem quam non intellegis portare conspicio. nil tecum am
plius litigare contendo. sed margaritam hoc enim dignam dedo doctrinam credentem & non
litigantem popto repsento. Uulte enim dominum exore infantium & lactantium perficere laudem.
f. 1. quo destruat inimicum & defensorem. Igitur fratres kmi quo sem pascha celebramus.
meus imitemur qd foris celebrasse conspiramur. Omnis enim gta filie regis abintus.
Nichil sane nob prodest immo obest. siqd uerbis diamus opere non implemus. Pascha
namq: transeuis dr. Qd tamen uenerabiliter colimus. si relictis uiciis ad uirtutes transimus.
nō credere.
Nec usm quemquam uelim se non in futuro seto aut puteus puniturum. aut puteu
tibus coronaturum. Plane si in hac tantum uita speranteres sumus omnib; hominib;
miserabiliores existimus. hoc autem fratres mei ideo dico quo dum quosdam sine timore
di agere praua conspicio. futurum illos sommare. & non credere iudicium dico. Qd & sic
uera credunt non sectando iustitiam maiorem sibi poenam adquirunt. Uideo non

nullos prauorū obmortalis regis meum praua quoq; obsolam corporis necem
declinare. & ob immortalem dñi regem regū nichil dimittere quipotest cor
pus & animā sine fine cruciare. Quid igitur frēs mei quid dicturus sē. ille.
cū uiderit celorum uidere mouere. & sup se omnes tribus terre plangere
& cuicunq; secūm qd gesserat reddere. Licet pēsens supplicium aut mune
ribus. aut intercessionib; aut future emendationis spe multorum declinare.
Illud aut illud fratres mei nonnisi bonum qd in hac uita fecerit opus ppriū
declinabit. Quem tunc nonhabuerit oleum in lampade hoc ē. opus bonū
inconscientia. Cum aprudentibus uirginib; uoluerit. nīpoterit mutuare. ad cū
alio p rexerit emere. Iam clausis ostiis reuertens ad nupcias nīpoterit intrare.
Ideoq; beatus paulus aptis dicit. Ecce nunc tempus acceptabile. ecce nē dies
salutis. In his diebus exhibeamus nos sicut dei ministros. Sid decet uos qddm
misericordem & piū predicam. certat quō nichilominus uerū & iustum iudicem
confitemur. Magna nos pietate & misericordia donat. cum ppē dicatores suos
futurū pēnium atq; supplicium nuntiat. Monenim ppē pietatē suam uult
nos punire. quisquis admonere qualiter poenam ualeamus effugere.
Ipse ipsū dignatus ē dnīs nr ihs xps de celis descendere. & futuri sēti gtam indicare
qualiter possimus adquirere. Ac semptrnū iudicū declinare. Hoc & cotidie p nos
indignos seruos suos nī desinit agere. Cognouerat non posse nos bonitate nra
ad celos ascendere. Ideoq; in necessitate pauperū scalā nob studuit ppare p
quā siuolum? eo possum? transuolare. Neq; enī ds exppria potestatis inopia.
alios pauperes. diuites alios uoluit ee. Sua quippe ē. terra & plenitudo eius. Orbis ter
rarū & uniuersi qui habitant in eo. Quid igitur. Voluit ds misericordiē in hac uita
ob salutē diuitū pauperes ee. ut dū diuites uerē caritatis amore diuitiarū suarū cos

participes fuerunt. pari & ipsi modo maerna beatitudine eorū participes fierent.
Quadere sermo euuangelicus clamat facite uob amicos de mammona iniquitatis
ut cū defeceritis recipiant uos in aeterna tabernacula. Debet unusquisq: nrm ē fide
rare dum pauperē uiderit. Ae non solū pauperē sed qdā grauiusē. ceū omnib;q:
membris debilē. & cui poss & sufficere ad laborē census inopia. ipsi aliquando mem
brorū omniū auferuntur officia. At contra nobis quib; corporū ualetudo minime
datur. sed salus dō pstante conceditur. diuitiarū insup delectabile mun offertur.
Numquid ñ frs mei diuina suuellet bonitas nos egentes ac debiles. Illos aut forte
facere & potentes. Quid dō fecim ob quod talia mereremur. Nichil inquā. Quid
igitur ē pro alib; reddere possum. Prorsus nichil prestamus quāqd eo largiente
didicim. Diliges dnm dm tuū ex toto corde tuo. & ex tota mente tua & ex omnib;
uirib; tuis & pximū tuū sicē te ipsum. hoc holocausto nichil prestamus. hoc
sacrificio nichil ei iucundus. Uerū inquis diligo pximū. Quomodo inquit ubi ds
diligis pximū. quē egrotū non uisitas. Ad te clamantē ñ audis. Hoc ē ualde
deflendū qd agim frs mei. Si regū aut huiusmodi principū familiares conspicim.
Magno eos honore suscipim. & contradicentes ut munera nra suscipiant eā atq:
eā exoram. Et qd mirū ē. ñ uilia quēq: sed not gratiosa ipsis offerim. Dm uero
nri ihū xpi familiares non solū non munerib; dam. sed nec interiri quidem p sepe
dignamur. & aliquando clamantib; immo laborantib; ipsis misereri uolum.
p nos meipsos dedignamur. ac illud ipsū uile qd offerim. non p earū nob sed p
uilem seruū transmittamus. Quid igitur nob in bonorū & malorū retributione
nob dicturus est dns. Uereor ne illud qd abrahā diuites Lazaro respondisse legimus.
fili recordare quia recepisti bona in uita tua & Lazarus similiter mala. Nunc
autē hic consolatur. tu uero cruciaris. O uanā terribilē hanc a not frs mei ds

Auerat sententiā. Sed forte urm̄ aliquis tacitus secū cogitationib; dicat. Sita est
ut doceas carissimo episcope horrea plena reseruans. egenos adte clamantes ñ audis.
Continuoq: adiungis. Ut ea preces mittamque ñ nouitate mitescunt ex his
posset pauperū inopia sublenari. quē obuiecisti ē uermiumq: fetorē in
lucū audium? seu ēiā undim? p ici. Sita ē. frs mea nonmenec quencumq:
talia facientē defendo. sed uehementissime arguo. Unum illū morituū iu
dico. mihi credite infideli aliquo acrius iudicabitur quicumq: ē. ille
Insustentationē enī pauperū. fideles frs tam multa ecclē contulerē. Nec
earū debet epūs fieri possessor. sed fidelis distributor. Pauperū ē enī sub
stantia. quorū ipse fidelis consacratur dispensator. Nam qd pauperib;
denegat exeo qd sibi habundat. Indiscreti iudicii examine. cur ea furam
absaulerit cogetur dicere. Sed uos o frs mei. mala si forte facim? declinate.
Bona uero uob quep̄ dicam? agere studete. Quid inquā uob; p dem si ep̄or.
cruciatib; rep̄borū participes fuerit? Eorū quippe ue ue duplex. um
ue uro nonp̄dere. nec societas passionis uīe potere leuare dolorē exusta
onis. Quāo omnino auerat a nob. qui p salute nrā homo factus morte p̄aulit
crucis. quiq: ad inferna descendens. diaboli imperiū debellauit. mortem
destruxit. Electos suos in celesti sede locauit. nobisq: credentib; tertia die
resurgens redituus apparuit. ihs xps dns nr̄ qui cum dō patre & spū scō
uiuit & glorificatur ds̄ omnia secta secorū amen.

SERMO BEATI MAXIMI EPISCOPI DE DIE SCŌ PASCHAE.

Non immerito frs̄ hodierna die psalmus hic legitur. in quo
prophēa exultandū p̄cipit & lētandum. Omnes enim

creaturas adhuc diei festiuitatem dauid ses iuuat, Nam
inhac die presurrectionem xpi aperitur tartarum · perueni
tos ecclesiae innouatur terra caelum psem spm reseratur,
Apertum enim tartarum reddit mortuos · innouata terra
germinat resurgentes caelum reseratum suscipit ascendentes,
Denuq; ascendit laetro inparadysum · scorum corpora ingrediun
tur inscam ciuitatem · adiuuos mortui reuertuntur · & profec
tu quoda inresurrectione xpi adatriora cuncta elementa se tol
lunt · Tartarum quos habet reddit adsuperos · terra quesepelit
mittit adcaelum · caelum quos suscipit representat addominum ·
& una eademq; operatione saluatoris passio eleuat deimus · susci
tat de terrenis conlocat inexcellis; Resurrectio enim xpi defunc
tis e vita · peccatorib; uenia · seis e gloria · Omne ergo crea
tura adfestiuitate resurrectionis xpi dauid ses iuuat · At
eni exultandu inhac die · qua fecit dns & laetandu, Sed dicit
aliquis · si indie gratulandu e · quos dies ipsa conplectitur · celu
aere & tartarum extra hui mundi diem sunt constituta · Quo
modo igitur possunt ea elementa adfestiuitate hui diei uocari cui
diei ambitu nontenentur · Sed hic dies quem fecit dns penetrat
omnia · uniuersa continet · caelum terra tartarumq; conplectitur,
Lux eni xpi nonparietibus obstruitur · n elementis diuiditur · n tene
bris obscuratur · Lux inqua xpi dies e sine nocte · dies sine fine ·
ubiq; splendet ubiq; radiat · ubiq; n deficit · Quod aut iste dies xpi
sit apostolus dicit · Nox praecessit dies au adpropinquauit · Praecessit

uiquit nox nonsequitur · ita intellegas supueniente xpi lumine ·
& diaboli tenebras effugari · & peccatorum obscura non subsequi
& iugi splendore pretentas caligines depellet sub ipienia delic
ta phiberi · Nam quia hic dies xpe caelum terra tartarumq;
conlustrat scriptura testatur · Quod enim supterra fulgeat
dicit iohannes · ait lux vera quae inluminat omne hominem
uenientem inhunc mundu · qd in inferno luceat ait prophta · qui
sedebant inregione umbrae mortis · lux orta e illis · quod in
caelis dies iste p maneat refert dauid dicens · ponam insetin sti
semen eius & sedem ei sicut dies caeli; Quis autem est dies caeli ·
nisi xpe dns · de quo dicit p prophtam · dies die eructat verbum;
Ipse e enim dies filius · cui pater dies · diuinitatis suae eructuat
archanum · Ipse inquam e dies qui ait psalomone ego feci ut ori
retur in caelo lumen indeficiens · Sic ergo dies caeli nox omnino
nonsequitur · ita & xpi iustitiam peccatorum tenebrae nonsecuntur ·
Semp enim dies caeli splendet · lucet & fulget · Neque aliqua potest
obscuritate concludi; Ita & lumen xpi semper micat · radiat · co
ruscat · nec aliqua potest de iectorum caligine comphendi;
Unde ait euangelista iohannes · & lux in tenebris lucet · & tenebre
eam non comphenderunt; In resurrectione ergo xpi elementa omna
gloriantur · Nam & sole ipsum arbitror esse in hac die solito
clariorem; Necesse e enim ut sol in eius resurrectione gaudeat ·
in cui passione condoluit · & cui morte lugubri quada caligine
processimus est · eusde unam nitidioris lucis splendore suscipiat · &

tanquā bonus minister sic tunc obscuratus ē ad exsequias se
pulturæ · modo coruscat in resurrectionis obsequium · In pas
sione enim xpi caligini se nocte circūdedit & iudeorū facinus
mundo teste congemuit · Indicium enim quodda doloris in so
le ē · tanto scelere officiū luminis denegasse · & ultione qua
dā iudeorū oculis tenebras infudisse · Ut quorum mentem
cecitas inuaserat · eorum oculos cecitas occuparet · Nec luce
ret eis mundi lumen · quibus fuerat lumen salutis extinc
tum ; Damnatio igitur quedam ingeritur pharisei ·
ut tenebras in die iudicii peccatoribus repromissas · iam apud
superos patiantur · Apud superos ergo crucifixo xpo
immorantur tenebrę · quid mirum si apud superos tene
brę sunt · cū lux descendit ad inferos · Igitur fres omes in
hac die sea exultare debemus · nullus se a communi lati
tia peccatorū conscientia subtrahat · nullus a publicis uo
tis delictorū sarcina retinetur · Quantus enim peccator ·
in hac die dei indulgentia non debet desperare · est enim pro
gratia non parua ; Si enim latro paralysim meruit · cur
non mereatur ueniam xpianus · & si illi dns cū crucifigitur
miserit · multo magis hunc miserebitur cum resurgit ;
Et si passionis humilitas tantū prestitit confitenti · resurrec
tionis gloria quantū tribuet deprecanti · Largior enim
ad prestandū solet esse sicut ipsi scitis lata victoria · quia
addicta capiuitas ·

ITĒ EIUSDĒ SEQUENTIA DE SCŌ PASCHA.

Magnū fīs & mirabile donū concessīt nobis dīs hunc paschae salutare diē in quo resurgens dns resurrectionem prestitit universis. & deinis ad atriora conscendens. Nos quoq; ad superiora de inferioribus in suo corpore sublevavit; Sumus enim secundum apostolum omis xpiani corpus xpi & membra. Resurgente igitur xpō omnia necessario cū eo sua viscera surrexerunt. dum enim ille ab inferis transit ad superos. nos de morte transire fecit ad vitam; Pasoha enim hebraice transitus dicitur vel profectus. scilicet quia phoc mysterium transit; Bonus transitus ē transire de peccatis ad iustitiam. de vitiis ad virtutes. ad infantiā desenectute; Infantiam autē dixerim non aetatis sed simplicitatis. habent enī & mentem aetatis suae; Innocentiis enī prius constitutam eramus senio peccatorum. resurgente xpō renovati sumus in innocentia parvulorum; Habet et xpiana simplicitas infantiā suā. sicut enī infans nescit irasci. fraudare ñ novit. referre ñ audet. ita & xpiani in simplicitatis infantia. laedentibus non irascitur. spoliantib; non resistit. cedentib; non repugnat. Denq; sicut iussit dns & iam orat p inimicis. auferenti tunicā relinquit & pallium. verberanti maxillā. prebet & alteram; Nisi qd in hoc melior ē xpi infantia. quam natura; Ille enim peccare nescit. ista contempnit; Illa p infirmitatem innoxia est.

ista est innocens peruersitate; Atq; ideo laudi magis adscriben
dum ē. Nonnam male facere nonposse quā nolle. Ergo sicut
diximus senectus quedam sunt morborum. Nam & senectus
morum inuenitur inpueris. & innocentia infantū. reperitur
in senibus; Denique qd in iunioribus senectus quaedam sit
honestatis dicit pphēta. senectus enim uenerabilis nondiuturna.
nec numero annorum conputata. canis sunt enim sensus ho
minis; Ad apostolos aut iam seniores & maiores natu. dicit
dnus. Nisi conuersi fueritis & efficiamini sicut puer iste. non intro
bitis in regnū celorum; Reuocat igitur eos ad originis
suae fontē. & retrorsum ad infantiam redire compellit. sci
licet ut qui corpore fragili senii erant. innocentiae morib;
renascantur. sicut ait saluator. Nisi quis renatus fuerit ex a
qua & spū sco non introibit in regnum celorum. Dicitur
ergo apostolis. nisi conuersi fueritis & efficiamini sicut puer
iste. Non dicit sicut pueri isti. sed sicut puer iste. unum ele
git unum proponit; Uideamus igitur quis ille tantus sit.
qui discipulis proponitur imitandus. Non hunc arbitror esse
de plebe non de publico. ñ de multitudine ceterorum. preci
pue qui apostolos uniuerso mundo tribuit scīitatis ex
emplum; Non inquā hunc de publico esse arbitror
sed de electo. ipse ē enim de electo puer de quo dicit esai
as prophēta. puer natus ē nobis. filius datus ē nobis:
Ipse plane puer ē. qui sicut innocens cū maledicerētur

ñ remaledixit. cũ peteretur ñ repcussit. quinpotius in ipsa
passione ꝓ suis orauit inimicis dicens. pater dimitte eis
nesciunt enim quid faciant; Ita simplicitate quã infantib;
natura tribuit. dns miãe bonitate cumulabat;
Iste ergo puer ẽ qui imitandus paruulis ꝓponitur & sequen
dus. nam ipse dic̃ tolle crucẽ tuã & sequere me;

LECTIO SC̃I EUANGELII SECUNDU̅ MARCU̅.

IN illo tempore. Maria magdalene. & maria iacobi & salo
me. emerunt aromata. ut uenientes ungerent ihm.
Et ualde mane una sabbatorum. uenerunt ad monumtũ
orto iam sole. & reliqua.

OMIT BEATI GREGORII LECTIONIS EIUSDEM.

Multis lectionib; uob. fr̃is karissimi ꝑ dictatum
loqui ĉsueui. sed quia lascessente stomacho. ea
que dicta uero legere ipse non possum. quosdã urm
minus libenter audientes intueor; Unde nunc
amem&ipso exigere contra morem uolo. ut in sacra
solemnia lectiones sĉi euangelii. non dictando sed con
loquendo edisseram: sic que excipiantur ut loquim.
quia conlocutionis uox. cordia torpentia. plus quam
sermo lectionis excitat. & quasi quadã manu sollici
tudinis ut euigilent pulsat; Et quidẽ adhoc opus
me sufficere posse non uideo. sed tamen uires quas
imperitia denegat. caritas ministrat. Scio namq;

qui dixit. aperi os tuum & ego adimplebo illud;
Bonũ ergo opus nobis in uoluntate sit. nam ex diuino
adiutorio erit inpfectione. Dat loquendi ausum.
&iam resurrectionis dominicę tanta solemnitas. quia &
indignũ ualde est. ut eo die laudes debitas taceat lin
gua carnis. quo uidelicet die caro resurrexit auctoris.
Audistis frs kmũ. qd scae mulieres quę dnm fuerant
secutae. cũ aromatib; ad monumentum ueneruntur. & ei
quę uiuentę dilexerant. etiam mortuo. studio huma
nitatis obsecuntur; Sed res gesta aliquid in sca ec
clesia signat gerendũ; Sic quippe necesse ē ut au
diamus quę facta sunt. quatenus cogitemus. & ia quę
nob sunt. ex eorum imitatione facienda;
Et nos ergo in eũ qui est mortuus credentes. si odore
uirtutũ referti. cũ opinione bonorũ operum dnm
quęrimus. ad monumentũ. profecto illius. cũ aromatib;
ueniũmus; Illae autẽ mulieres angelos uidentur. quę
cũ aromatib; ueneruntur. quia uidelicet illae mentes
sup nos ciues aspiciunt. quę cũ uirtutũ odorib; ad
dm p sca desideria proficiscuntur. Notandũ uero
nobis est. quid nam sit. qd in dextris sedere ange
lus cernitur; Quid namq; p sinistram nisi uita
psens; Quid uero p dexteram nisi ppetua uita sig
natur. Unde scriptum est. leua eius sub capite

meo & dextera eius amplexabitur me. Quia igitur re
demptor nr iam presentis uitae corruptione transierat.
recte angelus qui nuntiare penne eius uita uenerat. in
dextera sedebat; Qui stola candida cooperitus apparuit
quia festiuitatis nrae gaudia nuntiauit; Candor enim
uestis splendore nrae denuntiat solemnitatis; nrae dicam
an suae. sed ut fateamur uerius. & suae dicamus. & nrae;
Illa quippe redemptoris nri resurrectio. & nra festiuitas
fuit; Quia nos ad immortalitate reduxit. & angelos
festiuitas extitit. quia nos reuocando ad celestia. eorum
numerum impleuit. In sua ergo ac nra festiuitate. ange
lus albis uestitus apparuit. quia dum nos per resurrec
tione dominica. ad supna reducimur. celestis patriae
damna reparantur. Sed quid uenientes feminas af
fatur audiamus; Nolite expauescere; Ac si aperte di
cat. paueant illi qui non amant aduentum supnorum ciuium
timescant. qui carnalib; desideriis pressi. ad eorum so
ciietatem pingere posse desperant; Uos autem cur pti
mescitis. quae uos conciues uidetis; Unde & mae
nheus angelum apparuisse describens ait. Erat aspec
tus eius sicut fulgur. & uestimenta eius sicut nix; In fulgore
enim terror timoris est. In niue autem blandimentum can
doris; Quia uero omnis dis. & terribilis est peccatoribus;
& blandus iustis; Recte testis resurrectionis eius;

angelus & infulgore uultus. & incandore habitus demon
ſtratur. ut & ipſa ſua ſpecie & terrere & reprobos. & mulcere &
pios; Unde recte quoq; populũ p deſerta gradientẽ. co
lumna ignis in nocte. & columna nubis p̃ibat indie;
In igne enĩ terror eſt. In nube autẽ uiſionis lene blandimẽtũ.
dies uero uita iuſti & nox uero accipitur uita peccatoris.
Unde & conuerſis peccatoribus paulus dicit. fuiſtis aliquando
tenebre. nunc aũ lux in dnõ; In die ergo p nubẽ columna
monſtrata ẽ. & in nocte p ignẽ. quia omp̃s dſ & blandus iuſtis.
& terribilis apparebit iniuſtis; Iſtos in iudicio ueniens p
lenitatis manſuetudinẽ demulcet. illos uero p iuſtitiæ diſtric
tionẽ terret; Sed iam quid angelus ſubiungat audiamus;
Ihm quem quitis nazarenũ. ihs latino eloquio ſalutaris. idest
ſaluator interp̃tatur; At uero multi tũ ihu dici po
terant. non tamen ſubſtantialiter. ſed nuncupatiue;
Ideo & locus ſubiungitur. ut de quo ihu dictũ ſit mani
feſtetur; Nazarenũ. & cauſã p tinus ſubdidit. Crucifixũ
atq; addidit. ſurrexit. non eſt hic; Non eſt hic dicitur
p p̃ſentiã carnis. qui tamen nuſquã deerat. p p̃ſen
tiã maieſtatis; Sed ite dicite diſcipulis eius &
petro. quia p̃ceded vos in galileam; Querendũ nob eſt
cur nominatis diſcipulis. petrus deſignetur ex nomine.
Sed ſi hunc angelus nominatim non exprimeret. qui ma
giſtrum negauerat. uenire in diſcipulos non auderet;

Uocatur ergo exnomine. nedesperare exnegatione.
Qua intre considerandu nobis est. cur omps omps ds. eum
quē cunctae ecclae pferre disposuerat. ancillae uoce times
cere. & se ipsu negare pmisit; Quid nimiru magne actu
piatis dispensatione cognoscimus. ut is qui futurus erat pas
tor aecte. in sua culpa discere. qualit alius misereri debuisse;
Prius itaq; eu ostendit sibi. & tunc ppositis, ceteris ut ex sua
infirmitate cognoscere. quam misericorditer aliena infirma
tolerare. Bene autē de redemptore nro dicitur. pcedit uos
in galileam. ibi eum uidebitis sicut dixit uobis; Galilea nāq;
transmigratio facta interpretatur; Iam quippe redemptor
nr. a passione ad resurrectionem. a morte ad uita. a poena
ad gloriam. a corruptione ad incorruptione transmigrauerat.
Et prius post resurrectionem in galilea a discipulis uidetur.
quia resurrectionis eius gloria post lacri uidemus. si modo
autem ad uirtutu celsitudinem transmigramus; Qui ergo
in sepulchro nuntiatur. in transmigratione ostenditur. quia
is qui in mortificatione carnis agnoscitur. in transmigratione
mentis uidetur; Haec fratres karissimi, pranta diei solemni
tate. de lectionis euangelicae expositione transcurrimus.
sed libet ut de hac eadem solemnitate aliquid subtilius lo
quamur; Duae enim uitae erant. quarū una nouimus.
nesciebamus. una quippe mortalis est. alia immortalis. una
corruptionis. alia incorruptionis. una mortis. alia resurrec

tionis. Sed uenit mediator dī & hominū homo xpc̄ ihs.
suscepit unā & ostendit alteram: unā pmisit moriendo;
ostendit alteram resurgendo. Sicqtur nobis mortalē
unā scientibus. resurrectionē pmittere & carnis. & tamen
hanc uisibiliter ñ exhibere &. quis eius pmissionib; credere &.
factus itaq; homo apparuit in carne. mori dignatus ē exuolun
tate: resurrexit exp̄otestate. & ostendit exemplo qd nobis
promisit in premio. Sed fortasse aliquis dicat. iure ille
surrexit. qui cūdē esset tenere morte ñ potuit; Administra
ndā ergo ignorantiā nrām. adroborandā infirmitatē nrām.
sue resurrectionis exemplū nobis sufficere noluit. solus
illo in tempore mortuus est. & tamen solus minime surrexit;
Nam scriptum ē. multa corpora sōrum quidormierant
surrexerunt; Ablata ergo sunt omnia argumenta
ꝓfidie. Nequis enim dicat sperare dese ñ debē & homo
non dē qd in carne sua exhibuit homo dē. Ecce cum
dō homines resurrexisse cognouimus. & quos puros fuisse
homines ñ dubitamus; Sicqtur membra nrī redemptoris
sumus: p̄sumamus in nobis qd gestum constat in capite. si
multum nos abicimus. sperare debemus in nobis nos membra
ultima. qd de membris ei superioribus audimus; Ecce uero
ad memoriā redit qd crucifixo dī filio iuder insultantes di
cebant. si rex israhel ē descende de cruce & credimus ei;
Qui si tunc de cruce descendere & nimirum insultantibus

cedens· uirtutem nobis patientiae ñ demonstrare· Sed
expectauit paululum· tolerauit probra· irrisiones sustinuit·
seruauit patientiã· distulit admirationẽ· & qui de cruce des
cendere noluit· de sepulchro surrexit· Plus igitur fuit
de sepulchro surgere· quã de cruce descendere· plus fuit mortẽ
resurgendo destruere· quã uitã descendendo seruare· Sed cũ
iudei hunc ad insultationes suas de cruce descendere minime
cernerent· cũ mortuũ uiderent· eum se uicisse crediderunt·
nomen illius se quasi extinxisse gauisi sunt· Sed ecce de
morte nom̃ et per mundũ creuit· ex qua hunc infidelis turba
extinxisse se credidit· & quae gaudebat occisum· dolet mor
tuum· quia hunc ad suã gloriã· cognoscit peruenisse per poe
nam; Quod bene in libro iudicũ sanson illius facta signi
ficant· qui cũ gazam ciuitatẽ philistinorũ fuisset ingressus·
philistei ingressum eius protinus cognoscentes· ciuitatẽ repen
te obsidionibus circumdederunt· custodes deputauerunt·
& sanson fortissimum seram conp̃hendisse gauisi sunt· Sed
quid sanson fecit agnouimus· media nocte portas ciuitatis
abstulit· & montis uerticem ascendit· Quem fr̃s k̃rmi hoc
in facto· quem· nisi redemptorem nr̃m sanpson ille signi
ficat· quid gaza ciuitas· nisi infernũ designat· quid p̃ phi
listeos· nisi iudeorum p̃fidia demonstratur· qui cũ mortuũ
dm̃ uiderent eiusq; corpus in sepulchro iam positum· cus
todes illico deputauerunt· & eum qui auctor uitae clarue

rat inferni clauftris reforum quasi fanfon ingaha fe depre
hendiffe lafcati funt. Sanfon uero nocte media nfolum
exiit. fed etiam portas tulit. quia iudelicet redemptor nr
ante lucem refurgens. nfolum liber de inferno exiit. fed
ipfa iam inferni clauftra deftruxit. portas tulit. et montis
uerticem fubiit. quia refurgendo clauftra inferni abftulit. et
afcendendo celorum regna penetrauit. Hanc ergo refur
rectionis et gloriam frs kmi. quae et prius demonftrabatur
exfigno et poftpatum exfacto. tota mente diligamus. proei
amore moriamur; Ecce in refurrectione auctoris nri. mi
niftros eius angelos. conciues nros agnouimus. ad horum ergo
ciuium illam frequentem folonnitatem feftinemus. his cum nec
dum uifione poffumus. defiderio et mente iungamur; Tranf
migremus aduirtutes autem. ut redemptorem nrm in galilea
uidere mereamur. Adiuuet omnipotens ds aduitam
defiderium noftrum qui pro nobis in morte dedit unicum
filium fuum; Per eumdem ihm xpm dnm nrm. qui cum eo
uiuit et regnat deus in unitate fpf fci. per omnia faecula
faeculorum. A M E N;

SERMO LEONIS PP DE DIE NATALIS DNI.

Saluator nr dlmi. hodie natus eft gaudeamus; Nequeni
locum fas eft ce triftitiae. ubi natalis e uitae; Que
confumpto mortalitatis amore. ingerit nobis depmiffa
aeternitate laetitiam; Nemo abhinc alienatus

participatione secernitur · una cum eis laetitiae com
munis ē ratio · Quia dnis nr · peccati mortisq; destruc
tor · sicut nullum arcatu liberum reperit · ita libe
randis omnibus venit; Exultet scs · quia ppinquat
ad palmam; Gaudeat peccator · quia inuitatur ad
veniam; Animetur gentilis · quia uocatur ad uitam;

Di namq; filius · sdm plenitudinem temporis · quam
diuini consilii inscrutabilis altitudo disposuit;

Reconciliandā auctori suo naturam generis adsumpsit
humani · ut inuentor mortis diabolus · p ipsam quam
uiceat uinceretur; In quo conflictu · p nobis initio mag
no & mirabili aequalitatis iure certatum ē;

Dum omps dnis · cum seuissimo hoste · non in sua maiestate
sed in nra humilitate congreditur · Obiciens ei eandē
formam · eandemq; naturam · mortalitatis quidem
nrae participem · sed peccati totius expertem;

Alienum quippe ab hac natiuitate est · qd de omnibus
legitur · nemo mundus a sorde · nec infans cuius ē uni
dies sit uita eius super terram; Nihil in istam singula
rem natiuitatem de carnis concupiscentia transiuit ·
nihil de peccati lege manauit; GENTII

HITEM EIVSDEM DE NATALE DNI · SERMO FUL
Hodie frs kmi xpc natus ē · nos renati; hodie salua
tor mundi · p matrem nascendi tempus accepit · qui

de patre nativitatis non habet tempus;

Hodie per hominem filius dei ingressus est mundum cum
manu ante hominem factus est mundus; Hodie fabrica
tor celi venit ad terras qui terrarum incolas euocat ad
celum; Mirabilis inquit dis in seis suis; si in seis suis
mirabilis dis. quomodo non in se ipso mirabilis? si mirabilis
in iohanne quem nasci de patre senissimo & sterili de
matre precepit. quantomagis in se e mirabilis? qui ut
mrae conditionem carnis induere & nouum uirginis
conceptum dedit & partum; dn sci abbacuc pphete;

Domine audiui auditionem tuam & timui, Consideraui opera
tua & expaui; Quis non & paruescat & miretur tanta pro
funditatem mysterii? quandoquidem unus idemq; sine
conceptione natus est dis. & sine creatione factus est homo
Quas in apo generationes legimus sed in utraq; incomprehen
sae diuinitatis est unitas; Ibi enim Ilem qesemcipso
genuit dis; hic eum uirgo dei operante concepit;
Ibi sine initio. hic sine exemplo; Ibi natus ut condeq &
uiuam; hic factus ut tolleret mortem. Ibi pater natus
hic hominibus propitiatus; Illa nativitate hominem
fecit. hac generatione hominem liberauit;
Vtramq; fis generationem eius non posse narrari sententia
haec una complectitur; Illa est, ante hominem
ista supra hominem. Illa incomprehensibilis. ista mirabilis;

Cum aũ duas xpi docemur natiuitates · nõ asseritur di filius natus · sed gemina in uno di filio · confirmat ee substantia : ibi qd erat natus ē · hic qd nonerat factus est : At de his beatus euangelista iohannes ; In principio erat uerbũ · & uerbum erat apud dm̃ · & dis erat uerbũ ; & uerbũ caro factum est · Igitur dis qui apud dm erat · prodiuit ad hõ · & caro di quae in dõ nonerat · processit ex femina · ha uerbũ caro factũ est · non ut dis uacuaretur in homine sed ut homo glorificaretur in dm̃ · Itaq; nobis natus ē dis · sed ex duab; natiuitatibus · idē di & hominis · se ipsum unigenitus patris · atq; in sese hominē unũ esse uoluit dm̃ · generationem ergo eius quis enarrauit · fris generatio xpi enarrari non potest · credi potest ; sed lingua defficit · fides proficit · Magnus enim profectus ē fidei · cũ tantum deo suo concipit · quantũ sermo ñ potest parturire · Caute ditmi · nequando uos de his incredulitas moueat · quia si homo non ualet explicare qd sentit · dis sine dubio potest implere qd uoluit ; & pabsurdum ē fris · ut ineffabilem dm̃ · in fu mussimo fragilitatis mae sermone ponamus · Amentiae res est · ut operationes maiestatis immensae · in exigua corruptibilis oris nri · conemur uerba concludere · Quomodo enim comprehendere homo dm̃ potest · factus in gentium mortalis deorum ; si inuestigare mentis · qualiter dis in homine · uel homo transiuit in dm̃ · inuestiga prius si potest · quomodo ex nihilo factus ē mundus ; caelum

unde resplendunt aquarũ liquor · terrae soliditas · quare ad
ne subsistunt · quomodo &iam dicerta homo · de masculo fe
mina · eamq; p feminã masculus · Quid illud ẽ post omã ·
qd lumen gignit ac tenebras · qd uitam facit ac mortem ·
Si ergo te ipsum o homo · & quae ppt̃ te facta sunt · qualit̃
aut unde sint facta conphendere ñ uales · qua p̃sumptione qua
ue stultitia tuũ ipsius atq; omniũ discutis creatorẽ · Hanc
ergo dedõ patre dñ eundemq; hominẽ factũ de uirgine confi
temur · Sed haec kmũ rationi cpta sunt · fidei manifesta ·
tunc enim parte exaliqua · indefinitae maiestatis eius · po
terimus immensa rimari · si audeamus · quantus · qualis ue
sit dñs · a nobis non posse cognosci · ut ait dñs ad moysen; tuam
non poteris uidere faciem meam · id est ñ potest carnalibus
oculis · meam sicut ẽ · inspicere deitatem · Beatus namq;
dauid · uirtutẽ omni potentiae · eius intendens · clamabat di
cens; mirabilia opera tua dñe · & anima mea ~~notum~~ nouit ualde ·
Ualde enim sciebat anima ppheta · opera dei hominẽ meditatio
nẽ humanae mentis excedere · ppt̃ qd sapientissimus pater
archa · mortalis sensus conclusus angustis · quae investiga
re ñ poterat mirabatur · Quis ergo hominũ discutere · aut
inquirere audeat · tantus qd ppheta miratur · Mirabilia
inquit opera tua · & anima mea ~~notum~~ nouit ualde; hoc ipsum
enim qd inconphensibilis ẽ dñs · anima eius nouerat · caro sen
tire non poterat · Omnis ergo qui opera dei magis uult exami

nare quā credere non sequitur animae sensum sed carnis er
rorē. Et ideo fr̄s non discutiamus qualiter dī dedō natus est.
sed credamus; Nec retractemus partū uirginis. sed miremur.
Ut unigenitū dī dm̄ & hominē confitentes. uiscera tenea
mus caelestis fidei ueritatem.

ITĒ SERMO FULGENTII DE NATALE DNI.

Cupientes aliquid de huius diei solemnitate narrare simulq;
considerantes illud unū uerbum de quo dicere uolumus.
nulla inuenimus uerba. quibus sufficienter aliquid dicere uole
mus. Est enim hoc uerbum ñ qd desinit prolatum. sed qd
p̄manet natum; non transitoriū sed aeternum; ñ factū ad dō
patre sed genitū; nec solum genitum. sed etiā unigenitum.
Unum quippe uerbum dī pater genuit de se ipso. p quem
omnia creauit ex nihilo. In principio enim erat uerbum. et
uerbum erat apud dm̄. & dī erat uerbum. hoc erat in prin
cipio apud dm̄. omnia p ipsum facta sunt. & sine ipso factū
ē nihil. In hoc aut qd p illud uerbum dī pater omnia fecit
ostenditur quia hoc uerbum genuit ipse ñ fecit. Illud igit
uerbum de dō dī est. decretatore creator est; unde hoc in se
naturaliter habet esse qd pater est; natus est ergo de patre do
filius dī. alter in persona non alius in natura. Semper apud
patrē. semp cū patre. semp de patre. semp in patre. semper
cum patre. cū quo illi una ē natura. aequalis q diuinitas.
& alter quidē ille qd pater. & filius. unus dī ē. Quapropter

quando de patre dō & filio dō nascitur sermo. digne dicimus
alterum esse patrem. & alterum filiū. & nihil omnius digne
dicimus. unum dm̄ esse patrē & filiū. Cum ouū dicimus
alterū esse patrē. alterum filium. discretas psonas. genitoris
genitiq. monstramus. Cum uero dicimus unum dm̄ esse pa
trē & filium. ipsam naturam unam indiscretae diuini
tatis ostendimus. Altera est ergo persona genitoris. &
genitti. sed una est natura genitoris. & genitti. Quando
uero sufficenter aut digne loqui poterit. quis de quo.
homo de dō. mortalis de immortali. uisibilis de inuisibi
li. mutabilis de incommutabili. opus de opifice. de cre
atore creatura. de factore factura. paruus de immenso.
temporalis de aeterno. humilis de altissimo. plasmatus
limo. de illo qui omnia creauit ex nihilo. Cuius inenar
rabilis omnipotentia. qua nos gratuita bonitate fecit.
nec minus tamen inenarrabilis gratia. qua nos omnipo
tentissima miseratione saluauit. Qui & opus creatricis
omnipotentiae gratis fecit. & opus gratiae saluatricis.
omnipotenter impleuit. Illic habens potestatem con
dendi & regendi creaturam suam. hic habens potesta
tem ponendi. & sumendi pro nobis animam suam.
Omnipotentiam uero nunc dicimus. qua uerbum quod
in principio erat. & apud dm̄ erat. & ds̄ erat. fecit om
ne qd̄ non erat. gratiam uero qua uerbū caro factū.

uenit quaerere & saluũ facere quod perierat. Omni potentiã. quafecit omnẽ diem. gratiã. qua certo die concipi. & certo die. dignatus ẽ nasci. Idem igitur minoratus paulominus ab angelis. in die factus ẽ hominum. qui coeternus & aequalis dõ patri. dies sõrum ẽ angelorum. De ipso quippe prophẽta dicit. bene nuntiate diem de die. saluatare eius. Quid ẽ diẽ de die nisi filium de patre; est igitur de patre filius. de die dies. sed tam pat & filius. non duo dies. sed unus ẽ dies. Est de patre filius. de dõ ds. pater tam & filius. ñ duo dii. sed unus ẽ ds. Vnus igitur dies aeternus. simul pat & filius. a nobis agnoscitur. In die aũ temporis. solus filius. inuenitur. Dies enim aeternus pat & filius nrm corpus & animã fecit. In die ũ temporis. solus filius. nrm corpus animamq; suscepit. Xps dies aeternus. unigenit' in forma dei manens. Xpẽ in die temporis. unigenitus. formã serui accipiẽs. Xps dies aeternus. diues pmanens. ut conderet nos. Xpẽ in die temporis. pauper factus. ut redimeret nos. Dies aeternus xps ds de dõ patre. xpẽ in die temporis. ds homo. de uirgine matre. Xps dies aeternus. uerbum eructuatum de corde patris. Xpẽ in die temporis. uerbũ caro factũ. de utero uirginis matris. Xps dies aeternus. ds uerõ. de dõ uero; xpẽ in die temporis. sponsus procedens de

thalamo suo. Dies ascensionis xpē angelos creauit. dies in
tempore xpī. homines saluauit. Dies ascensionis xpē. in
cado scōs angelos pascens; dies temporis xpē. homines inter
na reficiens. Ut omī panē angelorum manducarēt ho
mo creatori angelorū factus ē homo; utrosq; pascens.
et integros p manens. Quā bonus panis. qui & angelos
pascit p speciē ut d apso faciens in patria. & nos pascit
p fidē. ne deficiamus in uia. Ille panis qui se ipsū dat
angelis ad gaudiū stabilitatis. se ipsum dedit hominibus.
ad remediū sanitatis; et qui est angelorū esca. nob factus
ē medicina. Verum tamen hic dictum sit. ad ondendē
magnitudinē gratiē. & agnoscere, quid dī homini dignat
ē prestare. Xpē enī dī filius. de dō uero dī uerus. & unus
cū patre naturalit dī. semp ex se ipso scōs angelos pascit.
sed tamen angelicam naturam dī filius non accepit. Vt ani
sua carnē dī cōmendaret in nobis. filius ei naturā nrām
suscepit ex nobis; & dī unigenitus. qui panis ē angelorū.
ut & iam homini se ipsum faceret panē. simul homines
& animā suscepit & carnē. Accepit utramq; ueram. utramq;
scam. utramq; mundā. accepit animā nrām sine iniquita
te. accepit carnē nrām cū mortalitate. Accepit animā
iustam. p quā nrī animabus iustitiam redderet. Car
nē uero p peccata dignatus ē habere mortalē. ut secundū
ipsā moriens. mortē uinceret. secundū ipsā & iam resurgere.

ꝑquam nra quoq; corpora susceptare. Magnū mis
terium dilcte fratres. magnū diuinae dilectionis indicium. homo
dm commonens. ad ō discessit. ds hominē diligens. ad homines
uenit. Dilexit impium ut faceret iustum; dilexit infirmū
ut faceret sanū; dilexit puerum ut faceret senem; dilexit
mortuū ut faceret uiuum. Et quid amplius dicam.
quando quidē ds unigenitus humanā naturā tantum
dilexit ut eam nonsolum a potestate mali angeli liberare.
uerum etiam in se ipso supra omnes bonos angelos in patris
dextera collocare. Natura enī quae in primo homine
a malo angelo capiuitata fuerat. ipsa nunc in secundo ho
mine supra omnes bonos angelos regnare. Natura quae
in primo homine mundū peccato polluit. ipsa in secunda
homine mundū a peccato mundauit. Primus homo de
terra terrenus. secundus homo de celo celestis. Primū
hominē mulier corrupta morte decepit. secundū hominē
uirgo incorrupta uirginitate concepit. In primi hominis
coniuge. nequitia diaboli seductam deprauauit mentem.
In secundi aut hominis matre. gratia di. et mortē in gratiam
seruauit et carnē. Mortis consulit firmissima fidon.
carni abstulit omnino libidinē. Qm igitur miserabiliter
ꝑ peccato damnatus ē homo. ideo sine peccato miserabi
liter natus ē ds homo. Adtendite fratres medicinalis gra
tiae lineas. diuina nob benignitate monstratas. Tunc

adesse angelus malus accessit ut peccatum homo quem ds fecit
ut adeo separetur. Hunc autem admirans bonus angelus
venit ut in carnem humanam natura ds unigenitus unireturr.
Venit adesse diabolus ut uitam nostram malignus auferret.
Venit admirans gabriel ut uitam reddendam hominibus nun
tiaret. Per primi hominis culpam coepit diabolus homi
nes dominari. per secundi hominis gratiam coepit ab homine
superari. Supprimum superbus. sub secundo captiuus. pillum
nos captiuatos tenuit. pistum nos liberatos amisit. Pri
mus adam nobis auctor extitit culpae. nouissimus adam nobis
auctor extitit gratiae. Ille de limo plasmatus. terrenos
produxit. Iste de spiritu sancto natus. caelestes effecit. Pillum
perdidimus gratiam priorem. pistum recepimus ampliorem.
ille quippe nobis intulit peccati maculam. cum qua nasce
remur ad regnum. Per illum nos filios seculi generatio
carnales effecit. pistum nos filios dei generatio spiritalis
exhibuit. Ille nos uitiis subdidit. iste nos floribus uirtu
tibus fecit. Ille nos uitio deiecit quo primus cecidit.
iste nos per uirtutes deiecit quo primus ascendit. Ille quip
pe primus cecidit in infernum. iste prim' conscendit in cae
lum. Intea fris dignum e ut in die dominicae natiuita
tis. diem quoq; dominicae resurrectionis solemnitate audia
tis. Unigenitus enim ds sicut pro nobis dignatus e nasci. sic
pro nobis secundum carnem dignatus e mori. dignatus e etiam

suscitari. Iste quippe dies ē resurrectionis. ille redemptionis.
Opus ē gratiae. qua nos dñs unigenitus saluos fecit. concep
tus in utero coepit. ipsumq; opus gratiae. de sepulchro re
suscitatus impleuit. Conceptus in utero. factus ē parti
ceps mortis nrae. Resurgens de sepulchro. fecit nos par
ticeps uitae suae. Hunc itaq; omes dnm exoremus. ut
sic in isto die gaudium suo populo tribuat. ad illū quoq;
diem omnes cū gaudio & pace pducat. populumq; suum.
in fide et caritate custodiat.

ITE SERMO MAXIMI EPI DE NATALE DNI.
uestissime fres festiuitate pseruas diei. in omne se gau
dium totus ubiq; suscitat mundus. Quia hodie p
missus a seculis uniuerso orbi. iudex natus ē & redemp
tor. & necesse ē ut in cōmune nos omes. qui futuri ex
aminis resurrectionisq; promissae. salutarē suscepim
fidē. habeamus meum quidē de iudice. sed de redempto
re laetitiā. Omnis namq; fidelis anima timore corri
gitur. correctione laetatur. & in hoc kmi quanta ergo
humani generis omnipotentis patris dispensatio ē. quan
ta ue benignitas. ut quē iudicē praeparabat incredulis.
hunc credentis prae mercē redemptorē. quatenus p
eorum misericordia. se uertatē ad uertantis iudicis pre
uenirē. Hodie itaq; natus ē xpē. sed in natiuitate et
nra omnium habē una natalem. Quia qui priuilegia

primae naturae amisimus· uisitante nos xpo sci ore
partu redimius adunata· Hodie peperit maria· sed ipsa
suii partuiuit auctore· Hodie edidit mundo hominem·
quem nonsuscepit abhomine· Quid hoc e miraculi fri·
nascitur caro de carne· nontam generata pe carne· Ecce
ex eo quoda uiconphensoq· concepta· procedit de mortali
fomina· diuina progenies· Hoc miru sane· sic extitit diui
na natuitas· ubi ni erat humana conceptio· sant si uiliam
matre nonuiolauit partus· qua corpus ni foedauit· Ait
illi quonda futuroru conscius esaias· populis & gentib·
signu nouae salutis aperiens· Ecce uirgo concipiet ac
cipiet· et pariet filium· & uocabunt nomen eius emma
nuhel· qd est inpretatum nobiscum ds· Atq· ut aduer
tamus· nou ac ueteris testamti· unum e consonsum·
unumq· consilium· Ait etiam beatissimus lucas· domini
ae generationis relator egregius dicens·; missus e ange
lus gabriel ado· aduirgine desponsatam uiro· cui nomen
erat ioseph; & ait adillam· Ecce concipies in utero· &
paries filium· & uocabunt nomen ei iesum· Ihs au kmn·
latino sermone saluator dicitur·; ecce quatu sb uince con
cordantibus sententiis· testimonia diuina confirmate·
& cu praedicantu diuersa sint tempora· nontam diuer
sa narratio· Nam partu uirginis que ille pdixerat·
iste testatur· Quis igitur dedubitate xpi· quis de

redemptione cunctetur · quē esaias profitetur dm̄ · et
gabriel · adnuntiat saluatorē · Quis unquam puerperae
aliquem dubitet floruisse · qd̄ uno patre ore · atq · eodem
spū proloquuntur · euangelista · angelus · et prophēta · Ubi
tanti · talesq · sunt testes · non erubescat uerita · sed audiat
incredulus confutatur · Sed iam uideamus · quas pnob natus
pferat xpī inuitas · quibus ue rursus inuitae illo uirtu
bus decorantur · Ecce omnia · femineo se sexu concipi pa
tiuntur · qui in exordio mundi · omnipotenti manu · de masculo
operatus ē feminam · Sed hanc humilitatē nascendi · uirgina
lis matris sublimat imagitas · Et quā uis natus xpī ·
femineo ut infans lacte pascatur · tam̄ ut rerum potens ·
uirgineis nutritur uberibus · atq · ut primū illum inhas seti
protellas · ut fluctuantis sententiā mundi · uterus maternus
effudit · uilissimis circumdatur pannis · Pannis induitur
ille pnobis · qui cū crearet omnia · terras luce pfudit · caelū
sideribus adornauit · Lignea solem claritate uestiuit ·
B Obuoluitur quidem pannis · sed hi panni · noua stella
radiante muneratur amagis · Exultantibus angelis hono
ratur · Et ut nouerimus · uniuersa haec pmysterium ·
uel fieri uel dici; hic qui pannis circum uoluitur · pdica
tus ab initio desinu patris · aeternoq · thalamo · salutari
um nuptiarum sponsus uenit ecclesiae · Sicut ait uene
randus dauid; ipse tamquā sponsus procedens de

thalamo suo. Oende ut legimur ponit inpsepi. quia ut
ait euangelista. noneat illi locus indiuersorio. Hequem
fis ista pmoueant. quia omnis haec insaluatore ultras.
pcuosissimum nrae salutis ē sacramentum. Videte enī
quanta sapientia collocari xpē dicitur inpsepi. qui gemi
na quadā gratia. humani generis. & esca erat futuris &
pastor. Qui bene inpraesepio ponitur. ut adpabula p
omnis uitae. spiritalium ouium greges. agni caelestis bala
tus uiuunt. Honeat inquit eis locus. indiuersorio. Num
quid tantae illius erant angustiae mansionis. ut nati subhora
paruuli membra ñcapere. sed ideirco mystico referitur se
mone. ñ inuenit locum indiuersorio. quia ingressus mun
dum xps. fidem inqua possit requiescere ñ inuenit. Ut ait
ipse in euangelio dicens; filius aut hominis ñ habet ubi ca
put reclinet. Unde aduertimus. quia unicus dī filius.
ñ in spatiosis domibus. auratisq. laqueatis. sed in fide creden
tiū requiescit. Hunc ergo xpm iam. su gentē ubera nas
centium infantium more uagientē uilibus circumdatū pan
nis. iacentē uiliis inpsepi. angelica ministeria prosequunt.
& omnis caelestis exercitus multitudo muratur. consona cū
uoce conlaudans. & dicens; gloria in excelsis dō. & pax in
terra hominibus bonae uoluntatis. Gloria utq; dō. qui
desperatis mortalibus. munus aeternae salutis exhibuit.
Et pax hominibus bonae uoluntatis. quos certamine

suo xpi· suoq· proelio · in regnū proprium· diabolica decepta
te revocaunt; & quā congrue euangelicus vitonat sermo dicens;
gloria in excelsis dō· & pax in terra hominibus; qē idem ipse
dī filius· & apud angelos gloriosus ē incaelis· & bonae voluntatis
hominibus· pace pstat in terris· Propē quod ditmi·
compatriotis gaudius· tanta de salute laetemur· atq; angelicis
nos vocabus sociantes· honore debito· mysteria semper
xpi· virtutesque laudemus·

Nostis fres karissimi qm̄ beatorū aptorū petri· & pauli·
die passionis celebramus· quo devicta morte spretisq;
auctoribus mortis· post longos certaminis labores
glorioso triumpho· hodie caelos transierant· eandemq;
qua ipsi domino gregis & ovilis sui custodiam accepe
rant· nob incorrupta· totusq; xpiane cultu reli
gionis instructa· studio vro amplificanda· reliquerant·

Omnibus epis· presbyteris· diaconibus· ac reliquis clericis & cunctis
principibus maioribus minoribus omnibusq; generaliter fidelibus bene
dictio darmatis & gta· Ingra di quę data ē nobis in xpo ihu dno nro·
Virgiliet nos fres multus amor ur & religiosa inuitat devotio quia
debitores sumus ut quędā vobis scribamus· Vobis ergo qui sacerdo
tio dni fruimini & in speculo ecclis positi plus scire oportet· ut subdi
tis vobis populo plenius docere possitis eisq; ad regna caelorum du
catum pbere dno annuente valeatis· Unde & ipsa pse uerticis ar-

V cōsideratum ē nosse mysteriū regni dī ceteris autē in parabolis ceteraq;
P ropter qd consilium dō antiquorum constantē docere uerba diuina et disci
pulis libenter accōmodare aure uerbo dī Nūm enim qui legatione xpi
fungimur ē docere ppl̄os eorū ut ē uobis obedire ut dō;
S ed uobis epis non obediemus omis pbis diaconis ac subdiaconis ceteris
clericis omisq; principes tam maioris ordinis quā et inferioris atq; reliqui
populi tribus et linguae non obtempeauerint non solū infames sed exterres
a regno dī et consortio fidelium alienis sed dī accolae alieni ei
N ā nūm est eos instruere eorū ut ē uobis obedire ut dō cuius legatione fun
gimur dicente dō Qui uos audit me audit et qui uos spernit me spernit
et qui uos recipit me recipit et qui me recipit recipit eum qui me misit
N hil enim iniustius t inhonestius ē quā filios patribus rebelles aut clericos
t laicos doctoribus seu discipulos magistris inobedientes t proteruos existere
N ouimus enī primū hominē p inobedientiā cecidisse Idcirco omis hoc uitū
summopere cauere monemur et quia dnis superbis resistit humilibus autē
dat grām Dnis nr mittens nos uice sua loco apostolorū adp̄dicandum
p̄ecepit nobis docere omis omisq; nobis fideliter obedientes ut ipsi existere
Q uō nec alia terra pariet fructus suos nisi cultor receperit semen et irrigata
germinauerit et pariet quę ē partura Sic et omnis homo qui libenter
non recipiet uerbum dī Illud quę in corde suo germinare nō fuerit ac
minime crediderit doctoribus et epis suis ñ benuolus sed rebellis atq; inno
bedienis extiterit fructū non germinabit nec pariet sed similis arbori
illi erit De qua dnis ait Omnis arbor quae nō facit fructū bonū excidetur
et in ignem mittetur

Capit. xxxii. concilii cartaginensis.

Item placuit vt epi pribi. diaconi. quicuq; clerici quibil habentes ordinantur. & tempore episcopatus. uel clericatus sui. agros. t quecuq; p dia nomini suo comparant. tamquam rerum dominicarum. inuasionis crimine teneantur. nisi admonita. in ecclesia cadem ipsa tuleritt. Si autem ipsis ppria aliquid. liberalitate alicuius. uel successione. cognationis obuenerit. faciant inde quod ex ppositto. egruit. Quod si a suo ppositto rettor sui exorbitauerint. honore ecclesiastico. indigni & tamquam rep̄bi iudicentur.

Sermo. in pascha.

Si humani sermonis lingua aliquid de laude ppri creatoris sufficere disputandum. nunquam competentius euoluere p̄conia ei inefabilitatis quam in hac sollemnitate sollemnitatum. Sed licet tota linguae stimulante dno p loca imprimat ueritatis uestigia. tamen detinente mole oneratę stultitiae p tuneris arduia p necesse crepit tarda. Magnum & mirabile hoc sacramentum paschae etiamsi in audito miraculo p magnae nouitatis sit

illustratū. ñ sine precedentib. figuris tamen subito e
mersit ut per se causaliter initiatū. Nam in initio p
mi parentis quando una ex costis exossabat lattere
eius dormientis. quod erat materies edificande mu
lieris. / significabat longo post tēpore ex secundi
Adam uulnere. morte gustantis in cruce. edificandā
fore ecclesiā que simile sponso pberet. / adiutoriū dum pare
re prolem sine peccati macula ut facit cotidie
infantilē. Abrahā credidit dō. & reputatū ē ei
ad iustitiā. in isaac filio suo accepit p missionem
ut stellas celi successionē eius posteritatis multi
plicari. postea nihil desperans eundem filiū iu
bente dnō. / obtulit admonstratū locum holocausti. Sic
dnis omps. / filio suo dixit. postula a me & dabo tibi gentes
hereditatē tuā & possessionē tuā terminos terre.
& illud inte mihi complacui. illū ipsum filiū postea
p misit ee fere omni mundo ostentui. & p salute
humani generis portare maledictionē turpissime
moris. Heliseus magnae uirtutis p pheta nemine
mortuorū suscitauit quoad pauit uitalia. post
quā naturae concessit et est materno sinu repo
situs. animā corpore solutam fecit redire ad su
peros. Sic & dnis nr interim dū est inter hom
nes carnaliter ē uersatus. p paucos adquisiuit

iudeos. post quā gustauit mortem. adiunxit se lapidē
angularē inter iudeum et gentilem. & non erat dis
cretio iudei & gentilis. quia omnib. omā factus est
in una fide agniti redemptoris; Apud hebreos
uesperi ē agnus immolatus. nunc in nouissimis tē
poribus. uerum pascha nrm immolatus est xps. ipsi
transierunt de egypta seruitute querentes locū
secundū literam pmissę hereditatis. nos autē uiui
ficante spū excusso iugo diaboli. transeamus in li
bertatē filiorū gloriae dī. & de tenebris infide
litatis in lucem spei & agnitionis. Tot testimoni
orum signis pmonstrata passio nrī saluatoris.
merito ē colenda omī deuotione mentis & cor
poris. Qua ppt̄ frs dilectissimi expurgem fer
mento ueteris peccati. ut simus noua consperſio
in his epulis paschalis festi. & cum eo q̄ resurrex
a mortuis. surgamus & nos a uitiorū sepulchris.
Ac solutis peccatorū uinculis. pdeam foras do
minica uoce suscitati in hoc cōmuni gaudio
resurrectionis. vt quandoq. mereamur ihm ui
dere in galilea. associati angelicis ciui
bus in celesti gta. secum regnaturi in aetnū
& ultra. p oma seculox sēta
A M E N ÷

p bato

penna michi valuit dicere q̃ scribere nescit

penna michi valuit dicere q̃ scribere

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

vide fol. 65a

ab. ad sensum mancipabunt. Vtque pterm̃ ꝛ
c̃ciliq̃ gestis teneatur cartaginensis eccle.
nra adsensione plane apud omnis firma
tene artur: Vniuersi epi dixerunt.
hic ordo & apatriarb: & maiorib. seruatus
est vsq; modo. & aliorum do ppitio
seruabitur. Salio & ia iure prima
tus numidie. & mauritanie.
CAPITT. L. III. africani c̃cilii.

Benedictio salis ad signū ecclie benedicendū.

Exorcizo te creatura salis· in nomi
ne patris· & filii· & spīs scī· qui te
heliseum in aquā mitti iussit· ut
sanaretur aquę sterilitas· quidiu
na oris sui uocē ait· uos estis sal
terrę· & apostolum suum uas elec
tionis· sermo uester sale sit condi
tus· Ideoq; efficere sal exorcizatū
ut sis in remissionē peccatorū· & sa
nitatem mentium· in perfectionem
animę atq; corporis· in confirmatio
nem salutis· ad expellendas & exclu
dendas omnes demonū temptatio
nes· in nomine dī patris omnipotē
tis· & ihu xpī filii eius· & spīs scī· ui
uentis in secla sclōx

Item benedictio salis

Virtutis tuę inuictā fortitudinē·
deprecamur dne sancte pater om

nipotens & eterne ds. qui inter omia
necessaria. quę pxpm dnm nrm p
creari iussisti. non minima gram con
ferre dignatus es sali. ut exillo pos
sint uniuersa condiri. quę hominib;
adescam peundem tuum filiu dnm
nrm p creasti. Ideoq; te supplices
exoramus. ut hoc sal digneris aspi
cere. quatenus ex maiestatis tuę
uirtute. contra oms sps inmundos
uigorem possit accipere. Expellat
ab omni loco ubi tua fuerit inuoca
tione aspsum. quid quid potest ee
pestiferum. ut exhibeat plenu salu
tis effectu. Deterreat oms pstigias
inimici. & oma monstruorum gene
ra longius faciat effugari. Grandi
nes oms. fantasiasq; compescat. &
psignu crucis filii tui dnu nri ihu
xpi. tutela fidelissimam desideran

tibus prestet · Quarte exorcismus aquae ·

Discede vimunde spi ab omnib; quibus
fides nra usura est religiosi officii sa
cramentis · Nec pretendas culpam cri
minis · qui agnoscis potentia saluato
ris · Non est merita considerata sed p
cepti · licet ipsa potestas ministerii ·
dignitas sit ministri · Te igitur per
communem dnm aque creatura con
uenio · ut conseruato motu sensibili
tatis intellectiuis · subici seruiendo · quo
placere deo nitimur non pertuisset ·
Omnem atque communionem demonii ·
omne collegium iniquitatis expurgetis ·
Tota fantasmatis labem · capax dom
nice pectionis exterminet · ut gra
tia sanctificationis adepta · tuo nroq;
pariter creatori · debito famulatu
deseruiens · omne spiritualem immun
dorum nequitiam · quo cuiq; loco fuerit

aspsa deicias. & sce copiam benedictio
nis infundas. ℟ BENEDICTIO AQUAE.

Onc ds omps pater. restaurator &
conditor omniu elementoru. qui
pitum xpm filiu tuu dnm nrm.
elementu hoc aque. in salute huma
ni generis ee voluisti. Te supplices
deprecamur. ut exaudias oratio
nib; nris. eam tue pietatis respectu
scifices. atq; ita omniu spiium immundo
abea recedat incursio. ut ubicumq;
fuerit in nomine tuo aspsa. gra tue
benedictionis adveniat. & mala oma
te ppiciante ppcul recedant. ℟.

POST COMMIXTIONEM SALIS ET AQUAE.

Omps aeterne ds. qui nobis condi
tam creatura aque. in fide distin
xisti. ut liquore simplicem ad lava
crum. salsam soliditatem pberes ad
condimentu. quatenus & sordia pos

sint abluti · & fatua imbui · quo & noxa
tolerentur originalis · & corrigerentur
error aduitæ salutis · Te oficii nri in
merti deprecamur · utq; salis & aquæ
intuio nomine facta p̄mixtio · clem
tiæ tuæ sēificetur obtinti · Quodq;
mysticaliter baptismo cōmodum
culpæ traduci inimicum · sapientiæ
aptum · errori prestas aduersum ·
sci spīs tui sēitate reddas sēificatū ·
Nec ullo contagio reddatur immun
dum · qd tua fieri credimus maiestate
beatū · sed ita ptc p̄beat plenum sēifi
cationis effectū · ut ubicumq; inuoca
to nomine tuo fuerit emissū · uel
quolibet modo assumptū · expulsis
& explosis omnib; insidiis contrariæ po
testatis · & cuncta demonū machina
menta · ex eodem loco fugata deficiant ·
& scōr angelorū custodia semp imbi

mansura consistat. ℣ dn̄m nr̄m.

Tunc pones tintinnabulū t campanā iuxta aquā benedictā. et dicas hanc orationem.

Benedic dn̄e hanc aquā benedictio ne cęlesti. ut assistat sup eā uir tus sp̄s tui. ut cū uasculum adinuitandos filios æcclę p̄paratū in ea fuerit tinctū. ubicumq; sonuerit eius tintinnabulū. longe recedat uirtus inimicorū. Vmbra fantasmatū. in cursio turbinū. Percussio fulminum. Lesio tonitruum. Calamitas tempestatum. Omnis sp̄s pcellarum. ut cū clangorem illius audierint filii xp̄iani cęcę crescat in eis deuotionis augmentū. Vt festinantes ad piae matris gremium. cantent tibi canticum nouum in ęcclia sc̄a. deferentes insono tubae preconiū. Modulationē p psalterium. Exultationem p organū. Suauitate

ꝑ tympanū. locundtatem ꝑ cymba
lum. Quatenus inuitat ualeant in
templo scō tuo. suis obsequiis & ꝓcab;
exercitū angelorum. ꝑ.

Post haec cantas psalmos. vi. Lauda anima mea
usq; in finē psalterii. Et dū cantes lauas eam de
aqua benedicta. et oleo. et sale.

Deinde dices hanc collectam.

Dēs qui ꝑ moysen legiferum. tubas
argenteas fieri ꝓcepisti. quas dū
leuitę tempore sacrificii clangerent.
sonitu dulcedinis populus monit.
adire adorandū fieret ꝓparatus;
Quarum clangore hortatus ad bel
lum. tela ꝑsternere & aduersantiū.
prosta. ut hoc uasculū tuę accedat
ꝓparatum. scificetur ab spū tuo scō.
ut ꝑ illius tactū. fideles inuitentur
ad ꝓmium. & cum melodia illius au
ris; insonuerit populorū. crescat

meis deuotio fidei. peul pellant omnes
insidiae inimici. fragor grandinum. procel
la turbinum. impetus tempestatum.
Temperent infesta tonitrua uentosque.
flabra sint salubriter. ac moderate sus
pensa. pseruet aeriae potestatis dex
tera tuae uirtutis. ut hoc audientes
tintinnabulum. tremescant. effugiant
antiqui serpentis uexillum. P.

Tunc extergas eam linteo. et dicas antiphonam
cum capitulo. Vox dni super aquas dns maiestatis
intonuit. dns super aquas multas. Vox dni
in uirtute. usque in finem psalmi. Post haec turgas
eam cum chrismate a foris septies. Ab intus quat
ter. et dicas hanc collectam.

Omnipotens sempiterne deus. qui ante archa
foederis praeclangorem tubarum muros
lapideos quibus aduersantium cingebat
exercitus cadere fecisti. Tu hoc tintin
nabulum caelesti benedictione profunde.

ut ante fontem ci longius effugent
ignita iacula inimici. percussio fulmi
num. impetus lapidum. lesio tempes
tatum. ut ad interrogationem pphe
ticam. Quid est mare qd fugisti?
Suis motib; cum iordanis retro actis;
fluenta responderant. A facie dni
mota est terra a facie di iacob.
Qui conuertit solidam petram in
stangna aquarum. & rupem in fon
tes aquarum. Non ergo nobis dne non
nobis sed nomini tuo da gloriam.
Sup misericordia tua & veritate tua.
ut cum presens uasculum sic reliqua
altaris uasa. sacro chrismate tangit
oleo scō ungiuntur. Quicumq; ad
fontem ci conuenerint. ab omnibus
inimici temptationib; liberi. semp
fidei catholice documenta sectan
tur. P dnm nrm ihum.

Tunc impones incensario ignem cum tymiatibus et myrra et eriges campanā sup incensariū et totum illum fumum collegat et dicas hanc antiphonam

D s̄ inscō uia tua quis dr̄ magnus sic dr̄ nr̄. uiderunt te aquę dr̄ & timuerunt. usq; in finem psalmi

Dehinc collecta haec dicenda est

Omp̄s dominator xp̄e. cui sc̄dm assumptionem carnis dormienti in nauī. dū adorta tempestas maria conturbasset. Te ꝓnius excitato imperante dissiluit. Tu necessitatibus populi tui benignus succurre. Tu hoc tintinnabulū sc̄i sp̄s rore ꝓfunde. ut ante sonitū illius semper fugiat inimicus. Inuitetur ad fidem populus xp̄ianus. hostilis terreatur exercitus. Confitetur in dn̄o ꝓeū populus euocatus. Atq;

sic pdaurica cytharā delectatus.
desup descendat spūs scūs. Atq; ut sa
muel crinigero agno mactato. in
holocaustū tuo imperio rex ęterne
stragore aularū turbam repppulit
aduersantū. Ita dum huius uasculi
sonitus transit pnubila. ecclesię
conuiuiū seruat angelica manus.
Fruges credentiū mentes & corpo
ra. salua, pectio sempiterna.
Saluator mundi qui uiuis & regnas
Tunc alta uoce dicendum est.
P ceronnia seta setor. ℟ A men. D ns uo
biscū ℟ Et cūspū tuo Sursū corda
℟ Habemus ad dnm. G ratias agamus
dno do nro ℟ D ignū & iustū est.
D Aeterne dē. Cuius scm & terribile
nomen. interęcęras uisibiles cre
aturas. ligna quoq; fructifera lau
dare. ac benedicere noncessat;

Qui in figura unigeniti tui · sapien
tia tua ligno uitę a principio pa
radysum uoluptatis ornasti · ut
eiusdem fructus sacro sci myste
rio · protoplasti parentes nri generis
mortem cauere · & uitam amonere
res custodire perpetuam; Qui nos
uetitę arboris attactu iustae mor
ti addictos · eiusdem coaeternae
sapientię tuę di & dni nri ihu xpi
innoxia morte · adunata misericor
diter reuocare dignatus es · te sup
pliciter exoramus · ut hoc singula
re signum · quod ad exemplu primi
illius uexilli preciosi filii tui san
guine triumphalis · fidelium tuo
deuotione compactum est celesti
tua benedictione sci ficare digne
ris · Vt omnib; hic genu flectentib;
ac tuę maiestati supplicantibus;

largior & cordis conpunctio · & indul
gentia concedatur admissorū · atq;
intercedente ipsa victoriosissima
unigeniti tui passione · & tibi placi
ta postulare · & certius valeant pos
tulata percipere · Da qs clementis
sime pater · in quo unum sumus · mo
uemur · & sumus · utquotiens tri
umphum diuinę humilitatis · quę
superbiam nri hostis deiecit oculis
intuiemur · Quotiens mente reco
limus · & contra hostem ipsum fidu
ciam fortitudinis · & maiorem de
uotę tibi humilitatis gratiam con
sequamur · quatenus in illo trem̄
do ipsius maiestatis examine cum
patientib; clementis · cęlorumq;
uirtutib; commotis · signum illud
glorificum redemptionis nrę ap
parunt in cęlo · ipsi demorte

adunā transire. ac ꝑpetua beatę
resurrectionis gaudia uidere me
reamur. ℟ cunde dnm.

MISSA PRO INFIRMO

Os meum libro sunt uocabula no
tata mortalium concede nobis
ueniam delictorum. ꝓpręsta qs
famulo tuo quem immensus lan
guor ꝓcumat tua miseratione
repare admedelam. ꝓsici corrup
tio adduxit dolorem. adducat
ꝓiam confessio salutis obtabi
lem sanitatem. ℟

AN Iustus es dne. ℣ Beati immacu
lati in uia. GR Saluum fac seruū
V Ad te dne clamabi.
OF Intende uoci
CO Intellege cta

LEC EPIS BEA IACOBI APTI

Kmi. Tristatur aliquis urm. orat
acquo animo &psallat; Infirma
tur quis inuob. inducat ptros ec
clesie &orent sup eu. unguentes
eum oleo innomine dni &oratio
fidei saluabit infirmum. &alleuabit
eu dns &si ipeccatis sit dimittetur
ei. Confitemini alterutru peccata
usa &orate pinuicem ut saluemini.

SEQ SCI EVVANG SCDM MATHEVM

Initt temp. Circuibat ihs tota gali
lea. docens in sinagogis eox. &pdicans
regnu di; Et sanans omnem languo
rem. &omne infirmitatem inpopu
lo. &abiit opinio ei in tota syria.
&obtulerunt ei oms male haben
tes. uaris languorib; &tormtis
cophensos. Et quidemonia habe
bant. &lunaticos. &paralticos curauit eos.

Sana qs dne uulnera famuli tui · N · SUP OBL
aegritudines ei p̄ime & peccata dimit
te · & hanc oblationem · quā tibi p̄co of
fero · benigne suscipe & sic eū flagella ihoc
seto · utp̄ transitū · scōr meretur adunari
consortio p̄ dnm PRAEFATIO ·
Aeterne ds · qui famulū tuū ideo corpo
ralit̄ uerberas · ut mentē p̄ficiat potent̄
ostendens · qd sit pietatis tue p̄clara salua
tio · dū p̄stas ut operet̄ nob̄ eciā ipsa infir
mitas salutem · p̄ xpm. POST COMMUN ·
Omp̄s sempit̄ ds · qui ideo delinquentib; oc
casionē tribuis corrigendi · ut n̄ sit meus
qd punitur censura iudicii · Idcirco te pie
pater exposcimus · ut hoc accipias p̄ sacrifi
cio laudis · qd famulus tuus adtentet̄ uirga
correctionis · sana eū qs dne abomnib; ifir
mitatib; suis · quo te medicante · & plenī
tudine salutis recipiat · & tuis semp sati
faccionibus parcat · p̄

ORATIO AD REPELLENDAM
TEMPESTATEM. Inprimis laetania ter.
Kyrieleison. Ter xpe leison. Ter. xpe audi nos.
Sca maria ora pnob. Sce michahel ora pnob.
Sce gabrihel ora pnob. Sce raphahel ora pnob.
Scs matheus ora pnobis. Scs esaias ora pnobis
Scs marcus & scs hieremias orate pnob. Scs lucas
& scs ezechiel orate pnob. Scs iohannes & scs da
nihel orate pnob. Omis sci orate pnob. Ter.
Crux xpi nob in refrigeriu ee dignetur. Crux
xpi nob in adiutoriu ee dignet. Crux xpi no
biscu semp sit salus nra. Crux xpi qua semp
adoramus. tu dignare nobiscu semp ee con
tra omis inimicos nros. Kyrieleison. Xpe leison.
Kyrieleison. DEINDE Pater nr. Ego dixi dne
miserere mei. Adiutoriu nrm in nomine dni.
Dne exaudi orationem mea. Miserere mei ds secdm
cu gloria. Saluum fac populu tuu dne & benedic
Dns custodi & nos ab omni malo. & conserua nos in
omni bono. & p ducat nos in uita eam.
Dne exaudi orationem mea. Exsurge dne adiuua nos.

I nnomine dñi nri ihu xpi qui tante magna ORT
& brachium excelsum te ligauit diabolu & om
nes mundu ace redemit · et te impiissimu sata
nan in pfundu abyssi detrusit · ipse psua uirtu
te & brachium excelsu omis ministros tuos incon
fusione detinet · p ipsu te adiuro · ut iusto loco

et iniſta barrochia · neq; p aquã maligna m ·
neq; p glaciem · neq; p tempeſtatẽ · neq; p
murmurationẽ incantatorũ nocere ualeas
neq; ledere · Vade retro ſatanas de hoc loco dĩ
& minuſtrorũ eĩ · & a ſanctuario dĩ · Cumq; egreſ
ſi eẽnt xi · diſcipuli dñi nr̃i ihu xp̃i ad mare ·
et aſcenderunt in nauiculã · tunc collectionẽ
fecerunt diabali · et aduerſus eos cõmouerunt
uentum & turbinẽ maris & tempeſtatẽ ualidã ·
Tunc contriſtati ſ omĩs diſcipuli dñi nr̃i ihu xp̃i
timentes ne influctib; perirent · depcati ſ dñm
omĩs una uoce dicentes · ſalua nos magiſter
xp̃e · ſalua nos filius dĩ uiui · & cohibe diabolum
& hunc uentũ · & cet · Tunc exaudita ẽ oratio
diſcipulorũ · & dñs adp̃pinquauit ſe nauiculę · et
uiderunt eum diſcipuli ambulantẽ ſup̃ mare · &
cũ cognouiſſent eum · quia dñs ẽt · gauiſi ſunt
gaudio magno ualde · & ſtatim tranquillitas
magna facta eſt in mari · A diuro uos angeli ſata
nę p dñm cęli & terrę · p eum qui in primis adam
primũ hominẽ plaſmauit · p eum q noe indilu

uio seruauit · per ipsum uos adiuro · qui ananiam & azariam & misaelem in camino ignis seruauit · per ipsum uos adiuro qui per seruum suum moysen filios israhel per mare rubrum eduxit · per ipsum uos adiuro · qui per cioso sanguine suo omnem mundum redemit · ut in isto loco dim & in ista barrochia · neq; per tempestatem · neq; per aquam maligna · neq; per ullam corruscationem · neq; per ullam artem uenire & nocere possitis · In nomine dni nri ihu xpi qui uenturus est iudicare uiuos & mortuos & te in nuce pigniem · Signo uos nubes signo scae crucis & passionis dni nri ihu xpi qui uiuit · Signo uos nubes xpi in nomine patris & filii & spsci · Signo uos · Ses · Ses · Ses · dns dz sabaoth · Deinde · Lauda hierusalem dnm · totum decanta · Pater nr · et Credo in dm · Ses dz · Ses fortis · Ses inmortalis · qui tollis peccata mundi miserere nobis · qui regnas in scta scto · Item contra tempestatem · Memento dne dd · quę iurasti patrib; nris · abrahae · isaac & iacob · in morte syna · ut auertes ira tuam · a fidib; istis ·

Int dicimus uobis omnes angeli tartarum · int re
tineatis imbrices uros sine pluvia ad aquam
limpidida ubi saluator baptizatus e · & ubi
sca maria mater dni in utero candido por
tauit · iubeo & contestor uos · int infra termi
nu istum lapide tempestatis n iactetis · sed in
arida & in deserta loca eum transmittetis ·
Vnde ergo net in die iudicii · dicatis · qd uobis
contra dictu nist · Sed ego uobis contra dico p
eum qui mille passus in rubro mari descendit ·
Aios · Aios · Aios · eli · eli · eli · lemazabactani · hoc e
ds mis · ds mis · int qd dereliquisti me · Xps ihs qui
in golgotha pependisti · dic angelo p eum enti
gladio int contineat manum suam sup agros
istos · & cessat ira ista quę crassata e sup urbe
uel regionem hanc · Adiuro te mermeum q
positus es sup tempestate · p illius nomen te ad
iuro · qui in principio fecit celum & terra · & fir
mauit oma in firmamento uirtutis suę · int n p
mittas tempestatem infra tminu hunc · Adiuro

te mermeunt p illius dextram qui adam pri
mũ hominẽ ad imaginem suam plasmauit
ut ñ p mittas tempestates in infra terminũ hunc ·
Adiuro te mermeunt p ihũm xp̃m filium di
unicum dn̄m nr̄m · qui natus ē de sp̃u sc̃o & ma
ria uirgine · q super mare pedib; ambulauit · et
uento conflante imperauit · qui cecis uisum ·
oculis lumen donauit · & quatriduanũ lazza
rum de monumento uocauit · ut ñ p mittas tẽ
pestatẽ infra terminũ hunc · Ager · Alfarius ·
Turchos · Turchones · Seruc · Celuc · Lacam · Initt ·
Ascendente ihu in nauicula · secuti ē eum discipuli
eius · Et ecce motus magnus factus est in mari
ta ut nauicula operiretur fluctib; Ipse ũ dor
miebat · Et accesserunt · et suscitauerunt eum di
centes Dn̄e salua nos perimur · Et dicit eis · Quid
timidi estis modicę fidei · Tunc surgens impera
uit uentis & mari · & facta ē tranquillitas magna ·
Porro homines mirati sunt dicentes · Qualis ē hic ·
quia uenti & mare obediunt ei ;

ISTE EST SERMO IN FESTIVITATE SCI MICHAELIS;

Scio dilectissimi quidem plurimos frm tta inhis quae ad obseruantiam pertinent xpianam, pmptus mentib, o cuiotos esse. vt nris ñ indigeant cohortationib, admoneri. quia qd bono & perito hominum eruditio multotiens p docuit. & exempla pastoralium traditionum in via veritatis in culcauerant. nec cartas uam ignorat. nec usus oblivioni tradebat. Sed sacerdotalis officii est erga filios curam habere communiter de omnib,. & semp timendum vbi est multitudo pecoris. ut facile contigit mortifera peste egritudinis corrupi aliquam partem male seruati gregis; interdum etiam culpa pastoris. p venium nocuia addamnum ouilis. dicente dno. Causa ruinae populi sacerdotes mali. Et alias. Facti s domui israel in offendiculum iniquitatis. Hinc rursum delinquentia populo dr. Prophetae tui uiderunt tibi falsa & stulta. nec aperiebant iniquitatem tuam. ut te ad poenitentiam

,p uocarent. Intēdum ꝗam uitio ppti. quia scrip
tū est. Si cōtunderis stultū inpila. quasi typsanas
feriente desup pilo. n̄ auferetur ab eo stultitia ei.
Quod etiā ,p phēta quertur dicens: Attriuisti eos:
et renuer̄ accipere disciplinā. Hinc ē qd dn̄s
dic̄. Interfeci et p didi populū istū. et tamen auis
suis non sunt reuersi. Et alias: Populus non est re
versus ad p cutiente se. frustra ē flauit ē flator.
malitiae eorum non s̄ consumptae. Dum ex utraq;
parte vt dictum est nasci origo uitiorum. emen
demus partes in melius. quib. cumq. modis alter
utrum d̄m offendimus. Agnoscat homo sui
generis dignitatē. et se ad imaginē sui creato
ris factum. quib. modis illo redeat. vnde ppec
catum decidit. Quod etiam p contrarib. disci
pulis. quis maior uideretur in regno celoꝝ. ihs
aperte vt in euangelio lectum ē. statuto pue
rulo coram eis dicens: Quicumq. humiliaue
rit se sic puer iste. hic maior erit in regno
celoꝝ. Puer n̄ est supbus. non inuidus. n̄ am

bitiosus. n luxuriosus: sed omib. ut sibi ipsi
uera innocentia & simplicitate ē proximus.
Propt̄ supbia inhanc uallē decidimus lacrimarū.
phumilitate redeundū ē ad laetitiā supni caeu
minis. Arta & angusta uia ē quae duc ad pa
triam uitae. Quapptter quicūq. honoribus
inflatus. & mundi diuitiis onustus. p angus
tū iter regni vt inpeditū animal transire
ñ poterit. Nā dum se estimat p uenisse. sarci
nā ei exigua porta ñ capiens repcussa limine
retrorsū redire cogitur. Unde ait dns. Facilius
ē camelū pforam acus transire. quā diuitē in
regnū caeloꝝ. Sic parua cauerna camelū ani
mal tortuosū pterire ñ patit. sic arta ianua
celi. diuitē auarū introire minime p mittit.
Nudi nascimur. nudi ad lauacrū accedimus. nudi
& expedit ad caeli ianuā pperemus. ubi immor
tali & incorruptibili ueste. hoc ē splendore
angelicę claritatis induamur. Regnaturi cū dno
nro ihu xpo. p infinita seta setoꝝ.

In purificatione sc̃e Mariae.

Solemnitas hodierna fr̃is k̃m̃i int̃ cæteras
anni festiuitates ñ incongrue debito conue
nerat officio. Inqua iuxta legem atq; euan
geliũ. pactis anatiuitatis xp̃i. xl. diebus; in tem
plo ē aparentib; idem dn̄s p̃sentatus. sicut
sacra euangelica lectio testatur dicens. Post quã
impleti sunt dies purgationis ih̃u. secũdũ legẽ
moysi. tulerunt illũ parentes eius in herusalem.
ut sisterent eum dn̄o. sicut scriptum ē in lege
dn̄i. Cunctis fidelib; liquet fr̃is k̃m̃i matrem
dn̄i saluatoris ex ei natiuitate nequaquã ma
culã contraxisse. ꝑquã xl dies sicut in lege p̃
ceptum ē. p̃ partum a templo dn̄i abstinens
purgaretur. Quę sine humana concupiscentia
uirgo concepit. uirgo peperit. & semp̃ uirgo p̃
mansit. O beatissima int̃ feminas uirgo maria.
quę filium suũ quẽ genuit dn̄m ante omnia secta
semp̃ cũ patre fuisse cognouit immensum. Por
tauit ad tẽplum qui continet mundum.

Adhoc fiſ kēm fidei oculoſ erigite · adhoc pie
tatis affectu ad ꝓtectam conuenite · ibi xpm
corde ſuſcipite · ſicut ſymeon ſcis manib;
hodierno ſuſcepit tempore · Suſcipite diligen
do · adorate credendo · Suſcipite uolumtatem
eius operando · adorate indilectione eius, pficiendo ·
Iam ū dilmi · ſi querim cur xpſ ad templū dni
ducerettur · ratio manifeſtatur · cum ſubditur ·
Vt darent hoſtiā ſcdm qd dictum ē in lege dni
par turturū aut duoſ pulloſ columbarū · De
hac quippe hoſtia pauluſ noſ admonet et exhor
tatur imitari dicens · Filioli mei ambulate in di
lectione dī · ſic & xpſ dilexit noſ & tradidit ſem&
ipſum ꝓ nobis · Et iterū · Obſecro uoſ frs ꝑ miſeri
cordiā dī · ut exhibeatis corpora ura hoſtiā uiven
tē · ſcam dō placentē · Ac ſi diceret · Mundamini
ꝑ confeſſionē & poenitentiā lacrimoſā ab omni in
quinamto carnali · & ꝑparate corda & corpora
ura digniū habitaculū dō · ſca opera agite & dō
placita · Quia nequaquā dō acceptabiliſ erit ob

latio uera in qua ñ inuenietur mundicia uera.
Sequitur. Et homo erat in hierlm cui nomen
symeon. & homo iste iustus & timoratus exspec
tans consolationē israel & spūs sēs erat in eo. Qd
ergo symeon uiso in carne dño accepit eum
in ulnas suas. doc& nos exuere uetere hominē.
idest malā deponere consuetudinē cū omnib;
uiciis & peccatis. cogitacionesq mentis nrē a terre
nis ad &erna erigere. Carnis concupiscentias
edomare. & bonorū operū margaritis animas
nras adornare. et ita dignis moribus dñi miam
implorare. quatenus eterne pacis gaudia cū sene
symeone meretamur percipere. Quid ē enī xpm
in ulnis suscipere. nisi piis hunc operib; mēbris
nris amplectere. Per ulnas enī uirtutū operatio ex
primitur. Cū enī quis in aliquo esurientē xpm sa
tiat. in alio sitientē potat. in alio hospitē suscipit.
in alio nudū operit. in alio infirmū t in carcere
positum uisitat. His peculdubio decentis actionib;
tamquā brachiis ipsum xpm cotidie amplectimur.

Et quia hæc agentes plena fide illū se suscipere
cognoscunt · illum se cū gaudio uidere in iudi
cio ñ dubitent · quib; dicturus erit · Qd uni
ex minimis meis fecistis mihi fecistis · Talib;q; et
his similib; misericordiæ operib; ad pacē iusti p
ueniunt sempiternā · & à peccati uinculis omis
se xpiani gaudent absolui · Nolite ergo puta
re fres · qd t minimi boni operis cuiusquā obli
uiscatur ds · omniū meminit · omniū recorda
tur · Tantum si nris ñ intē uenientib; peccatis
ei inferatur obliuio · Ideo de iniquo mamona
faciamus nobis amicos · ñ quoslib & pauperes ·
sed & angelos dī conciues nros custodes pauperū ·
Qui nos recipiant in domos suas · idest in
æterna tabernacula · Pstante dno nro ihu xpo ·

Qua dere dico, p ut captus animi mei retinet · cos
qui putauerint spretis maioribus aliquid psumendū:
conpetenter et abomniecilio coercendos · Sanctus
eps primæ sedis mumidiæ dix · Audiit omniū frm
psentia psecutione fris & consacerdotis nri au
relii · quid ad hec respondent · Datianus eps
dix · quæ maior de creuit · sententia · nostro · d ·

vede fol. 49

primitur · Cū enī quis in aliquo esurientē xp̄m sa
tiat · in alio sitientē potat · in alio hospitē suscipit ·
in alio nudū operit · in alio infirmū t incarcere
positum visitat · His peul dubio deuotis actionib;
tanquā brachiis ipsum xp̄m corde amplectunt ·

Valentianus eps dixit · si placet bonum pacientiae
nrae · prosequor ea quae praeterito tempore in ecclesia
cartaginensi gesta sunt · et subscriptionib firm
firmata clara erunt · & ia nos hoc seruaturos et
profitere · Sed & illud semper inuiolate semp manisse · ecc
siastica disciplina · ita vt nullus fratrum · prioribus
fuisse aliquando auderet anteponere · si officius
caritatis id semp exhibuerit priorib · qd ab insequen
tib · gratanter semp acciperet · Hunc ordinem iubeat sera
tura · meliusq vrisimiter locutionib roborare · Aurelius
eps dixit · non deuerat quidem ut haec repetere mus ·
Nisi forte existerent inconsiderate mentes quorundam
que ad haec statuenda nros acuerent sensus · sed com
munis haec causa est quam insinuauit frater & sacer
dos nr · Ut unusquisq nomo ordinem sibi debitum
ad cognoscat & posteriores anteriorib deferant ·
Haec eis inconsultis aliquid agere pri sumamus ·
Quae dere dico prius captus animi mei retinet · cos
qui putauerunt spretis maiorib aliquid presumendum ·
competenter et abomnecilio coercendos · Sanctus eps
primae sedis numidiae dix · Audiuit omnium fram
presentia persecutione fris & consacerdotis nri au
relii · quid ad hec respondent · Datianus eps
dix · quae maior decreuit · sententia · nostro · d ·

vede fol. 19

CTO SUNT UICIA PRINCIPALIA.
uel originalia. omniũ uiciorum.
ex quibus quasi radicib, omia corrup
te mentis uel incesti corporis. diuersarũ
uicia pullulant iniquitatũ. De quibus
pauca dicere ratum fore duximus. uel
quibus radicibus qui rami uiciose germina
tionis crescere uideantur. ut sciat unusquis
que radicib, extirpatis facilius ramos pre
cidere posse. Primũ uiciũ est spirtale.
supbia. de qua dicitur. Initium omnis
peccati supbia. Que regina est omniũ
malorũ. Per quã angeli ceciderunt
de celo. que fit excontemptu mandato
rũ dĩ. fit ĕiam quando adtollitur
mens de operib, suis bonis. et se melio
rem estimat aliis. dum in eo ipso peior
alius est. quo se meliorẽ putat. Fit etia
p contumatia supbia. quando despiciunt
homines senioribus obedire suis. Ex ipsa
enim nascitur omnis inobedientia. & om
nis psumptio. & omnis ptinatia. conten
tiones. hereses. arrogantia. que oma

mala uera humilitas famuli dī pfacile
uincere poterit.

RIMUM EST CORPORALE
peccatum gula. idest intemperans cibi uel
potus uoluptas. ꝑ quam primi parentes huma
ni generis paradysi felicitatē ꝑdiderunt.
& in hanc erumnosā huius uitę miseriā deiec
ti sunt. ubi omnis homo ꝑ peccatū nascitur.
ꝑ laborē uiuit. ꝑ dolorē morritur. Quę tribus
modis regnare uidetur in homine. idest dū
homo hora canonica. & statuta. gulę causa
anticipare cupit. aut exquisiciores cibos sibi
preparare iubet. quā necessitas corporis. uel
suę qualitas ꝑsonę exigat. Uel si plus accipi
et in edendo uel bibendo ꝑpt desiderium
intemperantię suę. quā suę ꝑficiet sal-
De qua idest gula nascitur inepta lętitia.
securitas. leuitas. uaniloquium. inmunditia
corporis. instabilitas mentis. ębrietas. libido.
quia exsaturitate uentris. libido corporis
congeritur. Quę ꝑ ieunia & abstinentiam.
et operis cuiuslibet assiduitatem. optime
uincatur;

ORNICATIO EST OM
nis corporalis immundicia·
quę solet fieri ex incontinentia libidinis· & mollicia
animae· quę consentit suę carni peccare·
Nam anima domina debet esse· & imperare
carni· & caro famula· et obedire domine
suae· idest rationali animę· Quae forni
catio fit· p cōmixtionē carnis· cū femina
qualibet· uel & iam alia quacūq; immundi
tia· ad explendū libidinis ardorem· De
qua nascitur idest fornicatione· cęcitas
mentis· inconstantia oculorū· uel totius
corporis amor inmoderatus· sepe periculū
uitę· lasciuia· ioca· petulantia· & omnis
incontinentia· odium mandatorū dī·
mentis enervatio· & iusticię cupiditas· neg
legentia uitę futurę· et p̄sentis delectatio·
Quae uincitur p castitatē· & continentia·
et recordationē ignis ęterni· & timorē
presentię sempiterni dī;

VARICIA EST NIMIA DIUICI
arum adquirendi· habendi· uel

tenendi cupiditas. Quae pestis explebilis c̄.
sicut hydropicus. qui quanto plus bibit.
tanto plus illi sitis addita crescit. Sic auarita quanto magis habet. tanto plus desiderat. et dū modus non est illi in habendo. modus non est illi in desiderando. Cuius genera sunt. inuidiae. furta. latrocinia. homicidia. mendacia. p̄iuria. rapinę. uio lentię. inquietudo. iniusta iudicia. contemptus ueritatis. futurę beatitudinis oblivio. obduratio cordis. Quę fit contraria mię. et elemosinis in pauperes. & totius pietatis in miseros. Quę uincitur p̄ timorē dī. & p̄ paternā caritatē. & p̄ opera miae. et p̄ elemosinas in pauperes. & p̄ spem futurę beatitudinis. Dum falsę huius seculi diuitię. p̄ futurę beatitudinis ueras diuitias uincuntur.

RA EST DE OCTO UICIIS PRINCIPALIBUS. quę si ratione non regitur. in furorem uertitur. ita. ut homo sui animi impotens erit. faciensq, quod ñ conuenit.

hęc enim si corde insidit. omnē eximit prudentiā ab eo facti. nec iudicii rectę

discretionis inquirere. nec honestę contemp
lationis uirtutem. nec maturitatē consilia ha
bere poterit. sed omnia ꝑ precipiū quodda
facere uidetur. De qua id est ira. pullulat
tumor mentis. Rixę. contumelię. clamor.
indignatio. presumptio. blasphemiae.
sanguinis effusio. homicidia. ulciscendi cu
piditas. iniuriarū memoria. Quę uinca
tur ꝑ patientiā. & longanimitatē. & per
rationem intellectualem. quā ds insertit
mentibus. & ꝑ recordationē orationis domi
nicę. ubi dō dicitur. Dimitte nob debi
ta nra sicut & nos dimittimus debitoribus
nris.

CCEDIA EST PESTIS. QUĘ DŌ FAMU
lantibus multū nocere ꝓbatur. Dum
ociosus homo torpescit. in desideriis car
nalib. nec in opere gaudet spirituali.
nec in salute animę suę lętatur. nec in
adiutorio fraterni laboris hilarescit.
sed tantū concupiscit & desiderat. & ocio
sa mens ꝑ oma discurrit. Hęc est quę
maxime monachos excella insectm. & de
regulari conuersatione eicit eos in

abrupta uiciorū · quę cū miserabilē obsidet
mentē · multis eam inficit miseriis · quę mul
ta docet mala · de qua nascitur somnolentia ·
pigritia operis boni · instabilitas loci · pua
gatio de loco in locū · Tepiditas laboran
di · tediū cordis · murmuratio · & inaniloquia ·
Quę uincitur p studiū lectionis · p assiduitatē
operis · p desideriū futurę premioꝝ beati
tudinis · p confessionē temptationis · quam
in mente habet · p stabilitatē loci · & p pposi
ti sui · atq. exercitiū cuiuslibet artis · & la
boris uel orationum · & uigiliarū instantia ·
ut numquā ociosus inueniatur seruus dī ·
Difficilius inuenit diabolus temptandi lo
cū in homine · quē in opere inuenit bono ·
quā eum quē ociosum reppert · & nihil
boni agentem ;

TRISTICIAE DUO SUNT GENERA ·
unū salutiferū · alterū pestiferum ·
Tristicia salutaris est · quando de pecca
tis suis animus contristatur · ut confes
sionē & penitentiā agere queat · & con
uerti se ad dnm desiderat · Alia tristicia

est huius seti · quę mortem operatur animę ·
quae nihil in bono opere pficit · aut valet ·
quae animu ꝑturbat · & sepe vndesperatio
mittit · et futurorꝝ spem abstulit bonoru ·

Ex ipsa nascitur malicia · rancor animi · pu
sillanimitas · amaritudo · desperatio · Sepe
enim et presentis vitae nulla delectatio ·

Quę vincitur lęticia spirituali · et spe
futurorum · & consolatione scripturarū ·
vel fraterna in spirituali iocunditate
collocutione ;

VANA GLORIA EST DUM HO
mo appetit in bonis suis laudari ·
et non dat dō honorē · nec diuine
impitat gratię · quicquid boni facit ·
sed quasi ex se habeat · vel secu laris
dignitatem honoris · vel spiritualis de
corem sapiętiae · Dum homo nihil
absq. dī gra vel adiutorio habere
poterit boni · sicut ipsa veritas in eu
angelio discipulis suis ait · Sine me
nihil potestis facere · quapropter qui
gloriatur in dnō glorietur · quia nihil

sine donante dō boni habere poterit. ex cui
uitii radice multi malitiae germinare ui
dentur ramusculi. inde iactantia. arrogan
tia. indignatio. discordia. inanis glorię
cupido. et ypocrisis. idest simulatio boni
operis. cū de se homo uult laudari quod
se agere nescit. Immo pene omnia quę
facit. eo tenore agit. ut ab hominibus
laudetur. De quibus ipse dnūs ait. Amen
dico uobis receperunt mercedem suam.
Cuius morbi medicina est. recordatio di
uinę bonitatis. p quam omia bona nobis
collata sunt. quę habere uidemur:
etiam & ppetua ipsius dī caritas. in cuius
laudem omnia agere debemus. quicquid
boni operis in hoc sęculo operemur. et
magis desiderare adō laudari. in die
tribulationis aeternę. quam ab homine
quolibet in huius transitorię uitę con
uersatione. Hi sunt octo totius impi
etatis duces. cū exercitib, suis. & for
tissimi contra humanū genus diaboli
cę fraudis bellatores. qui dō auxilian
te facillime uincuntur a bellatoribus

xpi · p uirtutes scas · Primo superbia p humili
tatem · Gula p abstinentiam · Fornicatio p
castitatem · Auaricia p sapientiam · Ira per
patientiam · Accedia p instantiam boni ope
ris · Tristitia mala p leticiam spiritualem ·
Vana gloria p caritatem dei · Igitur & his
in xpiane religionis ductoribus · quat
tuor presunt duces gloriosissimi · quorum
nomina haec sunt · Prudentia · iustitia ·
fortitudo · temperantia ;

PRIMO SCIENDUM EST QUID
sit uirtus · Virtus est animi habi
tus · naturae decus · uitae ratio · morum
pietas · cultus diuinitatis · honor hominis ·
aeternae beatitudinis meritum · Cuius
partes sunt ut diximus · quatuor prin
cipales · Prudentia · Iustitia · Fortitudo ·
Temperantia · Prudentia est rerum diui
narum humanarumq, p ut homini datum
est scientia · in qua intellegendum est
quid cauendum sit homini · uel quid fa
ciendum · et hoc est quod in psalmo legi
tur · Diuerte a malo · & fac bonum ·

Iustitia est animi uoluntas. uel nobilitas.
unicuiq. rei ppriam tribuens dignitatem.
in hac diuinitatis cultus. & humanitatis
iura. & iusta iudicia. et equitas totius ui
tae uersatur. Fortitudo est magna an
mi patientia. & longanimitas. et pseueran
tia in bonis operib. & victoria contra om
nia uitiorum genera. Temperantia est
tocius uitae modus. ne quid nimis homo
uel amet. uel odio habeat. sed omis uitę
huius uarietates considerata temperet.
Haec uero in fide & caritate obseruantib.
aeternę glie ab ipsa ueritate xpo ihu
premia pollicentur. Nulla melior est
sapientia. quam ea qua ds secm modulu
humanę mentis intellegitur. & timetur.
& futuru eius creditur iudicium. Vel
quid est iustius. qua dm diligere.
eiusq. mandata custodire. p quem du
non fuerimus creati sumus. dum pdti
fuimus. recreati sumus. & a seruitute
diabolica liberati. qui nobis oma bona
quę habemus pdonauit. et quid hac
fortitudine melius est. qua diabolu

uincere. & eius omis superare suggestiones.
et omnia aduersa mundi. p dī nomine
fortiter tolerare. Nobilis uirtus est
temperantia. p quam omnis honor uite
huius inter homines constat. ut oma
in quacumq; causa homo temperanter
cogitet. loquatur. cum consilio salutis
suae. Haec enim sunt leuia & suauia
dm̄ diligenti. qui ait. Discite a me
quia mitis sum. & humilis corde.
& inuenietis requiem animabus uris. iugū
enim meū suaue. & onus meum leue ē.
Nonne melius est & beatius dm̄ diligere.
qui est aeterna pulchritudo. aeterna
dulcedo. aeterna suauitas. aeterna fla
grantia. aeterna iocunditas. ppetuus
honor. indeficiens felicitas. quā huius
seli amare species pulchras. dulces
sapores. sonos suaues. odores flagran
tes. tactus iocundos. honores. & felici
tates seli transitorias. Quae omnia ue
lut uolatilis umbra recedunt & transe
unt. et decipiunt amantē se. & in
aeternam eum mittunt miseriam.

Qui uero dm̄ & dnm̄ fideliter amat.
et indesinenter colit. et eius mandata
perseueranter implet. aeternā cum
angelis dī gloriā ꝓpetualiter posside
re dignus efficitur. amen.

SERMO DE ADUENTU SPS SCI.

Locutus aliquid de sco spū ob aedificationē uram
dilectissimi. cundē sem spm̄ ut os nrm̄ reple
at implorate. Potens ē enī nos insonos ad lau
dē sua facere multisonas qui linguas infantū
facit disertas. qui replet orbē terrarū. qui
commnet omā. scientiā habet uoces. est enī
optimus magistrorū qui armentariū puerū
sicomoros uellicantē repleuit & ꝓphetā
fecit. hieremiā puerū loqui nescientē. soliq;
h̄ h̄ ducentē inspirauit & mox locutus est que
cumq; mandauit. Danihelū iuniorē tenuit
q seniores falsos eundem arguēntes deuicit
& iniuste damnata signo admirabili liberauit.
Magna s̄ hac sed admaiora que gessit parua.
Legim̄ in libro geneseos quia formauit dns
hominē de limo terre & inspirauit in facie ei
spiraculū vitae et factus ē homo in anima
uiuentē. Considera mirabile trinitatis opus

formauit dñs hominem id est trinitas tota patri
scilicet filius & spus scs. Sed quomodo formauit.
Numquid ut opifex opus. Dicit fortasse qd scripto.
formauit dñs hominem id est dñs pat p filium seu ho
minem p sapientiam scilicet inquit omnia fecit. cum
spiraut in facie eius spiraculum uitae. hoc est p spm
scm a patre & filio procedentem terrenum corpus
uitae & mortabile fecit. Verum formatione sola cor
poris aut inspiratione uitae hominem dixisse no
uerit quem pia potest. nec anima enim sine corpo
re nec corpus sine anima sed utrumque simul an
ima & corpus dicit homo. Quomodo igit
aut anime inspiratione terrea illa forma ho
minem moyses uocauit amicus dei qui locutus est cui
do fit amicus cum amico. Velocior est dei operatio
quam sermonis sermo. Omps dñs trinitas insepara
bilis indiuidua noscendemque tempore terreum corpus
illud formauit & animam adspirando hominem
fecit sed moyses homo mitissimus omni sapientia
egyptiorum eruditus q. dñs sine labore simul fe
cit cum labore simul narrare non potuit. Verum
si considerauit q. minus x recitatus credetur q. maius x.
Sicut dmm dissillabum nomen istud uno eodemque

tempore dicere nequit prius ori depost modiū dicit·ut:
Quantoūmuꝫ uniuersitatē operis dī simul facti· si
mul creati narrare potueris ·

Sed quedam in conuentu fratrū cōmuni omniū utilitati pficua ener
sere· et unde animus concordi fraternitate coadunatus non fuerit:
abstinere nos conuenit generali sermone laicis corā astantib· et mutua
inuicē inter nos collocutione utam eisdē ñ intellegentib· et illud·
Nesciant laici quid faciant clerici· Scimus nos canonica auctoritā
et merito nos obedire et siqd apud nos pter solitū excreuerit ad
uriē sedis metropolitē concurrere· Aut si uobis placuerit nos synoda
libus nē esse ōuenib· alio nolumus nisi ubi vos estimatis omniū
nos inuitauerit ēsensus· idest uris solūmodo accedere decreti
mus gubernationibus· Ineuitus quā alterius parroechiae potestatem
cū parrio aut alicui pacificationis sub obtentu transmittere ētamus
Si si ēt cuisdē ecclie nos causa cuidā necessariae correctionis siue ēpi
tet siue peptam absoluet carcerisue inuitauerit illō tre unanimi ē
cordia oportebit· Unus re ē curbernio equalē omis subiectus
ut metropolitanos absq ē filio conpuncialiū ministrū siue ēpum
ciales absq ē filio illius quicquā ēsumere ñ audeant· alē si ipse
sibi cēterorum vel cēt suae potestatis sibi magis usurpauerint
canonū sōrumq patrū institutionib illicita ēpetrasse diu
dicabuntur·

H.ec est vnctio olei superinfirmū quam debet sacer
dos sua palma primū unguere in pectore. deinde cor
dis loco. sicq; inter scapulas. & in maxima doloris lo
co ita dicendo. Unguo te oleo diuinitus sci
ficato. celesti munere ac ceribuco. in nomine
sce & in diuidue trinitatis. vt ipsa te interius
exteriusq; sanando uuunifica. que uniuersa condi
tione sua nepertat contin&. ITE ALITER.
Unguo te de oleo scificato ut more multos uncti
ppatau adluctū possis aerias fugare caterus
operare creatura olei in nomine patris. & filii
& spis sci. ut non latitat hic spiritus inmundus.
nec in membris. nec in medullis. nec in nulla con
page membrorū huius hominis. sed operetur
uirtus xpi filii di altissimi. Qui cum eterno
patre & spū sco uiuit & regnat p omnia
secula seculorū amen.

ORDO AD VISITANDUM INFIRMUM SEU UNCTENDUM.

Cum infirmatur aliquis inducant presbiterum cum
thuribulo cum incenso atque aquam benedictam et dicant
R/ a sacerdote. Pax huic domui et omnibus habitantibus in ea. Oremus
pro infirmo. Deinde sequantur hae orationes.

Adesto domine supplicationibus nostris et hanc domum serenis
oculis tuae pietatis inlustra. Descendat super habitantes in ea
gratia tua benedictionis largitas. Unctionis manus tuae
tuis consalubrentur mansionibus ipsi tuti simus semper habi
taculum. Per xpm dnm nrm. ALIA

Exaudi nos domine sancte pater omnipotens aeterne deus et emittere dig
nare sancti angelum tuum de caelis qui custodiat foveat
protegat visitet et defendat omnes habitantes in hoc habi
taculo. Per xpm dnm nrm. ALIA

Deus qui per apostolum locutus es. Fiat pax tecum.

HIC PONENT SUPER INFIRMUM MANUS SACERDOTES.

Deus qui beatum petrum apostolum misisti ad tabitam
famulam tuam. ut eius precibus suscitaretur ad uitam. exau
di nos quesumus. et famulo tuo huic. quem in tuo nomine uisitamus
nostram fragilitatis exorata medicinae tuae medela subueniat. Per.

Exaudi nos domine sancte pater omnipotens aeterne deus. et uisitationem. At.

Deus innocentium xpe qui corripiendo parcis. At.

Sanat domine infirmum istum. ALIA.

Deus qui famulo tuo ezechiae ter quinos annos ad

uitam donasti: ita & famulum tuum ill. a loco egritudinis
tua potentia erigat ad salutem. P. dnm nrm. ALIA.
Respice dne famulum tuum ill. in infirmitate corporis
sui laborantem. & animam refoue quam creasti in castiga
tionibus emendatus continuo se sentiat tua medicina
salutatum. P. dnm nrm. ALIA.
Os quasi factura tua pio semper dominaris affectu: in
clina aurem tuam supplicationibus nris et famulum
tuum ill. ex adversa ualitudine corporis laborantem
placatus respice. & uisita in salutari tuo. & celestis gra
praesta medicinam. P. dnm nrm. ALIA.
Os qui humano generi. Ut sup. Virtum
caelestium df. Ut sup. ALIA.
Respice dne ppitius sup hunc famulum tuum. & opem
a sancta dignare sup lectum doloris eius. impone manum
tuam in manum meam. & impera egritudini eius ne me pe
catoris manus spernat infirmitas. sed ad inuocationem no
minis tui uereatur & fugiat. ut hic famulus tuus
Languore depulso. ad sanitatem refectus exsurgat. et
p sentiat gratiae tuae. ut gratias referat nomini sco tuo. P.
TUNC FACIAT SACERDOS CRUCEM IN FRONTE
EIUS DE OLEO ET DICAT.
Vngue frontem tuam de oleo sco in nomine patris. et
filii. & spi sci. in remissionem omnium peccatorum

tuorũ· ut sit tibi hæc unctio olei scificationis· adpurifica
tionẽ mentis & corporis· ut non latitet inte spi inmundus·
neq; inmembris· neq; inmedullis· neq; inulla compagine
membrorũ· sed inte habitet & uirtus xpi altissimi et spi
sci· Amen· Ā· Succurre dnẽ infirmo isto et medicare
ei tali medicamine· ut in pristinã sanitatẽ restituatur· grã
rum tibi referat actiones· CŪ HIS PSALMIS
Adte dnẽ leuaui· P· Di in adiutoriũ· P· De profundis·
P· Leuaui oculos· CŪ LAETANIA·
POST HAEC FACIAT CRUCEM AD AURES·
In nomine patris· & filii· & spi sci· ungo has aures· sa
crati olei liquore· ut quicquid peccati delectatione noci
uo auditu admissũ ẽ medicina spitalis euacuet· Amen·
DEINDE UNGUANTUR OCULI ET DICAT·
Ungo oculos tuos de oleo scificato· in nomine patris et
filii· & spi sci· ut quicquid inlicito uisu deliquisti· hui
olei unctione expiet· am· ITẼ AD NARES·
Ungo has nares de oleo sco· in nomine patris· et filii·
& spi sci· ut quicquid noxio contractũ ẽ odoratu· et
supfluo· ista euacuet medicatio· am· AD LABIA·
Ungo labia ista consecrati olei medicamine in nomi
ne patris· et filii· & spi sci· ut quicquid ociosa· uel iniã
criminosa locutione peccasti· diuina clementia miseratur·
hac expurgetur unctione am· AD PECTUS

Unguo pectus tuũ deoleo sco: innomine patris: et filii: et spi sci: ut hac unctione p spectus: fortiter ualeas certare aduersus aereas catuas amen: ℣.

INTER SCAPULAS SIUE MEDIO SCAPULAE:

Unguo has scapulas et mediũ scapularũ deoleo sacro: innomine patris: et filii: et spi sci: ut ex omni parte spiritali protectione munitus: iacula diabolici impetus uiriliter contemnere: ac poss possis cũ robore supni uiraminis repellere: amen:

AD MANUS:

Innomine patris: et filii: et spi sci: unguo has manus deoleo sco: ut quicquid delicto uel noxio opere pegerunt: p hanc unctionẽ euacuentur: amen:

DEINDE UNGUANT PEDES: ET DICUNTUR HAEC:

Innomine ihũ xpi nazareni surge et ambula:

AD PEDES:

Unguo hos pedes: deoleo benedicto: ut quicquid superfluo uel nocuo incessu cõmiserunt: ista abluat p unctio: ita ut hac unctione corroboratus: aereas ualeas superare ca tuas: innomine patris: et filii: et spi sci: amen:

Ompe dñe: qui p os beati iacobi apli tui: SEQUITUR:

hoc ministeriũ infirmis omnibus facere pcepisti: con ferre famulo tuo: uiriũ dona uirtutũ: et concede ut medelã tuã: non solum in corpore: sed etiam in mente percipiat: per dñm:

ALIA:

Omnipotens eui omã restaurare et confirmare facillimũ

e ſup kmi pfrenuo ſupplicter oromus ut creatura manuũ
ſcmam creatoris atq; uetuſtate hominẽ ſuũ
pius pater opus recreare dignet. Filiũ ſuũ qui ſecũ eo uiuit
Omnẽ ſcẽ patri omp̃ſ deme dſ quifragilitatẽ
humanę conditionis infuſa uirtutis tuae dignatione con
firmes ut ſalutaribus remediis pietatis tuae corpora nra
& membra uelocitur ſup hunc famulũ tuũ ꝓpitiatus in
tende ut omni necessitate corporeae infirmitatis exclusa.
grã in eo pristinę ſanitatis pfecta reparetur. Per. Alia
Os ineuitus manu e correptionis indicium & ſalutationis
ac miae uotiũ quirita flagellas peccatores ut redeant ad
emendationẽ pſta nos qs ſupplicibus tuis ut famulo tuo
integras ſalutis animae & corporis ate dirigatur dexte. Per.
tu ſaluator & dnẽ quae ſuera ſalus & medicina Alia
qui apte tui nos instituis uice ut morbidos olei liquor
tangentes ut postulemus quia pietatis respice ꝓpi
tius ſup hunc famulũ tuũ utque languor curate
ad exitũ & uirtũ defectus trahit ad occasum medula
tuae grãs ſalutis restituat castigatum. Extingue
in eo dnẽ libidinũ & febriũ aestus. dolorũ ſtimulos.
ac uitiorum comere cruciatus. egritudinũ & cupidita
tum tonita dissolue. ſup biae inflãmationẽ tumoreq;
compesce. ulcerũ putredines euacua. uisceru interna.
cordiumq; ac medullarũ cogitationũ ſana discrimina.

Sceleratorum ~~[illegible]~~ plagarum obductio cicatrices, macies
immensasque tumoris passiones opera carnis ac sanguinis
materiem reforma delictorumque cunctorum veniam tri
bue. Sicque illam iugiter tua custodiat pietas, ut nec ad
corruptionem aliquando sanitas. Nec ad peditionem te auxi
liante haec peducat infirmitas, sed fiat illi haec olei sacra
punctio morbi presentis expulsio et peccatorum omnium optata
remissio. Te concedente salvatore mundi, qui vivis et regnas.

regre insuperi ori quatinuo missa, pinfirmo.

HIS INPUTIS COMUNICET INFIRMUS.

Omnem sancte pater omnipotens aeterne deus, te fideliter deprecamur, ut
accipienti fratri nostro infirmo sacro sancta eucharistiam corpo
ris et sanguinis domini nostri iesu xpi, tam corporis quam animae
sit ei salus. Per eundem dominum nostrum. ORATIO.

Inclina domine quaesumus aures clementiae tuae ad preces nostras, et
tuam sanitatemque pristinam tribue benignus infirmo, ut
sincera mente devotus, et presentis vitae remediis gaudeat
et futuris. Per dominum nostrum. ALIA.

Oremus, prospectio decadis frequens fuisse et hoc cognos
citur, tibi preces fundimus, et obsecramus miam tuam
pro hoc famulo tuo, qui diversis egritudinum generib, dete
nitur atque vexatur, qui solus potens es domine, infirma na
turae nostrae miae tuae virtute confirmare. Repelle
domine omnes morbos invalescentes, aestus febrium extingue,
causam universi doloris auferre. Qui sanas contritos

corde aspice xpe. & uerbo miae tuae asuccurre. quia tues
medicus salutaris. qui uiuis &c.

TUNC DAILLI CONFESSIONE ET POSTEA HAS ORAT.

O misericors. dse clemens. qui secdm multitudinem miserationum tuarum peccata poenitentium deles. & preteritorum criminum culpas. uenia remissionis euacuas. Respice super hunc famulum tuum & remissione omnium peccatorum suorum tota confessione poscente deprecatus exaudi. Renouia in eo piissime pater quicquid diabolica fraude uiolatum est. & innuitate corporis & animae tuae membrorum. per secta remissione restitue. Miserere dne gemitum. miserere lacrimarum. & ñ habente fiduciam nisi intuitu miam ad sacramentum reconciliationis admitte. per dnm.

ALIA.

Maiestatem tuam dne supplices deprecamur ut huic famulo tuo longo squalore poenitentiae macerato. miserationis tuae uenia largiri digneris. ut nuptiali ueste recepta ad regale mensam unde eiectus fuerat mereatur introire per.

ALIA.

Maiestatem tuam qs dne sce pater omps & ne ds. qui non uis mortem peccatorum. sed uitam semper inquiris. respice flentem. et gementem adte famulum tuum pstratum. eusq; planctum. uel gemitum. in gaudium tuae miserationis conuerte. scinde delictorum saccum. & induc eum salutare lactitia. ut post longam peregrinationis famem desciscat ab aribus tuis satietur. & ingressus cubiculum regis. in ipsius

paula benedicat nomen gloriae tuae semper. Et eundē.

TUNC DAILLI ABSOLUTIONEM AD RECONCILIANDUM POENITENTEM.

Adesto dnē supplicationibus nris. & me quoque iam

ORATIO AD RECONCILIANDŪ.

Omps sempr ds. confitenti tibi hunc famulo tuo, pua pietate peccata relaxa. ut non plus ei noceat conscientiae reatus adpoenā. quā indulgentia tuae pietatis adueniam. Per dnm nrm.

ALIA.

Omps & misericors ds. qui peccatorū indulgentiā in confessione celeri posuisti. succurre lapsis. miserere confessis. ut quem delictorū catena constringit. magnitudo tuae pietatis absoluat. Per dnm.

ALIA.

Confitenti tibi dnē famulo tuo. ut remitta delicta. ut qui intrinsecus conscientia flagellatur. reconciliationis tuae grā consolētur. Per dnm.

ALIA.

Praeuniat hunc famulum tuū qs dnē misericordia tua. & omis iniquitates ei celeri indulgentia deleat. Per.

ALIA.

Adesto dnē supplicationibus nris. nec sit ab hoc famulo tuo clementiae tuae longinqua misera tio. sana uulnera. eiusq; remitte peccata. ut nullis atq; iniquitatibus separatus. tibi semp dno ualeat adherere. Per dnm nrm.

ALIA.

Onē ds nr qui offensione nrā non uinceris. sed satis

factione placaris. respice qs ad hunc famulū tuū.
qui se tibi peccasse grauiter confitetur. Tuum est
absolutionē criminum dare. & ueniam dare peccan
tibus. qui dixisti paenitentiam te malle peccatorū
quam mortē. Concede ergo dne. ut & tibi paenitentiae excubias celebret. & correctis actibus suis conferat sibi ac sempiterna gaudia gratuletur. Qui
Adesto dne supplicationibus
one ds nr.

Praesta qs dne huic famulo tuo.
s humani generis benig

SEPTEM VICES INUNGI DEBET INFIRMUS ET COMMUNICARI. SIUE IEIUNUS. SIUE REFECTUS CIBO. SI PROXIMUS EST MORTI. IOR

Omps sempt ds conseruator animarum.

PRO REDDITA SANITATE

One sce pat omps aeterne ds. qui benedictionis tuae gratiam aegris infundendo corporibus. factura tua multiplici pietate custodis. ad inuocationem nominis tui benignus assiste. & hunc famulū tuū. N. liberatum aegritudine. & sanitate donata. de extra tua erigas. uirtute confirmes. potestate tuae uis. ecclesiae tuae sciscq altaribus tuis. cum omni desiderata prosperitate restituas. Qui dnm.

FERIA IIII: ET FERIA VI: AD PROCESSIO
NES PRIMA ANTIPHONA Exsurge dne
V. Ostende nobis dne. KYRIE ELEISON.
Pat nr ET PRECES: Ds in adiutoriu meu intend.
Et ueniat super nos: Saluos fac seruos tuos:
Non secm peccata nra facias nobis. Exsurge dne ad
iuua nos. Et libera nos. COLLECTA.
Parce dne parce ppto tuo. ut dignis flagellationib,
castigatus. In tua miseratione respire. P dnm.
POST PROCESSIONEM. Nimis honorati sunt.
Ps. Ad te leuaui. Et ueniat sup nos. Saluum fac
pplm tuu. Ab occultis nris. Esto nobis dne turris.
Solue iubente do. OR. Qs ompotens ds. ut beatus. itt.
apostolus. tuu nobis implor. auxiliu. ut a nris
reatibus absoluti. a cunctis. iam periculis exuam. P.
Exaudi qs dne supplicum preces. & confiten MIA
tium tibi parce peccatis. ut parti nobis indulgen
tia tribas benignus. & pacem. P dnm nrm.
BENEDICTIO INCENSI
Dne ds nr. qui suscepisti munera abel. noe. & a
aron. & samuhel. & omnium scorum tuorum. Susci
pere digniare incensum istu inconspectu tuo. in odore
suauitatis. In remissionem peccatorum nrorum. Per
dnm nrm iesum xpm filiu tuu. Qui tecum uiuit & regn.

Glagolite Ponah Redka Zlovecha.

Bose gozpodi miloztivi · otze bose · tebe izpovuede · vuech moi greh · Izuetemu crechtu · Izuetei mari · Izuetemu michaelu · luuizem crilatcem bosiem · Ishuetemu petru · lushem zelom bosiem · lushem musemcom bosiem · lushem vuermcom bosiem · luzem · de vuam praudnim · lushe praudnim · trebe bosimbe · chokurbti izpovueden · ushebmoih greh · Ivuerui · damirenahem Zuete · beusi · itise · na onhuet · pakise ushtati · nabodni den · Imetimiesivuot poshem · Imetimire · ot pushtic moih grechou · Bose miloshtivi · primi moiv izpovued · moih grechou · Ese ieshem Ztuoril Zla · pot den pongese bih nahi Zvuet · vuuraken · ibih crisken · Ese pomngu · ili ne pomngu · Ili vuolu · ili ne vuolu · Ili vuede · ili ne vuede · Ili une praud nei rote · ili ulsi · Ili tatbe · ili shavushti · ili v ulinahi · Ili vhinistue · ili ese mishetomu · chotelo · emuse mibi · ne doshtalo · chotetti · Ili vpoglagolani · ili shpe · ili ne zpe · Ili ese ieZem · ne zpahal · nedela · ni Zueta vuecera · ni mega poshta · I · mogamnogoga · ese protiubogu · ipro tiu me mu crechtu · Ti edin bose · vuel · cacomi iega potrebba vuelica · Bose gozpodi miloshtivi · tebe Ze mil tuoriv · od · sih posfe nih greh · I · odi neh mne Zeh · I · vuensih · i minsih · Ese ieZem Ztvoril · teh Ze tebe mil tuoriv · I · shuetei mari · I · vZem shvetim ·

I oabim nahem Luete tacoga grecha pocazen vhel.
acose ti mi Ladenes iacose tuá milozt. ttebe liubo
Bose ti pride Lenebehe vse Le da vmoku Lavuih
narod. Dabimmihlodeu otel otmime vhem Ilo
oerem. Milozttvuibose tebe poronso me telo. I.
mó dusú. I moia Ilovueha. Ime delo. I mó vuoliu.
I mó vueru. imoi sivuot. I da bim uhlussal. nazodni
oen tuó milohit vuetiu. Ltemi ie se vho vuesi tvoi
mivhti. Ihdete otiha mega. Ilvuolieni pri
metes vuecsite vuehel te. i vuecsni si vuot. Esev
ieht. ago tourlieno. ihuciéka vuuek. a men.

Confitentib tibi dne famulis ac famulabus tuis remitte
te peccata ut qui intrinsecus conscientia flagellantur
reconciliationis tuae grā consolentur. Fi

Racco Goztim Lezza Alaino Herza Ihuipo Adalpold
Lozo Vuolfarn Lmaza Enqizā Uuazo Hunzo Ihuka
Appo Ennila Biopt Liuppa Sicco Alprih Alprih Gotta
Rizili Enzi Aizila Lozili Uuazo Hamidió Suno Uua
zo Ualtpht Sigibart Engizo Ello Ello Liuzzi Lozi
lmaza Enzi Engilpero Lanzo Enza Tunza Uubpa Eppo
Diozza Hozila Sicco Ursa Azo Minigo Isti sunt qui
censum dederunt

Liuppa · Gotta · Hauuart · Peza · Iusa · Azza · Enza ·
Ella · Azala · Ecchart · Amaza · Racco · Gisalpat · Sala
man · Ozi · Heiza · Liuzzo · Haza · Hezila · Enzi · Sicco · Vuoc
ca · Imizi · Vualtpti · Kraia · Peranger · Sicco · Adalpti ·
Diotker · Suona · Vuoppa · Vualtger · Azili · Engizo ·
Vuaza · Ella · Imaza · Emma · Hazo · Hannes · Frenchin · Ra
zo · Anzo · Tonna · Penzo · Isanhart · Mauro · Marti · Adal
suint · cũ filius · N · Gotta · Slugo · Gozpti · Racco · Engiza ·
Geza · Meiza · Pezila · Vuocca · Vuazo · Vuolaza · Lipo
peranger · Azala · Liuza · Imaza · Gunzo · Penzo · Engil
man · Azala · Peza · Hiza · Liupman · Peeza · Gunzi

Sacramentũ hebreorũ · Iuro tibi pdm̃ uerũ dm̃ Abrahã
isaac · et Iacob · qui fecit celũ et terrã · et pillã legẽ scam
quã dedit dnis pmanũ moysi patribq; nnis in monte syna
et prubũ in quo ds apparuit · et pactã foederis atq; testa
menti · et psem̃ Adonay · et ppactũ Abrahe · et sime ñ deglu
ciat uuũ tra sic dathan et Abiron in sedicione Chore ·
et silepra neaman syri supme ñ uenat · et si ñ uenat maledic
tio que fuit data in monte gebal · et ñ uenat anathema ma
ranatha · et si ñ uenat sup me et sup domũ meã illud cũ quo
percussit ds egiptũ · et ñ uenant omis ille maledictiones sup me
que scripte sunt in hoc uolumine · de hoc sacramto periuris ñsũ ;
Quando iudeus hoc sacramtũ debet facere · stet sub aprione celi
cũ erecta dextera · et fodiat tra usq; ad genu et sub pedib · suis
habeat pellẽ caprinã · atq; in sup sit rubo pcinctus ·

BIBLIOTHECA
LAESENSIS

ORDO QUALITER EPS EXCOMUNICARE INFIDELES

Eps cũ excõmunicare · uel anathematizare aliquos [DEBEAT · EXCCIT RO TOMC ·
infideles, p certis & manifestis sceleribus dispositũ habe · Lectionẽ
euangelii clerũ & plebem ita debe alloqui; Nouerit caritas
uĩa frs mei · quod quidã uir nõie ill · diabolo suadente post ponens
xpianam pmissionẽ quã in baptismo pfessus est · p apostasiã conuersus
post satan cui abrenunciauit &õmibus operibus eius uineam xpi id
est eam eius deuastare & depdare non timuisset · pauperes xpi quos
pcioso sanguine suo redemit uiolenter opprimens & mẽficiens · & bona
eorũ diripiens; Unde quia filius huius nrae sectae cui dõ auctore
psidemus debuerit esse · quia in ea p aquam & spm scm renatus est ·
et in adoptiuos filios dei annumeratus · quamuis modo filius diaboli
sit imitando diabolum · sollicitus ne pneglegentiam pastoralẽ aliqua
de oribus nos credatis deperire, p qua in tremendo iudicio ante prin
cipẽ pastorũ dnm nrm ihm xpm rationẽ reddere cõpellemur · uita
qd ipse terribiliter cõminatur nos dicens · Si ñ adnunciauerit iniquo
iniquitatẽ suam · sanguis eius de manu tua requirat · Misimus
ad eum · p orm nrum · & litteras cõmonitorias semel & meriũ atq
tercio inuitantes eum canonice ad emendationẽ · & satisfactionem ·
ac poenitentiam · corripientes eũ paterno affectu; Sed ipse, p dolor

diabolo cor ei indurante monita salutaria spreuit · & incepta malicia

quā lesit p seuerans rectae di qui si supbiae spū inflatus satisfacere dedignat

Detalibus itaq transgressoribus · & scae religionis pacisq quā xpus suis

discipulis dedit atq reliquit violatoribus · pcepta dominica · & apostolica habenti · quibus informamur · qd de huicemodi pūaricatoribus agere nos oportet; Ait enim dns in euangelio · Si peccauerit inte fratrem tuum corripe eum · frapesinuno quoq nrm peccat · qui in scam ecclam peccat · Si enim sca ecclia unum corpus e cui corporis capitis est xpus · Singuli autem sumus alter alterius membra · & qd patitur unum membrum · compatiuntur omnia membra · peul dubio in nos peccat · qui membra nra ledit · Iube ergo dns ut frem id xpianum in nos peccans · primo secrete corripiatur · Deinde cum testibus redarguatur · Qd si has tres admonitiones · ce

ce nouissime iceuenit ecclie publice cueniat · piae correptiones contemnit & satisfacere despicit · post hae sit tibi inquit sicut ethnicus · i · gentilis atq paganus · ut ñ id p xpiano sed pagano habeat · Et in alio loco membrum qd a sua compage resolutum & a iunctura carnatus dissociatur · & omne corpus scandalizat · dns abscidi & pici iube & dicens Si oculus manus · t pes tuus scandalizat te erue eum · & pice abs te · & apis auferte inquit malum ex uobis et me · Infidelis si discedit discedat · Et in alio loco rapaces a regno di excludit dicens · Neq rapaces regnum di possidebunt · Et alibi · Sig

fr nominat & est fornicator aut adulter: aut homicida aut ra
pax cū huiscemodi nec cibū sumere licet. Et ihūnes dilectus pcessor
xpi discipulis talē nefariū hominē salutare prohibeat dicens. He ei aue
dicens neq eum in domū recipies. Qui enī ei aue dicit communicat operibus eius
maligni. Dominica itaq atq apostolica pceptā adimplentes membrū
putridū & insanabile. qd medicinā non recipit. ferro excōmunicatio
nis a corpore ecclie abscidamus. ne tam pestifero morbo reliqua membra
corporis ueluti ueneno inficiamur. EXCOMMUNICATIO.

Igitur quia monita nra & crebras exhortationes contemnit. q tertio
secdm dominicū pceptū uocatus ad emendationē & ad poenitentiam uenire
despexit. quia culpā suā necdū cognouit nec confessus est. nec missa nob
legatione qui causā ipius exequirimur. q nr parrochianus est uenā postula
uit. quia incepta malitia diabolo cor eius indurante pseuerat. & iuxta qd
apls dicit. Secdm duriciā suā & cor inpoenitens thesaurizat sibi irā indie
ire. Idcirco eū nos cū uniuersis complicib; & cōmunicatorib; fautoribusq
suis iudicio dī omnipotis patris & filii & spūs sci & beati petri principis
apostolorū & omniū scorū nec ñ & nre mediocritatis auctoritate &
potestate nob diuinitus collata ligandi atq soluendi merito & interna
a pciosi corporis & sanguinis dni pceptione & a societate omīm xpia
norū separamus. & aliminibus scē matris ecclie merito & interna exclu

dimus

& excommunicatū & anathematizatum eē decernimus. & damnatū cū di
abolo & angelis eius. & omib; reprobis in igne aeterno iudicamus. nisi forte a di
aboli laqueis resipiscat. & ad emendationē & poenitentiā redeat. et ecclie
si quā laesit satisfaciat. et respondeat omis. tercio ann. aut fiat fiat. Aut
anathema sit. Debent aut. xii. sacerdotes epm circūstare & lucernas ar
dentes in manib; tenere quas in conclusione anathematis excommuni
cationis picere debent in terra & pedib; conculcare; Post hec epi plebi
ipsam excommunicationē communib; uerbis deb& explanare. ut omis
intellegant
qua terribilitē damnatus sit. & ut noueritis quod a illa hora in reliqui
ñ p xpiano. sed pagano habendus sit. Et qui illi quasi xpiano communica
uerit. Aut cū eo manducauerit. aut biberit. aut eū osculatus fuerit
uel cū eo colloquiū familiare habuerit nisi forte ad satisfactionē &
poenitentiā eū p uocare studuerit. Aut eū in domo sua receperit. aut si
mul cū eo orauerit. p culdubio similitē sit excōmunicatus. Deinde
eptae pbris p parroechias mittant. commonentes modū excōmunica
tionis. inquib; iubeat. ut dominicis diebus post lectionē euangeli.
plebib; sibi commissis publice adnunciant ipsa excōmunicationē. ut
ne quis p ignorantiā cōmunicet excōmunicato. Oportet etiam ut
alius epis ipsa excōmunicatio manifestetur. Precipit enim toletanū
concilium ut mox scripta p currant. p omis puntiae epis

quoscũq adire potuerint · ut excommunicatũ audiatur · Seniori &cũ
eius ipsa excommunicatio debet nota fieri · Ite alia Excõmunicationis allo
Audistis dilectissimi quanta & quã horrenda priuatus ac iniqui cutio · Excõt
tatis opera itt a diabolo instigatũ pp & rare ñ timuerit · & quomodo Aureliano ·
p apostasiã á tociũ xpianæ relligionis cultu, pfana mte recesse
rit · Audistis quẽ admodũ canonice ad satisfaciendũ euocatũ sit
seduenire distulerit · quomodo frequentẽ admonitũ ut resipis
cere & á diaboli laqueis quib; tenebatur obstrictus saluberrimas
admonitiones obduratis aurib; cordis audire contempserit · Dñs
dicit in euangelio d & ali ẽtumaci fratre · qui ecclesiasticã ren
uuit suscipere correptionẽ · Si ecclam ñ audierit sit tibi, sicut ethni
cus & publicanus · i iã nonẽ cõputandus int xpianos sed inter paganos ·
Hinc paulus dñi et magistri doctrinã sequens corinthios re
darguit · quare cum criminosis · ac sceleratis cõmunionem
haberent · dicens · Vos inflati estis & non magis luctum
habuistis ut tollatur, de medio uestrum · idẽ separetur á uro
consortio qui tale scelus operatus ẽ · Et adiungit · Ego qui
dem absens corpore · psens aut spu · iam iudicauit ut psens · cum
qui sic operatus ẽ · In nomine dñi nri ihu xpi congregatis
uob, et meo spu cum uirtute dñi mei ihu xpi tradere huius

modi satanę in interitū carnis. Et post pauca. Scripsi uob
ne cōmisceamini fornicariis. Et stati infert. Si is qui fr appella
tur. i. xpianus fornicator est. Aut rapax. cū huiusmodi nec ci
bum sumere. Et alibi. Auferte malū ex uob. Et infidelis si
discedit discedat. Una enim ouis morbida omnē gregem con
taminat. Et modicū fermentū totam massam corrumpit.
Et plerūq membrum unum putridū totum corpus inficit. Et ideo
tam perniciosa pestis a corpore ecclie radicitus euellatur.

Dominicis igitur atq apticis informati pceptis EXCOMMUNICATIO
iudicio patris et filii et dni nri ihu xpi et spis sci & auctoritate
et potestate aptis aptorumq successoribus a dō concessa una uo
biscum pdictum pessimū uirum a liminibus scae matris ecclie exclu
dimus et ab omni societate & comunione xpiana separamus se
paratumq ēt aeternum decernim. i. in psenti seto. et in futuro.
Nullus ei xpianus aue dicat. Aut eū oscular psumat. nullus
pbr missam celebrare cū eo audeat. t sacro sm corpus et san
guinem dni tradere nemo ei iungatur in consortio. neq in ali
quo negotio. Et si quis ei se sociauerit et comunicauerit ei ma
lignis operib; nouerit se simili pculsum anathemate. His ex
ceptis q ob hanc causam ei iunguntur ut eū reuocent ab errore

et prouocent ad satisfactionē · nisi forte resipuerit · et dī gra
inspirante ad poenitentiae remediū conuersus fuerit · et digna
emendatione ętatis dī quā lęsit humilitē satisfecerit ·

LEO IIII ALIA TERRIBILIOR EXCOMMUNICATIO · Excerpt. Turonico

Canonica istituta · et scōrum patrū exempla sequentes ętiam
dī uiolatores · uidelicet raptores · depdatores · & homicidas · itt ·
In nomine patris · et filii et uirtute spīs scī nec ñ auctoritate epīs
ppetrū principē aptorum diuinitus collata · A scae matris aecliē
gremio segregam · ac ppetuis maledictionis anathemate cōdem
namus · Sintq maledicti in ciuitate · maledicti in agro · male
dictum horreum eorū · & maledictę reliquię eorū · Maledicti
sint ingredientes · et maledicti egredientes · Sintq in domo · pro
fugi · uentiantq sup eos omīs illae maledictiones quas dnīs p mo
sen in populū diuinae legis pūaricatorē se ēē missurum inten
tauit · sintq anathema · amaranatha · i · pereant ī secto aduen
tu dñi · Nullus eis xpianus aue dicat · nullus pbr missam cele
brare psumat · t scam cōmunionem dare · Sepultura · sepelian
tur · et in sterquilinio sint super faciē terrę · Et sicut hae
lucernae pnctę demanib; nīs hodie extinguntur · sic eorū
lucerna in ęternū extinguantur · nisi forte resipuerint & ęctae

maledict fruct ventris eorū & fruct terrę eorū

maledic

in agro

ut asini

di quales erunt p emendationē et condignā poenitentiam satis fecerint. Ex COMMUNICATIO BREVIS.

Canonica instituta & sōrum patrū exempla sequentes aecclia rum dī violatores. ill. auctoritate dī et iudicio sci spis Agremio scae matris aecclie & consortio totius xpianitatis eliminamus. quo usq resipiscant. et aecclie dī satisfaciant.

QUALIT EPS RECCILIET & RECIPIET EXCOMMUNICATU.

Cum aliquis excōmunicatus t anathematizatus poenitentia ductus uenia postulat. et emendationē promittit epis qui eum excōmunica uit ante ianuas ecclie uenire debet. et duodecim pbri cum eo qui eū hinc inde circumstare debent. Ubi etiam illi adeo quib; iniuria t damnum illatum est. Et ibi secdm leges diuinas et humanas damnū cōmissum oportet emendari. dnc si iam emendatū est eorū testimonio cōprobari. Deinde interroget epis si poenitentia iuxta qd canones pcipiunt propter scelerib; suscipere uelit. Et si illae terre prostratus ueniam postulat culpā confitetur. poenitentia inplorat defuturis cautelā spondet. tunc epis appre hensa manu ei dextera cum introducat in aecclia. et ei cōmunionē & societatē xpianam reddat. Post haec secdm modū culpe poenitentiam ei iniungat. Et litteras p parrochia dirigat ut omis noueritis eū insoci

ecclie xpiana receptū. Aliū etiā epīs hoc notum faciat. Nullus
aut epīs alterius parroechianū excommunicare. t reconciliare pūsumat
sine ēscientia t ēsensu ppru epī Excēcilio Roto mag

Siquis patrē aut matrē. aut pcuit aut maledicē. qc capitalia cōmi
sit publicā indigeat poenitentiā sicuti de grauiorib; peccatis. Aut
eni dnīs. Qui maledixerit patri t matri. morte moriatur. Quē eni
dnīs dignū morte iudicat; p cui dubio p homicida tenet. sic ho
micida debet poenitere. Vnde supra

Admonere debent sacerdotes plebes sibi cōmissas. ut bubulcos atq; bubulcos.
porcarios
porcarios. atq; alios pastores t aratores qui in agris assidue cōmo
rantur t instituis. & ideo uelut more pecudū iuuent in dominicis
& aliis festis diebus. saltē t admissam faciant t pmittant uenire.
Nam hos xpis pciosō sanguine suo redemit. Qd si neglexerint
p animab; eorū absq; dubio rationē se reddituros sciant. Siqdē
dnīs ueniens in hunc mundū ñ elegit oratores atq; nobiliores quosq;
sed piscatores. atq; idiotas sibi discipulos asciuit ut ostendere
re & in facto qd ipse ūbis in euangto affirmat dicens. Qd ho
minib; est altū abominabile est apud dm. Et salua altiore in
tellegentia natiuitas nri redemptoris primo omniū pastorib;
ab angelo nunciatur

SERMO. IN DEDICATIONE SCAE MARIAE ET SCI CORBINIANI.

Omni dispendio frs dilectissimi hui temporalis uitę ne
cesse habetem laudib. eterni creatoris continuatim inuigilare
ac omni deuotione extollere magnificentia nominis ei. cui
sapientię n est numerus. & magnitudinis n attingit finis. Quo n
absistit, pph & a dies. Benedicā dno in omni tempore. S. L. Sed
terrenę molis massa impendente. sacris celestiū gaudiorum
misteriis n sufficim incessanter adherere. & etia qd da mc suitius
onerato labori pondere. ut solae luteae ep agnis fictio facile fian
gitur nm uas fictile. Id ppter ea discretis temporum intuallis repe
tunt uicissim exceptę consuetudines supnę celebritatis. ne mite
rior homo semp deseruiens carnalib. ut animal q n percipit ea
quę di sunt tanq desipiat infatuat. uerū & ia sollemni dul
cedine spiralis officii aliquando tactus. euigilata acie mentę
speculationes retolligat & herea receptacula postremi reditus. ue
luti monent causa exempli. mirifico decore annua festa dieibus.
Qui dies tanto reuerentiā p ceteris cōpetit excolendi. quanto multi
plicius se in hunc conferunt diuusa monimenta relligiosi cultus. Ita pa
pus et maxima ueneratione erga nrates dignissimis triplici eu
mulat celebrando. Aprime in honore natiuitatis scae di genitricis

mariq· arrident p̃conia debita exultatione c̃ commenda· cui ortus
euangelista testante ab abrahã patriarcha qui maturitate primi
tiuq fidei placatissimũ dõ obtulit sacrificiũ· & ex millesima hebreoz·
succedente familia primus degustator diuinoz· p̃cessit p̃ceptoz··
a bello p primates uirtum peculiaris populi depirtat usq· ad david
regẽ· quẽ dns ut dix· secũm cor ei inuenit· ipse fili fuit iesse·
de quo dic̃ pphta· Egredietur uirga de radice iesse & flos de radice
ei ascendit· Radix fuit· ipsa familia· de qua p̃cessit sca maria·
quã uirgã nominaũ puidus mysticoz pphta· quq sine suco
mortalis germinis inmarcescibilẽ p oma tempora p̃tulit flo
rem· idẽ xpm· qui nos more bonq arboris bonoz operũ suaui
tate maturescere fac· & fragrantia boni odoris vt apls dic·
x pi bon odor sum· gustando· & uidendo· quõ suauis ẽ dns
inspirat· Pensa secũ quisq· fidelium quali honore reuieren
tia matris diuinã qui potens ẽ cęli tirq· c̃uenuit celebrando·
natale· ne p̃ pi matris offensã· filiũ iudicẽ sentiam distric
tũ· ubi uentilandae area ultimq messis· horribili uenti
labro examinationis· Deinde in minori ritu magnificq
laudis· redit hui ecte sollemnitas dedicationis· quq tan
to excellenti ueneranda inusũ redit modernoz· quanto

longi ab hinc retro ueterib· auctorata monstrat figuris·
B uo ędificia antiquitus uarie ĉstructa subumbra ꝓtendens
ecclie diuinę legis narrat historia· quę ambo ꝓcessisse in
typũ hui ęcclie certis attestationib· indubitata cognoscimus·
T abernaculũ quidẽ moysi diuersis operiũtoꝝ uariĉatib· con
pactũ ꝓ cõmutatione castroꝝ ñ abre transferebat de loco
in locũ· significans aut gentẽ iudeã· simili cõmutatione pig
nora fratrũ spatia post agitandã· t ĉiã ꝓ sentis temporis ęcclam
inpugnationib· mundanę aduersitatis ĉcussã· ñ hic querere
manentẽ ciuitatẽ· sed ꝓtereunte figura mundi in illã ęcleste
hierusalẽ velle cõmutari· Templũ aut salomonis magnis et
ꝓtiosis lapidib· stabile et inmobile ĉstructũ· ęcclã in re ipsa
ꝓbat de gentilitate significabat cogendã· ubi apti quasi la
pides magni ne impĉtu tempestuosę uariĉatis a molita deiciat
ꝓ fundamẽto sunt positi· ĉ nimirũ ęcclam in cęlo a angelis tho
mꝗ· inmobili stabilitate ĉsociatã· Prius ędificiũ a sola plebe iu
deoꝝ legis ĉ pactũ· quia ante aduentũ dñi· non in iudea dñ·
ĉ ab ipsis solis ceuit ędificii cultuę di· Templũ aut salomo
nis· a ꝓsentis ĉ aduentis· nã ꝓ incarnationẽ et q· in cęlos ascensio
nẽ quando a solis ortu usq· ad occasũ erat laudabile nom dñi· ex

omni natione cōfluxit innumerabilis multitudo mouile pastoris
sumi · et nunc in una via · et in una domo licet diuersi generis am
bulantes · unanimiter eodē tamen unculo pacis cū psalmisto dicam ·
O mistra adorate te dsc psallat tibi · Dedicatio istius aulae tantis tamq ·
ueteris · adumbrata figuris · censet merito colenda omni deuo
tione mentis & corporis · ut in hui terrestris domi cōsecratione ·
angelicis ciuib · celestis hierusalē meretam pennit intē esse ·
T andē tertiū locū psentis festi · suppl annualis dies sciissimi
corbiniani · qui cur magnę uirtutis · primi possedit solium huius
episcopatus · nā mox ab ipso tyrocinio tenere iuuentutis · re
spuerat omnes cupiscentias mundanę pulchritudinis · & ad eo
diuini amoris igne quē dnsuerit mittere intra succensus fla
grabat · ut omnem naturae desiderii calorē modo pbati auri
interiore hominis purgato excoxit · psalmodię · uigiliis · ieuniis ·
orationib · elemosinis · tanta admiratione dedituis · qā in his
virtutib · nemo ctemporaneorum potuit estimari secundus ·
P ostremo dominica uoce cpunctus · q doce suis pfectus ce · uade
& uende omia · et da pauperib · humano fugiens aspectus maio
ris habuit pferre squalore solitarię uitę · quā apud homines
coloratā specie fauoralis aurę · illo tamē paucos adduxit seruos

quae habes

qui exterioris necessitatis solatiū, puderent quib· exem
plo ei quiñ uenit ministrari sed ministrare uicissim red
debat officia seruitutis· ibidē omi conamine diu noctuq·
dō seruiens· adtamā uirtutū, pferet claritatē· qd multa de
mita ei sēctatis semiebant dignitatē; feralis bestiae solito
mansuetorū obsequio subibant· uolatilia esurie sci uiri
ministerio oblationis reficiebant· mors triduana sin
diuitiasei benedictionis famulando expectabat· ñ capit
ulla pagina librorū· quot miraculorū signa operatus ē
dnis pillū· nec ualet ulla linguarū enarrare· diuersa
meritorū beneficia· Qua, ppt nos suis cōmendem pcib·
& plus quā nris meritis· confidamus solatio ei sēctatis·
ut gregē sibi cōmissū illuc pducat pastoris intercessio·
vbi ipse sequit agnū immaculatū uellere albo· associand
sine fine ciuibus angelicis in & erna pascua pomma
seta sctorum· Amen·

LXXXIIII. PREFACIO. uel increpacio adplebē.
libenter nos predicare et gratanter opus dī facere
manifestū ē; Sed cum uidemus plures efratribus
pigriuus adecclesiam conuenire. et dominicis
pcipue diebus minime cęlestib; inter cē
misteriis pdicamus muti; Non quo nos pige
at loqui. sed quia neglegenciores pdicacio nrā
grauet. poeiuus non emendet; Ideo muti loqui
mur. et tacere non possumus; Prędicacio enī nrā
inplebe aut regnum operatur aut poenā; Regnū
credulis. pfidis poenā. quisq, enī frater dominicis
non inter est sacramentis. necessario apud dn
castrorum desertor est diuinorum; Nam quo
modo se excusare potest qui sacramentorum die
prandiū sibi domi preparans. prandium celeste
contēpnit; & uentris curam faciens animae suae
neglegit medicinam;

LXXXV. INCREPACIO AD PLEBEM &
de eo quod scriptum. est. in euangelio qui ha
bet dabitur ei. et cantauimus uob et nsaltastis.

Frequenter studueram apud meipsum fr̃s subtra
here uobis dominicę p̃dicacionis eloquia · ac non lar
giri sepius sermonum celestium sacramenta; Siqui
dem nihil ꝓsit offerre pabula recusanti · et potum
porrigere minime sicienti; Cum id quod offeras non
tam libenter hauriat · quam fastidiose uelut turbu
lentum reddat; Atq; ita fit · ut et poculus sincerita
tis uicietur · et causas delicti fastidiosius potator inueni
at; Sic ergo et caritati uīr̃ ingerere dominici poculi
p̃dicacionem · forte supfluum est · cum id anima
rum̃ clausis uisceribus ꝛ̃ram sicienter hauriat · quam
dissimulanter effundat; Fundit enim mandatum
dn̄i · qui illud aure sua ꝓcipit corde non continet;
In supficie eni quadam corporis illud gestans ac mi
nime ad interiora transmittens qd audiuit dum ob
liuiscitur / seriem predicacionis effundit; Et ita domī
uacuus repetit qui de ecclesia onustus exierat; Dicit
enim mihi quis deuris cum ad hospicium rediert
dicit hodie, Audiuimus epm̃ de elemosinis dispu
tantem; Rem utilem p̃dicauit debemus pauperib;

misereri; psecutus etiam est de idolorum exsecranda
cultura · requiramus · ne ignorantibus nobis in posses
sione nra sit idolum; Admonuit etiam festinare debe
re cacuminum ad grām fidei; Offeramus familiolæ
nræ · in fidem quisq; est fidelis accipiat · ne forte ma
cio salutis eorum queratur a nobis; Quia uita
eorum nro pendet arbitrio; Nemo dedi rebus co
gitat · nemo dedie iudicii loquitur · quasi aut p
omnia morituri; Mihi credite · ita uiuimus in hoc
seculo · ut corpore moriamur; Ita morimur ut raci
oni reddendae uiuamus; Moritur interim homo
sed actuum causa nī moritur; Uiuente aut causa
necesse est ut causae suae psona non desit;
Sicut ait ppha; ecce homo et opera eius · uolueram
ergo subtrahere uob dominicæ predicacionis
eloquia · non qd ratus hoc facerem sed ut euange
licam sententiam custodirem; Ait enim dnus;
Qui habet dabitur ei · & qui non habet · id quod ha
bet auferetur a eo; Habenti ergo dari iussit ·
et non habenti non solum dari · sed etiam id qd

habet auferri; Quę sentencia sup flua uobis forsi
tan uideatur; Ego aut̃ dico recte asapienter dnm̃
precepisse habenti ergo iubetur dari meretur plane
accipere qm̃ laborauit utpp̃ria sollicitudine animæ
suæ diuicias spirituales adquireret; Vtputa quisq̃
tinencia forti ppositio cæpit castimoniae custodi
re uirtutem meretur audire quiæ castitatis remune
racio sit futura; Ita uirtutis obseruanciam addes
remuneracionis gloriam facilius possit pugnam quã
cępit adterere. Aliis ad miãm promptius debet au
dire quia ipsi miserebitur ds; & qui hanc terrenam
substanciam celestibus diuciis repensauit necesse
est ut auscultans uicissitudinem cęlestium pręmiorũ
promptior acliberior opus dni persequatur. & ad mix
qd̃ habet bonum largitatis addat augmentum; Ideo
aut̃ dns. qui habet dabitur ei. hoc est qui diues fue
rit bonis operibus. hic magis euangelica p̃dicacio
ne dicetur; Cæterum si fornicatori prędices ciui
cas quod uirgo debeat pmanere; & auaro qd̃ omã
sua distrahere debeat atq. donare stultitia illi est;

Hanc aut̃ predicacionem ridiculam putat· sicut ait
apostolus: Animalis aut̃ homo n̄ percipit quae sunt
spis· stultitia est enim illi; Tale enim est his p̃dicare
quod pfectum est· quale si mendicum pannis obritu̅
oloserica uelis induere· etesurientem rusticum pla
cento delectare; Necesse est ut abutroq; ista recuset
oblacio· illi eni displicet oloserica qui necessaria ma
gis frigori uestimenta desiderat, huic placentu̅ ama
rum dum escam magis satuitatis exquirit; Istis
ergo psonis auferenda pociuis sunt quae sua sunt·
sicut ait euangelium· etiã id qd̄ habet auferetur
abeo; hoc ē· cogendus fornicator pannos suae
corrupcionis abicere; Compellendus auarus est pa
nem suae cupiditatis exponere; Vertor aut̃ fis
ne hacc euangelica leccio plerisq; deuris congruat.
Quę ait: Cantauimus uobis et non saltastis· lamenta
uimus et non plorastis· adnunciamus enim uob
regni cęlestis gaudium· et minime corda uã
motum quodammodo alacritatis exultant;
Predicamus triste iudicium et sensus uri adpoeni

teneiam inlacrimas non prumpunt; Infidelitatis enim
genius ē indiuinis rebus nec gaudere prosperis nec
flere econtrariis; Saltacionem ergo anobis requirit
oris non utiq; sinuosi uolubilitatē corporis sed exuol
lentis se fidei sēritatem, Sicut enim qui corporaliter sal
tat nunc aere suspenditur nunc adalciora iactatur.
Nunc alternis saltibus loca diuersa conlustrat ita et qui
spiritaliter saltat inter uenientē fide modo inaeris subli
mitate erigitur modo adsiderum alciora sustollitur
modo diuersis cogitacionum saltib; paradysum cęliq;
conlustrat; & sicut qui corporaliter saltat uolubilitate
membrorum se exercens guirum sibi saltacionis adq
rit. Ita et qui spiritaliter saltat fidei alacritate se
pmouēs guirum sibi tocius orbis adsumit: Solent
aut homines sicut mos ē mundi huius hoc ē nuptiis
precipue saltare uel canere; Unde et nos habemus uo
tiuas nupcias inquib; saltare uel canere debeamus.
uota enim nra cęlebrantur quando xpi ęcclā copu
latur; Sicut ait ioh. qui habet sponsam sponsus ē;
Propter hos ergo nupcias saltare nos conuenit: Siqdem

dauid rex pariter et propheta dum multa cecinerit ante
arcam testamenti etiam saltasse dicatur; Clatus enim
gaudio insaltacionē prupit · pre uidebat enim inspū
mariam degermine suo xpi thalamo sociandam; Unde
ait et ipse tā quā sponsus procedet de thalamo suo; Ideo ipse
pceteris pphetarum auctoribus plus cantauit quia
lecior cunctis phac gaudia suos posteros coniugabat.
et ad ppria uota solito dulcius inuitatis. docuit nos qd
in ipsis nuptiis facere deberemus. cum ille ante nup
tias tanta exultacione saltauerit; Ante arcam ergo
saltauit ppheta dd. Arcam autē quid · nisi · scam ma
riam dixerimus · siqdem arca intrinsecus portabat
testamenti tabulas; Maria autē ipsius testamenti ge
stabat heredem; Illa intra se legem · hec euangeliū
retinebat · Illa di uocem habebat · hac uerbum · ue
rumtamen arca intus forisq; auri nitore radiabat;
Sed et sca maria intus forisq; uirginitatis splendo
re fulgebat · Illa terreno ornabatur auro ista celesti

De initio Quadragesimae;

Moyses quadraginta dieb; et quadraginta noctib; in heremo ieiunauit. ut legē dī mereretur accipere; Inpetrauerunt ieiunia. quod uentē saturius desperabat; Denique ut lectē. fīs krīni. quid sit inter ieiuniū et saturitē; Inter uentrē uacuū. et pulmones epulis estuantes;

Moyses quia ieiunauit. dnm uidit; Et populus quia comedit et bibit. idola fabricatus ē; Quid de moyse loquar. et israhelitica multitudine;

Ipse princeps generis nri adam. quādiu ñ comedit. in paradiso fuit; Statī ut comedit. de paradyso eiectus ē; Qui in paradiso dī uirgo fuerat. eiectus de paradyso. cognouit uxorē suā; Sēp enī saturitati iuncta lascuia ē; Vicina sibi sunt. uentē et genitalia; Pro membrorū ordine. ordo uiciorū eligitur; Helias sēs. cui elenita famulata s. qui cælū trib; annis. et sex mnsib; clauserat; Adeuius uocē supnū descendit incendiū. cum eum Zeza bel uelit occidere. et fessus sub frondosa arbore

iaceret insolitudine; Angelus adeu mittitur. et
precepit ei ut sumat paulolu panis etaquae;
Quadraginta enim die rum ieiunii pdesertu. adsinam
mortem pectiturus erat; Nunquid enim dns omps.
qui celum etterram fecerat. cuius uniuersa crea
tura e. n poterat multa pangelum. aut una
transmittere. aut conditos cybos. aut marinas
delicias. aut uolucrum suauitates. sed sciebat
ppheta suum. n alr posse temptaciones diaboli
uincere. nisi ieiunius erudiretur; Eiecit nos
fir krm de paradiso cybus. reducat esuries;
Daniel ille futurorum esseius. et aduentus dni. et
euersionis hierusale. manifestissimus pdicator;
Ideo uir desideriorum appellatus est. quia pane desi
derii n comedit. et potum concupiscencie n ibibit;
Magis enim xpm. quam epulas desiderabat; Iohannes p
cursor dni. locustis in heremo. et agresti melle nutrit.
n animalium carnib; et uoluerum suauitatibus; Potuit
utiq; iuxta iordanis fluenta piscium. sibi exhibere
delicias; Sed poenitenciam pdicaturus. doctrinam

rigoris et ieiunii · exemplo suo magis debuit do
cere quam uoce; Cum in euangelio quidam demo
nium plenius domino fuisse oblatus · quem pur
gari apostoli nequiuerant · interrogantes audiunt;
Huiusmodi genus non eicitur · nisi orationib; atq; ieiu
nii; Videte fr̃s quanta sit uirtus ieiuniorũ · ut id ua
leant ieiunii facere · qd̃ apti nequiuerant; Dimitto
uetera · unusquisq; seipsum consideret · quanta sit
orandi differencia in uiuacium uentrem et refectum ·
interrubentem faciem et tota pallencia · in saliuam
uirginem · et labia crapulis dissoluta · Inter oppressi
epulis sensum · et inedie tenuitate uigilantem;
Non dico duplicata · et multiplicata ieiunia; Non dico
ebdomadas · sed saltim singulos dies · absq; cyborum
luxuria transiamus; Cessent lauacra uina · uel de
licias · Non quo creaturã dei iudicemus ee dãnan
dam · sed quia toto anno nos uiximus · saltim paucis
diebus dño uiuere debeamus;

Agam̃ fr̃es hos dies cum summa reuerentia et deuocio
ne cũ abstinencia carnis et humilitate cordis. Iohel
ppheta docens quale sit dn̄o ieiunium acceptabile. Ait
israhelitico populo. Scĩficate ieiunium. Ieiunium quip
pe scĩficare ē. adiunctis bonis aliis. digna d̄o abstinen
cia carnis ostendere. Egregius psalmista dicit nulla ee
abstinencia sine ccordia designansait. Laudate dnm
intympano et choro. intympano enim corium siccum reso
nat. In choro aut iocis ccordia cantant. Quid ergo p
tympanum nisi abstinencia. et q̃d p̃ chorum nisi canta
tis concordia designatur. Qui itaq; sic abstinencia tenet
ut ccordia deserat laudat quidem dnm intympano. sed
n̄ laudat in choro. In concordia enim tota boni operis
structura ē surgit. Tunc enim digna d̄o possumus osten
dere ccordia. nr̄m q; scĩficare ieiunium. Sibona quę nob
optant. et p̃ximis n̄ denegemus. Male diuisum n̄tis
nr̄ae iudicium corrigere plegis p̃ceptum. mos q; studuit
cum dicit. ut iustus nob deberet ee modius. æquusq;
sextarius. hoc uero salomon ait. Pondus et pondus.
mensura et mensura. utrumq; abhominabile ē ante dm̄.

Scimus qa in negociatorū duplici pondere · aliud maius ·
aliud minus ē · Nam aliud pondus habent ad qd̄ pensant
sibi · aliud ad qd̄ pensant proximo · Addendū leuiora · ad
accipiendū grauiora ꝑparantur · Omīs homo qlīt̄ pensat
ea que ꝓxim · et alīt̄ ea quæ sui sunt · pondus · et pon
dus habet · Utriq; ergo abhominabile ē apud dm̄ · quia
si sic ꝓximū ut se diligeret · hunc in bonis sicut se ama
ret · Amemus ergo eum quia nos ē · ut puenire uale
amus ad eū qui supra nos est · Ubi deniq; indesinen
t̄ nobcū habitare · hoc querit · hoc admonet · hoc de
siderat habitare scilicet nobcū · Sicut ipse dixit ·
Sup quē requiescam · nisi sup humilē et qetū et tre
mīntē uba mea · Ad hunc igitur oculos et corda leuem̄ ·
et illuc ascendere totis uiribus certemus · Non sit in
ascensu pigricia · quia nullus illuc potest ascende
re piger · Pigro enī psalomonē dr̄ ; ppt̄ frigus arare
noluit piger · mendicabit ergo æstate et n̄dabit ei ·
Qui enī nē in bonis operib; ñexarat frustra æstate regni
dī aditū postulat · Quappt̄ laborem̄ fr̄s · ut n̄ inue
niamur pigri in cōspectu dnī · qa si fuerimus pigri

erimi etuacui. Vacuus ē et piger qui nihil secum de
fructu laboris sui portat. Multi sunt qi se ab his pcep
tis separant. et uidentur sibi multū pdesse: Cumq; ui
dent eos qi sibi subduntur suis obaedire iussis. et nī sit
q illorū uoluntati resistat. Tunc nī considerant insemet
ipsis quales sint. Idcirco qa uident se a multis laudari.
et hac laudantur in ipsis quę pmerituī debuerant
blasphemari. Semetipsos quoq; decipiunt et pdunt
qa se tales ēt credunt quales audiunt. Assimulant
denq; freneticis q dū ad mortē adppinquant ceteris
se se sunt uiribus estimant. Sicuti qq frenetici insen
sibiles ita et isti. & sicuti malū ignorant qd habent. ita
et isti. In ecclesiasten libro scriptū est. uidi seruos meq
quis. Serui ascendunt equos. cū peccatores dignitati
bus huius seci pfruuntur. De quib; p psalmistā dr.

Dormitauer qa ascender equos. In morte animae ue
racr dormitauer et clauser oculos a luce ueritatis.
quia in pseritis uitae honore confisi sunt; Quappr
sicut in ueri honoris quaerit is ad illā celestē patriun
quā tocius ppetate: Sine delectacione anima nūquā

ce potest · nã aut infimis delectat aut sumis sed utrũq;
simul et equaliter amari ñ possunt · Iobs apts ait · Nolite
diligere mundũ · neq; ea quę in mundo sunt · Idẽ qq sub
iungit dicens · Si quis diligit mundũ ñ ẽ caritas patris in
eo · Ac si apte dicit · utriq; se amores in uno corde ñ capi
unt · nec in eo segetes supnae caritatis pullulat · in quo
illã spinae infimę delectationis necant · Modo certissi
me scire possumus · qa qterrenarũ rerũ amore uinctus
indo nullatenus delectatur · Idcirco puenium faciẽ eius
in confessione · iuxta hoc qd scriptũ ẽ · Corde creditur ad
iusticiã · ore aut ẽfessio fit ad salutẽ · Vere humiliatis
testimonia sunt et in qtate sua quęq; cognoscere · et
cognita uoce ẽfessionis aperire · Plerũq; nãq; ẽtigit dũ
in culpa peccatores deprehenduntur sese suis fallacie abscon
dunt uelamine · et dũ quales s cognosci refugiunt · hoc
qd peccant · qdq; iã apte cernunt excusare moliuntur ·
Unde pppheta dr · Ibi habuit fouea ericius · foueam
ericius habuit in rephis · qa malicio se ñtis duplicitas
sese intra se colligens abscondit in tenebris defensionis ·
Per abbacuc pppheta dr · Ecce dies dni uenit · magnus

et horribilis · sup omnes ciuitates munitas · et sup omis an
gulos excelsos; Quid enim per ciuitates munitas exprimit
nisi suspecta mentes et fallaci semp defensione circũ
date? Quis quoties earum culpa corrumpitur · ueritatis
adse iacula ñ admittunt · quid p excelsos angulos?
Duplex quippe semp est in angulis paries · nisi in pura
corda signantur · Que dũ ueritatis simplicitatẽ fugiunt ·
ad semetipsa qd ãmodo duplicitatis p uersitate replican
tur · Ira quippe extremi iudicii humana corda et defen
sionib; contra ueritatem clausa destruit · et duplicita
tib; inuolita dissoluit · Tunc munitae ciuitates cadunt ·
quia mites dõ impenetrate dampnabunt · Tunc ex
celsi anguli corruunt quia corda quae se p impuri
tatis prudenciã erigunt · p iustitiae sentenciã, p ster
nuntur · Quãobrẽ ista postponere omimodis, p cura
te · et totis uirib; ad ueritatẽ, p perare studeamus ·
qa nihil ẽ ad defensionem · ad defensionem
ad defendendum p uritate tucius nihil ad dicendũ
ueritate facilius · Omp̃s ds̃ cui omnia oculta sunt
cognita subtilit̃ acta nra considerat · et tamen haec

poenitentibus misericordiā relaxit. Beatus iob
humani generis ad sumens ꝑsonā dicit. Signasti
quasi in sacculo delicta mea. Peccata nra signantur
in sacculo. cum mala quae fecimus. sollicita semp
corde pensamus. Quid namq; ē cor hominis nisi sacu
lus di. Vbi dū studiose conspicimus ꝑquanta deliqui
mus peccata nra quasi in sacculo dī signata portamus.
Quia culpas quas nos intuendo et poenitendo cogno
scimus pius nobis conditor reluxit. Recte post signa
ta in sacculo delicta dr sed curasti iniquitatē meam.
Nesi apte dicit. Quae ns signas in poenitendo uidea
agis ꝑcul dubio ne in retribucione uideant. IHCCH
A dipsos frs karissimi qui utrum pedem ꝑcaleiamī ANI
tū minuunt. ad ipsos sermo ms dirigitur. Quia si
mām sicut ꝑximi curā gerimus. utrumq; pedem ꝑcal
ceamentū muniunt. Qui uo sua cogitans humilitatem
proximorū negligit quasi unius pedis calceamentū cum
dedecore āmittit. Nā ipse sumus patris unigenitus
ad publicū nrm in tm multis ꝑdeēt desinu patris egres
sus ē. Cum causam ꝑximi electus suscipit ꝑsul quasi

adegrum accedit medicus. Suse piam ergo iniuriam ē ꝓxi
mi causā. et sollicite curemus. ne accepta pecunia in
sudario ligantes. deceus occultacione iudicemur. Pecunia
ā quippe insudario ligare ē. ꝓcepta dona subtio lenta
corporis abscondere. Quid ē culm̄ regimmus nisi tem
pestas mētis. Nā mens boni doctoris huc illucq. incessan
ter impellitur. Cuiite tam̄ considerat ne ꝓrepentinos
excessus oris scilicet et operis quasi ꝓbuencia saxa
frangatur. frangitur quoq. sierga quemlibet ꝓximū
odio uel grā mouetur. iudicare aut̄ digne de subditis
nequeunt. qui in subditorū causis sua uel odia t grām
sequuntur. Unde recte ꝓ ꝓpheta dr. Mortificabant
animas quae ñ moriuntur. et uiuificabant animas
quae ñ uiuiunt. Non morientē quippe mortificat.
qui iustū dampnat. et ñ uiuiturū iustificare nititur
qreum supplicio absoluere conatur. Ds omp̄s ut
nos ap̄cipitate sententiae ꝓlatione cōpesceret cum
omia nuda et apta eius sunt oculis. mala tam̄ sodo
mae noluit audita iudicare qatt. Descendā et iude
bo utrū clamore qui uenit ad me opere comple

uerint · annon est ita intelligam · qd hoc exemplo
nisi nos ammonem · ne ad proferendam sententiam um
quam percipiates et debeam · temere indiscussa iudicem ·
ne passim dicta sine probacione credamus · Cause uidelicet
pensandae sunt · et tam ligandi atq; soluendi · potestas
exercenda est · Uidendum quae culpa · aut quae sit
poenitentia secuta post culpam · utquos omnes dis pcom
punctionis gram uisitat illos pastoris sentencia absol
uat · Tunc uera e absolucio presidentis · cum interni arbi
trium sequit iudicis · Quod bene quatriduani mortui
resuscitacio illa significat · quae uidelicet demonstrat
quia prius mortuum dns uocauit · et uiuificauit dicens ·
Lazare ueni foras · et postmodum is qui uenien egressus
fuerat a discipulis est solutus · sicut scriptum e · Cumq;
egressus esset qui fuerat ligatus iustus · Tunc dicit
ihs discipulis suis · Soluite eum et sinite abire · Idcirco
fres sub magno moderamine pastores ecclie uel sol
uere studeant · uel ligare · qa ei poenam debent am
mouere quam meruit · qui non erubuit confiteri
quod fecit · semp indiscrete timeat ligare uel

absoluere. Quia meuangelio refertur. Siccus carlo du
catum pbeat ambo infouean cadunt. hinc psalmista
non optantis animo. sed ppbetantis ministerio denunci
at dicens: Obscurentur oculi eorum ne uideant. et dor
sum illorū semp incurua. Oculi quippe sunt. qui
in ipsa honoris summi facie posiri; pundendi timeris.
officiū suscepe. Quib; hi ministrū qui sub sequent in
herent dorsa nominant. obscuratis ergo oculis dorsū
flectitur. quia cum lumen scienciae pdunt. qui peunt.
profecto adportanda peccatorum curuantur honera
qsecuntur. Pastorū impericia uoce ueritatis increpatur.
cū ppbetam dicitur. Ipsi pastores ignorauerunt intelle
gentiam. Quos rursum dns detestatur dicens. et tenen
tes legem nesciuerunt me. Nesciunt dm qui ea quae
sua sunt nesciunt. hi quoq; adrio nesciuntur. paulo
atestante quiait. Siquis ignorat ignorabitur. Quappt
frs. nonsimus inutiles sacerdotes. quia ars est arcium
regimen animarum. Spū alia cognoscere pcepta.
tota mentis intencione studete et cordis uos medi
cos pfiteri non erubescite. Per eum qanimos hominū

subito illustrat in mittat in secula seculorum Amen.

Qui uertitis flumina haec st dni pcepta fris karissimi cupit uerace pscrutari · hunc ipsum humilit debet depcari · et nitantur ille solus sed omis quintimo corde haec pcipere desiderant · dm poscendo ipsum iuuare debent · quia ad doctore omnium de quo exeunt flumina reuertunt uniuersum fluant · Quando io sue pugnabat moysesq ipsum orationi instabat · Per mosaicas oraciones iosue inimicorum acies superando uincebat · Siqse ab uno orante iuuabatur et non superabat · quanto magis ego ubi non unus sed multi rogant dnm meum · Loquendo iam non timebit cor meum quia laudes dni loquunt os meum · fiducialit denique loqui possum quia certis indiciis certisq figuris roboratus sum · Adultimum qq pphe ticae et euangelicae uoces cum dm adiutorio me ad iuuant; diuina e auctoritas unde iuuor et firmor · Diuina e doctrina quam subsequor · Multis audire quib; indiciis qui quibsq figuris dns nr ab ipso mundi initio nos saluare disposuit · Temporibus

noe cum peccatis omni na per diluuium purgaren
tur. ille cum uxore filius et nuribus; psua iustiam fuit
saluatus. Ipsa sua saluatio significabat nrām pbaptis
mi redemptionē. sicuti ille psua iustiam cum suis
filiis a diluuio est liberatus. Ita et ecclā ecclā cum filius
a letali culpa pbaptismū ē erepta. Quod enim noe im
perat dī in arcā faciat inquit eū suis. id uxore filius
nuribus liberaretur a diluuio in uastitate figura ē aeccle
siae pegrinantis in hoc seculo. quę fit salua plignū.
in quo pependit mediator dei et hominum. Consen
sit nobis dī de noe iustia loqui. abraham qq fidei ni
debemus oblituisci. Abraham psua fidem recepit pmis
sionē. unde suum nomen exaltatum ē sup omis gene
rationes. Dixerat namq illi dī. Ecce sarra uxor tua
pariet tibi filiū. et uocabis nomen eius isaac. et sta
tuam testamētū meū xd illū in testamētū xtīnum.
Hic aperciora pmissa sunt de uocacione gentium
in isaac. id in filio pmissionis. quo significatur grā
non natura. quia de sene et ex sterili pmittitur
filius. Abrahę namq. nascitur filius secdm pmissionē

di [illegible] filios ; de semine quem

secm̃ p̃ceptũ dn̄i isaac nominauit hac ꝓhoc ymisa

ac uocantur filii ꝓmissionis ut sint semen abrahe

hoc ē ymxp̃m uocante gr̄a congregantur. Inter haec

temptatur abraham de immolando dilectissimo filio

suo · ut pia eius obedientia ꝓbaretur. Temptatus

siquidē nec tam̄ immemor dn̄i ꝓmissionis · hanc

ergo ꝓmissionē pat̄ pius fideliter tenens · quia ꝓhunc

oportebat impleri quem ds̄ iubebat occidi. Nonhe

stauit qd̄ sibi reddi poterat immolatius qui dari

potuit nonsperat? Proinde eum ex similitudinē

adduxit cuius similitudinē nisi illius unde dicit

apls̄. Qui ꝓpro proprio filio suo non pepcit · sed ꝓnob.

omnib: tradidit illũ. Propterea isaac sicut dn̄s cru

cem suam · ita ipse sibi ligna adiunxit locũ portā

uit. Mortuo denq; abraham remansit isaac in

hereditatē · qa ptter isaac nullus ē heres. Propter̄ea

et apls̄ ait. Non enim heres erit filius ancillae cum

filio libere. De ipso qppe dictũ est ymisaac uoca

bitur tibi sem̄. A primo igitur anno uitae isaac

usq; adsexagesimum quo ei nati sunt filii illud
memorabile est · qd cum illi dm̃ rogam utpa
reret uxor eius quae sterilis erat · concessisset dns
qd petebat atq; haberet illa concoeptum · gestie
bant gemini adhuc in utero eius inclusi · quamole
stia dum angeretur dnm interrogauit acceptq;
responsu · Duo gentes in utero tuo sunt · et duo
populi de uentre tuo separabuntur · et populus
populu separabit · et maior seruiet minori · et qd
est hoc · nisi qd in iudeis et xpianis euidenter hodie
impletur · Igitur ppt populu xpianu in quo di
uitias pegrinat in terris · si carne xpi in abrahe se
semine requiramus remotis concubinarum filiis
isaac occurrit · Si in semine isaac · remoto esau qui
e etia edo occurrit iacob · Si in semine israel remo
ceteris occurrit iudas qa de tribu iuda ortus e
xps hac phoc cum in egipto morituros ihl suos
filios benediceret · quem admodu iudam pphe
tice benedixerit audiamus · Iuda inquit te lau
dabunt fres tui · manus tuae sup dorsu inimicorum

tuorũ adorabunt te filii patris tui

Catulus leonis iuda exterminatione filium ascendisti
recumbens dormisti ut leo · et ut catulus leonis · quis
suscitauit eum non deficiet princeps ex iuda et dux
de femoribus eius donec ueniant quae reposita sunt
ei · et ipse expectacio gentium · Quantũ uerbis prophetarũ
huius elucet ubi et mors xpi pdicata est uerbo dormi
tionis · et nomine leonis · non necessitas pdicata est sed
potestas in morte · Quam potestatem in euangelio
ipse pdicat dicens · Potestatem habeo ponendi animam
meam · et iterum sumendi eam · Nemo enim tollit
ame sed ego eam pono ame · et iterũ sumo eam ·
Sic leo fremuit sic qd dixit impleuit · Ideam nãq;
pertinet potestatem qd de resurrectione eius adiunc
tum est · Quis suscitauit eum · hoc ẽ quia nullus
hominum nisi se ipse · qetiã de corpore suo dixit ·
Soluite templum hoc in triduo · resuscitabo illud ·
Ipsum aut genus mortis hoc ẽ sublimitas crucis in
uno uerbo intelligitur quod ait · Ascendisti · Quod
addidit recumbens dormisti · euangelista exponit

ubi dicit · Et inclinato capite tradidit spm · Ipse igitur
tradidit spm in quo reposita sunt pmissa iudae · Quae
donec uenirent uiqui principes hoc f regis iht abilla
stirpe defuerunt · et ipse expectacio gentiu · Quod
clarius est uidendo · qua fit exponendo · Sicut aut duo
isaac filii · esau · et iacob figuram pbuerunt duorū popu
lorū in iudeis et xpianis ita factū ē in duob; filis ioseph ·
Nā maior gessit typū iudeorū · xpianorū aut minor ·
Quos cum benedixerit iacob manum dexteram ponens
sup minorem quem habebat ad sinistrā · sinistrā sup ma
iorem quem habebat ad dexterā · Graue uisū ē patri
eorū · et ā monuit patrē uel ut corrigens eius errorem ·
Et qs nā eorū eet maior ostendens · Ariille mutare manus
noluit sed dixit · scio fili scio · Et hic erit inplm · et hic ex
altabitur · Sed fr eius iunior maior illo erit · Et sem eius
erit in multitudine gencium · his duob: pmissionib:
euidencius demonstrat pplm israheliticarū orbemq ter
rarum insemine abrahe contineri · Illum sedm
carnē · istū sedm fidē · Carnalis iht · non intellegit
ñ uidet qd ostendit · utitur paginis quarum

non credit eloquius. Vbi ē iudee gloria tua. ubi
de abraham patre ducta nobilitas. Nonne circum
cisio tua ppucium facta ē. Ecce maior seruiet minori.
et alienigenis insortem tuae hereditatis intrantibus
ei testamti. qd insola littera tenes recitacione famu
laris. Intret in patriarcharum familia gencium
plenitudo. et benedictionē in semine abraham
qua se filii carnis abdicant filii repmissionis accipi
ant. Defuncto et eni iacob. defuncto etiam ioseph.
preliquos centū quadraginta quattuor annos
donec exiretur de tra egypti. in modū incredibilē
gens illa creauit. &iam tantis attrita psecuciomb;
itquodā tempore nati masculini necarentur. Cum
mirantes egypcii terrerent nimia incremta illius
ppli. Tunc moyses sub tracto furto tritidatoribus
paruuloru. addomū regiam puenit. ingentia pei
dō pparante. Nutritusq. et ad optatus a filia pha
raonis. Quod nom in egyptū regum fuit intantū
puenit uirū ut ipse illā gentē mirabilit multiplica
tam. exduriissimo iugo seruitutis qd ibi ferebat

extraberet · immo peum dñ qui hoc pmiserat abrahx:
Audistis frs sicut lectio diuina testatur qd meqr pro
apharaone · pplq eius ihl dñ pplis captiuitatis ingen
tis iugo acerrime pmebatur · hunc dñ pcepit pficis
ci duce moseo uidelicet et aaron · lter demonstran
te columna nubis pdiem eademq; ignis pnoctem ·
finditur mare et dextra leuaq; in abruptum digestis
aggeribus stupens unda solidatur · dñ pplis naugat
plantis · Mirares ter ei barbaris uehementer urguen
tibus nec xques potest sequi nec naus · Maria cum
mulieribus timpanum quatit · hymnus canitur
dñ pplis liberatur resolutisq; undis uia cum psecuto
re deletur · Quantum spiritaliter intellegi datur · egip
tus mundus est iste pharao cum populo suo diabo
lus et sps omis iniquitatis · ihl pplis · pplis xpianus q
pficisci iubetur ut ad futura contendat · Moyses
et aaron sacramentum duorum testamentorum · Colum
na uiā demonstrans xps ē dns · Qd duplicem nubis et
ignis imaginē gerit iudicia duo designat · Vnum
aquae quod gestum ē · ignis alterū qd futurum ·

Mare fortem sacrum debemus accipere. Maria quae
cum mulieribus tympanum quatit. typus ecclesiae
fuit. quae cum omnib; ecctis quas peperit hymnum
canens. et pectoris uerū tympanū quatiens pplm xpi
anum ducit non inheremū sed ad celum. Multū nob
fris de hac commutacione gaudendū ē. quia de igno
bilitate terrena ad celestem transferimur dignitatē.
Ad hoc creator factus ē redemptor ut sicut imaginē ter
reni naturae necessitate portauimus. ita nunc ima
ginem eius portemus qui de caelo ē. fiat itaq; dilectis
simi qd aptsat. Vtqui uiuant nisibi uiuant sed ei q.
pro omnib; mortuus ē et surrexit. Iam iam ergo nos non
signis neq imaginib; ad fidē ducimur. sed apostolica
et euangelica istoria confirmati qd factū credimus
adoramus. Modo cum euangeliū legeretur audistis.
qd scae mulieres quae dnm fuerant secutae cum aro
matib; ad monumentum uenerē. et ei quē uiuentem
dilexerant. &iam mortuo studio humanitatis obsequn
tur. Sed res gesta aliqd insca aecta signat gerendum.
Nos ergo incū qui est mortuus credentes. siodore uir

tutū refecti cum opinione bonorum operum dnm
querimus admonuimus tū, pfecto illius cum aromatib:
uenim. Ille aut mulieres angelos uident que cum
aromatib: uenerē qa uidelicet illae mentes supnos ciues
aspiciunt quae cum uirtutū odoribus ad dm pseā de
sideria pficiscuntur. Inter haec oma pensandum nobis ē
ac toto corde, pndū harum mulierū fidem cum impas
sione dm discipulos graues expsecuciones iudeorū timor
inuaderet fugerunt singuli mulieres astiterunt.
O equib: recte figuralit beatus iob ait. Et consumptus
carnib: remanserunt tantūmodo labia circa den
tes meos. Quasi ergo consupta carne os dm pellis sux
adhesit quia fortitudo ei fugentibus discipulis tempo
re passionis iuxta se mulieres inuenit. Stetit equidē
aliquando petrus sed tam pterit negauit. Stetit
etiam et iohs cui ipso crucis tempore dictum ē ecce
mater tua. sed pseuerare minime potuit quia de ipso
qq scriptū ē. qd adolescens quida sequebat illum am
ctus sindone sup nudo et tenuerunt eum. et ille re
iecta sindone nudus pfugit ab eis. Qui et si post ūba

sui redemptoris audiens ad horam crucis redit pri
us tamen territus fugit. Mulieres autē non solum
noctis muisse neq; fugisse sed etiā usq; ad sepulchrū
stetisse memorant. Actumq; ē ut desideria dilata
crescerent et crescentia caperent qd inuenissent.
Ut in bonis actib; mulieres pseuerant. et angelos uident
quia sacrificiū bonī operis usq; ad finē debitae pdu
cunt actionis. hinc ioseph inter reliquos frs talarem
tunicā habuisse describitur. Tunica quippe usq; ad
talum est opus bonū usq; ad consūmacionem. Planum
namq; est et dulce ad audiendū qd testis re
surrectionis dñi nri in dextris sedere describitur.
Quia igitur redemptor nr iam psentis uitae corruptio
nem transierat. recte angelus qui nuntiare p̄ennem
eius uitam uenerat in dextera sedebat. Qui &iam
stola candida cooptus apparuit qa nrae festiuitatis
gaudia nunciauit. Candor et enī uestis splendorem
suae etnae denuntiat solemnitatis. Illa quippe
redemptoris nri resurrectio etnā festiuitas fuit
quia nos ad immortalitem reduxit. et angelorum

festiuitas extitit · quia nos reuocando ad cer
lestia eorum numerū impleuit ꝑ eum cui ē
cum patre et cum spū scō et potestas insita
sæculorum amen ·

Cum semp nos dilectissimi gaudere in dnō omā
oruma eloquia cohortentur · hodie ꝑ cul dubio
ad spiritalem laeticiam copiosius incitamur resur
rectionis nobis dominicae sacramento clarius co
ruscante · Gaudeamus igitur qd ad eloquendū
tantae miae sacramentum impares sumus · et cū
salutis nrae altitudinem attingere ñ ualemus
sentiamus nobis bonū ē quod uincimur ·

G eminata laeticia merito hodie gaudere debemus
xpiani qd e morte ad uitam transeundo resurrec
tionis dñi nri ihu xpi consortes efficimur ·

G audere debemus quia sicut imaginē terreni na
turae necessitate portauimus · ita nunc imaginē
eius portamus · qui de celo ē · Agnoscat igit
ppts di nouam se in xpo ē creaturam · et quae
noua facta sunt non redeant ad instabilem ue

tuſtatem · Nemo ad id reſpiciat quod reliquid ·
nemo in id decidat unde ſurrexit · quia antiquor
morborum difficilis et tarda curatio ē · Nemo nrm
incarnalis uitae uetuſtate pmaneat ſed omis de
die in diem pficiendo renouentur · Quantum libet
ū qsq; iuſtificatus ſit habet tam dum in hoc corpo
re ē quo pbatior ēe poſſit et melior · Qui aut non
pficit deficit · Currendum nob ē dilectiſſimi fidei
greſſibus miae operibus amore iuſticiae ut diem
redemptionis nae ſpiritalit celebrantes · Non in
fermito ueteris maliciae · ſed in azimis ſinzeritatis
et ueritatis · Reſurreccionis xpi mereamur ēe
participes · haec meditatio non pſola ſolemnitate
paſchali · ſed ptotius uitae ſcificacione retinenda ē ·
ut ad illam incorruptibilē glorificandae carnis re
ſurrectionem puenire mereamur · haec eſt enim
ſalutis uia et cepte in xpo reſurrectionis imitatio ·
Si xpm quoq; imitari nolumus fruſtra xpiani uoca
mur · Quae nob erit communio nominis xpi niſi
ut ei inſeparabilit uniamur · Si incunctanti corde

credimus quod ore ꝓfitemur. Nos inxpo crucifixi
nos sumus mortui. nos sepulti. nos ꝗiam cum ipso
die tercio resuscitati. Vni uerſitas deniq; dō seruientiū
dōq. uiuentiū sicut inxpo ē crucifixa. ita sine du
bio inxpo ē coronanda. Quam nisi uerbi dītas in
suae ꝓsonae reciperet unitate. nec regeneratio eēt
in aqua baptismatis. nec redemptio in sanguine pas
sionis. Nrm ū est qd illum iudaica crucifixit im
pietas. Nrm ē quod exanime iacuit. et qd die tcio
resurrexit. Con sepulti enim sumus cum illo ꝑ bap
tismum in morte. ut quomodo surrexit xps a mor
tuis ꝑ gloriam patris. ita et nos in nouitate uitae am
bulemus. Si enim complantati facti sumus similitu
dinem mortis eius. simul et resurrectionis erimus.
Hoc scientes qa uetus homo nr simul crucifixus est. ut
destruatur corpus peccati. ut ultra non seruiamus
peccato. Qui enim mortuus ē. iustificatus ē a pec
cato. Si autē mortui sumus cum xpo. credimus.
quia simul ꝗiam uiuimus cum illo. Simul ut opi
nor resurrectionis uerſitas omnibus claret.

Seminatur homo in interitum resurgit in ꝑpe-
tuitatem · Seminatur in humilitatem · resurgit
in gloriam · Seminatur in infirmitatem · resur-
git in uirtutem · Seminatur corpus animale ·
surgit spirtale · Oportet enim sicut scriptum
ē hoc corruptiuū · induere incorruptione ·
et inmortale hoc induere inmortalitate · Alit̄
etenī inmortalitatis stola illa non sumitur · nisi
illud quod inutile ē primitus discuciatur · et
secd̄m dī sententiam unde sumptum est refun
datur · dicente dn̄o adadam · Terra ēs · et in terram
ibis · Non uiuificatur ergo homo · nisi prius mo
riatur · Inter haec omnia considerandum nobis
est quod si redemptor nr̄ nob̄ mortalem uitam
scientibus resurrectionē ꝑmitteret carnis · et
tamen hanc uisibilit̄ · non exibuisset nullus eēt
qui ei ꝑmissionib; crederet · factus ē itaq; homo
apparuit in carne mori dignatus ē ex uoluntate
resurrexit ex potestate · et ostendit exemplo · qd̄
nob̄ ꝑmisit in p̄mio · Dauid ꝓpheta de ipso ait ·

De torrente in via bibit; propterea exaltabit caput.
In humano quippe genere ab ipso mundi initio
torrens mortis effluxerat. Sed de hoc torrente
dñi in via bibit. qa mortem in transitu gusta
uit. atq; ideo exaltauit caput. quia hoc qd mori
endo in sepulchro posuit resurgendo sup angelos
eleuauit. Quod bene ionas ille significat. Ionas in
naui dormiens. sacramti dominici imaginē pfere
bat. Significabat enim nauis. materia. crucem. som
nus ꝗ passionem. Mare aut mundus ē iste. tumi
dus fluctus eius iudeorū populos et gentes accipi
mus. qa dūsus dñs in anti fremuer. Sors ionam
p̄cipitandum pdidit; pphetia passuru dnm p̄dica
uit. Sic enim ionas trib: dieb: et trib: noctib: fuit in
uentre coeti. euomitusq; in ueu se intulit ci
uitati. Ita dñs post triduū ab inferno resurgens.
se ciuitati hierusalem intulit ante quā celo.
At uero nineue imaginem portat ecclia in qua
gentium iam inde noster populus morabatur.
quae non tantum adō magna ciuitas dicta est.

Erat enim futurum ut omniũ nationum in xpo
credentibus populis · totus orbis dõ omnipotentis una ci
uitas redderetur · Denique comparationẽ salutaria
gesta confirmant · quae et in nobis manent · ut est
fris nineuitis nuntiatus interitus credit et timent ·
Et quantũ sciunt dnm non esse mendacem tanto ppen
sius eius depietate presumunt · Statimq; actus uete
ris uite dampnantes ; psalute rediminda non solito
more ad stupida simulacra concurrunt · sed a suo cor
de remediũ salutare deposcunt · Spinq; suũ tota hu
militate contribulatũ ambitiose sacrificant · sicq;
legitime celebrata poenitencia dñi sibi ppiciũ reddi
tur · Ecce nineuite actus ueteris uitae dampnantes ·
qd et nos sumus in nouitate uitae ambulare contten
dunt · Filius ineffabilẽ miam qui in mra descendit
ut nos in suu pueberet · Ipsi laus honor et imperium
in secula seculorum · amen ·

Duae res st fris kmi in mundo · creator tantum et
creatura · hodie creator factus ẽ redemptor · Ad hoc
quippe natus · ut crucifigeretur · Ad hoc crucifixus

ut moreretur · Ad hoc mortuus ē · ut resurgeret · Ad
hoc resurrexit · ut nos iustificaret · Tercia die resurrex
it · et nob spem resurgendi concessit · Si redemptor
nr resurrectionē carnis pmitteret · et tamen hanc uisi
bilr ñ exhibuisset quis eius pmissionib: crederet · factus
ē itaq; homo dr · mori dignatus ē ex uoluntate · surrex
ex potestate · et ostendit exemplo · qd pmisit in pmio ·
Suscepit mortem ne mori timeremus · ostendit et resur
rectionē · ut nos resurgere posse confidamus · Sepe in
fidi homines dum in puluerem putrescentes carnes as
piciunt dicunt · unde ossa et medullae · unde caro et capil
li · poter in resurrectione reparari · Quibus facilis ē respon
sio · Longe minus ē dō reparare qd fuit · quam creasse
qd non fuit · Aut qd mirum si hominē expuluere resus
citet · qsimul oma ex nihilo creauit · Ni ueteris et noui
testamti patres · uno sibi spū de carnis resurrectione con
cordant · David qq ait · Exurge dne in requiē tuā · tu
et arca scificationis tuae · Exsurrex cni dns in requiē
suā · cum carnem suam · de sepulchro suscitauit ·
Post hunc ū exsurget et arca · qa resurget ecclia · hinc

ꝑezechielem ꝓpheta dr̃. Ossa arida audite uerbum
dn̄i. haec dicit dn̄s ds̄ ossibus his. Ecce ego intromittā
in uob spm̄ et uiuetis. hinc paulus ait. Si enim credi
mus qd̄ ihs̄ mortuus ē et resurrexit. ita et ds̄ eos qui
dormierunt ꝑ ihm̄ adducet cum eo. hinc iterum pau
lus. primitiae dormientium xp̄s. Si igitur a mortis
somno n̄ surgimus. quomodo resurrectionē domini
cā primitias habemus. Ueuera corporis resurrectione.
beatus iob loquens ait. Rursum circumdabor pelle
mea. et in carne mea uidebo dm̄. Quem uisurus sum
ego ipse. et oculi mei cspecturi sū. Ecce uera resur
rectionē. ecce pellē. ecce carnē aptus uocibus fate
tur. Quid ergo remanet unde possit mens n̄ra du
bitare. Carnis resurrectionē. ita credamus. ut sicut
caput n̄rm qē xp̄s resurrexit a mortuis. ita et illius
membra id̄ corpora xp̄i resurgant a mortuis in die
nouissima. fateamur ergo carnē resurrecturam
hac ꝑ anime consortiū de actib; suis rationem
absq; ulla exhibitione reddituram. Omn̄s enim ad
stabimus ante tribunal xp̄i. ut referat unus

quisq· propria corporis ꝓut gessit· siue bonū
siue malum· Audite frēs et uidete quid iudex
uenturus facit· neminē decipit· omnib; dicit·
filius hominis uenturus ē in gloria patris sui·
cum angelis suis et tunc reddet unicuiq; sēdm
opera eius· Quappt frēs ad ipsius corpus et san
guinē hodie recipiendum· scām ꝑparemus ani
mam· qa talia tanto debentur sacrificio· Sit
not in hac scissima redemptoris nri resurrectio
ne pura mens in omnib; pura cogitatio· et tunc
ad ꝑceptum apti epulemur· ñ in fermto uetері
neq· in fermto malitiae et nequitiae sed in maximis
sinceritatis et ueritatis· In quibus nimirum ubis
omnis maliuola tā assumpturis quam et porrec
turis corpus et sanguinem dni extruditur intin
tio· Scriptum namq· ē· nemo sit iudas in mensa·
hoc aut sacrificium cybus spiritalis ē· nam sicut
corporalis cybus cum uentrem inuenerit diū
sis humoribus occupatum· amplius ledit· am
plius nocet· nullum ꝑstat auxilium· ita et iste-

spiritalis cr̄bus si aliquid repperert · malignitate
pollutum · magis eum ꝓdet · non sua natura sed
uitio accipientis · hoc caueamus frēs ipsius adiuto
rio qui nos redemit suo sanguine ꝓprio · IN NAT IOHANNI
BAP

Modo frēs dilectissimi cum euangelium legeretur
audistis quod elisabet impletum ē tempus
pariendi et pepert filium · uerbum impletionis
sacra scriptura in bonorum tantum ortu uel obitu
uel actu ponere consueuit · Quorum id ē · bono⁊
hominum uitā ipsa sacra scriptura significat pleni
tudinem ꝓfectionis habere · Uerbum impletionis in
bonorū hortu ponitur cum dicitur · Impleuit sa lo
mon edificare domum dn̄i · Impleuit id ē disposuit
cogitauit ut edificaretur · In bonorum obitu uerbū
impletionis ponitur cum dr̄ · defunctus ē abraha
uel alius aliquis patrū · senex et plenus dierum · Im
pletio ista ipsorum obitū significat quorum uitam
plenitudinē ꝓfectionis habere non dubitamus · In
bonorū actu ubū impletionis ponitur cum dr̄ ·
helisabet impletum ē tempus pariendi · id ad ꝓfectū

deductum est · et iterum · Impleti sunt dies ma
riae ut pareret · id completi sunt · De his non est
nob plura dicendum · Sed uideamus quid in hoc
sub sequitur euangelio · Et audierũt uicini et cog
nati eius quia magnificauit dnũs miam suam cũ
illa · et congratulabantur ei · Merito namq; con
gratulabantur illi · qui natus ẽ ei filius nrãe redẽp
tionis nuntius · Natus ẽ ei filius qui xpo dno
testis uidebatur futurus · Natus ẽ ei filius qui ip
sius sterilitatem nascendo abstulit · et patris
linguam natus absoluit · Ecce completum ẽ qd
angelus zachariae dixerat stans ad extris alta
ris incensi · Ne timeas inquit zacharia qm exau
dita ẽ oratio tua et helisabet uxor tua pariet
tibi filium et uocabis nom eius iohannem · et erit
tibi gaudium et exultatio · et multi in natiu
itate eius gaudebunt · Ecce in natiuitate filii
uicini et cognati helisabet congratulantur ei et
merito quia magnificauit dnũs miam suam cũ
illa · In natiuitate ipsius iuxta angeli pmissum

multi hodie et merito gaudent quia ipsum an
nuntiatum ē nob gaudium magnum · Ecce ip
ipsum communis salus · communis laeticia ·
communis grā omnibus p̄dicatur · Et recte ipsū
p̄dicatur quia iohannes dī grā interpretatur ·
Ante et enim quam nasceretur nom̄ accepit a quo
ab ipso dn̄o · In circumcisione denique eius ipsum no
mine patris sui zachariam uocabant · Sed respon
dens mat̄ eius dixit · Nequaquam sed uocabitur ihs ·
Innuebant autē patri eius · quem uellet uoca
re eum · Et postulans pugillarem scripsit dicens ·
iohs ē nom̄ eius · hoc ē n̄ ei nos nom̄ imponimus
quia ado nom̄ accepit · habet uocabulum suum
quod agnouimus non qd̄ elegimus · Unde et
subditur · Quia nemo ē incognitione eius qui
uoce tur hoc nomine · ut intellegas nomen
n̄ generis ee sed uatis · In tonā uero consideran
dum nobis ē · unde elisabet hoc nom̄ didicit
quod non didicerat a marito · Zacharie siqdē
ab angelo p̄nuntiatū fuerat ut iohs uocaretur ·

sed quia incredulus uerborum angeli extitit.
ideirco mutus uocabulum filii intimare nequiuit
uxori. Unde ergo helisabet didicit. Abspu scilicet
sco. Cum iohs in utero ipsius baiulabatur. ipsa
spu sco replebatur. Cui enim sps scs adest nihil deest.
Neq; igitur dni poterat ignorare pnuntium. quem
pphetauerat xpm. Ecce quomodo zacharias
istud nom didicit abangelo. helisabet u abspu
sco. Descripto qq zacharias nomine filii. aptu
e ilico os et lingua eius. et loquebatur benedicens
dm. Quia uox clamantis in deserto e nata. me
rito e lingua parentis soluta. neq; enim patrem
adi laudib; silere decebat qui ubi pcone sibi
nato gaudebat. Gaudebat quippe cuius labia
quae incredulitas uinxerat. fides iam soluit.
Unde et isdem zacharias impletus e spu sco. et
pphetauit dicens. Benedictus ds isrl quia uisitauit et fecit redemptionem plebis suae.
Quarta supni muneris e largitas si pmpta adacci
piendum nrae fidei sit bonitas. Ecce loquela

quesola ablata ē diffidentī · cum spū ꝓphetiae
ē restituta credentī · uisitauit autē dnīs plebem suā
longa infirmitate tabescentem et quasi uendita
sub peccato unici filii sui sanguine redemit.
Quod qa ꝓxime faciendum cognouerat ꝓphetico
more quasi iam factū narrat. Ecce audistis quod
in natiuitate iohannis baptistę · gaudere debemus.
In ipsius natiuitate gauisus ē patē · gauisa ē et mater.
Gauisus est patē · quia natus ipsius linguam absoluit.
Gauisa est mater · quia nascendo ipsius sterilitatem
abstulit. Gaudent et multi quia communis salus.
communis laetitia · communis grā · ꝓ ipsum omnib;
p̄dicatur. Gaudeamus et nos frēs in hac scissima natiui
tate ut mereamur cum ipso laetari in aeterna beati
tudine. Prestat hoc unigenitus deus.

INCIP̄ P̄FACIO SC̄I ŸSIDORI CP̄I TESTIMONIA DE XP̄I PASSIONE. lxvii

Domine sc̄e soror florentina · hysidorus que
dā quae diuisis temporib; in ueteris testamēti
libris p̄nuntiauer̄ de passione quoq; dni · et mor

te puiribus scientiae exinnumerabilib; pau
ca demultis pferenda putaui · Vt pphetarum
auctoritas fidei grā firmet · et infideliū imperi
ciā adpbet · INCIP TESTIMONIA SCRIPTURARŪ
Sic pdixerat hieremias expsona dni · puarica
cione puaricata ē inme domū iuda · ait dnis ·
Negauerē me et dixerē nē ipse; hoc &iā nē usq; iu
dei dexpo dicunt nē ipse · expectantes aliū qē
antichristus · Ct esaias nē species neq; decor
et uidimū eū et nī erat aspectus · et desideraiumū
eū despectū et nouissimū uirorū uirum dolo
rū et scientē ferre infirmitatē · Ct quasi abscon
ditū uultus eius et despectū · unde nec reputauimū
eum · Quib; uerb incredulitatem iudeorum
significat · aquib; uisus ē xpc · nī habere speciē neq;
decorē · Vnde nec reputatus ē eē dis · Quē tamī
quia nī eēnt cognituri neq; recepturi · idem esai
as alias adpbat dicens: Audite cadi et auribus
percipite terra · quia dnis locutus ē · Filios enutri
ui et exaltaui · ipsi aut spreuerunt me · Cogno

uit bos possessorē suū et asinus pscpe dñi sui.
Israel autē ñ cognouit populus meus me ñ intellexit;
Et uterū audicionē audietis · et ñ intellegetis · et
cernentes uidebitis et ñ scietis; Incrassatū ē enī
cor populi huius · Unde & ezechiel factus ē sermo
dñi ad me dicens; Fili hominis in medio domus ex
asperans tu habitas · Quia oculos habent ad uī
dendū et ñ uident; Et aures ad audiendū et ñ au
diunt · Sic enī excecati s · ut saluatorē nec agno
scerent nec susciperent; Et unus die abraham
uidit et lxtatus ē; Et unus aduentū pphetar
magno cū desiderio expectauer; Isti et uider
et ñ agnouer · in sup et blasphemauer clamantes ·
ñ habemus regem nisi cesarē; Et cetera quae
secum huius populi durtia · sic ñ mutatur quo
modo nec & thiopis color · aut pardi uarietas;
Hieremia testante · item ita legitur in psalmo se
cundo; Quare fremuer gentes · idē romani · et
populi meditati s inania; hoc ē iudei · Adstite
runt reges terrae · hoc ē herodes et pilatus

et principes cuenerũt in unũ. Scilicet principes
sacerdotũ et seniores iudeorũ. Ad ũsus dnm
et aduersus xpm eiũ. Et iterũ ex eiusdem dnĩ
psona in psalmo. Circũdederũt me canes multi c
ciliũ malignantiũ obsedit me. Canũ aut nomĩ
n eos. Qia p prophetam altera est institutum.
Isaia enĩ scriptũ e. Omes canes muti non
latrare. Canũ enĩ mos e utant nr clarius pastore
adludere gregem nosse insidiantes feras pseq;
At uero isti muti canes pastore suũ ñ iudentes of
ficiũ. ñ intellegentes latrantes suos aferis ad grege.
a furib; ad nm retorsere; Vnde et alius pphetа
debis ita die; facti s ih insagitta recipca. Za
charia ita ipse pnuntiauit; Si bonũ e in qum
in conspectu uro date mercede meam. xxx.
argenteos; Et dixit dns ad me; pice illud ad sta
tuariũ de quorũ ptiũ ad ptiatũ sum ab eis;
Haec enĩ nota omnib: causa e: Iudas enĩ poeni
tentia motus pecunia reportauit. et pieeit
in templũ et abiit. et laqueo se suspendit;

Vt impleretur qd dixerat esaias; Testis falsus nõ
erit inpunitus; Proco qd uendidit argento iustũ.
Quam pecuniã bene dns mercedẽ suam dixit.
Multa enim miracula apud eos fecerat. Reddens in
tã mortuis. et lucem cecis. auditũ surdis; Proqb;
omnib: iudei nefanda æstimatione morte.
xxx. argenteorum mercedem illi restituerunt;
Iterũ & iam in psalmis com memorauit inse im
pletũ dicens; Qui edebat panes meos mecum.
ampliauit aduersũ me supplantationẽ; Item ait:
Tu ũ unanimis dux mis notus mis qui simul mecũ
dulces capiebas cibos; De ipso aut iuda pditore
hieremias psciens ita ante pdixit; Peccatũ iudae
scriptum ẽ stilo ferreo in ungue adamantino.
Quod siue ad iudam. siue ad iudeos non incongrue
ẽuenit; Qui sic peccauerunt in xpo ut non sit
peccatum eorum atramento conscriptum quod
deleri forsitan potest; Sed stilo ferreo inun
gue adamantino exaratum qd delere non
possit pdurtia cordis nisi credideritis. Esaias

dicit · Oblatus è quia ipse uoluit · et infra: Pro eo qd 111
tradidit in morte animam suam, uidebit sem̃ longe
uum · et uoluntas dni in manu eius dirigitur; Et ip
se phieremiam pphetam sic loquitur; Reliqui do
mu meã · dimisi heredtatem meam; Tradidi dilectam
animã meã in manu inimicoꝝ eius; hoc est
in manus iude orũ qui eũ insi
cerunt; hieremias pph eta longe
ante pdixit: Spis oris nri xpis
dnis captus è in peccatis nris; Quo uati
cinio demonstrauit apte et xpm dnm
esse · et tradtũ pnris peccatis fuisse; Item sapien
tiae liber dicit; Dixer intse impii · conphendam
iustũ qm inutilis è nob · et contrarius è operibus
nris · Promittit scientiã di se habere et filium di
se nominauit · et infra · Si enim è uerus filius di
suscipiet illũ et liberauit eum de manu contrari
orum · et infra · Ut sciamus reuerentiam illius
et pbemus patientiã ipsius · morte turpissima
condempnemus eum: Id è adfixione crucis;

Clamat dauid sub figura populi peccantis in dm
in psalmo quinquagesimo. Tibi soli peccaui et ma
li coram te feci ut iustificeris in sermonib. tuis
et uincas cum iudicaris. Venient enim xpi in corpo
re tamquam reum se constituit. et iudex hominum
hominib. adiudicandum se pbuit. Sicq. mitis
et patiens dum u dicat e uicit.
Quia nihil inco dignum qd iudica
retur pse cutor populus inuenit.
Vnde & pphetae aduentum iudicis eius
adnuntiant. sic cominatur contra cun
tum populum dicens. Audite que dns loquitur.
Surge et contende iudicio adusum montes. et au
dient colles uocem tuam. Audiant montes iudici
um dni. et fortia fundamenta terrae. Quia iudicium
dni cum populo suo. et cum israel diiudicabatur.
Populus mis quid feci tibi aut quid molestus fui
tibi responde mihi. Quia eduxi te de terra aegypti
ti. et de domo seruitutis liberaui te. et misi an
te faciem tuam moysen et aaron. et mariam

ubi ostendit beneficia dni pstita in populo suo
et contra haec aduersus eii mala eorum; Et quid
iuxta haec ei populo uenturu sit. et deinde subie
cit; Audite trib; quis ad pbauit illud; Adhuc
ignis in domo impii thesauri iniquitatis; Hosee
pphetam idem dns dicit; Ve inquit eis qm recess
ser a me uastabuntur quia p uaricati s in me; Ego
redemi eos et ipsi locuti s contra me in dacia.
et ego erudiui eos et confortaui brachia eorum et
et ipsi in me cogitauerunt maliciam; Reusi sunt
ut essent absq. iugo facti s quasi arcus dolosus;
Et zacharias; Inualuer sup me uerba ura dicit dns
et dixistis. quid locuti sumus contra te; Et in psal
mis dicit. Insurrexer in me testes iniqui et mentiu
ta e iniquitas sibi; Et saias deinda dicit. testis
falsus ni erit impunitus; peo quod uendidit argen
to iustum. hoc iam p hieremia xpe de sinagoga
pdixerat dicens. Reliqui domum meam facta
e in hereditas mea quasi leo in silua dedit con
tra me uocem suam blasphemans uiq. ecdicens

Crucifige· crucifige· et alibi ipse dicit; Sup quē
aperuistis os urm et ad ūsus quem laxastis lin
guas uras; Et esaias; Ruit inquit hierusalem,
et iuda concidit· Quia linguae eorum
contra dnm; Idem ipse· Et expectaui ut face
ret iudicium· fecit aut iniquitatem et non
iusticiā; Sed clamore &iam posteritatem
VI suā damnauer dicentes· Sanguis huius su
p nos et sup filios nros; Olim cum obiurga
tione esaias illis pdixerat dicens; Sem pessimū
pparate filios uros occisioni in iniquitate patrū
suorum· Veniet ib; eni in iudea gentib; p sce
lere patrū &iā filii trucidati sunt· Sub quorū
p sona et hieremias interitū eorū ita deplorat
VII dicens· Patres nri peccauerunt et n sunt· nos
aut iniquitates eorum exsoluimus· Item
ipse hieremias· Sacerdotes n dixer· ubi est
dns; Et tenentes legem nescier me· et pasto
res p uaricati s in me; Propter a adhuc iu
dicio contendam uobiscum ait dns; Et cū

filius uris disponam · Quare ergo ē factum in
pda · Supeum rugiet leones dedet uocem suā;
Posuet terram suā insolitudine · et ciuitates
eius exustę s · et nē qui habitet in eis; lob sic de vm.
eo dicit · Exprobrantes et conspuentes maxilla
meā percusset · satiati s poenis meis; Et in psalmo
ipse dicit; Ego ad flagella paratus sum · Et ite
rū · Congregata s in me flagella et ignorauet;
Similit et esaiam; Non sū inquit contumax
neq · contradico · corpus meū dedi percutientib;
et genas meas uellentibus · faciem meam non
auerti ab increpantibus et conspuentibus ·
Et ieremiam dicit; Posui scapulas meas ad fla
gella · et maxillas ad palmas · Item hieremias;
Dabit inquit percutienti se maxilla · saciabitur
opprobris et sustinet patienti; Et esaias dixerat ·
harundinē quassatam nō conteret · Scribitur
hoc in canticis canticorum · expsona patris de
contumeliis filii · In quitatē hierusalem mi
nantes atq · dicentes; Exite et uidete filie

hierusalem regem cum corona qua coronauit
eu mat eius. Idē coronā spineā quā capiti
eius inposuit sinagoga. Sed phieremiam
idē filius sicut dicit; Spinis peccatorū suorū
circumdedit me populus hic. Et apud esaiam.
Plantaui inquit uineam electam et expectaui
ut faceret uuas fecit autē spinas; Utiq; quia de
generans ad patriarcharū fructū. n̄ fructus
iusticiae. sed spinas mortis et crucis suo adtu
lit creatori. Pronuntiauit hoc esaias ꝓpheta
quia flagellat ē et palmarū sustinuit ictos di
cens; Quis ē iste qui uenit de edom tinctis
uestibus de bosra; Quare rubrum ē uestimētum
tuū tanquā calcantium in torculari. At ille
respondens. torcular inquit calcaui solus; Cal
cari enim torcular solus se dixit; Quia solus
ꝓpt̄ mundi peccatū passionē suscepit. Solusq;
delicta omniū sanguine suo lauit. hoc ꝓpheta
rum uoces testantur; Esaias enim sic dicit.
tamquam ouis ad occisionē ductus ē. et sicut

agnus coram tondente se sic non aperuit os suum;
hoc enim in passione pilato interroganti nihil locu
tus est. Sed in humilitate iudicium eius sublatum
est; De quo et ipse alibi non clamabit neq audiet
quis in platheis uocem eius; Item xpc pe unde pphe
tam; Dns ds aperuit mihi aures. ego autem non con
tradico. corpus meum dedi percutientib; Et ipse
alibi. tacui. siluit. numquid semp tacebo; Primum
enim tacuit ut iudicaretur; Quando sicut agnus
coram tondente se, fuit sine uoce nec aperuit os
suum. Suamq; conpescuit potestatem; In nouissimo
autem sic de eo scribitur; Os manifestus ueniet.
os nr et non silebit; Tacuit enim ut iudicaret; quan
do uenit ocultus; Nequaquam autem tacebit ut iu
dicet quando uenerit manifestus; Esaias pdixit;
Puer natus est nob filius datus est nob. et factus
est principatus eius super humeros eius; Quis enim
regum potestatis insignia in humero portat.
et non in capite corona aut aliqua ppria
uestis ornamenta; Sed solus rex saculorum xps

gloriam potestatis suae et sublimitatis inhumeris
extulit; Quod etiam isaac figurauit; Quicum
a patre hostia duceretur lignu ipse sibi portauit;
Xpi eximia tunc figurans passionis suae gestanti.
ppheta expsona xpi pdixit; Ego quasi agnus
mansuetus qui portatur ad uictima et ñ cogno
ui · quia supme cogitauer consilia dicentes;
xv Mittamus lignu in pane eius · et eradamus eum de
terra uiuentiu; Haec ergo quae passurus erat
dns a iudeis quasi sibi facta fuissent, ppheta com
memorat; Nã cui è lignu in pane missu nisi xpo
adfixio carnis in ligno; Panè enim corpus eius
agnoscimus · Lignu in pane ee fides nra crucè
agnoscit in corpore; Quia uita corporis sui
panis; Scriptu è enim; Et erit uita tua pendens
ante oculos tuos · et timebis die ac nocte et non
xvi credebis uitae tuae; Sed in psalmis iterũ;
Quia extendit manus suas in cruce; Sic dicit
in psalmo · c · xl · eleuatio manuũ mearum
sacrifitiu uespertinũ; Siue quod uenente

quasi mundo uespera; Siue quod declinante iam
sole in uespera dns de cruce animam suam posuit;
Eleuans manus suas in de crucis lignum atq;
offerens se ipsum do pro nobis sacrifitiu; Utq illud
sacrifitiu delerentur peccata nra; Apud esaiam
quoq; de crucis eius pdicatione ita scribitur; Cuius
principatus eius sup humeros eius; Id e uexillum
suae crucis qd suis ptulit humeris; Iuxta uatici
nium dauid pphetis; Qui dixit in psalmo .xc.v. xvii
dns regnauit a ligno; Abacuc quoq; passionem
crucis xpi ita pnuntians dicit; Cornua in man
bus eius s; Quod quid e aliud nisi trophea
crucis; Item ipse de ascensione crucis in qua
exaltatus oia traxit ad se; Ipsum ita dicit;
Dns fortitudo mea constituit pedes meos in e
sumatione sup excelsa imponit me ut uincam
inclaritate ipsius. P dauid ipse loquitur dicens; xviii
Fodere manus meas et pedes meos dinumerauerunt
omia ossa mea; Ipsi uero considerauere et conspe
xerunt me; Quibus utiq; uerbis in cruce signi

nificatur corpus extentum manibus pedibusq,
confixis; Et clauorum transuerberatione con
fossis · quod dauid passus nĕ · qui sine ulla cor
poris passione legitur inpace quiescere; Sed
hoc de xpi passione pdictũ ē qui a populo in
deorum clauis in ligno confixus ē: Manus
eni et pedes n̄ confodiuntur · nisi eius qui in
ligno suspenditur; Item in canticis canticorum;
Manus meę distillauerĕ myrram · et digiti mei
guttam; Quod specialiter dixit · ꝓpter fixuras clauo
rũ · Et ꝑ malachiam quia in cruce configendus
erat · Idem de semetipso dn̄s dixit · Si affigit homo
dn̄m quia uos confixistis me · et dixistis · In quo c̄
fiximus te et subiecit dn̄s posthaec illis; Me uos
confixistis gens tota · quod ꝑtinet administeriũ
dominicae passionis · in qua iudei crucifixerunt
quando scelerates manus iniecerunt in eum;
Deo qd̄ etiam ꝑ zachariam iterum dn̄s sic memo
ratur dicens; Et aspicient ad me quem confixer̄.
et plangent planctũ quasi sup unigenitum;

Et dolebunt sup eum ut dolere solet in morte pri
mogeniti; hoc factum deprehendimus in hm quē
confixerūt iudei in crucem · quem dolebunt a se
crucifixum in iudicii diem; Cum uiderint eum
in patris ac sua maiestate regnantem; Longe
ante pesaiam p̄dictum est enim quia interimi
quos deputatus est; Et abbacuch ꝓpheta · In me
dio inquit duorum animalium cognoscetis ·
id est in medio duorum latronū; Post crucis
sententiam sequitur rerum diuisio; Et sors sup
uestem quam p dauid idem dn̄s ante p̄dixerat
dicens · Diuiserunt sibi uestimēta mea et sup uestē
meam miser sortem; quae ꝓpheta quem ad
modū sit expleta euangelica narrat historia;
Nam dum uestimēta alia a militib; fuissent diuisa;
ꝓ tunica autē dicunt non scindamus eam sed mit
tamus sortem cuius sit; Erat autē tunica omni
parte contexta; Et item in psalmis p̄dictum fu
erat ad dn̄o; Dederunt in escā meā fel · et in siti
mea potauerunt me acēto; Quod quidem

et alias ad hierusalem · Ipse sic, p clamabat dicens;
Ego te plantaui uineā meā electā quomodo facta
es mamaritudine uitis aliena; Dis enī bonam
plantauerat uineā; hoc ē iudeorum genti · illa
autē uitio suo depauata conditorem amaritudi
ne potat; Pro quod et mors es · Uiuae eorum in
quit uua fellis potus amaritudinis ipsis · Unde
et superius obiurgans eos dicit; Sic plebs fatua
et non sapiens · haec dño retribuisti · In psalmis
dictum fuerat; Asperges me hysopo et mundabor.
Unde et in lege physopi fasciculū aspgebantur
agni sanguine qui mundari uolebant; Quo sig
nificaretur p passionē dñi peccata ablui mundi;
Esaias dicit; Ipse peccata multorum tulit et p trans
gressoribus orauit; Et in psalmis · Pro eo inquit
qd eos diligebam aduersabantur · ego autē ora
bam p eis; Item abbacuc · cum dixisset deco ·
In medio duorum animalium cognosceris sub
iecit; Cum conturbata fuerit anima mea in
ira misericordię memoreris; Prefigurauit

enim ꝓpheta sub hac sententia in semetipso
iudeorũ ꝓsonam quia ꝑ̃m commoti in
crucifixerũt; Ibi tamẽ ille memoratus misericor
diae suae dixit; Pat̃ ignosce illis quia ne
sciunt quid faciunt; Et esaias dicit; Propter iniqui
tate populi sui ductus ē ad mortem. Dabo
impios ꝓ sepultura eius; Et iterum; Vulnerat
ē ꝓpt̃ iniquitates nras et adtritus ē ꝓpt̃ scele
ra nra livore eius nos sanati sumus; Et iterũ;
Omes nos quasi oves erravimus; Unusquisq; in
via sua declinavit; Et dns posuit in eum iniqui
tates omniũ nrorum; Iuxta aptm quid dicit;
Quia cum peccatũ ñ cognovisset ipse ꝓ nobis
peccatũ factus ē; Quare autẽ ꝓ nob̃ passus ē
haec est causa; Post flagella et crucem fellisq;
& acoeti potationē. Deinde sequitur mor
eius quam ipsa lex non solvit dicens; Recu
bans dormivit ut leo. et ut catulus leonis quis
suscitavit eum; Clamat etiam eandem mor
tem eius et lxxvii. psalmus. dñ nr dñ salvos

faciendos et dñi mors extitus: Quid aptius
diceretur: dñi enim is qui interpretatur saluator:
ipse ē dꝰ nr̄ saluos faciens nos. Quem quia opor
tuit nasci et auulsa exire p mortem; Ideo subiunc
tu est dñi mors et dñi extitus: Item pesaiam
tamquam ouis ad occisionem ductus est. et sic
agnus coram tondente se sine uoce. sic non
aperuit os suum; Pro peccatis populi sui ductus
est ad mortem; Iudei autē xp̄m quem sperabant
mortuum non sperant; Ideoq; respondeant
nobis quis est iste quem ꝓpheta adnuntiat.
Item apud hieremiam sic dicit; Inebriaui ani
mam lassam et omnē animā esurientem satu
raui; Ideo quasi de somno suscitatus sum et uidi
et somnus meus dulcis mihi; In psalmis dicitur.
Conculcauerunt me in obscuris sicut mortuos
seculi quasi diceret; Sicut homines utiq; quia
ipse dꝰ erat; Item esaias; Erit dñs nominatur
in signum aeternum quod non auferetur;
Erit sepulchrum eius gloriosum; Et alibi.

D abit impios prosepultura eius · et diuites
p morte sua; Per hieremiam ita idem ait;
Lapsa est in lacu uita mea · et posuerunt lapi
dem super me; Ceterum; Concluserit uias lapidi
bus quadris · circum edificauit adusum me
ut non egrediar. LXXVIII:

[illegible]

dē [illegible] anīm [illegible] gia [illegible] dēum
[illegible] [illegible] [illegible] ardua pnetesse
crepit tarda · Magnū & mirabile hoc sacramentum
paschae etiāsi in audito miraculo p magnae nouita
tis sit illustratū · ñ sine pcedentib · figuris tam subito
emersit ut p se causalit̄ intuitū · Nam in initio p̄mi
parentis quando una ex costis ex ossabat̄ latere ei
dormientis qd̄ erat materia edificandę mulieris · sig
nificabat̄ longo p̄ tēp̄re ex sedi adā uulnere mor
tē gustantis in cruce edificandā fore ęcclam q̄ simile

sponso pbere adiutoriū dum parere, plē sine peccati
macula ut fecit cotidie infantilē; Abrahā credidit
dō & reputatū est ei ad iustitiā. Isaac filio suo ac
cepit, pmissionē ut stellas caeli successionē ei pterita
tas multiplicari. ptea nihil desperans eundē filiū iu
bente dnō obtulit ad monstratū locū holocausti; Sic
ds omps dixit filio suo p. a. &. t. g. h. t. &. p. t. t. t.
& illud inte mihi cōplacui. illū ipsū filiū ptea pmi
sit ee fere omi mundo astentui. & p salute humani
generis portare maledictionē qpissimę mortis. Helises
magnae virtutis pphetae nemnē mortuoq suscitauī qad
pauī vitalia. pq natuae cessit & ē matno sinu reposit.
animā corpore solutā fec redire ad supos. sic & dns nr iterī
dū ē inter hoies carnalit cūsat. ppaucos adq siū iudeos. pq
gustauī mortē & diunx se lapidi angtarē iter iudeos &
gentes. & ni esset discretio iudei & gentes. qa omib. oma
fact ē in una fide agni redeptoris. Ap hebreos vespere est
agni īmolat. nc īnouissimis tepib. verū pascha nrm
īmolat ē xps. ipsi transierē de egypto pta seruitute qremes
locū secdm lrtera pmissę hereditatis

FINS DEM DE QVADRAGESIMA.

HORTOR ET AMMONEO VOS MECŪ si qui in hac mihi estis plebe consimiles. ut aurem cordis ꝓphetico adhibentes consilio dicentis. redite p̃uaricatores ad cor. cogitet unusquisq; nr̃m. quare creatus. quare natus. quare renatus. quo p̃cio sit et quare redemptus. utrū nā debitas gracias retulerit creatori. factori et redēptori suo et eius utdignum fuerat saluberrimis obo̅ediens p̃ceptis; Quod si in hoc se non inuenit ut optarem culpabilem. factori. redemptori. et ꝓtectori gracias referens suo. Non sibi illud supbe attribuens. humi liter gaudeat. et ab ipso finem in talibus bonum indesinenter exoptet. et ne p̃uaricator umquā iuste uocetur indesinenter exposcat; Qui uero secus egerunt ne sese desperent amoneo. sed reminiscentes mīx. dī suppeccatores innumerabilium exemplorum

conuerti a suis praui tatibus dum sani sunt
et incolumes uelocissime festinent ne si
dum possunt non uolunt · dum uoluerint
non possint; Quod tam̃ si fecerint · anti
quum illum aduersarium absq; dubio
contra se concitabunt; Qui totis contra
eos sese statim exerens uiribus · conabitur
eos uitiis implicare peioribus; Omis aut̃
sed ait apostolus qui in agone contendit.
ab omnibus se abstinet; Luctaturi igitur
contra tã atrocem · crudelem · callidumq;
tyrannũ: Q̃ quidem isti nobis ad hoc cũ
di adiutorio ac titandum generalit̃ ac spe
cialiter delegati sunt potissimum dies ·
abstineamus nos ab omnibus quae illum
forciorem nos imbecilliores omnino effici
unt; Quę sint aut̃ ipsa · apostolus melius
dicat; Obsecro inquit · tamquam aduenas
et peregrinos · abstinete uos a carnalibus
desideriis quae militant aduersus animam;

Ecce quid nos imbecilles quid illum efficiet for
tem; Carnalia utiq; desideria aquibus dum
non abstinemus animas nras expugnabiles
facimus; Cum enim nemo nisi alicui militet;
et hic expressius cui carnalia militent deside
ria minime dicitur dum ad uersus animam
militare dicuntur. manifeste diabolo mili
tare monstrantur; Nullus enim animarum
nrarum alter est aduersarius nisi ille qui
eas statim inuadit ubi ds eas iusto iudicio
deserit; Iusto aut eas ds iudicio deserit
si eum prius deseruerit ipse;
Quamuis et innumeras se de seren
tes ipse minime deseruerit. sed hoc
magis ex misericordia quam ex iustitia;
Quia igitur carnalia desideria diabolo aduersus
animas militant nras. nedux de nobis triumph&
illorum opponamus illis abstinencium et ha
bebimus dō adiuuante victorium; Conuerta
mur itaq; addnm fis in toto corde nro; in

ieiunio · et fletu · et planctu; Sed a quo ad
quem conuertti uos putatis monemus · Ab in
imicis utiq; animarum nrarum · carnalibus
desideriis · ad amicam illarum abstinentiam ·
ad diabolo cui militant · ipse ad dnm qui con
illum · si uolumus pugnat pro nobis die noctuq;
Sed si uolumus contra illum pugnare · stude
amus eum a nobis · longius ppulsare · et a cor
dibus nris eicere · neq; eum intra nos ipsi
fouere; Sub umbra enim dormit · utant dnis
in deser to calami · et locis humectibus;
Vmbra uero sunt callidi · calumnia
simu latores · foris utiq; placidi ·
interius uacui; humecta uero loca · luxuri
osarū sunt membra · et libidinosa illorum
pcordia; Veruntamen nouerimus dno teste
quia hoc genus nullus neq; de se neq; de alio
ualet eicere nisi in oratione et ieiunio;
Sed quomodo in oratione a se eicere diabolū
ualet de quo dicitur; Qui auertit aurem suā

neaudiat legem · oracio eius erit execrabilis.
O utinam enim si non exaudibilis · saltem non
esset execrabilis oracio nra; Item q; alibi;
Qui auertit aurem suam a clamore pauperis.
et ipse clamabit et non exaudietur;
Hic pfecto pret quid etiam pfundius innui
tur · quia nisi clamantem a te adiuues pau
perem · non te exaudiet dis orantem; Ieiunas
uero quomodo nisi auritis abstinendo · cum
dns dicat · Nolite ieiunare sicut usq; ad hanc
diem · et cetera quae sequuntur. Vt igitur a cor
dibus nostris expellamus diabolum · ieiunemus.
oremus · elemosinas secundum possibilitatem
faciamus · sed ultra possibilitatem nos uoluisse
testem dm̃ habeamus · ita enim carnalia deside
ria cum eo cui aduersus animas militant
nras · ipsius adiutorio freti superare ualebi
mus; Sed dicit aliquis; Si ab omnibus quae
caro desiderat abstinemus quomodo uiuemus.
Nonne esuriens desiderat edere · siciens bibere

&tamsi non supfluc neq, sumptuose. Somnii
patiens. ut haec tantum dennumeris. honeste
necessario requisitus pferantur nonne obtat
dormire. Adquod respondendum. quia non
inter dicuntur hoc pcepto necessaria. sed su
pflua. sed noxia. sed inhonesta et adō phibita;
Vnde et alter apostolus. carnis ait curam nefece
ritis inconcupiscentiis; Vbi, pfecto nobis pcipi
tur. ut sic corpori necessaria ministremus.
ut nulli animum uoluptati subdamus; nedu
racio domina. caro debeat esse ancilla. ppt
ancillam. dominam contraimus. et imperet
quae obtemperare. obtemperet quae impe
rare debuerat; Abstinentia exerum nra nisi
sit triformis. est pōna adpfectionem inuti
lis; hoc ē ut primum ameditacione praua.
secundo alocutione noxia. tercio ab opera
cione cessemus pdi timore uel amore p
uersa. ut mundati dō misericorditer lar
giente ab omni inquinamento carnis et spis.

his scis patrem diebus sanctissimum pascha
post ipsos uenturum cum gaudio et laetitia
celebrare possimus ipso adiuuante qui cum patre.
Modo fratres dilectissimi cum euangelium legeretur
audistis quod elisabet impletum est tem
pus pariendi et peperit filium. Verbum imple
tionis sacra scriptura in bonorum tantum ortu
uel obitu uel actu ponere consuetum. Quorum
id est bonorum hominum uita ipsa sacra scrip
tura significat plenitudinem perfectionis ha
bere. Verbum impletionis in bonorum ortu
ponitur cum dicitur: Impletum salomon edifi
care domum domini. Impleuit id est disposuit. cogita
uit ut edificaretur. In bonorum obitu uerbum
impletionis ponitur cum dicitur: defunctus est
abraham uel alius aliquis patrum. senex et
plenus dierum. Impletio ista ipsorum obitu
significat quorum uitam plenitudinem perfec
tionis habere non dubitamus. In bonorum actu
uerbum impletionis ponitur cum dicitur.

helisabet impletum est tempus parendi · id
adpfectum deductum ē · et iterum · impleti
sunt dies maria ut pareret · id cōpleti sunt ·
De his non est nob plura dicendum · Sed uide
amus quid in hoc sub sequitur euangelio
Et audierunt uicini et cognati eius · eius
quia magnificauit dns · miam suam cum
illa · et congratulabantur ei · Merito namq;
congratulabantur illi · quia natus ē ei fi
lius nrae redemptionis nuntius · Natus ē
ei filius qxpo dno testis undebatur futu
rus · Natus est ei filius qpsius sterilitatem na
scendo abstulit · et patris linguam natus ab
soluit · Ecce completum est quod angelus
Zacharie dixerat stans ad extris altaris in
cens · Ne timeas inquit Zacharia qm exau
dita ē oratio tua et elisabet uxor tua
pariet tibi filium et uocabis nomen eius
iohannem · et erit tibi gaudium et exul
tatio · et multi in natiuitate eius gaude-

bum. Ecce in natiuitate filii uicini et cog
nati elisabet congratulantur ei. et merito
quia magnificauit dñs miam suam cum illa.
In natiuitate ipsius iuxta angeli pmissum.
multi hodie et merito gaudent qa ipsi
annuntiatum è nobis gaudium magnum:
Ecce ipsum communis salus. communis
laetitia. communis grā omnibus pdicatur.
Et recte ipsum pdicatur quia iohs di grā
interpretatur. Ante et enim quam nasceret
nomen accepit a quo. A ipso dno. In circū
cisione denq, eius ipsum nomine patris sui
zacharium uocabant. Sed respondens mater
eius dixit. nequaquam sed uocabitur iohs.
Innuebant autem patri eius. quem uellet uocari
eum. et postulans pugillarem scripsit dicens
iohs è nomen eius. hoc è non ei nos nomen
imponimus. quia ado nomen accepit.
Habet uocabulum suum quod agnouimus
non quod elegimus. unde et subditur

quia nemo ē incognitione eius qui uocet
hoc nomine · ut intellegis nomen non generis
ē sed uetis · Inter omnia uero considerandum
nobis est · unde elisabet hoc nomen didi
cit quod non didicerat a marito · Zacharia
siquidem ab angelo p̄nuntiatum fuerat ut
iohs uocaretur · sed quia incredulus uerbo
rum angeli extitit · idcirco mutus uocabu
lum filii intimare nequit uxori · Unde ergo
elisabet didicit · abspū scilicet sc̄o · cum iohs
in utero ipsius baiulabatur ipsa spū sc̄o reple
batur · Cui enim sp̄s sc̄s ad est nihil deest ·
Hec q, igitur dn̄i poterat ignorare p̄nuntium ·
quae pphetauerat xp̄m ; Ecce quomodo Za
charias istud nomen didicit ab angelo · elisa
bet uero abspū sc̄o · descripto quoq, zacha
rias nomine filii aptum ē ilico ost et lingua
eius loquebatur benedicens dn̄m ; Quia uox
clamantis in deserto ē nata · merito ē lingua
parentis soluta · Neq, enim patrem adi laudi

bus silere decebat. qui uerbi p̃cone sibi
nato gaudebat; Gaudebat quippe cuius
labia quae incredulitas uinxerat. fides iam
soluit; Unde et eisdem zacharias impletus est
spū sc̃o et pphetauit dicens. benedictus dn̄s
israel quia uisitauit et fecit redēptionem ple
bis suae; Quanta supni muneris ē largitas
supnta ad accipiendum nr̄ae fidei sit bon
tas: Ecce loquela quae sola ablata ē diffi
denti. cum spū pphetiae ē restituta cre
denti. Uisitauit aut̄ dn̄s plebem suam lon
ga infirmitate tabescentem et quasi uendi
tam subpeccato unici filii sui sanguine redē
mit. Quod quia pxime faciendū cognoue
rat pphetico more quasi iam factū narrat.
Ecce audistis qd̄ innatiuitate iohannis baptistae
gaudere debemus. In ipsius natiuitate gau
sus ē pat̄ gauisa ē et mat̄. Gauisus ē pater.
quia natus ipsius liguā absoluit. Gauisa ē
mater. quia nascendo ipsius sterilitatem

abstulit · Gaudent et multi quia communis
salus · communis laeticia · communis grā ·
ipsum omnibus pdicatur · Gaudeamus et nos
frs in hac scissima natiuitate ut mereamur
cum ipso laetari in aeterna beatitudine
Prestat hoc unigenitus ds
Seminaria adō seminata audite de petro
piscatore audite de dni pdicatore audite
de saulo psecutore audite de ecclesiarum di
uoctore; Siuirtutes suas omnipotens os ta
ceret cum nullus agnosceret nullus amaret;
Virtutes ergo suas annuntiat laudesq; ostentat
ri ut laudibus suis ipse pficiat sed ut hi qui
hunc ex sua laude cognouerunt ad ppetu
am hereditatem pueniant · Idcirco denique
laudes suas ds indicat ut ualeamus eum au
dientes cognoscere · cognoscentes amare ·
amantes sequi sequentes adipisci adipiscen
tes uero eius uisione pfrui · Virtutem in qd
ppheta operum suorum annuntiaut ·

populo suo ut det illis hereditatem gentiū
acsi aperte dicat · ideirco fortitudinem suae
operacionis insinuat · utqui eum audi
erit · donis diuiserit · Audiuit eum petrus et
cognouit cognouit et amauit · Cum ad uni
us iussionis uocem relictis retibus et nau
secutus e ipsum · Ecce quomodo uirtutes
atq; laudes suas petro annuntiat · Nulla
hunc petrus adhuc miracula facere uiderat ·
nihil ab eo de pmio aeternae retributionis
audierat · sed tamen dni ad unius preceptum
horum quae possidere uidebatur oblitus
e · et datis retibus et nau regnum di merca
tus e · estimationem peu regnum di non ha
bet · sed tamen tanti ualet quanti habes ·
Annuntiauit ergo omps dns suas uirtutes
petro · annuntiauit et paulo · Petro quia de
piscatore fecit pdicatorem · Paulo quia de
lupo fecit agnum · de persecutore di ecte
doctorem · quos bene estimauit ut

Qui sunt isti qui ut nubes uolant et quasi colum
be ad fenestras suas. Vidit eos terrena despicere
mente celestibus ppinquare. uerbis pollere
miraculis coruscare. et quos a terrenis contagis
et sca pdicatio et sublimis uita suspenderat.
hos uolantes columbas parit et nubes apellat.
Quid sentiebat simon iohannis quando ab ipso
dno interrogatus an se diligeret. ipse respon
dens dixit. d tu scis quia amo te. Quid seni
tiebat. uirtute pcepto operum dni. quod
caute actemperate et simplici uoce agit tu
scis domine qa amo te. hoc ñ humani me
rti sed muneris ē diuini. tumeliis nosti
quia te integro corde diligo. Quam uero
alii te diligunt mih qdem ignotu. sed tibi ē
omnia nota. haec dni pser interrogacio.
dilectissimi fratres uirtutem nob pfecte di
lectionis ostendit. qua ipsum toto corde
tota anima tota uirtute. pximum aut
tamqua nos ipsos diligere iubemur. et

neutra harum dilectio sine altera ualet
esse pfecta · quia nec dſ uere sine pximo
nec pximus uere diligitur sine dō · Vnde
et subsequitur pasce agnos meos · ac si apte
diceret · Hacc sola et uera pbatio ē integri
amoris indnō · si ergo frs studueris puram
sollicti exercere laboris · Inter alia uero con
siderandum nobis est · cur unigenitus dſ
tertio petrum ānse diligat interrogat ·
¶ Rouida igitur actum et dispensatione · Id
circo uidelicet ut ipsa trina petri confes
sione absoluat uincula quę illum ter
negando ligauerant · Sed hoc unicuiq;
pastori · ē · fixo corde tenendum · ut cos
quibus p̄ est non quasi suos ꝓpios · sed ut
ōnī sui gregem tractare meminerit · iuxta
illud qd̄ petro dicitur · si diligis me pasce
oues meas · meas inquid non tuas · Vnde et
subditur · Am̄ amen dico tibi cum esses
iunior cingebas te et ambulabas ubi

uolebas· cum aut senueris extendes manus
tuas et alius te cinget et ducet quo tu
non uis· ac si patenter dicat· quanta me
caritate diligis hinc aliquando probabis cum
p paruulorum meorum uita usq; ad mor
tem certando puueris· certaunt petrus
certaunt paulus· sed petrus cruci est
adfixus· paulus capite truncatus· et quos
uno die coronauit hos uno ornauit ho
nore· istu ethersc custodem depinat aule
hunc uero ecte sunc facit retinere cacu
men· horum nos mereamur saluari inter
cessione quorum solemnitatem hodie
uidemur habere· f ipsum qui in trini
tate p secta·· qui uiuit et regnat ds
in unitate p omnia secula AMEN
Ineuistrala· subpotestate burulfi· haec mancipia sunt·
Gotta cusuis filius vi· Geza cusuis filius v· Diotrat cu
sit· ii·

Magna 39, 2344

TERTIA AMMONITIO. ꝗ QUĀ DOCEMUS UT COGITATIONES TURPES DEBEAMUS FUGERE. ET CAS IUGITER QUE SCĀE S. CUM DĪ ADIUTORIO IN CORDE SERVARE ;

Inscripturis scis frs kmi legimus. quia cos qui deanimae suae salute sollicti sunt. cogitatio sca custodiat. Sic enim ait sermo diuinus. Cogitatio sca custodiat te. Si cogitatio sca custodit. illa que ñ ē sca ñ solū ñ custodit sed &iam pdit. Sed dicit forte aliquis. Et quis ē qui possit semper de dō & eterna beatitudine cogitare. cū omnib; hominib; necesse sit de victu t uestitu & domus suę ordinatione sollicitudinē gerere. Nec ds hoc iubet ut sollicitudo de psenti uita ēt ñ debeat. pcipiens ꝑ apostolū suū. qui ñ operat nec manduc&. & illud qd de se ipso idem Apls dixit. Nocte & die operantes ne quē urm gra uaremus. Isti enim cogitacioni ꝑ quam victu & uestitu rationabilit cogitatur. quia hoc specialit ds pcepit. si auaritia & cupiditas que

luxurię seruire solent iunctę ñ fuerint · quicqd
agitur · quicqd cogitat · sem ee iustissime credi
tur · tantũ e ut ñ sint ita nimię ipse occupa
tiones · ut nos dõ uacare ñ sinant · ppt illud
qd scriptum e · Inpedimenta mundi fecerunt
cos miseros · Et quia necessitas corporis par
uis rebus expletur · & cupiditas nullis umquã
& iam si totum mundũ adquirat satiatur ·
respuamus cogitationes impias · quę deuene
nosa cupiditatis radice nascunt · et illas tan
tum m diligamus · quib; ad eternũ pmium p
uenitur · ut impleatur illud in nobis qd prius
dictum e · Cogitacio sca custodiat te · Et qr
duo genera cogitationũ bonarum & malarũ
cordib; nris se iugit conantur inserere · cũ di
adiutorio toto corde & toto animo illas quę
scae f festinemus recipere · ut libidinosas aut
impbas possimus excludere · Sed forte dicit
aliquis ita fecerunt malę consuetudines et
turpes cogitationes in corde meo · ut cas amę

nulla possim ratione repellere. Omnib; enim
notum ē. quia amor amore uincitur. Incipia
mus bonas cogitaciones diligere. et statim nos ab
illis quę male sunt dns dignabitur liberare.
Locum quem in corde libidinosa et sordida co
gitacio tenebat castitas occupa. Quem aua
ritia uastabat misericordia reparet. Quem
supbia destruebat humilitas reedifica. Quē
malitia uel inuidia tamquā aspereo ueneno
p cusserat. caritatis t benignitatis dulcedo com
ponat. Q d aut luxuriosas cogitaciones ñ debe
amus in corde suscipere. euidentib; exemplis
possumus ap;pbare. Adtende queso te. quo
modo si aliquis inuestimentis nrīs flegmata t
sputa ;piciat. ita nobis horrorem faciunt. ut
nec oculis aspicere nec sūmus saltim digitis ue
limus attingere. Et si nobis sputa quę sine
peccato ;piciuntur horrorem faciunt inuestib;
nrīs. putas cogitaciones libidinosę quas diabo
lus ingerit. qualem horrorē faciunt dō in ani

mabus nrīs, Et si sputa uel flegmenta sic ꝑ
horrescimus quę utiq; inuiti excipimus. quanto
magis cogitaciones sordidas quas cū nra uo
luntate in corde nro moras habere ꝑmittimus.
opus est ut cum dī adiutorio celerius respua
mus, Et hoc considera quod si in templo dei
de lignis & lapidib; quisq; porcos uel canes intro
ducat aut lutū mittat aut stercora spargat.
ita offenditur animus nr. ut illū ꝑ quem neglę
gentia ipsa facta est. flagellari uelimus. Et cū
ita sint hęc qd de nob cogitamus si in animabus
nris ubi sunt templa dī uiuentia multū peiora
quā stercora sunt. cogitaciones luxuriosas uel
malignas suscipientes. dō qui in nobis habitare
dignatur iniurias irrogemus. Et ideo licet mul
tū plus oporteat. tam uel sic ab immunditia
peccatorū studeamus animas nras custodire. quo
modo nec templū dī nec uestes nras uolumus
aliquib; sordib; inquinari. Et illud dic mihi
quęso. si tu in conuentu populi aliqua famosa

meretrix expansis manib; amplecti aut oscula
ri conetur · utrum hoc patient aut libent ex
cipias · nonne magis ea & manib; repellis · & infa
ciem conspuis · timens ne forte qui cumq; uide
rint exconsuetudine hoc eam fecisse diiudicent ·
Certum est enim qd ñ solum qui honesti t casti s.
hoc erga se fieri ñ pmittunt · sed &iam & illi qui
in secretis luxuriose uiuunt · meretricu ample
xus inconuentu hominu phorrescunt · plus ti
mentes obppria hominu in publico · qua di psen
tia in occulto · Si ergo ppt iudicia hominu nul
lus e qui uelit publice ameretricib; osculari ·
quare in secreto conscientiæ nrę inmundissimas
meretrices ideſt cogitaciones luxuriosas & impi
as ñ solu frequent suscipere · sed &iam ñ paruas
moras habere pmittimus · Est & alia similitu
do qua prudent considerare debemus · Et hoc
adtendite frs · quia si aliquis carbonem uiuum
quam uis ad phendat in manu sua · & eum statim
piciat nec conbusturā habere nec dolorem ·

Si uero eum t uniuſ horę momento tenuerit ·
ſine uulnere iactare ñ poterit. Hoc g qd de car
bonib; uiuis obſeruamus incorpore · quare de
cogitacionib; malis ñ timemus incorde. Eſt et
aliud unde hoc qd diximus pbare poſſumus · Dic
mihi queſo te · numqd ē ullus homo qui ſup ſeceſ
ſum t cloacā uermib; plenā uelit ſtare · & eox pu
tredinem uentilare. Compara nc fetorē cloacę
cogitacioni luxurioſę · & uide quę parſ poſſit exa
lare maiorē putorem., Si bene et iuſte iudicas · in
conparabiliter grauiorem putorē reddunt cogitaci
oneſ luxurioſę quā cloacę, Quia illi fętoreſ anima
rum ſunt · iſti corporū, Et ſine dubio quantū me
lior ē anima quā corpus · tantū maiorem fętorem
reddunt ſordidę cogitacioneſ in anima · quā in carne
ſeceſſus aut cloacę, Quomodo ergo in locū fetorib;
plenū oiu ſtare nolumus corpora nra · ſic cogitacio
neſ luxurioſas et ſordidas · ne admonimentū quidē
moraſ habere p mittam in animab, t inſenſib, nris;
Et quia inter reliquas cogitacioneſ maxime iracundia ·

cupiditas· et luxuria cordib, nrīs iugit conantur obre
pere· si eas uolumus xpō auxiliante repellere· scis co
gitacionib, studeam nrm ammū occupare; habemus
eni multa. in scripturis scis p quę nob dnīs nr et scōrū
premia pollicetur· et peccatorū supplicia comminat.
Misericordit admones ut et iusti p seuerent in bonis. & im
pii reuocentur a malis; Quę si frequencius aut ipsi lege
re aut alios legentes uoluerim libenter audire· nūquā
nob, poterunt cogitaciones malę subripere, Quę cū ma
sint frīs kmi dicere non sine grandi uerecundia et pos
sumus et debemus· quod cū in arca ubi sunt uestimenta
nrā qualem cumq· scintillā ignis intrare nolumus· per
iniquas tamen cogitaciones intus in arca conscientię
nrę flammas iracundię non solū intrare p mittim· sed
&iā falsis suspicionib, ad maius incendiū p uocamus atq;
succendimus; Et quā excusacionē apud dm habere
poterimus qui plus amamus uestē nrām· quam animā
nrām; Nec graue nec durū nec impossibile ē· quod a nob
requiritur frīs kmi, Nam licet incomparabilit amplius
debeam custodire animas nras quā uestes nras· tamen

non paruum ꝓfectum habet · qui uel sic custodit
animã suam ut ne malis & turpib; cogitacionib;
sordidetur · quomodo custodit uestem suã · ne aut
a tineis aut muribꝫ corrũpatur · Rogo uos frs quid
nobis tantum mali meruit anima nrã ad dĩ ima
ginẽ facta · ut & tantam custodiã ei nolimus in
pendere · quantum uidem̃ de nris uestib; cogitare ·
Et cum corpora nrã uideant oculi hominũ · et ani
mas nras inspiciant oculi angelorꝫ · nescio qua con
scientia ornamus et cõponimus pciosis reb; carnẽ
nram · quã post paucos dies aut annos uermes
deuoraturi sunt in sepulchro · et animã nram
ñ ornam̃ bonis operib; quę dõ angelisq; psentan
da erit in cęlo · Et ideo mutata in melius uice cor
porib; nris mediocrem ac sufficientẽ uictum & ues
titum ꝓuideamus · ut totum qd̃ melius habere
possumus · animę nrę in &ernã beatitudinẽ ꝑ ele
mosinã pauperum reponamus · ne forte si plus
de carne quã de anima cogitamus · cum ad illud
nuptiale conuiuium ñ bonis operib; ornati · sed

magis uilioru pannis sordentib; inuoluti ueneriml.
dicatur nob. Amice quomodo huc intrasti n ha
bens uestē nupcialem? Auertat ds anob illud qd
sequitur, Ligate inquit illi manus et pedes. et p
icite intenebras exteriores: ibi erit flcus et stri
dor denciu, Ecce qualem sententiam merebitur.
qui ppt uanitatem et luxuria ornat carne sua.
Ppter uitam aeterna bonis operibus dissimu
lat ornare animā suam, Sed credimus de di mise
ricordia. qd ita nobis inspirare dignabitur. ut cor
nrm amalis cogitacionib. ipso auxiliante custodiam
illesum. et corpus nrm omni castitate et sobri
etate nitidu conseruem. ut cu ante tribunal ętr
ni iudicis uenire meruerimus. non p malis actibus
poena meriamus excipere. sed p bonis operib. ad
aeterna premia p uenire. prestante dno nro ihu
xpo. qui cum patre et spu sco uiuit et regnat in
secta secoz amen. SERMO DE ADUENTU DNI

Siadeo sufficeret uilis scientiae nrae capacitatis. dig
num esset cotidie uobiscum sermocinari aliqd

derebur diuinis· quia ꝓpheta dit, Clama necesse·
et apls paulus· instanter operare· sed utrũque impedi
mento ē· et qd ego sic dispensatorie disciplinam
et sapientiã nescio loqui; ꝓ ut filii dei essent docen
di· et qd ur conuentus secularib· curis depositis ad hęc
ocurrit audienda rarus et infrequens; At tamen
quando cũque amore diuini negotii relictis tẽpo
ralibus conuenimus inuitũ· defutura uita ętne be
atitudinis· quantũ diuinitellegentiæ dederit incõ
mune; ꝓferre non arbitror omittendũ· Ex cotidia
nis miraculariũ operib; di· sufficit assidua doctrina
erudiendi populi· nam omni horariũ spacio et momẽ
to temporũ abinicio mundi semp de die indiẽ reno
uantur mirabilia testimonia. omptis dei, Quid ē mi
rabilius quã qd creator ęli et terrę misit filiũ suũ
ꝓ quẽ fecit et seta inmundũ· ut de creatura nascere
tur creator· et cũ hominib; seruili habitu uisibilit mora
retur· Aduentũ cuius natiuitatis· etiã hoc breui statu
to tempore uenerabili obsequio colere debetis· qa
natiuitas redemptoris nri oculo ꝓphetiae longe p̃

uisa·ē principiū tociuſ uitę ac ſalutiſ· Cſtamo
neceſſarium xp̄i aduentum ꝓ phetica nube teſti
moniox ēē confirmandum · n̄ ꝓpter uoſ·ſed ꝓpt̄
aliquoſ aliioſ in angulo eccleſię latitantes· qui
muſſitando ſuſpicentur aduentū xp̄i noua ad
inuentione ętate nr̄i temporiſ excogitatum·
ꝓpter iudeoſ etiam qadhuc longo poſt tempo
re mentiuntur ꝓfuturum · Inueteri lege ſcrip
tum eſt· qd duorū hominum teſtimoniū uerū
ſit·id ꝓpterea idonei teſteſ ſ̄ diſendi ad adar
guendum fidei teſtimonio aduentum dn̄i nr̄i
ihu xp̄i· Inde dicit eſaiaſ ꝓpheta· Ecce uirgo ē
capiet· et cet̄· Deinde dixit hieremiaſ· hic ē in
quit dſ nr̄· et n̄ eſtimabitur alius abſq; illo· qui
inuenit omnē uiam ſcientię· et dedit ēa iacob
puero ſuo· et iſrl dilecto ſibi · Poſt hęc interriſ
uiſus eſt · & cū hominib; conuerſatus ē· Deinde
et daniel tertius teſtis teſtimoniū xp̄o· cū ue
nerit inquit ſc̄ſc̄ox ceſſabit unctio· Siait qd
uerum eſt ó iudei ceſſauit unctio uſa· agnoſcite

uenisse scm scox. Moyses dux populi isrl testimo
niū aperte pandit xpo ubi dic. Prophetā uobis
excitabit de frib; uris. omnis anima que ñ audie
rit, pphetā illum exterminabitur de populo suo.
Prophetā aut dictum xpm. ipsū audi in euangelio.
Non ē, ppheta inquit sine honore. nisi in patria sua.
Potuissem plura adduci ex lege et, pphetis testimo
nia. sed ne nc fastidū longe tractando agamus.
reseruem hac usq. ad uicissitudinē iterati cuem.
Modo frs dilectissimi pia aure intendite dni nri
aduentus tot psagio testimoniorū affirmat. qua
li honore et reuerencia sit a suis seruis celebran
dus. Nam si adppinquare natalis huius mundi im
peratoris. oms itiq. qui illo puenire uoluissent. omi
ornatu uestiū. et omni occuracione nitidi apparat
put pciosius potuissent se adornandū sollicti ope
ram darent. quia inde maius putarent affore gau
diū iperatori. quantū unus quisq. gloriosius incede
ret in eius natali. Si hac scti istius homines, ppt
psentis honoris glam terrenī regis sic suscipiunt

natale · quo ornatu et quib. indumentis p̄parari
di sumus nos tendentes ad festiuū natale cęlestis re
gis · ipse utiq. plus diligit mundtiā cordiū · quam
nitore uestium · et tanto maioris dilectionis unum
quēq. fecerit · quanto in eius solemnitate puriorem
p spexerit · Atq. ideo his paucis dieb. castificemus
corda · mundem ē scientiā · purificem spm · ac nitidi
et sine macula inmaculati dni suscipiamus aduen
tū · ut secum gaudere in ęterna uita possimus · qui
uiuit et regnat cū patre in unitate sps sci · p. oma
sęta sęlorum amen ·

Reuoluitur annualis circulus die hodierna na
tiuitatis redemptoris nri · qui ē precipua lęti
cia et maxima deuotione spiritalis obseruantiae
celebrandus frs dilectissimi · Cuius susceptę carnis ·
sine dubio hac ē causa originis · Post quā primi
parentis integritas ueneno serpentini morsus infec
ta ac sorcio angelorū deuenit in hanc uallē lacri
marū · pestifera radix originalis peccati diffunde
batur in omnē posteritatē generis humani et exmor

tali suco illius amare radicis de die mediem uehemen
tius crescebat poenale iudicium dãnationis. Dis
ponens ergo dñs finem ponere peccatis consulu
it uerbo. lege. & ꝓphetis. uariis signis & ꝓdigiis.
sed cum nec sic mundus cognoscere pnitiẽ sui
erratus. misit tandẽ filium suũ. ut inmortalis morta
le induerit. inuisibilis uisibilit̃ apparerit. uulnera pec
catorũ sanaret. Qui ideo similitudine carnis peccatoris
uestitus. quia non potuit uideri coeterna maiestate
in sinu patris. ut etiã uideretur. uerbũ caro fac
tum ẽ. induendo carnẽ. non deponendo diuinitatẽ.
ita idem dñs & idem homo. in substancia deitatis æqua
lis patri. ex substantia matris factus ẽ mortalis inno
bis. Uerbũ di dñs est. quia iohannes supra pectus dñi
recumbens spũ sco repletus. ita eructuat. In princi
pio erat uerbum. et uerbũ erat apud dñm & dñs erat
uerbum. Verbum di dñs ẽ & homo. ut diuina scriptu
ra dicit. Nam sicut et anima rationalis et caro
unus est homo. ita dñs & homo unus est xp̃s. Cuius na
tiuitatẽ ꝓphetis ꝑdictã. a angelo nuntiatã. die

hodierna pio affectu mentis & corporis nuntiamus
celebrandã. Appheta dixi. quia esaias futurox
quondã pcius. noue salutis aperiens medicinã dic.
Ecce uirgo concipiet et pariet filium. et uocabit
nom ei emmanuhel. Abangelo dixi. quia inhis
uerbis noui & ueteris testamenti unus est consensus.
Nam lucas dominice generationis egregius relator
ait. Missus e ado angelus aduirgine desponsata
uiro. cui nomen erat ioseph. et ait adillã.
Ecce concipies in utero et paries filiũ & uocabis no
men eius ihm. Modo aduertite quomodo con
cordantib, sententiis diuina pbent testimonia. licet
essent tempora diuersa. non e tamen diuersa nar
racio. Quia partũ que ille pdixerat. iste testatur.
Agamus ergo grãs deo patri. p filiũ suũ inspũ sco. qui pp
ter nimiã caritate qua dilexit nos misertus est nri. et
cũ essemus mortui peccatis. con uiuificauit nos xpo.
ut essemus in ipso noua creatura. nouũq; figmentum.
Deponamus uetere hominẽ cum suis actibus ut qui hic
sumus fraternitate ei participacionis adepti. renun

tiando malis operibus ei mirabilis gloriae me
reamur fieri conciues in celesti regno · ubi sine fine
uiuit et regnat · in secta sctorũ amen ·

De duodecim remissionibus peccatorũ ·

Prima itaq; remissio ē peccatorũ qua baptizam̃
in aqua · scdm illud qd scriptũ est · Nisi qui renat̃
fuerit ex aqua et spũ sco · non potest uidere reg
nũ dei · Secunda remissio · caritatis affectus · ut est
illud · Remittuntur ei peccata multa · quia dilexit
multũ · Tertia remissio ē elemosinarũ fructus secun
dũ hoc · sic aqua extinguit ignē ita elemosina ex
tinguit peccatũ · Quarta remissio · p fusio lacrimarũ
dño dicente · quia fleuit in conspectu meo · et am
bulauit coram me tristis ñ inducã malũ in dieb, ei ·
Quinta remissio criminũ confessio · psalmista · dixi ē
fitebor aduersũ me iniustitiã meã dño · et tu re
misisti impietatē peccati mei · Sexta remissio aflic
cio cordis et corporis · apostolo consolante · Dedi
huiusmodi hominē satane in interitũ carnis ut sps
saluus fiat in die dñi nri ihu xpi · Septima remis

sio emundacio morū · hoc ē abrenunciacio uitioꝝ ·
Euangelista testante · Iam sanus factus es noli ul
tra peccare · ne deterius tibi accedat · Octaua
remissio intercessio scōrū · ut ē illud · siquis infir-
mat inducat prbros ęcte ęt orent ꝓ eo · et multū
ualet apud dōm oracio iusti assidua · Noua remis
sio misericordiae et fidei meritū scdm hoc · be
ati misericordes quō ipsi miam consecunt · Deci
ma remissio · conuersio et salus aliorū iacobo apto
ad firmante · qui conuerti fecerit peccatorē aber
rore uiae suae saluabit animā ex amorte · et ope
rit multitudinē peccatorū · Vndecima remissio
indulgentia · et nra remissio ueritate ꝓ mittente ·
dimittite et dimittetur uob · Duodecima remis
sio passio martyrii spe unica salutis indulgentiae
et latroni cruente respondente dno · Amen dico
tibi · hodie mecū eris in paradiso · Eiusdem ·

De similitudine Vlme arboris et vite ·

Legimus in quodā libro fris ditini · de ulmo et uite

ꝓposita nob similitudinē. Quam qui diligentē adten
dit. non paruā animae suae aedificacionē inuenit.
Nam arbor ulmea. et uitis satis sibi conuenientes ee
uidentur. Arbor enī ulmea licet sit amoena. et
insublime porrecta. nullū tamen fructū habere
ꝓbatur. Vitis uero quā iusste parua et humilis fruc
tibus plena ee cognoscitur. qui fructus nisi quali cū
que ligno leuentur maltū. interra putrescunt atq;
depereunt. Si uero ulmus extendat ramos suos. et
erigat uite. et se ornat. et illā deputredine libe
rat. Quare ista similitudo sit posita. diligenter
adtendamus. Arbor ulmea significat hominē diutē
in hoc mundo. Sicut enī arbor illa sublimis ē et amę
na et humida. et tamen fructib, uacua. ita et qui
cumq; diues scti huius. quā uis sublimet honoribs.
in multis facultatib. amoenus et iocundus ee uideat.
tamen si aduite. idest ad paupere xpi. ęlimosinarū
suarū brachia. quasi ramos pissimos humilitē ē ex
pandit a fructib, aeternę uite uacuus remanebit.

Vrtis aut̄ significat seruos dei · abbates monachos
uel clericos spirtales indeo uacantes · et doctrine
iugit̄ insistentes · Et qui sunt alii similes horum
qui ēt̄ tempto mundo · deo die noctiq · seruiunt · quo
seruicio in aeterna beatitudine uberes fructus habe
re creduntur · Ac sic diuites mundi huius habundant
in hoc scto · et pauperes xpi in celo · Quid ergo futurū
ē · ut ne arbor ulmea sine fructu remaneat · Nec uitis
interra putrescat · hoc eni expectit fieri · ut quomodo
arbor ulmea extendens ramos suos erigit uel susti
net uitē · sic diues seculi huius porrigat ramos suos ·
idest manus plenas fructib, agri sui · & sustentet pau
peres xpi · Qd si fecerit in hoc mundo sine dubio ab ip
sis pauperib, xpi multiplicit̄ illi repensabitur · infu
turo · Nec dedignetur diues aut iniuriā sibi estimet
factā · qd arbori cōparatus est · sed audiat dnm di
centē · Arbor bona bonos fructus facit · Sed magis
timeat illud qd sequitur · Omnis inquit arbor · quę
ñ facit fructū bonum excidetur & in ignē mittetur ·

Extendat ergo manus suas ad elemosinas ut possit eua
dere eternas flamas. Omis ergo diuites timeant
exemplum illius arboris infructuose et sterilis. ide
illius qui purpura & bysso induebatur. Arbor
eum amoena et sublimis erat inmundo. Sed q
ramos misericordie ñ expandit ad lazarũ. flã
mas recipere meruit in inferno. Et a illo pete
bat guttã cui negauerat micam. haec ergo co
gitent diuites. qui se de rebus suis dũ sue sunt redime
re nolunt. ut ñ faciant talia ne talia patiantur.
Diues fuit de quo loquimur. sunt et aliqui diuites.
ad quos nunc loquimur. unius sunt nominis cauẽ
ant unius conditionis. Cum haec ita sint aridas et
contractas manus habent ad elymosinas faciendas.
Et quib. cumq. seruis di uigilis lectionib. uel oratio
nib. insistentibus que sunt corpori necessaria da
re nolunt. Efficiunt uelut ulmus sterilis. qui uim
sustinere dissimulat. Et cũ diuites pauperib. xpi
nihil dederint necessaria inopere terreno plusquã

solebant exercentur. Et dū mundanis actib. oc
cupantur. Oracioni lectioni ieiunis et uigiliis
insistant necesse ē. ut fructus illorum quomodo
utcis in terra iaceat ex parte aliqua minuantur
ac sibi tantū sufficiunt et nihil diuitib. largiunt.
Beatus enī apostolus paulus dū diuites mundi
huius p sustentandis xpi pauperib. āmoneret qua
si deinte loquebatur ad arborē. Idē p xpi paupe
re loquebat ad diuitē. Ysa inquit habundantia
sit ad illorū inopiam. ut et illorū habundantia in
opie uře sit supplementū. Quam rem ut omis in
tellegant apertius insinuare debem. Diuites mun
di habundant in hoc mundo pecunia. pauperes
xpi in celo uita aterna. Et rogent ergo diuites
in mundo pecuniā. ut recipiant uitam aternā.
Diuites mundi frumentum uinū et oleū in horrea uel
in cellaria copiose reponent. pauperes xpi omun
do uigilando ieiunando spiritales thesauros in celo
recondunt. Faciant ergo sibi quos cumq. seruos

dei diuites huius mundi de terrena facultate parti
cipes. ut illi eos sibi in celesti thesauro faciant cohe
redes. Diuites mundi huius dū aliquoties nimiū se ter
renis actib. obligant. Quantū illis oportet ingilare
legere et orare et ieunare ñ possunt. Unde timendū
ē ne forte aut ꝓ peccatis munus offerant aut ñ tantum
quantū expedit. in thesauro celesti reponant. Paupe
res xpi his fructib. dō iugiter iacando exuberant. Non
ergo sint pigri diuites ad eroganda terrena si cupiunt
habere celestia. Xpus enī qui omnib. hominib. munera
sua largitur. in suis pauperib. egere et esurire et alge
re dignatur. Nemo ergo dubitet dare pauperib. quia
manus pauperis. gazophilatiū est xpi. Quod in terra
accipit. in celo reponit. sic ipse dnus dix. Quando feci
tis uni ex minimis istis mihi fecistis. Audiuimus aptm
dicentē. Qui parce seminat parce et metet. et post
pauca operamini qd bonū ē ad omis. maxime autē
ad domesticos fidei. Qui ē domestici fidei fris nisi cle
rici boni monachi. et qui cūq. alii serui di impedimen

ta huius mundi fugientes deo uacantes lectionib.
et oracionib. insistentes. O mnib. quidē petentib. secm
qd possumus dandū ē. Seruis aut dei qui petere ano
bis erubescunt ꝯtia si non petierint ingerendū ē. Ita
ergo agere studeam⁹ fr̄es dilectissimi. ut ab audito malo
securi ēe possimus. qd enim auditū malum? Discedite
ame maledicti in ignē ꝯternū. qui paratus ē diabu
lo et angelis eius. qnia esuriui et ñ dedisti mihi man
ducare. Rogo uos fr̄es nolite hoc otiose et neglegenter
audire sed totis uiribus dō auxiliante contendite. ut nec
aligena rapiatis sed oēpriis xpi pauperib. habundan
tius erogetis corde conpuncto iugit cogitantes. et uob
ipsis iuicē conloquentes. Si in ignē mittitur qui non
dedit sua putas sub mittendus ē qui tulit aligena. ñ
ergo ad nos ꝯpt auaricia illa uox tremenda et terri
bilis dirigat discedite ame maledicti in ignē ꝯtur
nū. Sed magis ꝯpt elimosina illa desiderabile uocē
audire mereamur. Venite benedicti ꝑcipite regnū qd
uob paratū ē ab origine mundi. Qnia esuriui et de

disti mihi manducare · situi et dedisti mihi bibere.
Nec ñ et illa dñi uox ad nos feliciter dirigat · Euge
serue bone et fidelis intra in gaudiũ dñi tui.
Prestante dño nro ihu xpo · cui ē honor et gta
in secta sclorũ amen.

Admonitio ad illos qui sic elimosinas frequen
tius faciunt. Ut tamen et rapinã exerceant
et adulteria cottidiana committant.

Rogo uos fris diligentius considerate · et quantũ
potestis expauescite et cauete · ne nob ille cru
delis humani generis inimicus ita subripiat · quomo
do solet incautos et neglegentes iniqua caliditate
decipere · Nã aliquib. homicidis raptorib. et adul
teris uanã securitatẽ ingerit · ut cũ crimina cottidia
na cõmittunt · Credunt qd ea cottidianis elemo
sinis redimant · Putantes qd dñs corruptorũ more
iudicũ · peccunia accipiat et peccata dimittat.
Accipit plane peccunia et elimosinis delectatur.
ea tamen racione ut unus quisq. peccator quando

offert dō pecuniā suā simul offerat et animam
suā. Nam rogo uos frīs quę iustitia ē. ut aliquis cri
minosus pecuniā suā p elimosinā dō offerat et
animā suā diabolo p luxuriā tradat. Inpecunia
imaginē imperatoris offert dō. et in se ipso imagi
nē dī tradit diabolo. Non ita dnīs p̄cepit in euange
lio. Cum enī dic. Reddite ergo que sunt cęsaris
cesari. et quę sunt dī deo. Quid aliud dicere inde
tur nisi ut quomodo in solido imaginē cesaris ce
sari. Sic in uob ipsis reddite imaginē dī deo. Nā quā
libet largas elimosinas aliquis tribuat si capitalia
crimina non declinat. timeo ualde. timeo ne for
te falsa securitate se decipiens. Et pecuniā pdat.
et peccata ñ redimat. Nemo ergo putet qd cō
tidiana adulteria elimosinę cottidianę confu
mant. Aliud ē enī mutare uitā. aliud colorare
uitā. Mutare uitā ē. a capitalibus criminib. abstī
nere. Uitā colorare ē. minuta peccata sine quibus
ēe ñ possumus elimosina cottidiana redimere.

Tunc enim sicut iam supra dixi. Largior elimosina anima liberat. si criminosus mortifera peccata iam deserat. Si uero sicut iam supra dictum est. substantia sua tribuat deo. et animam suam offerat inimico. impletur in eo quod scriptum est. Qui baptizatur amortuo. et iterum contingit mortuum quod proficit lauatio eius?
Et illud quod petrus apostolus clamat dicens. Si enim effugientes coinquinationem mundi. his rursum implicati superantur. facta eorum posteriora deteriora prioribus. Considerate fratres quia beatus petrus apostolus hoc peccatoribus contestatur. Quod si post ea quam redimere peccata ceperunt. iterum ad criminum uolutabra redierint. efficiantur eorum posteriora peiora prioribus. Et contingit eis illud quod idem apostolus petrus adiungit et dicit. canis reuertitur ad uomitum suum. et sus lota in uolutabro luti. Quam rem terribilius et aptius etiam salomon ammonet dicens.
Sicut canis odibilis est quando reuertitur ad uomitum suum sic peccator quando reuertitur ad peccatum suum. Quod et ipse dominus in euangelio confirmat. Ecce inquit iam sanus

factus es. noli peccare ne quid tibi deterius contingat.
Qd denuo salomon contestat et clamat. Fili peccasti
non adicias ueru. sed et deprimis deprecare ut tibi
remittatur. Quam rem n demonstrat peccatis sine quibus
ee non possumus. sed capitalib, omnib, dixisse manifes
tu e. Inde etiam in euangelio scriptu e. Cum exierit
immundus spis ab homine. uadit p loca arida. et que
rit requie et n inuenit. Post hac reuertitur et in
uenit domu sua unde exierat mundata. et ducit
secu septe spis nequiores se. et erunt nouissima homi
nis illius peiora prioribus. Hoc enim illis contingit. qui p
elemosina crimina capitalia redimere conantur. et
ueru ad eade reuertunt. Quomodo enim elemosina
mundat. sic luxuria sordidat. Nam si aliquis frequen
ter stola sua abluat. et ueru atq. ueru inlutu dimer
gat. nescio qua fronte illa induere aliqua festiui
tate possit. precipue cu de xpo apts clamet. Apiauit
sibi ecclam non habente macula et ruga. Si cum ma
cula et ruga intrare munta aterna nemo poterit

Qua conscientia capitalib, crimnib, oppressus ali
quis inuraturū se ēē ineā confidit. Nisi se emen
dando et elemosinas dando mundauerit. ¶ Et
hoc qd suggero frīs kmi diligentē adtendite. neforte
aliquis male intellegens credat me dicere qd ele
mosina ñ possit, pdēē peccatis. Absit anob hoc frīs.
Non solū, pdēē credimus. sed et multū, pdēē faciēm.
Ea tamen conditione. ut qui elemosinas, ppeccatis
suis erogat. crimina capitalia exercere iā desinat.
Et sic elemosinā faciat iubente dnō. ut dedignet
seruire peccato. De quarē aliquā simulitudinē
caritati uīre insinuare uolo. Rogo uos frīs. nūqd
aliquis nrīm uult ut seruis suis sic illi, p opere suo
mercedē reddat. ut tamen inimicis suis iugiter
seruiat. Et nūquā de illorū societate discedat. ¶
Certū ē qd hoc nescio si ullus homo sustinere pre
ualeat. Quod ergo ñ uis pati a seruo tuo. ñ ē iustū
ut facias dnō tuo. Et ideo sic sepe iam diximus
quando pauperib, erogamus pecuniā. dō offera

mus animā nrām. ut ubi ē thesaurus nr̄. ibi esse
possit et cor nr̄m. Quare enī dr̄ a nob pecuniā
querit? Ideo utq. quia scit qd illam satis dili
gimus. et de ipsa ugt̄ cogitam̄. Et ubi ē pecu
nia nr̄a. ibi ē et cor nr̄m. Propt̄ea uos dr̄ hor
tat̄. ut p elemosinā pauperū thesauri tem̄ ince
lo. ut ibi sequat̄ cor nr̄m. quo p mittimus thesau
rū nr̄m. Et sacerdote dicente. Sursū corda. cū
securi conscientia respondeam̄ nos. habere ad
dn̄m. Sed dic̄ aliquis. iuuenis sum. Et ideo uolup
tat̄ uincere. et libidinē superare non possū. Sic
non potes continere. audi ap̄lm dicentē. Melius
ē nubere quā uri. Cum enī uxorē ducere liceat.
et concupiscas habere t adulteriū ppetrare ñ lice
at. Quare uis exercere qd non licet. et ñ uis ha
bere qd licet? Nullus magis mlierta uitare deb&.
quā qui respuit qd licebat. Ysere dico fr̄s. Quia
hoc secūm dm̄ nec licuit aliquando nec licet nec
umquā licebit. Sed qd peius ē. ita peccata ista

inconsuetudinē missa ſ. Et tanti sunt qui illa faci
unt. ut iam quasi exlicito fieri credantur. Si enim
nullus sunt ē. qui sponsam suam uellit ante nuptias
adulterinū habere concubitum. sed omnis homines
uirgines uxores accipere uolunt. qua fronte. qua
conscientia ante nuptias concubinas habere n̄ eru
bescunt. qua fronte uxorem integrā uult inuenī
re cum ipse sit corruptus. Si enim secūm scripturam
diuinā. anima quę peccauerit ipsa morietur. quo
modo aliquis uiuam coniugē uult accipere cū ipse
sit mortuus. Sed sicut iam dixi mala et pessima
consuetudo ita a pluribus sine aliquo dī timore cō
mittitur. ut hoc nec peccatum ēē credatur. Sed
forsitan aliquis putat licere hoc uiris et feminis n̄ licē
re. Vt enim uiris liceat sic iam dixi peccantium ob
tinuit multitudo. Nam in populo xp̄iano quicqd
feminis n̄ licet. nec uiris umquā aut licuit aut licebit.
Unde quicumque hoc se fecisse cognoscunt. rogo ut
n̄ mihi sed sibi potius irascant. et magis de sua correctio

ne quam denſa oblocutione t ꝓſecutione ſtudeant
cogitare. Et cum dies iudicii uenerit. et ſi coronā
ñ merentur accipere. uel peccatorum indulgentia
am conſequantur. Amen.

De dilectione parentū et decimis.

Legimus fratres dilectissimi monente nos dño ꝑ ꝓphetā parentibus nrīs et honorē semp et amorē impendere. Et si forte euenerit. ut aliqua paupertate laborent. necessitates eorū secundū quod possimus subleuare. Sic enim ait. siuideris inquit nudum cooperi eum et domesticos seminis tui nedespexeris. Hoc loco domesticos seminis. parentes nrōs intellegi uolunt. Sed dicī aliquis. Quis est quiparentes suos odio habeat. ut hoc ꝑ magno dnī admonuerit ꝑ prophetā? Sine dubio fratres sciunt spīs scī non nullos homines qui cū ad aliquos honores aut diuitias unde cumque quesitas peruenerint. ita parentes suos pauperes despiciunt ut eos. nec uidere dignentur. Quod quis fecerit non solū peccatū. sed etiam graue crimen se admisisse non dubitet.

Et forte euenit ut ille p diuitias et superbiam crimi
na grandia uel peccata committat · et parentes
sui pro ipsa paupertate et humilitate et simplicita
te iustitiā teneant · Et qua fronte infelix dedigna
tur adtendere parentes suos innocentes et iustos
cum sit ipse peccator et impius · Siquis ergo ido
neus ē si aliquos parentes habuerit pauperes ipsis
prius necessaria tribuat et sic indigentib, extrane
is elemosinam faciat · Quia reliqui pauperib, situ ñ
dederis dabit alius · Parentibus uero tuis pauperi
bus si tu nihil largitus fueris · difficile ē ut alius lar
gitatus · Ipse est elemosinarū ordo iustus atque le
gitimus ut prius tibi et tuis victū et uestitum suffi
cientem et mediocrem non pomposum nec de
liciosum, p uideas · deinde sicut dixi · si qui sunt pau
peres de parentib, tuis · quantū preuales largiaris ·
Deinde seruos et ancillas tuas · ne ęsurire nec algē
re p mittas · Et post hacc quicqd tibi ds sicut dixi
excepto victu et uestitu dederit · non interueno

ubi fures effodiunt et furantur · sed in celesti thesauro
recondas ut ubi fuerit thesaurus tuus ibi sit et cor tu
um · Et cum sacerdos clamauerit · sursum corda
securi et in uiuentate respondeamus · habemus ad dnm ·
Quę cumque enim deus excepto mediocri et raciona
bili uictu et uestitu siue de quacũque malicia · siue
de agri cultura contulerit non tibi specialiter de
dit sed ꝑte pauperib, eroganda transmisit · Si nolu
eris oare · noueris te res alienas auferre · Quia sicut
dixi · hoc solum ē nomen quod nobis uel nris raciona
biliter sufficit · Quicqd sup fuerit · deus nr sicut dixi
pauperibus eroganda transmisit · Ac sic non solum
decimas dare debemus sed etiã de nouem partib,
quicqd solutis tributis t expletis sumptib, nris re
mansert · quasi alius transmissũ fideliter erogare
debemus · Quod tamen si fecerimus · uere nra sunt
quę donamus · Si uero non facimus nec illa nra sunt
quę seruamus · nec nos ipsi nri sumus qui seruare de
uidemur · Et tamen fris non uideo qua fronte illi

non offerimus decimū · a quo accepimus totū · Si uelle
deus facere racionem nobcum et diceret terrā quā
colis ego feci · te ipsum qui colis et seruos tuos ego feci ·
animalia quę te adcolendum adiuuant · ego condi
di · calorem solis ego tribuo pluuiam temporib. suis
ego dispono · ipsam semente quam spargis ego con
cedo · Si adiustam racionem respicerem · tibi debes
decimas reseruare et mihi nouem partes · Nec ego que
ro misericors ēt uolo · exemplū tibi prebeo · ut quomodo
ego misertus sum tui sic misereris pauperi · Si ergo fit
iustam racionē nobcum uoluerit facere dī · numquid
ē quod respondere possimus · Et licet in multis sca
rum scripturarū locis nos debis rebus admoneat dī ·
tamen ꝑ apostolū specialiter clamat et admonet
dicens · Habentes uictū et uestitum his contenti sum · .
Nam qui uolunt diuites fieri · incidunt intemptacionē
et in laqueū diaboli · Et desideria multa inutilia et
nociua quę mergunt homines in interitū et ꝑdicio
nem · quia radix omniū malorum est cupiditas ·

Quam quidã appetentes naufragauerunt a fide et infe
ruerunt se doloribus multis. Tu uero homo dei hec fuge.
Sectare uero iusticiam pietatem fidem. et cetera. Rogo
uos fratres ut de scripturis reliquis taceamus. Sentencia
iusta apostolica cui xpiano ñ sufficit? Vere dico
fres. qd qui sub tali tonitruo de aliarum somno ñ surgit.
ñ dormiens sed mortuus cẽ credendus est. Et ideo
fratres qui pista fragilitate carnali multis peccatis
tamquã a circum uolantib; muscis assidue inquieta
mur atq; conpungimur. ad portum misericordiae
dei interpcellas et tempestates mundi huius festine
mus. forte aliquis interrogat. quomodo ad hunc
portum ualeat puenire. audiat xpm dicentem.
Beati misericordes. qm ipsi misericordiam consequen
tur. Et iterum date elemosinam. et ecce omnia
munda sunt uobis. Ergo secdm apostoli sentenciam
qd si euadere apelago mundi huius uolumus. ante
oculos semper habere debemus. sufficiat nobis uic
tum et uestitum rationabile. non pomposum. non

delitiosum · Et quicqd amplius d̄s dederit · non negetur usibus pauperum · Quia p nos ipsos, pbatur esse transmissum · et si id qd nobis supfluum est non dederimus · res alienas inuasimus · Et quanti pauperes cū nra scientia fame mortui fuerint · causas nobiscum ante tribunal xpi dicturi sunt · Et quia duo sunt elemosinarū genera · Vnum qd pauperib; erogamus · Aliud qd uicinis t fratribus nris · quotiens cumq; in nobis peccauerint indulgemus · Vtrumq; dō auxiliante faciamus · Quia unum sine alio nihil, p deest · Si pauperi porrigis elemosinā · Et inte peccanti non tribuis uenia · nihil tibi, p deest · Sicut e contrario · si peccantib, tibi indulseris · Et esurientib, quantū pualis dare nolueris · Sic dici una sine alia tibi, p desse non potest · Nos uero frs ista duo elemosinarū genera · nob quasi spiritaliū alarum remedia preparemus · ut a prinicipalem patria · et illā cęlestē hierusalem omni terrenarū cupiditate hisque expeditus ad li

bertis uirtutū pennis tamquā spiritales columbe.
uolare feliciter ac uenire possimus. Secūm illud qd
psalmista desiderat. et supplicat dicens. Quis dabit
mihi pennas sicut columbe & uolabo & requiescam.
Certum ē frs qd nisi quisq; de peccatorū gluttine
et nimius impedimentis ac laqueis mundi huius
animę suę pennas contenderit expedire. aduersā
requiem numquā poterit p uenire. Nos uero frs.
adiuvante dō impedimenta mundi huius si a nobis
ad integrum subtrahere ñ possumus. t ita quantum
uires suppetunt. temperare t aliquid abeis recide
re studeamus. ut nobis remaneant aliqua horarū
spatia inquib; lectioni t oracioni uacare possimus.
Nam si totum nob occupatio terrena subtraxerit.
timendum ē ne nobis ueniat illud qd scriptum ē.
Impedimenta huius mundi fecerunt eos miseros.
Magis ergo adiuvante dño laboremus. ut & nobis t ex
parte aliqua implexitur illud. qd debeato uiro
scriptum ē. In lege dñi meditabitur die ac nocte.

Quarum dñs scae caritati uiue p sua misericordia
pstare dignet. cui e honor & imperium cu patre
et spu sco insecta secla. am.

UT QUI OBLATIONES DEFUNCTORU RETINENT
EXCOMMUNICENTUR. EX CONCILIO YASENSI. CAP III.

De damnatione eorum qui oblationes defunctorum retinent et
ecclis tradere denegant. ut infideles sunt abecta abiciendi
quia usq. ad mansionem fidei pueniri certum est hanc pieta
tis diuinae exacerbationem. quia et fideles decorpore recedan
tes uotorum plenitudine et pauperes collatis alimoniae et
necessaria sustentatione fraudant; Hi cum tales qui sint egentes
u necatores. nec credentes iudicium di habendi sunt; Vnde
et quida fratrum hoc scriptis suis insequi egritudine sentiunt
qua ait: amico quippia rapere furtum est. etiam fraudare
sacrilegium; Augustinus in sermone euangelii iohannis, Ecce in
t scos est iudas. ecce fur est iudas. et ne contempnas. fur sacrilegus.
n qualiscumq; fur loculorum. sed dominicorum loculorum. sed sacrilegus
si discernunt in foro. qualiscumq fur. sed peculatus;

Peculatus cũ dr furtũ · dere publica · et ñ sic iudicatur furtũ
rei p̃ripatae quomodo publicae · Quando uehementius iudican
dus sacrilegus fur non undecũq; tollere · hoc est dececta tolle
re · qui aliquid dececta furatur rapit · et tollit · iudẹ pdito cõ
parat̃;

VT BASILICE IN CUIUS TERITORIO SUNT · IN EIUS
EPI MANEANT POTESTATE · EX CON CT AURELIANENSI CAP · XIII ·

Omis aiit basilicae quae pdiuersa c̃ f leca structae sunt t cotidie con
struunt̃ placuit ut secũ priorũ canonũ regulã in eius epi
iniuus territorio positẹ sunt · potestate c̃sistant;

Iste t̃ testes concãbu abrahẹ epi, & adalperonus ·
Perabrold · Ruodpte · Ludolf · Dro · Hestolf · Iodunch ·
Iodunch · Pero · Engilmár · Iste t̃ serui · Humpte · Simpte ·
Diorpte · Reginhalm ·

CONCILIO MELDENSI TITULO · LXXX ·

Scelerosi · et in capitalib; uiciis quae animae inferunt
mortẹ · obstinati · et incorrigibiles · et sc̃ꝝ canonũ statutis

rebelles. in sy nodicis sunt accusandi conciliis. Quod pcipue
abillis fieri oportet. qui eis sunt carnis affinitate, ppinqores.
Qui a cognatis. pcepto dominico ita sunt diligendi. ut eos ñ dili
gant errores. et dū in eo amandi sint qd sunt. execrandi tam
in eo qd male faciunt. Huiusmodi cū. sicut ethnicos et
publicanos. dns pcipit abhominari. Dō aūt indignū iudicat.
a quocūq ipse in ēsanguinitatis amore posit ponitur. illo at
testante. qui ait. Qui amat patrē aut matrē. aut frs. aut so
rores. aut uxorē. aut filios. plus quā me. ñ est me dignus.
Ne quis crudele. aut inhumanū estimet, pximos delinquentes
accusando psequi. intellegat qd ipsa ueritas dicat. Si scanda
lizat te oculus aut manus. t pes tuus. erue eos & proice abste.
Cruendus et abscidendus ē ante fatis factionē. a cōmunione uni
cuiusq: xpiani hominis. q xpi reluctū mandatis. ñ solū extranei.
uerū etiā cognationis affinitate, ppinquissimi. Propt qd se dns ue
nisse testat dicens. Ueni cū separare hominē a dūsus patrem.
et filiū a dūsus matrē suā. &cetera. Cū quib; etiā apls. nec cibū
sumere mandat. et uerū. Tradite huiusmodi satanę in interi
tū carnis. ut sps saluus fiat in die dni. Sed haec secdm apls.

ñodio fideorũ amore agenda sunt. salui ut coaeti adunã redeant.
et salui fiant. Unde et in leuitico dr. Nec oderis fr̃em tuũ in cor
de tuo. sed publice arguetũ. nec habeas sup illo peccatũ. Cuius
cũq; aũt increpationis instantia, proximus aprauitate sua resi
puerit. & puerse cũcessionem renuntiauerit. quã magnã erit
mercedis et retributionis audiet iacobũ apl̃m dicentẽ. Qui
cũcerti fecerit peccatorẽ ab errore uiae suae. saluabit animã
eius a morte. et operit multitudinẽ peccatorũ. Quapp̃
sanctimus nolentes sacramẽto ẽstringi. ut peccantes proximos
quos amant. pium timore celare ñ p̃sumant. Nec sit qs
quã in episcopatu laicus testimonio admittendus. qui ñ
sit huiusmodi sacramẽtis implicatus. Ex hac hora deinceps
qd quid contra diuinã & xpianã legẽ. in diocesi p̃sentis tem
poris epi cõmissũ uerace scio. aut aueracib; diuulgatum
cõperero. Quando ab ipso insynodo. aut barrochiali con
uentu t a suo archidiacono. aut archipbro. in illorũ ministe
rio interrogatus fuero. ñ gra alicuius. t odio. id me celaturũ.
vt ita me dr. et ista scorũ ad iuuerit patrocinia.

HAEC EST CONSTITUTIO MISERABILIS DUCIS HENRICI · ET OMNIUM PRIMATUM TAM EPISCOPORUM QUAM COMITUM

Siquis seruus et ancilla fugitiuus abscesserit · et uel modo apud aliquem appo domino inuentus fuerit · ille apud quem inuiste sustentatur, proprio domino reddere noluerit · dominus seruum cum iuramento solus affirmet quod suus sit seruus. ille autem apud quem fugitiuus seruus inuentus est sacramentum econtra, probet quod eundem seruum · neque furto · neque fraude secum retineat · neque paliquam immunitatem sue scientie cum adiuramenti distinctionem cogat · et sine aliqua dilatione domino reddat seruum · si autem in sua potestate defensus · prius fugitiuus abscessit · compositionem eidem seruo domino reddat · Quicumque uero his statutis obtemperare noluerit · Si aduocatus sit ducis · et episcoporum alicuius domini · non solum dignitate sua · sed etiam beneficio suo · usque in presentiam ducis priuetur · Si autem preposito alicui domini huiusmodi causa culpabilis notetur · aut · xl percussionum poene subiaceat · aut cum pretio unius libre ab exactore se redimat · Si clericus aliquis idipsum egerit · eandem uindictam sustineat · Si sabinus fecerit aut in custodiam carceris quam diu duci placeat includatur · aut damnetur · Si autem inferior persona liberos et seruos id ipsum perpetrauerit · depilatur excoriatur · Ita autem huius uindicte districtio in presentia domini cuius seruus est peragatur · modis omnibus uiberi · Siquis aduena alicuius domesticus factus fuerit · et subeius posita fuerit tuitione · furto · et alio aliquo crimine impetitus fuerit · aut eius districtione exactori satisfaciat aut

inpuplicum placitum comitis repsentet. Si hoc parui pendent
et interim sine exactione debiti effugiat. comes eo ipsum debitum
soluat. Sicut forbannitum in sua iurisdictione habuerit. et ad placitum
ducere neglexerit. et in placito iniuste defendent. et sicut a duce
negare ipsorum. neque gratiam ei neque comitatum habeat. Sicut iniustus
et advocat idipsum egerint. beneficio priuentur. Si ipsorum aliquis
homini id fecerit. depilat et coriceetur. Si quis dominus pro bono
seruum uiro cuique sit pro furto iniuste defenderit. et ad placitum
comitis minus comitatum furtum fecit presentare. noluerit. et in hac
re culpabilis inuenitur. et incarcere aut exilio damnetur. Quando
dux comites. aut scabinos. inpetierit. qui forpannitos.
aut fures. iniuste. et in placito. et alicubi defendent. si sacra
mento se expurgare nequiuerit aut incarcerent. aut exilio damnent.
Scabini etiam eidem condemnationis districtioni
subiaceat. aut exterminent.

ACTUM RANTES HODIE. FELICITER AMEN.

Si aliquis seruitor furto aut aliquo crimine inpetitus fuerit
in comitatu quotiens satisfaciat. Si quis hominem fecerit
tali constitutione uanitas fuit uanus.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

162 S 147

oft quam dñi filius secm oracu
la ꝓphetarum formã serui ac
cipiens factus ē homo in plenitudi
ne temporum ac nascendo crescen
do esuriendo edendo more huma
no transcendit xlte trigintã an
norũ esurienti salutē generis hu
mani dedicauit in seipso primũ
ꝓpt nos obseruantiã huius ie
iunii. ut tam salutifero
imbuti
rudimento ꝓcedentis exempli
seruaremus in posterũ eandē
abstinentiã quadragesimalis
numeri et quia ꝑgulã in
hanc conuallē lacri
marũ decidimus il
lo redeundum puta
continentiae discere
mus. Nullũ tempus clo
acceptius quã ubi uni
uersale bellũ uicius in
dicitur. Ieiunũ carna
les uoluptates domat.
spirtales conpunctiones
subministrat. ipsã ani
mã ꝓpt delicta ancillã
tandē carni ꝓponit do
minã. Sed solã abstinen
tiã cibi nemo sibi suffi
cere posse credat. cum
dñs ꝑ prophetã dicat.

Nonne hoc ē magis ieiu
nuū qd elegi · frange
esurienti panē tuū · et
egenos uagosq · induc in
domū tuā · cum uideris
nudū operi eum et carnē
tuā ne despexeris · Quid p
dest uacare a conuiuiis et
diē totibus occupare · ppri
um non edere panē · & uic
tum diripere miserorum ·
Illud ieiuniū dr̄ approbat
qd a deius oculos manus eli
mosinarū leuat · et qd agi
tur cū dilectione geminae
caritatis · Unus quisq · in seip
so recognoscit · si ad hanc diē
tali lege ieiunii pueneri · sin aut minus
tam hoc die conuersus resipiscat · et ñ
sine uenia solus domū redeat · Ipse dnus
ihs sic ante dixi ieiuniū in se ipso de
dicauit · sic hunc diē nihilominus ex
emplo summae humilitatis decorauit ·
Quid est dno uilius obsequiū · quā laua
re pedes seruorū · Dnus nr ihs xps pmi
sit discipulos in solio quasi dominos
residere · & ipse surgens seruiliter se in
clinauit ministrare · vt impleretur
qd dictū est · ñ ueni ministrari · sed
ministrare · Sed inter lauandū
cognouit se peccatorē · unus discipu
lorū · estimabat indignū diuinis
manibus tractari sordidatos pedes
peccatoris · dicens ñ lauabis mihi pe

des in aeternũ · mox dicente dnõ si
non lauero ñ habebis partẽ mecũ · p
sensit nihil posse diuinae resistere
voluntati · timore magno peulsus
respondit · ñ tantũ pedes sed & ma
nus & caput · Talia exempla humi
litatis transmisit innos magister
& dñs totius pietatis · Deinde cele
brandũ ẽ hoc die diuinũ mysteriũ
consecrandi crismatis · sine quo ne
mo insignitur titulo xpiani nom
ins · qd & iã nobis intulit primus
sacerdos dñi aaron · qui iussu eius
unctus ⁊ in sacerdotiũ · Post ea reges
& sacerdotes ungebantur p multũ
temporis · in star moysaicae unctio
nis · Tandẽ puenit unctio inuisibi
lis in sem scorum · unde
dicit ppheta · dilexisti iu
sticiã et odisti iniquitatẽ ·
ppter hoc unxit te dr dr tu
us oleo laetitiae p parti
cipib · tuis · Sed postquam
ueru rex et sacerdos aeter
nus ad patre · caelestiac
mystico unguento ẽ deli
butus · iam ñ soli pontifices
& reges · sed et omis aecta
unctione crysmatis consecra
tur · inde genus regium &
sacerdotale sumus · ideo post
lauacrũ ungimur ut xpi
nomine censeamur ·

Dum autẽ sine unctio

ne crysmatis nonad
impletur ꝑfecta liber
tas xp̄iani nominis.
apte et idonee hoc
die celebratur annu
alis consecratio eius.
nā sca parens acta
pregnans foetu spiritu
li iam in proximo labo
rat infantilē plebicu
lā disrupto fune cap
tiuitatis ꝑducere in li
bertatē nouae filiati
onis. ut participatione
utriusq. sacramēti delē
atur cyrographū ve
teris peccati. & simul
cū dnō resurgente amortuis
suscitentur. et ipsi ab antiquis
uitiorū sepulchris. factaq. una
cohors caelestiū acterrestriū
triumphatori mortis obuiā pa
ritē ēclamantes osanna in excel
sis. Sed qui sumus post baptisma
multis cotidianis excessibus pre
grauati. ñ possumus modo pri
oris ablutionis rebaptizari.
quappt medicina secundi bap
tismatis abluamus in oltra pec
cata iniquae consuetudinis. hoc
ē agnitione purae ēfessionis. et
amaritudine lacrimosae compunc
tionis. Ac sic ꝑpoenitentiā a labe
criminū purificati meremur.

huic nouae regenerationis
suboli firmatim conglobam-
ur qui sumus uno sanguine
redempti cōmuni uoce laudes
et honores referamus regi in
mortali dō aetno uiuorum
et mortuorū q̄ regnī p̄ infi
nita secta secq̄ ām.

Quid enim in psalmis ñ inue
nitur q̄d p̄ficiat ad utilita
tē ad edificationē ad con
solationē humani generis.
omnis & as in psalmis habet
q̄d delectetur: habet in
fans q̄d lacte puer q̄d

laudet. adulescens
in quo corrigat
uiā suā. iuuenis
q̄d sequatur. senior
q̄d p̄cetur. Discat
femina pudicitiā.
pupilli inuentum
patris. uiduę iudi
cem. pauperes p̄tec
torē. aduena custo
dem. Audiant re
ges & iudices quid
timeant. Psalmis.
testē consolat. lae
tum temperat. ira
tū mitigat. inertes
suscitat fastidiosos

oblectat · peccato
res adlamenta in
uitat · pauperem re
creat · diuitē ut se
agnoscat increpat ·
Omnib; omnino sus
cipientib; se aptā
medicinā contri
buit · Nec peccato
rem et errantē de
spicit · sed remediū
ei p poenitentiā sa
lubrē ingerit · Psal
mus suaue auditus
dū canitur · p uidet
spī sc̄i quē ad modū
hō saluetur · Anna

carmina retinens · anna
phanuelis de templo dn̄i fi
lia · nec die nec nocte ab ea
discessit · Hanc puer in ca
mino ignis ardentis modu
lata uociferatione canebant ·
Et n̄ solū ipse sed & uerum
omis creatur a dn̄o lauda
re manifestant · In his car
minib; suaue modulatio
ne continetur · In psalmis
enim ds̄ ostenditur · simu
lacra inridentur · fides
asseritur · p fidia refuta
tur · Iusticia dirigit; phi
bet iniquitas · misericordia
laudatur · crudelitas ab

dicatur · ueritas requiratur ·
mendacium damnatur ·
dolus accusatur · innocen
tia commendatur · superbia
deiecitur · sublimatur hu
militas · predicatur patien
tia · pax sequenda premit
tur · contra inimicos pe
tetur postulatur · uin
dicta premiatur · spes cer
ta patitur · mundus
contemnitur · dum inuenit ·
tribulatio & angustia fi
nitur · requies & pax inue
nitur · & uita aeterna ·
Et quod omnibus his excellen
tius est · xpi sacramenta
cantantur · Haec
sancta quae ca
nit ecclesia · hoc est
gta in qua sci ex
ultant cum xpo
amen ·

INCIPIT INTERPRE
TATIO ALLE ·
Alle · est · laus tibi
soli · Alle e · laus tibi
exercituum · Alle e ·
laus tibi trinitas ·
Alle e · laus tibi for
tis · Alle e · laua crucis ·
Alle e · tibi laus ae
terne · Alle e · tibi
laus lux lucis · Alle

ē tibi laus · in lu
minatio lucis · qui
ñ in tempore finie
ris · nec atri nubi
lo tegeris · rex de
terne glae ·

INITIATIO GLORIE

Gloria ē · terra lau
dat creatorē · Gla
ē · terra tibi mag
nificat · Gla ē · ter
ra magnificatur ·
Gla ē · terra tremi
scit · Gla ē · terra
tremuit · tibi lau
det · Gla ē · terra
tibi exultauit · Gla ē · ter

Cudago · qui iacet in co
mitatu tarusiano · non
longe a fluuio uallate ·
& in loco qui dr̃ Chumio ·
qui situs ē, ppe litus
brentæ · qui fuit Isahac
iudeo traditus a uuigbto ·
& in loco qui dr̃ piscator̃ ·
& uincentino comitatu ·
in circuitu Cudagae ·
ultra tria miliaria ·
& in utraq; ripa brentæ
ius macelli ·

Breue recordacionis de
curte nr̃a godigo uel
quicquid adeā pertin&

&Lineuis finibus quas in
ter istas designatas fines
que apellantur aunario
deinde firmante inaqua
qui dr musone deinde
firmante influmine diso
&deinde firmante in
lmano unde silus re
surgit &deipsa curte
supnominata firmante
inaurillia &deinde
firmante inrescio. In
teristas designatas fi
nes prats. pascuis.
siluis. paludibus oma
&in omnibus quantu
mihi pertinet.

Fr̃s karissimi. Ex testimonio ꝓpriæ conscientiæ et ex crebra
sacerdotũ admonitione nosse̅ peccatores & de die in diẽ
peccatum supp̃ peccatũ adiciẽs omnẽ offendere ñ dubitamus.
dicente in sup̃ psalmista. Quoniam iniquitates meæ supgressæ sunt
capitis meũ. sicut onus graue grauatæ sunt super me. Ecce in iniquitatib;
conceptus sum. & in peccatis concepit me mat̃ mea. Do ꝓpter
ñ solũ in his sollempnitatis diebus, ꝓ remedio animæ pecca
torum absolutione in unũ convenire. verũ etiã diũ momen
taneis excessibus derelinquimus cotidie sine intermissione iantã
diuinæ clementiæ pulsare ualde necessariũ iudicauimus.
quia ipse dns die. Omis enim qui petit accipit. & qui quirit
inuenit. & pulsanti aperietur. Ita̅ dispiudens humanarum
rerũ apto moderamine distinguit gemina tempora uitisq; ne
cessitatis quatenus sine excusatione transitorio rationabilis ordo mu
tuæ facultatis. Ad tempus omissis ceteris quasi oblito labore diuinis
insistere laudib;. deinde ne animus grato ocio torpescere lucro re
uire adiuũsa onera sæcularis negotii. Videor videre uidi seruos

exemplo bonorū virorū vos in hunc locū collectos. ac tali reverentia
habemus. p̄ filios vera visere venerabile gremiū sēc̄ matris ecclē.
sed homo iuda in facie dī aū in corde. to circo quod scim loquim.
& quod videm testam. Pensa secū unus quisq; vrm qua fide qua
conversione qua intentione mitis confluerā ad doū huius festiui
tatis. hoc ñ nrm ē iudicare. sed eius qui ē dī scientiarū. & eius ppa
rantur cogitationes. Omis enī seruis suis sumi patrisfamilias. ñ noīe
sed officio vtimur. ille in laicos. ipse in canonicos. iste in monachos
ēnumeratur. mihi debetur officiū. vos inuitandi ad regnū celorū.
Nemo me ppt me despiciat. licet indignus huius officii appareo.
magnē sunt tamen deliciē quas p̄mitto; sepe frs mei solent venire
vt potens p̄sona famulū habeat despectū. cūq; petū suis vel
extraneis aliqd mandat. ñ despicit p̄sona loquentis seruū. qua
seruatur reverentia mittentis domini. nec pensant qui audi
unt. p quē. sed qd vel a quo audiant. ita & uos frs agite.
asinos forsitan digne despicitis. mitte tamen vra vocantis
domini reverentia seruate. verbis nris libenter obedite.

corda vra discutite. mortale fastidiu expellite. ecce ad ē qui vocat &
quidiē. Venite ad me omes qui laborati & onorati estis. ego reficiā vos;
& alias. convertimini ad me & penitemini. & quare moriemini domo
israhel. & iterū. convertimini ad me & agite penitentiā & nō vobis
erit iniquitas in ruinā. Venit enim filius hominis quere & salvare
qd perierat. hoc ē qd die ñ venit vocare iustos sed peccatores.

Magnū bonū ē frres. & valde cōmodū ne deficiamus in prius. sed omes
studeamus pficere in melius. Arbores sumus frres in agro domini co
ē ecclie. dis autē ē nr agricola & districtis examinator quales fructus
afferamus. ñ etiā omes equales fructus afferre possumus. nulla tamen
in agro domini deb & sterilis pmanere. sed in illū metuenda
ē sententia cōminantis. qua dr. Omis arbor que ñ fac fructus
bonos. abscidetur & in ignē mittetur. Timeamus frres. timeamus ac nros.
obedientiam xpo. vbi die. Si vis pfectus ēe. vade & vende oma que
habes & da pauperibus. Sed hanc virtutē vendendarū rerum
ñ multorū sed paucorū ēe censeo. quia in quisq; ppū donū tradō.
Alius quidē sic. Alius autē sic. Nū qd quia paucis datur ista pfectio

debent, ppt̃ hoc ĕ pessimu. quia ñ possunt ĕ ꝓfecti. Nũq̃ ppt̃a
xp̃ianis dcbat vnio rapacitatis insistere. quia ñ dũ potĕ suas res
pauperibus erogare. dcbat aliena ĕcupiscere. quia nec dũ potĕ omnino
sua ĕtĕnere. Absit hoc ab omnibus xp̃ianis. auertat hoc dõs a fide
libus suis. Apls enĩ dicĕ. nec auari. nec rapaces regnũ dĩ possidebũt.
Manifestũ ĕ aũ quia omnis q̃ a regno dĩ alienabunt. in æterno igne cũ
diabolo d̃angtis ei dãnabunt. Inde dilectissimi siñomis implere
possunt quod dñis ait. Vendite que possidetis. Illud aũ q̃d ad
iecit dicens. date elemosinã. omb; ĕ possibile; in quantũ habet.
elemosinã faciat. operetur bona voluntas quantũ suppetit
facultas. si ꝓfecto primũ ñ possit possidere virtutis locũ saltĕ
ꝓveniat ad sedẽm. Necessariũ ĕ omnib; nob. vt in bonis operib; nemo
sit signis. nemo sit sterilis. nemo a ꝑsona despiciens. sola tẽpo
ralia puerilis aspiciat. nemo tẽrena celestibus anteponat.
Thesaurũ nrm̃ ponamus in celis. ut ibi tot nrm̃ in celis habere
possimus. Unde veritas dicĕ. ubi ĕ thesaurus tuus. ibi ĕ ꝗ cor tuũ.
Hoc ergo diuina clemẽtia operetur in omnib; nob. in nos quos volunt

ce dispensatores faciat fideles & prudentes. vos qq faciat obedientes & humiles. vt de semine nro fructum a & erne mercedis in celesti regno ppetualiter adipiscamur.

℣ REG ETHERIO EPO. CC. XXXIIII. IH LIBRA REGIS

Quanuis nobis triste sit quod loquimur. atq; fraterna nos compassione potius urgueri quā aliquid de auditis diffinire pnitiat. Susceptu tamen sollicitudo regimnis cor nrm mstorum pulsat aculeo. Magna nos ecclesiis cura pspicere. et ante quā earum possit utilitas deperire. qd fieri debeat dō auctoritate disponere. Per uenit igitur ad nos qbusdā referentibus quendā epm ita passionem capitis in carrisse. ut qui mente alienata agere soleat gemitus. et flet audire sit. Hec ergo languente pastore grex quod absit insidiatoris lamandus dentib; exponatur ut ecclie ipsius utilitates deperean. cuita nos necesse ē pnisione tractare; Credo quia uuente epo quē ab officio suo necessitas infirmitatis non crimen abducit. alium loco eius nisi recusante eo nulla sinit ratio ordinari similiter ualla egritudinis habere est

solet; Ipse data petitione nec se ulterius ad hoc ministerii intellectui. alia nepe
officia subintrente infirmitate posse fateatur adsurgere. et alii loci suo
expetat ordinandi. quo facto omnium sollenni electione. alii qui dignius
fuerit eps esecretur. Sic tamen utquo usq; eundem epm in hoc seculo uita te
nuerit. sumptus ei debiti decedente ecta ministrentur; Cui uero si nullo
tempore ad sana mentis redit offitii psona fidelis ac uite eprobabilis.
eligenda que ad regimen ecte idonea possit existere. atq; de animarum
utilitate cogitare. Inquietos sub disciplinę uincla restringere eccle
siasticarum rerum curam gerere. et maturum atq; efficacem se omnibus exhi
bere. qui siam si epo qui nec egrotat supstes extiterit loco eius debeat
esecrari. Ordinationes uero pborum ut diaconorum seu alterius ordinis
si fieri in eadem ecta causa poposcerit fraternitati tuae nouerit reseruan
dum. Quatenus si tu es diocesis dei qd hoc eligitur uita. moribus
actuq; pquiras. et si placuerit nec e qd in eo canonicę districtionis
iudicium reprehendit addestinatum ordinem n alii nisi te ordinante
puenit. Ita ergo fraternitas tua statuit atq; hęc uigilantia prudentia
disponit. ut nec di ęcta neglectum ulterius habeat. et esacerdotes suos

ñ solū ūbū sed aliū exemplo locorū uenerabiliū curā laudabiliū
habere cōmoneat.

Scripsit m̄ tua dilectio · pissimū dōnū nr̄m reuerentissimo fr̄i
meo iohanni primę iustinianae epo p egritudine capitis quū pa
tiatur · precipere succedi ne fortasse dūrepi iura eadē ciuitas ñ habet.
qd absit abhostib; pereat. Ctqdē nusquā canones p̄cipiunt · ut pegri
tudine epo succedatur. Ctomnino iniustū ē ut si molestia cor
poris irruat · honore suo priuetur egrotus. Atq; ideo hoc p nos fieri
nullatenus potest · ne peccatū in mea anima ex eius depositione
ueniat; Sed suggerendū ē · ut si is qui in regimine egrotat · dispen
sator illi talis requiratur · qpossit ei curā omnē agere · et locum
illius in regimine · et ae ipse ñ deposito · ac in custodia ciuitatis
implere; Vt neq; dī omp̄s offendat · neq; ciuitas inuenitur eē
neglecta; Siuero isdem reuerentissimus iohannes fortasse
p molestia sua petierit · ut ab episcopatus honore debeat
uacare · eo peticionē scripto dante · ccedendum ē. Vtte-
aut nos id facere p omp̄tis di timore omnimodo

non ualemus. Quod si hoc petere noluerit ille. qd pius
simo domno placet quic quid iubet facere in eius
potestate est. sicut nouit ipse. piudeat. Nos tantum in
indepositione tali ñ fatiat p̃misceri. Quod si ipse
fecerit. si canonicū ē sequimur. Si uero canonicū
ñ ē inquantū sine peccato nro portamus

GREG. MARIANO ARCHIEPO RAVENNATI. LXXVII.

Qualiter ordinati a nobis sacerdotis corporis qua notū est in
pedicione molestia a primine ecclesie pastorali hactenus hac
sacerdotali sit regimine destituta. dudum fraternitas uestra cog
nouit. Que dum habitatorū loci illius p̃cib. p̃ranoti. sepius
hortaremur. Ut fide cadē capitis qua detinebat molestia meliora
tū se ee sentiret. adsua auxiliante dno reuertere etam. Q
datis induciis in hoc quadriennio expectat. Que dum nelegus ut
ciuitū illic uenientū nosq̃ p̃cib. aggueniū infantiū hortaremur.
ut si ualeret cū eis auxiliante dno reuertere datis scriptis supplicatio
ne nos petit. ut quia ad eiusdem ecclesie regim ut susceptū officium
p cadē qua detinet molestia assurgere nullatenus posset. ecte sue ordinare
p̃m deberemus. Unde quia cunctarū ecclarū in uncta nos sollicitudinis
cura estringit. nediuitius gregi fideliū deest custodia pastoralis illorū
p̃cib. huius q ex sua impossibilitati ab renuntiatione cōpulsi uisū nobis

est eidem arminensi ecclesie debere epm ordinari. Ut dominis exmore p̄ceptis
clerū plebēq; eiusdem ecclesie ñ desistimus ammonere. quatenus ad eligendum
sibi antistitem c̄ concordi p̄uisione c̄curant. Oramus ergo ut fraternitas ūra.
ē quē vno c̄sensu omnes eligerint. sicut ipsi a nob̄ poposcisse noscuntur
ad se faciant euocari. Que cauta ex omnib̄ examinatione discussa. Ut
si ea inco que intexta epistolari more mutata sunt minime ño fuerint
opitulante ꝓpia. atq; fidelium p̄sonarū relatione eius uob̄ quoq; uita
placuerit. ad nos ē cum decreti pagina ūra quoq; addita testificationis
epta destinare. quatenus eidē a nob̄ ecclesie disponere ño c̄ceptē antistes.
formula secundū quā debeat sca synodus indici nomine fieri.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Ecce bi detd nas nezegresil tevuekigemubestu starosti neprigemlióki nikoligese petsali neimugi nisznatelezeimoki nuúvuçkigemubestu bonesezavuiztiubui nepriiazninu uvignanodszlauuibosigç lotomnanarodzlovuezki strazti lpeczali boido neimoki lbszzedulzemirt lpagibratria pomenem zedaizino uuebosi naresemze botomu oz

stanem zich mirzcih del esesumt dela sotonina esetrebu tuorimbratra oclevuetam esetatua eseraszbai esepultiugongenige esérotti choise lh nepazem nuge prestapam esene nauuiztnizce teh del mirzenepred bosima ozima mosete potomu zinzi uvideti. lzami razumeti esebese priuuæ zlouuezi yliza tazie acose imuigezim tere nepriiaznina uz nenauvidesse lbosiu uzliubise

dabotomu nine ycireu uveclechu ſtim
vah ich clanam ze lmod nizah iuzeleznch
lim ze im lzeſti ich vvoſich ſclepenih
pigem lobeti naſſe im bozeekachu luime
nezem ozcepaſgenige boſie te uteſſahu
telez naſich ideuſ naſich temi temiti ze deli
Tigeſemoſem imui eſte bogu briplusaze taco
bum ecce tage dela zinzi inam ze mod
naſnem delati iaſeo lti tomuge vuirch
ni delaſe onibo laſ nemo ozu Gozpodi do
na natrovuechu ſeg dani tamoge vzeil
na naboiachu bozza li vzezarſtuo ſuoge
obuiachu naga ode eſerieſt ugotouleno iz
achu malo mogoncka com doconi izvvo
uime boſie bozzekacho lenico com boſiem lgezm
mrzna zigreahu ſtran bratria bozuuani ib
na bodcravvi zuoge bgeni ſgoſenemoſem

nikiſeliza niuci
ti nicacoſé ubega
ti nugeſtati pred
ſtolom boſigem ze
zopirnicom naſim
ze zlodgem ſtarim
igeſtze pred boſi
ma oſima vzaco
mu zuoimi vzti
izuoim glagolom
izbovuedlati ſſege
naſemſzuete chiſto
ſtuoſil libobodi do
brolibolizi zlo
dactomudini zinzi
muzlite ide neca
moze vdonti nu

ge pred boſima oſima
ſtati izio prio imeti
iuſegezim bovvedal
naſ gozbod zuetieruz
iſegeſt bali teleznaſſih
izpaſtiel duſnaſſih ton
bozzledine balouvani
ge pozledge pozſtavv
iucazalge im ſeze nam
dozſtoi odgego zavue
katti igemuze otetti
preiſe naſſi zeſſzroco
ſtraſlacho nebo ie te
pechu metlami ipri
nizſe ogni peoſachv
imetſi tnachu ipolezv
vueſachi iſelezni cluſi

ge ſaſ tigachu atobac
mui ninge naſu praui
dnu vuetun ipraudnv
iſ bovuedui toiemoſim
ſtorin eſeoni to vue
lico ſtraſtiu ſtuoriſe
daporomuſunſi boſi
ſaba priſſuauſe tete
im grechi vuaſa poſte
te ium iſpovvedni bo
dete grechov uuaſih

Iazze haglagolo
zlodeiu. luzem iego
delom. luzem iego
lepocam. Tose uue
ruiu ubog uze mo
goki. lu iega zin;
lu zuueti duh. Data
tri imena. edin bog
gozpod zuueti.
ise zuori nebo. lih
emlo. Tose izco ie
ga milosti. lscē
mariae. lscē mic
habela. lscē pe
tra. luseh bosih zl.
luseh bosih mose
nic. luseh t za

connic. luseh zuckih
deuuich. luzeh t moki.
Damirastre napomoki
brti. Kibogu moih gre
chou. Dabim cisto iz
pouued ztuoril. lod
puztic otboga priel.
Bogu uhe mogokemu.
izpouuede uhe moie
greche. lscē marie.
yzeh nepraudnih del.
inepraudnega pomislenja.
Ese iehem uuede ztuo
ril. ili neuuede. nudmi
ili lubmi zpe ili bdē.
Yhprtnih rotah. Vlisnih
resih. vtarbinah. Yhnicastve.

Ylacomztue. Vlichogedez.
Vlichoptti. Yuzmashtue.
Iuuhemlichodiani. Ese
iesem ztuioril, ptiuuo
bogu. octogo dine
ponese xpen bih. dase
dodiniz negodine. logo
uzego ishpouueden bodo.
Bogu. Isce marii. I sco
laurenchu gozpodi.
Iuzem huetim. Itebe
bosi rabe. Cauuche
moih grechou. Ipadlle
chocu caiati. elicose
himizla imam eche
me bose postedisi. Daimi
bose goshpodi. tuuoiu

milozt. dabim nez
ramen. inehtiden
nahudinem dine.
prectuima osima
ztoial. igdase pri
des hodit. Siuuim.
Imrtuim. comusdo
pozuem dele. Tebe
bose milostivui
poruso uza moia
zlouuesh. Imoia
dela. Imoie pomis
lenie. Imoie zridhe.
Imoie telo. Imoi
suuot. Imoiu dusu.
Crifte bosi hinu.
ise iesli razl. nasli

Zuuc& prtti·gres
nike isbauuitti·or
hlodeine oblazti·
ychpanime otuzega
hla· Vzpazime
vuchem blase·
A M E N·

amen

SERMO · INNATIVITATE · SCAE · MARIAE · VIRGINIS ET SCI · CORBINIANI · CONFESSORIS

Tanto gaudiorum machinis recte dies adoptatus hunus festiuitatis cui quoq; singularitas triperitte solemnitatis sufficere&, pse prte colenda tardis gressib; nrae inbecillitatis. Sed qd diuina dispositio humanaq; institutio, p nra utilitate dentis usib; e tulit munu immutare qua non audem. ex nra parte quicqd honoris ut reuerentiae addere possimus · totis nisib; opera dem.

Primo ade festiuitas scae mariae di genitricis qua effulsit mundo nobile germen eius natiuitatis. Quc sumus parentibus eiusdem gelista testante nominatim assent adosta · ubi abraham · c&c

rosq; patriarchas p ramū stemmatis inducit eius p̄cessisse paren
tes. Qui non solū nobilitate generis p̄celsi · uerū &iam · quadam
peculiari cognitione primitiuę fidei extitere primates · p adiun
ctam electionem · omnipis dī · Talibus non immerito extollit̄ pa
rentibus · quae castitate religionis & p̄fessione uirtutū meruit pa
rere dnm̄ nr̄m · & exutero uirginali pereare regem caeloq; & homi
num · Deinde ī minori cultu reuerentię · redit c̄secratio
hui scae ecclae · Quę uetęrib; adumbrata figuris rep̄sentat spi
ritaliter oma instrumenta aedificii prioris · Tabernaculū
moysi · templumq; salomonis · quae ambo tripicis aedifica
ta figuris · c̄summat nc̄ spālis domus aecclesiastici ordinis ·
Tabernaculū moysi transferebat̄ uagū de loco in locum · Sic
ecclia late nc̄ dispergit̄ p omnē orbē terrarū · dicente psalmi
sta · O nī c̄ terra & plenitudo eius · orbis terrarū · & uniuersi qui
habitant ineo · Templū salomonis stetit fixū & immobile ·
Sic aeccla tempestate uitioq; illisa fundam̄to innitens fidei
in mobilis uigę & inconcussa Insup &ia nunc p̄sens

turba ecclę p̄figurat ultimū conuentū cęlestis agminis · ubi
angeli ciues & homines · replent & eternali felicē numerū repa
rati ordinis. Tandē reuolutto tēpore annualis circuli · ad
augē & lauciam festiuis honor sci corbiniani · Vir uncopa
rabilis possedit primū principatū hui episcopatus · Qui ab i
psis cunis animo & corpore omis mundi despex concupis
centias · cui nil uidebatur dulce & suaue · nisi quod diui
na pagina p suasit agendū fore · Ad ultimū, p cessit adeo
ingratius uiatū · ut eius imperio subirent feales bes
tiae more hominum · Ursus scitate suae uisionis co
actus sagmā p tulit usq; romā oneratus · Nulla p̄ual&
lingua dinumerare tanti viri uiatores; sufficiat habita fides creden
tium, p̄ insertia tot signorum · Nunc omis uno ore pre
cemur ut p sci corbiniani intuitum · mereamur p uenire
ad regnum caelorum regnaturi cū dno nro ihu xpo p in
finita secula seclorū · A M E N ·

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Vrsitt div 20

SERMO DE CAENA DNI.

Pascha ñ sic quidã estimant grecũ nomẽ ē. sed hebreũ. Oportunissime tamẽ occurrit in hoc noĩe quedã ēgruentia utrarũq; linguarũ. Qua enim patrẽ grece pascha dicit. Ideo passio pascha pitata ē. ut hoc nomẽ apassione sic appellatũ. In sua uero lingua. hoc ē in hebraica. transitus dr̃

Propter ea tunc primũ pascha celebrauit populus dr̃. quando ex egipto fugientes rubrũ mare transierunt. Nunc ergo figura illa ꝓphetica. in ueritate cõpleta ē. Cũ sic ouis ad immolandũ ducit xp̃s. Cui sanguine inlinitur postibus nr̃is. idē cui signa crucis signatur frontib. nr̃is ad ꝓtectione sci tãquã de capitutate ut tẽptatione egipti liberam̃.

Et ad gem̃ saluberrimũ transitũ cũ adiabolo transimus ad xpm̃. & ab isto instabili seculo. ad eius fundatissimũ regnũ. Ideo quippe ad dm̃ p manente transim̃. ne cũ mundo transeunte transeamus. De hac nobis collata grã dñi laudans aptius dicit. Qui eruit nos de potestate tenebrarũ. & transtulit in regnũ filii dilectionis suę. Hoc itaq; nomẽ idē pascha. qd latine ut dixi transitus interpratur. velut interpratans nobis beatus euangelista. Ante diẽ inquit festũ paschę sciens ihs quia uenit hora ei. ut transeat de mundo ad patrẽ. Ecce pascha. ecce transitus Unde. & quo? De hoc scilicet mundo ad patrẽ. Spes mẽbris in capite ē data. qd ecclesia in illo transeunte sine dubio transitura.

Sciens ergo ihs quia uenit hora ei. ut transiret de mundo ad patrem. Cũ dilexisset suos qui erant in mundo. in finẽ dilexit eos. Et ut ipsi de

mundo ubi erat ad patrem caput qd hinc transisse. ei dilectione transire. Quid ē enim in fine nisi in xpo. Finis enim legis xpc ad iustitiam omni credenti. Finis p ficiens n inficiens. Finis quo usq; eam n ubi peamus. Sic omnino intellegendum ē. Pascha nrm immolat ē xpc.

Qd dic usq; in finem dilexit eos. ita ē intellegendum usq; ad mortem dilexit eos.

Quia tantum dilexit eos ut moreret ppter eos. Hoc enim testatus ē dicens: Maiorem hac caritatem nemo habet quam ut animam suam ponat quis p amicis suis. Et cena facta cum diabolus iam misisset in corde ut traderet eum iudas simonis scariothis sciens quia omnia dedit ei pater in manus. & quia a deo exiuit & ad dm uadit surgit a cena. & ponit uestimenta sua.

Et cum accepisset linteum cinxit se. Deinde misit aquam in pelium. & cepit lauare pedes discipulorum. & extergere linteo quo erat cinctus. Hon ita debemus intellegere cenam factam uelut consumptam & transactam.

Adhuc enim cenabat cum dns surrexit. & lauit pedes discipulis. nam post ea recubuit & buccellam suo traditori postea dedit. Utiq; de cena n dum finita. hoc ē dum adhuc panis esset in mensa cena ergo facta dictum ē iam parata. & adcumulatim usq; p ducta. Quod autem ait cum diabolus iam misisset in cor. ut traderet eum iudas simonis scariothis.

Si quaeris qd miserit in cor iude. hoc utiq; ut traderet eum. Missio ista suggestio spalis ē. n fit p aures. sed p cogitationem. Factum enim iam fuerat in corde iudae p inmissionem diabolicam. ut traderet discipulus magistrum.

Sed quem n diiudicarat dm. iam talis uenerat ad cumulum. explorator pas

Swelter gib gurbit zelone. Unde sage muney mefeden

Swelter gebunden zelone.

toris. insidiator saluatoris. Venditor redemptoris ia talis uenerat & uide
bat. & tolerabat. & se ignorari arbitrabat. Quia ineo que uolebat fal
lere fallebat. At ille isto in ipso corde intus in pectore nesciente scienti
uebat. sciens quia omia dedit ei pat in manus. Ergo & ipsi tradito
re. na si in manib; ñ haberet. ñ utq; illo uteret ut uellet. Inde ia
traditor traditus erat ei. que tradere cupiebat. atq; ita malu traden
do faciebat. Ut de illo traditore bonu fieret quod nesciebat. Scieba
eni dis quid facere, p amicis suis qui pacienti utebat inimicis. Ac sic
omia dederat ei pat in manus. & in usum mala. & in effectu bona.
Sciens enim quia ado exiit. & ad dm uadit. nec dm cu inde exierit
nec nos deserens cu redire. Haec ergo sciens surrexit a cena. & po
nit uestimita sua & cetera. Debemus eni sensu euangelistę diligen
ter attendere. Locuturus quippe de tanta dni humilitate. prius
enim celsitudine uolunt comendare. ad hoc ptinet qd ait. Sciens quia om
nia dedit pat in manus. & quia ado exiuit. & ad dm uadit. Cu ergo
illi dis pat omnia dedisset in manus. ille discipuloru ñ manus sed peder
lauit. Et cu se scire ado exisse. & pgere ad dm. ñ dis domini. sed
hominis serui impleuit officiu. Ad hoc & ia ptinet qd de tradito
re ipsius. quia ia talis uenerat. qui nec a dillo ignorabatur. Preloqui
uolunt. ut hoc quoq; ad maximu cumulu humilitatis accederet.
Qd & iam ille ñ dedignat e peder lauare. cuius manus iam p uide
bat in scelere. Quid aut miru si surrexit a cena. & posuit uestimita

sua· qui cū informa dī eet· semetipsū exinaniuit· ℣ Et quid mirū si pcinct
linteo qui formā serui accipiens habitu ē inuentus ut homo· ℣ Et qd mi
rū si misit aquā in peluim unde lauarē pedes discipulos· qui in terram
sanguinē fudit quo immunditiā deleret peccatoꝝ· ℣ Quid mirū si linteo
quo erat pcinctus pedes suos lauerat tersit· qui carne qua erat in
dutus euangelistarū uestigia ēfirmauit· Et linteū quidē· ut se pꝛ
cingeret posuit uestimēta quę habebat· Ut aūt formā serui accipere
quando semetipsū exinaniuit· ñ qd habebat deposuit· sed qd ñ habebat
accep· Crucifigendus sane suis expoliatus uestimētis· & mostruus in
uolutus ē linteis· Et tota illa eī passio nrā purgatio ē· Passurus
igit extra· p̄ misit obsequia· Non solū eis, p̄ requie subituruus mortē
sed &iā illi qui eū qui fuerat traditurus ad mortē· Tanta ē quip
pe humanę humilitatis utilitas· ut eā suo cōmdaret exēplo· & iam
diuina sublimitas· Qua homo supb; inētnum perire· nisi illum
dī humilis inueniret· Venit aūt filius hominis querere· & saluum
facere quod perierat· Perierat aūt supbia deceptoris· secū ergo hu
militatē redēptoris· sequit inuenit qd hic alī euangelista dicē·
Et cęna facta cū diabolus misisset· in corde· ut traderet eū iudas·
Manifeste ostendit quia cū panē intinctū ad nō indignus accepit
tē diabolus in eū intrauit· Sic paulus aptus ait· Qui manducat
corpus dnī indigne· iudiciū sibi manducat & bibit· Ante accep
tionē panis intincti· suggestiones diabolicas· aforis ēsentiens

patiebatur. Demalo enim iudę scariothis qui interpretat memoria mortis. qui suaden
te diabolo dnm adcrucifigendum iudeis tradidit. Dns bonum fecit. quia mundum
ppassione sua apeccato redemit. ado exit inquit ide semet ipsum nob monstran
do. et adem abit. quando carne illa qd exhumanitate accepit psentauit pa
tri. et deposuit uestimenta sua t aptos qui inpassione negauerant. t inmortalita
te qua resurgens induit. Linteo pcinxit se ide humanitate. Aliud enim e pcin
gere. Aliud accingere. Aliud induere. Induit quippe se inutero beatę marię
uirginis. quia uerbum caro factum e. et habitauit innob. Accinxit aut etia
diabolum. pcinxit se inresurrectione inmortale faciendo hominem que amor
tale homine susciperat. Quid paqua nisi baptismum. qd ppeluim nisi fontes eidem
baptismi figurabantur. Et quia pedes puluerem trahent. necesse e ut lauent.
Et peosdem pedes sensus figurare cognoscimus. Opus e ergo ut lauet dns sen
sus pdicatorum. qui pcogitationes uanas et inlicitas sordidant ut mundi fiant.
Deinde subiunctum e. Venit ergo adsymonem petrum. quasi aliquib; ia lauisset.
et post eos uenisset adprimum. Quis enim nescit adprimum apostolorum et bea
tissimum petrum. Sed nta intellegendum e. qd paliquos adillum uenirent. sed qd
abillo cperit. Qd ergo pedes discipulorum lauare cepit. uenit ad eum aquo
cepit. ide adpetrum. et tunc petrus qd etia nequislibet eorum expimisset.
Expauit atq; ait. Dne tulauas mihi pedes. nlauabis inquit mihi pedes me
ternum. Quid e ineternum. numquam hoc fera. numq. patiar. numq. sina
quippe hoc ineternum nfit qd numquam fit, Cum saluator egrum reluctan
tem deipsius salutis periculo exterrens. sinlauero te inquit nhabebis

partē mecū. Ita dictū ē. Si nō lauero te cū de solis pedib; ageret quomodo
dici assol&. Calcas me quando sola palma calcatur. At ille amore &ti
more turbat. & plus expauescens xpm sibi signare quā usq. ad peder
suos humiliari. Dne ait. Nō tantū peder sed & manus & caput. Quan
do quidē sic minaris lauanda tibi mēbra. nō solū iā nō subtraho. uerum
& iā prima substerno. ne mihi neges capiendā tecū partē. Nullā ti
bi nego abluendā mei corporis partē. Ait ei dnis. Qui lot ē nō hab&
opus nisi peder lauare. sed est mundus totus. Hic mouet quis for
tassis & dicat. Immo si mundus ē totus. qd ei opus ē t peder
lauare. Hoc ergo dnis ait. Non hab opus nisi peder lauare. sed ē
mundus totus. Utiq. pter peder t nisi peder qd opus hē lauare.
Sed querendū ē qd opus hē peder lauare. & iā illi qui lotus ē. nisi
quia homo in sco quidē baptismo tot abluitur. non pter peder
sed totus omnino uerū cū in reb; humanis post ea uiuit. utique
terrena calcant. Ipsi igit humani effectus sine quib; in hac uita nō uiuit
quasi peder. ubi ex humanis reb; adficimur: & sic afficimur. in si dixeri
mus quia peccatū nō habemus: nos ipsos seducimus: & ueritas in nobis
non ē. Qui ergo coinquinatū sensū hab&. aut ex quo ēcupiscentia
aut ex electione. Si uult aduitā ingredi oportunū ei ē ut adhō la
uet. Quia emundat dr peccata minuta. receptione hospitū. t de
ceptione corporis & sanguinis dni nri ihu xpi. Igit & cottidie
peder lauat nobis. qui intrpellat p nobis. Et cottidie nobis ops

ē. & ut peder lauemus: idē ut uias spāliū gressuū dirigam⁹. In ipsa ora
tione dominica ēfitemur cū dicim⁹. Dimitte nobis debita nrā sic
& nos dimittim⁹ debitoribus nris. Ppt hoc dic in cantico canticorū.
Laui peder meos: quo modo inquinabo eos? Dic enī hoc cū cogit
ad xpm uenire & trā calcare. Igit nc ē ut beato petro reddat
illa pmissio. Dilatū enī fuerat quando expauescenti & dicen
ti. nī lauabis mihi peder in ētnum. Responsū ē ei. Quod ego fa
cio tu nescis modo. scies autē postea. Quid sit qd fec. docere nc
coepit. Vos uocatis me magistrū & dm. & benedicitis sū & ēnī.
Si ergo inquit laui peder uros dnus & magister. debetis & uos
alt alterī⁹ lauare peder: Exēplū enī dedi uobis. ut quē admo
dū ego feci. ita & uos faciatis. Hoc ē enī qd beat⁹ petrus nesci
ebat. quando fieri nī sinebat. Hoc etiā ei sciendū pmisit quan
do ut sineret terrum. Magist & dnus eius. lauant peder eius: Di
cim⁹ humilitatē ab excelso. faciam⁹ inuicē humiles: quod humi
lt fecit excelsus. Unde & aptus cū bene merita uiduā cōmendat &
Si hospitiū inquit suscep. si scōs peder laui. Ergo quantūlib &
pficerim⁹ in apphensione iusticie: sciam⁹ nos sine peccato nī ēe
quos ibi unde abluit impellando pnobis. Cū oram⁹ patrē qui
in celis ē. ut debita nra sic & nos dimittim⁹ debitoribus nris. Quo
modo ergo ad hunc intellectū poterit p uenire hoc qd ipse postea
docuit. ubi sui facti exposuit rationē dicens. Si ergo laui pe

der uōs dnūs et magister: debetis & uos alt̄ alterī pedes lauare. Exem
plū enim dedi uobis. ut quē ad modū ego feci vobis. ita & uos faci
atis: Nūqd dicere possumus qd & iā fr̄ frīs adelicti poterit cogitatio
ne mundare? Immo uero id & iam nos eē admonitos. in hui domi
nici operis altitudine nouerimus: ut cōfessi inuicē delicta nrā. ore
mus, pnobis. Audiamus aptum iacobū hoc ipsū euidentissime p̄
cipientē & dicentē. Confitemini inuicē delicta uīa. & orate, pin
uicē ut saluemini. Ideo dnūs ad hoc nobis dedit exemplum. Si enim
ille qui nullū peccatū nec habuit nec habebit orat, p peccatis nrīs
quanto magis inuicē, p nrīs orare debemus? Et si dimittat nobis
ille cui ñ habem qd dimittam. quanto magis dimittere debemus
[illegible] debemus inuicē nobis: qui sine peccato hic uiuere ñ valem
Et qd alis & iā dimittim. hoc ē interra soluimus: solut̄ in celo.
Hoc ideo dnūs dix̄. Quia lauerat discipulos pedes. magister humi
litatis: & uerbo & exemplo. & qd ds̄ fecit. ut nullus facere de
dignet̄ admon&. Et ideo dic̄. Si hęc scitis beati eritis si feceri
tis ea. quia multi sciunt & ñ faciunt. Sed illi beati. qui hoc qd
de bono intellegunt opere cōpleunt. Et cū hęc dnūs, p uisit ad
iunx̄. non de omib; uobis dico. Ac si sub audiat̄ beati. & ita ad
iunx̄. Ego scio quos elegerē. Et ut impleat̄ scriptura. Qui man
ducat mecū panē. leuauit sup me calcaneū suum. idē calcauit.
Et hoc in quadragesimo psalmo scriptū ē. quod hic dicit. Qui

edebat panes meos ampliauit adūsum me calcaneū. Et calcaneū ut dixim
finis intellegitur. Ac si diceret. Fec̄ finē. idē anima xp̄i segregata a corpore fuit. Sed inseparabiliter a uerbo p̄ mansit. Et ipse iudas semetipsū
morte turpissima intēfecit. Sequit̄. Amodo inquit dico uobis prius
quā fiat ut credatis cū factū fuerit. quia ego sum. id ego sū de quo
illa scriptura p̄cessit ubi dictū ē. Qui manducat mēū panē. leuabit
sup me calcaneum. Deinde adiungent dic̄. Am̄ am̄ dico uob. Qui ac
cipit eū siquē misero. id mībra mea. me sedm̄ hominē accipit. accipi
t eum qui me misit. Ac si dicat. Qui me credit ēē filiū patris. dm̄
patrē credit & accipit. Sed cū ista dicebat ñ ab illo naturę unitas
sed ueo qui mittit̄ mittentis cōmdat̄ auctoritas. Si ergo adten
das xp̄m inp&ro. inuenies discipuli p̄ceptorē. Si aut̄ adtendas
patrē in filio. inuenies unigenitī genitorē. Ac sic ueo qui missus ē
accipies sine ullo errore mittentē. Post hęc turbat̄ ē ihs spū. &
prestat̄ ē & dixit. Am̄ am̄ dico uobis quia unus ex uobis trad& me.
Quod dic̄ turbat̄ ē spū. significat qd̄ falsos frēs in dominici agri il
la zizania. ita necesse ē usque ad messis tempus int̄ frumēta to
lerare. Et quando ex eis aliquando separare & ā ante messem
uiques causā compellit fieri. sine ecclē p̄ turbatione ñ possit
hanc p̄turbationē sēcq̄ suicq̄ p̄ scismaticos. & hereticos futura quo
dāmodo p̄nuntiauit dn̄s p̄figurauit in semetipso. Cū exituro de
iuda homine malo. & cōmixtione frumēti in qua diu fuerat

tolerat separatione apertissima relicturo turbat ē ñ carne sed spū.
Et sps eius in huius mundi scandalis ñ puerstrate sed carnate turbatur
Ne forte in separatione aliquoq zizaniorū simul aliquid eradicet & tritī
cum. Et in subsequentib; inquit. Unus ex uobis me tradet: id unus nume
ro ñ merito specie ñ iuritate cōmixtione corporali ñ uinculo spāli.
carnis adiunctione ñ corde sotiur unitate. Ergo dū dnīs dicit Unus ex
nobis tradet me. quomodo iohannes cui ē hoc euangeliū. in epta sua dicit
ex nobis exiet. sed ñ erant ex nobis. Nā si fuissent ex nobis mansissent
utiq; nobiscū. ac siapte dicerēt. secūm cōmunionē sacramentorū ex uobis. secūm fe
orū proprietatē criminū ñ ex nobis. Aspiciebant ergo inuicē discipuli hesitantes
de quo diceret. Erat ergo recumbens ex discipulis ei unus. in sinu ihu quē dilige
bat ihs. Innuit ergo hunc simon petrus et dicit ei. Quis ē de quo dicit. Itaq; cū
recubuisset ille supra pectus ihu dicit ei. Dne quis est. Respondit ihs. Ille est
cui ego intinctū panē porrexero. Et cū intinxisset panē. dedit iude symonis
scariothis. Et p buccellā tē introiuit in illū satanas. qd dicit aspiciebant se dis
cipuli inuicē hesitantes de quo diceret. Ostendit quia sic erat inter eos erga ma
gistrū suū pia caritas. Ut tamen eos humana alterū de altero stimularet in
firmitas. Tuta quidē sibi erat cuiusq; conscientia. uerumtamen quia proxim erat
ignota. Ita sibi singulis quisq; erat certus. ut incerti essent et ceteris singuli et
singulis ceteri. Erat ergo recumbens un ex discipulis suis in sinu ihu. quē di
ligebat ihs. dicē ei. Dne quis ē. Respondit ihs. Ille ē cui intinctū panē por
rexero. Et cū intinxisset panē. dedit iude symonis scariothis. et p panē in

tamen. nullū satanas. Expressus ē traditor. nudatę ſ latebrę tenebrarū. Erqd
accepit bonū ē. sed malū suū accepit. quia male bonū malus accepit. Non
ergo mirū sidatus ē iudę panis xpi. ꝓquā manciparet diabolo. Cū videas et
mario datū paulo angelū diaboli. ꝓquē ꝓfiteret in xpo. Ita et malū bono ob
fuit. et bono malū ꝓfuit. Unde aptę his qui dni corpus neglegenter uelut
quēlibet cibū sumebant. dic. Qui cumq; manducauerit panē. aut biberit ca
licē dni indigne. reus erit corporis et sanguinis dni. Hic ergo sic corripit
qui ñ discernit acceteris cibis dominicū corpus. quomodo damnatur. qui adhe
rens mensā fugiens amicū. occidit inimicus. Et quidē qd intinctū panē iudas
accipiens diabolus p̄intrauit. Idē quia antea idē diabolus ꝓsuggestionē foris
ambulabat. et cū accepit indigne corpus dni. qd dignū erat tē in eo intrauit. ut si
bi iā traditū plenius possideret. inquē prius intrauerat ut deciperet. Sane et in
illo erat quando adiudeos ꝓcesit. et de ꝓtio tradendi dni pactus est. sic lucas euan
gelista dic. Intrauit satanas autē in iudā scarioth. et abit et locutus ē ad principes
sacerdotū. Aperte ostendit qd iā intrauerat satanas in iudā. immittendo in eo ei.
ut diximus cogitationē qua traderet xpm. Et cū talis uenisset ad panē ꝓcipien
do intrauit in eū. Non ad hoc ut alienū temptaret. sed ut ꝓpriū possideret. Ergo
cū panis uiuus dns panē mortuo dedisset. et panē tradendo traditorē osten
dit. qd dic. qd facis. fac citius ñ p̄cepit facin. sed p̄dixit iudę malū nō bonum.
Quid enī iudę peius. qd nō melius quā tradituus xps a bello aduersus illum.
Pro nō p̄ter illū. qd facis fac citius. ouerbū libentius parati quā iuati. ouer-
bū ñ tam poenā exprimens uenditoris. quā mercedē significans redemptoris.

Dixerunt. Quod facit hoc iudicium nostrum in ipsum et fidei seruiendo. quia de salute fidelium festinando. Hoc autem nemo seruum discumbentium aliquid dixerunt ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas. quia dicit ei iesus. Emere ea quae opus sunt nobis. ad diem festum. Qualiter autem egerunt ut aliquid daret. habebat ergo dominus loculos. et a fidelibus oblata conseruant. et suis necessitatibus et aliis indigentibus tribuebat. Tunc primum ecclesiasticae pecuniae forma constituta. Ubi intellexerunt quod praecepit non cogitandum esse de crastino. non ad hoc fuisse praeceptum. ut nihil pecuniae reseruaret a sacris. sed ne domini propositum seruiant. et propter inopiae timorem iustitiam deserant.

Cum ergo accepisset ille buccellam. exiit continuo. Erat autem nox. id est iudae ignorantiae. et impietatis. Cum ergo exisset nocte ait iesus. Nunc clarificatus est filius hominis: id est clarificatus est sol cum radiis suis. Exierat

dehinc

intra ipsos quasi nubes remanserant radii undecim. id est apostoli. Dies ergo diei eructuat uerbum. id est xpc cum discipulis fidelibus. ut audirent eum et amarent sequendo. Et nox nocti indicat scientiam. id est iudas iudaeis infidelibus ut venirent ad eum. et apprehenderent persequendo.

Quid ergo ait iesus. postea quam iudas exiit. ut ceteris faceret quod erat facturus. id est dominum traditurus. Quid ait dies cum exisset nox. quid ait redemptor. cum exisset venditor. Nunc inquit clarificatus est filius hominis. Exiit iudas et dominus clarificatus est. Exiit filius perditionis. et clarificatus est filius hominis. Ille quippe exierat. propter quem dictum est. Et uos mundi estis. sed non omnes. Exeunte enim inmundo

omis mundi remanserit. Et cū suo remanserunt mundatori. Tale aliqd
erit cū uictus xpo transierit hic mundū. & cū nemo inppto xpi
remanebit immundus. cū Zizanius atritico separatus. fulgebit iu
sti sicē sol in regno patris eorum. Significata ē ergo clarificatio ei
quando separatur inquis. manebit in ēternitate cū scis. Cū aūt dixis
set. & nunc clarificat ē filius hominis adiunxit. et dī clarificatus ē
in eo. Ipsa ē. enī clarificatio. de qua euangelista iā dixerat. quia ,ppter
nondū erat sps datus illo utriq; nouo modo in eis quib; fuerat. Com
p̄ resurrectionē credentibus datus. quia ibi ndum erat clarificatus. id n
dū fuerat mortalitas immortalitate uestita. et in eterna uirtute tempo
ralis infirmitas cōmutata. et qd erit clarificatus. nadinminente passio
nē. sed aduicina resurrectionē p̄tinere credatur. Tamquā fuerit qd
erit tamquā ,pxime futurū. peū qui viv et reg insecta sectq; am-

et holocaustum tuū pinguē fiat.
Tribuat tibi sdm cor tuum. et
omne consilium tuū confirmet.
Letabimur in salutari tuo. et in
nomine dei nostri magnificabimur.
Impleat dns omes petiones tuas.
nunc cognoui qō saluum fecit
dominus xpm suum.
Exaudiet illum de celo scō suo.
in potentatibus salus dextere eius

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

& amarent sequendo. Et nox nostri indicat scientiā. idē iudas iu
deis infidelib; ut venirent ad eum. & apphenderent psequendo.
Quid ergo ait hic. postea quā iudas exit. ut ceteris faceret qd erat
facturus. id dnm traditurus. Quid ait dies cū exisset. nox. quid
ait redēmptor. cū exisset uenditor. Nē inquit clarificat ē filius
hominis. Exit iudas. et dnūs clarificat ē. Exit filius p dmonis.
& clarificat ē filius hominis. Ille quippe exierat. ppt quē dictū
est. Et uos mundi estis. sed non omnes. Exeunte nacq; in mundo

oris mei. et meditatio cordis mei
in conspectu tuo semper.
Dñe adiutor meus. et redemptor meus.

Opera manuum eius annunciant firmamen. An.
tum. Evouae. An Exaudiat te dñs. Ps.
Exaudiat te dñs in die tribu
lacionis. protegat te nomen dñi iacob.
Mittat tibi auxilium de sancto. et
de syon tueatur te.
Memor sit omnis sacrificij tui.
et holocaustum tuum pinguie fiat.
Tribuat tibi secm cor tuum. et
omne consilium tuum confirmet.
Letabimur in salutari tuo. et in
nomine dei nostri magnificabimur.
Impleat dñs omnes peticiones tuas.
nunc cognovi quia salvum fecit
dominus xpm suum.
Exaudiet illum de celo scō suo.
In potentatibus salus dextere eius.

Ky in cineribus [illegible] nos
autem in [illegible] [illegible]
Ipse diligentes [illegible] nos
[illegible] sumus.
Ne [illegible] [illegible] [illegible]
in nos indice quia [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ps.

Dic in iniquitate tua letabitur
rex. et super salutare tuum
exultabit vehementer.
Desiderium cordis eius tribuisti
ei. et voluntate labiorum eius
non fraudasti eum.
Quia prevenisti eum benedictionibus
dulcedinis. posuisti in
capite eius coronam de lapide pretioso
Vitam petiit a te tribuisti ei. Lon
gitudinem dierum in seculum.
et in seculum seculi.

Nr. 1958 Ausgang: 31. 12. 1958
I. Schäden: 1 4 14 [illegible] 30
II. Behandlung: 8 25 29 37 38 40
III. Besonderheiten:

Cod. lat.
6426.